

Coperta de N.
Claudiu

LÉON NEGRUZZI

EXTRAORDINAREL
E
AVENTURI
ALE LUI
RODOLPHE
DURANT

GANGSTERUL
POLITICIANUL
ROMANE

In românește de de
BENEDICT

BEN. CORLACIU

Și
DANA KONYA-NEGRUZZI
Cu o scrisoare colegială

EDITURA MINERVA
Bucureşti — 1974

Scrisoarea mea, am aproape convingerea, vi se va părea bizară, cel puțin la început. Ori, dacă dumneavoastră nu, întrucît, cînd ați plecat din țara românească, acum o jumătate de secol, v-ați luat acolo, pe malurile Senei, o căruță de humor moldovenesc, atunci altora, cu siguranță.

Căci de unde, mai întîi, căzusem în păcatul de a le promite editorilor români, apoi și dumneavoastră, astă-primăvară, la Paris, că voi comite o prefață (desigur analitică, desigur doctă, 'desigur plicticoasă ca o muscă colorată, însă muscă), iată-mă totuși scriindu-vă dumneavoastră, direct, iar nu cititorilor.

Aici ar fi bizareria. De ce, o astfel de scrisoare ? De ce nu, o prefață, după uz, după canon ? Și, de unde, această idee năstrușnică (după cum, probabil, îi vor spune fabricanții de etichete) ?

În general, eu, unul, de mult nu mă mai cheltuiesc în ante- camera prefețelor. Pentru că, în primul rînd, au, nu puține, un aer imperios, adesea plicticos, dacă nu de-a dreptul enervant.

Evident, cele două romane, *Gangsterul* și *Politicianul*, din ciclul *Extraordinairele aventuri ale lui Rodolphe Durant*, care prima oară vă apar acum în românește, ca și celelalte componente ale travaliului dumneavoastră literar de-o viață, în aceeași magnifică limbă franțuzească, ar avea la noi nevoie de prezentarea cuiva.

Uitat și părăsit acolo, la Paris, unde v-ați stabilit cîndva de bunăvoie și nu prea (așa am înțeles, din melancolia

dumneavoastră, cînd stăm de vorbă amîndol, astă-primăvară,
în paza doar a Turnului Eiffel) și de unde astăzi cărțile vi se
întorc la ele acasă.

poate dumneavoastră înșivă v-ați rătăcit imaginea. Poate, nu. În orice caz, cititorul român încă n-o cunoaște. Și trebuie să o cunoască. După opinia mea, trebuia să o cunoască mai de mult. Nu, însă, de la ușă, prin prefete, așa cred eu. Ci dinlăuntrul casei sale și dinlăuntrul casei mele și dinlăuntrul casei dumneavoastră, toate trei fiind, la o adică, aceeași bună casă românească.

Orice prefată, pe lângă cite vi le-am conflat și pe lângă câte se subînțeleg, mai are și aerul de majordom. Iar dumneavoastră, m-am convins întâi din operă, apoi pe când schimbam idei și amintiri în primăvara mea lîrziu-pariziană, sunteți un spirit democratic și nu aveți nevoie de nici un soi de majordom.

Așa îneît, la rindu-mi, las altora durerea de a mânca o jimblă din prefete. De vreme ce, așa cum ați văzut, am suficiente motive să nu le agreez pe ale altora, de ce m-aș năpusti să potrivesc eu însumi o prefată ?

Iată de ce, stimate domnule Negruzzi, vă scriu, cum ziceam, dumneavoastră. Gîndul acesta ezitant, căci, trebuie să recunosc, mai înlîi a fost numai un gînd cu semn de întrebare, mi-a bătut la ușă într-o seară, la scurtă vreme după ce un avion a pus la loc distanța dintre mine și Paris. Eram foarte trist, nu știu de ce. N-aveam chef de vorbă nici cu mine însumi, așa că l-am lăsat afară, să aștepte ori să plece. El a stat acolo toată noaptea, așteptînd, iar de dimineață a bătut din nou, a insistat. Începea să prindă o pojghiță de mister, deoarece se complicase oarecum, și misterele, se știe, nu e bine să le lași prea mult la ușă, se duc la vecin, ca femeia izgonită.

„— Bine, i-am spus eu, primindu-l înăuntru. Dar asta face toată lumea. Un om îi scrie celui alt...”

Însă nu era așa. Cînd dialoghezi intens cu gîndul, intens și ospitalier, constăți întotdeauna că e altfel. Nu, pur și simplu, să vă scriu, cum scrie toată lumea. Ci, pornind de la ideea cu imaginea, firește, literară, pe care dumneavoastră înșivă v-ați rătăcit-o, da sau nu (și precizez : nimic malițios aici ; poate, mai tirziu), îi scriu acelui domn în vîretă, blajin și plin de ironie, totodată, de o seninătate tristă și inteligentă, cînd surîdeți, suflet cald, de pîine coaptă, dar din cînd în cînd ursuz și anxios, îi scriu deci cite ceva acelui domn Léon Negruzzi, din Paris, Avenue de la Bourdonais, despre

literatura și chiar despre viața lui Léon Negruzzi. Da, ați înțeles bine : lui Léon Negruzzi, despre Léon Negruzzi.

E aici ceva bizar ? Eu cred că nu. Nu orice lucru neobișnuit e și bizar. Dar menirea scriitorului, între altele, e de a demola șabloanele. Că lucrul acesta îl știți și dumneavoastră, încă de la începutul carierei literare, poate constata oricine, citindu-vă romanele.

Așadar, Léon Negruzzi aparține, stimate domnule Negruzzi, literaturii românești. Era să zic : cu începere de astăzi. Mi-am dat seama, însă, imediat, că aș fi săvârșit o eroare inscuizabilă. El aparține acestei literaturi încă de acum cincizeci de ani, chiar dacă a scris și scrie în limba franceză. Nu are importanță, din acest punct de vedere, că primele sale două romane,, apărute la Paris în 1933 și, respectiv, 1934, apar în românește abia azi. E important și, poate, grav, că alții, mai demult, încă dinainte de război, nu s-au gândit la asta. Dar nu e și ireparabil, după cum constatați și dumneavoastră, cu emoția firesc-nerăbdătoare, pe care mi-ați mărturisit-o la Paris. Actuala generație, vedeți, tinde să corecteze asemenea amnezii ale trecutului.

Dealtfel, aș fi din nou pe punctul de a comite o eroare, dacă restituiindu-l astăzi pe Léon Negruzzi Uterelor românești, aș anatemiza acel trecut în întregimea lui. S-ar supăra pe mine, printre cei dinții, Cezar Petrescu. În privința prozatorului român **Léon** Negruzzi, el e acela care a emis primul semnal. Era în anul **1931**, după cum v-ați amintit întotdeauna, pînă mai deunăzi, din păcate, numai dumneavoastră. Semnalul, său, deși elogios, s-a pierdut totuși, iarăși, din păcate, într-un pustiu al vremii. Dar eu îl *tas* să se audă azi din nou, peste decenii, din paginile ziarului bucu- reștean „Cuvîntul“, al cărui director era : Nu **pentru că m-aș** crede vreun magician honni *soit qui mal y pense* ori, dacă-mi permiteți, mai pe limba noastră: Doamne, ferește! — ci pentru că e datoria mea colegială să-l reînsuflesc, scoțîndu-l din gâl- binelile hîrtiei de tipar, în calitate doar de porta-voce.

Însă, mai întii, o rememorare, fie și pe scurt. În anul **acela**^ lui Léon Negruzzi îi apăruse prima carte de proză, încă nu romanele, ci o carte de călătorie. Și o precizare. Călătoria aceea — nu hoinăreală, cum ne păcălește el în titlu, cu humorul său moldovenesc — prin adîncimea ei deloc turistică și prin acuitatea observației de ordin social a tînarului călător de-atunci, avea **să** germineze, după cum

constat, cu o amplificată incisivitate literară și în primul său roman, *Gangsterul*, a cărui acțiune e localizată în America ; după cum nici *Politicianul*, prin care ne mulăm în Franța, nu e lipsit măcar de urmele, deasemeni satirice, ale aceleiași călătorii.

Iar acum, stimate domnule Negruzzi, să vedem cu toții ce scria Cezar Petrescu despre colegul său, Léon Negruzzi, cu opt ani mai tânăr decît el. Îl voi reproduce în extenso, din două cauze. În afară de aceea, cum v-am spus, a întîiului semnal (prin care, în fond, nu fac altceva decît să readucă la suprafață o relație de ordinul istoriei literare), mai e o cauză : făcînd din cartea lui Léon Negruzzi un pivot de demonstrație, Cezar Petrescu se pronunță totodată și asupra mereu actualei chestiuni a specificului național. Așadar, o dublă restituție. Ar mai fi, poate, și alte cauze, de mai mărunță sau de mai puțin mărunță importanță, dar, în fine, e timpul să-i dau cuvîntul lui Cezar Petrescu.

(„De la Paris, primim un încîntător volum al unui compatriot, Leon. [Vedeți ? El îl scrie fără accentul franțuzesc.] Negruzzi, tânăr plecat, de cițiva ani din țară, după ce a lăsat Interesante suveniruri și promisiuni literare în paginile revistelor de acum cinci-șase ani. Volumul editat de „La Revue Mondiale“ se intitulează „FLANERIES EN U.S.A.“ și cu o vervă specific românească, sprintenă și acidă, trece în revistă toate aspectele pitorești ale vieții de dincolo de Atlantic. Pitorescul decorului și pitorescul sufletelor.

După cărțile lui Duhamel, Paul Morand sau Ferri-Pisani, a fost nevoie desigur de puțin curaj, pentru a tipări în limba franceză, un volum care nu e prezentat măcar de prefața unei personalități celebre. Curaj lăudabil și justificat. Cartea compatriotului nostru ne face onoare.

Într-adevăr, Leon Negruzzi, din familia Negruzzilor moldoveni cu vechi rădăcini în literatura veacului trecut, a plecat peste ocean, cu un suflet al nostru, românesc, care a filtrat altfel realitatea americană, decît Duhamel sau Morand. Atît de adevărat este că specificul național se afirmă întotdeauna, chiar dincolo de hotarele țării de naștere și chiar într-o altă limbă, decît acea maternă. Cartea nu are preocupări docte. Nu e îmbîcsită de date statistice și de considerații economico-sociale. Sunt simple însemnări de hoinăreală, cum s-au anunțat pe copertă. Dar cît de juste, sub aspectul lor de ingenuitate ; cît de precis vizînd substanța realității, sub această aparență de flânerie !

New York, San Francisco, frontiera Mexicului, albi și

negri, Indigeni și emigranți, clientela contrabandiștilor de alcool și oameni de afaceri, peisagii și suflete, moravuri și ciudățenii, toate se perindă rapid, înregistrate prompt de un ochi proaspăt în acest decor, dar educat într-o veche tradiție de cultură europeană. Asemenea volum merită neapărat o ediție românească și poate s-ar cuveni să inaugureze o colecție de voiajuri, ca să spun așa romanțate, cum fiecare editură franceză își are una de cînd scriitorii parizieni au început să facă și altfel de călătorii decît acele în papuci, în jurul camerei, după tradiția lui Xavier de Maistre. Pînă la începutul acestui veac, volumele de călătorii se adresau numai unui anumit public. Erau prea încărcate de literatură. Prea preocupate numai de un exotism superficial și romantic.

«Hoinărelile» scriitorilor contemporani aduc o recoltă mal substanțială, sunt documentare fără să pară și nu se împotmolesc în lirism elegiac. De aceea se adresează întregului public și de aceea o carte de voiaj e adesea mai pasionantă ca un roman.

Cartea compatriotului Leon Negruzzi e din această familie și o așteptăm în limba noastră de acasă, pentru cititorii noștri de acasă“.

Ce e drept, intervenția lui Cezar Petrescu, una dintre autori^ tățile literare și' publicistice ale vremii, n-a răsunat în pustiu deși efectul ei se produce cu destulă întârziere. La o distanță de aproximativ patru ani, acestei prime cărți a lui Léon Negruzzi i se acordă dreptul de a vorbi „în limba noastră de acasă** (în traducerea meritorie, semnată Eduard Konya) „pentru cititorii noștri de acasă“. N. Pora o salută cu promptitudine, în „Adevărul“.

Dar, stimate domnule Negruzzi, de ce nu mi-ați spus nimic despre asta, în melancolicile noastre după-amieze pariziene 7 Cînd stăteam de vorbă amîndoi și eu mă bucuram, pe de o parte, de nobilul surîs al bunei dumneavoastră doamne, Marjorie, pe care n-ați trecut-o numai Ierihonul, ci și Atlanticul, cînd ați sduș-o, cucerită, din America, iar pe de altă parte, vă blagosloveam în gînd, pe românește, fioroasa mîtă siameză, de-i mai ziceți și Biquet, după ce că, în loc să iasă la păscut, își înfige ghearele, îmbîrligată, în mîna care dă s-o mîngîie. Poate, pentru că, în cei patruzeci de ani ce s-au depus de-atunci între Dîmbovița și Sena, uitaserăți chiar dumneavoastră și de aceea nu mi-ați spus nimic ? Ori, poate,

modestia moldoveanului parizian m-a lăsat s-o aflu singur.

Oricum ar fi, tot singur am descoperit și interviul. Alei, aş vrea într-adevăr să fiu puțin malițios și să vă atribui întrebarea : „— Cum așa ? ! Care interviu ?”

Admițînd că v-aş accepta nedumerirea (căci nu numai de dragul unei glume vă scriam că, poate, înșivă v-ați rătăcit imaginea), reproduc aici, din același „Adevărul” și tot cam de pe-atunci, prima propozițiune a „chapeau”-ului ce-l însoțea : „D. *Leon Negruzzi, tinărul scriitor român în limba franceză, a fost cîteva zile în țară*”. Acum vă amintiți ? Era urmat de semnătura *Cronicar*. Însă cotraducătoarea dumneavoastră de azi, Dana Konya-Negruzzi (deci, sursă autorizată), mă încredințează că era pseudonimul lui Tudor Teodorescu-Braniște.

Așadar, Cezar Petrescu, apoi N. Pora, apoi autorul, între altele, al romanelor de mai târziu, *Prințul* (1944) și *Primăvara apele vin mari* (1960). Și, cu asta, gata. Asupra lui Léon Negruzzi, cel pe care interviul urmărea „a-1 pune în legătură cu publicul românesc”, se acumulează apele uitării, de atunci și pînă mai deunăzi. Era, deci, firesc să nu mai știm nimic de el. Firesc, desigur, într-o lume nefirească.

Dar ce făcea în vremea asta, acolo, la Paris, acel *flâneur* **Léon** Negruzzi, ale cărui hoinăreli de spirit și de literă pe viu — „*marqués d’une psychologie aiguë*” — fuseseră imediat declarate, **de** către condeie ca **al lui** Henri Massis, Gus Bota sau Léon Treich, ca aparținînd „*très-honorablement*” literaturii franțuzești „à côté des relations fameuses des *Morand, Duhamel, René Puaux*” Același care, în 1930, stârnise deodată în atmosfera galică o mare **vâlvă**, printr-un surprinzător articol asupra stărilor de lucruri **din** America, pînă atunci împodobite cu zambile. (Să se uite, **cine** vrea, în „*Revue Mondiale*”, care l-a publicat întâi, sau în **multe** alte ziare franțuzești, care l-au reproduș numaidecît.)

Ce făcea, stimate domnule Negruzzi ? Căci, iată, ora a bătut, **când** să afle și, vorba lui Cezar Petrescu, „cititorii noștri de acasă”.

În vara lui 1940, cînd Hitler ne spînzura Parisul de crucea **lui** încîrligată, *Gangsterul* și *Politicianul* apăruseră demult. **Autorul** lor era și el înfrînt, alături de francezii care-l adoptaseră. Hoinarul, om acum la patruzeci de ani (o, cît sună de puternic această vîrstă bărbătească !), pornește în a doua sa bejenie ; dacă tot bejenie i-am spune și plecării lui definitive, în 1925, din România. El nu acceptă rana unei

France fără libertate și se duce **cu** francezii. Cu acei francezi, al căror destin era să lupte în continuare, de departe, în timp ce alții, cei mai mulți, continuau să lupte, subteran, acasă. Fapta lui, pe mine, nu mă miră. Iar dacă ar fi fost să-mi spuneți altfel, cu tot respectul, stimate domnule Negruzzi, dar nu v-aș fi crezut Moldovean, cunoscînd din tată-n fiu istoria, era normal să aleagă calea codrului, spre a lovi **din** nou. Decît că, într-un război modern, trebuia și codrul său **să** fie tot modern. Și astfel și-a „ales” America. Un codru bine **cunoscut** {*honni soit...*}, celui ce scrisese *Flâneries en V.S.A.* și, mai cu seamă, *Gang* (sau, cum i-am zis eu, ca să priceapă omul **de** la noi, *Gangsterul*).

Paradoxal, dar e realitate : acest exil, Léon Negruzzi și-l trăiește într-o țară, care, doar cu un deceniu mai devreme, îi rănise romantismul și elanul încă juvenil. Căci *Gangsterul*, indiscutabil, e romanul critic al unui autor decepționat de o anume viață și societate, li pot cita, din amintitul interviu, propria opinie : „În definitiv în *Les Aventures extraordinaires de Rodolphe Durant* am dorit să istorisesc un sfîrșit de epocă, un sfîrșit **de** regim. Sub președinția lui Hoover, „gangsterianismul” admirabil organizat constituia o forță colosală. Poliția, ca și magistratura erau de fapt în mîinile gangsterilor. Legea prohibițiunii n-a fost de fapt decît o mare afacere de care au profitat mulți”.

Cinci ani o duce astfel în America, de astă dată, nu „hoinărind” (expresia îi aparține, căci noi am zice : studiind, documentându-se), ci participînd în permanență la lupta generală, pentru libertate, în coloanele ziarelor franceze din New York și ale revistei „La pensée française”. Îmi place mult imaginea aceasta t un moldovean, cu tolba plină de creioane bine ascuțite, își face arc din litera franceză și le țintește, săgeți după săgeți, din codrul new yorkez în zvasticile ce mărșăluiau prin Europa. Da, stimate domnule Negruzzi, îmi place foarte mult.

E același moldovean impetuos, sarcastic și idealist, care, în războiul nostru de reîntregire, cînd poate încă nu știa ce-i viața, la șaptesprezece ani, pleacă de acasă, voluntar, cu arma, pe frontul de la Mărășești, iar după lupte țara-i unge rănile cu alifia Crucii de Război. Și, pe urmă, cînd sosit și pacea (căci așa îi zice lumea), el se duce la Viena, ca să și le vindece deplin. La medicii, adică, ai acelora care-l răniseră.

11 mai țineți minte ?

Francezul spune :

„Iwicuæ vaut tard que jamais“.

Dar românul :

„Niciodată nu e prea târziu“.

E o intilnire între aceste două zicale, dar, de la un punct, e și o despărțire. Iar de astă dată, oricît i-aș iubi eu pe francezi, trebuie să-i dau dreptate românului. În cazul dumneavoastră, mai exact : al literaturii dumneavoastră, stimate domnule Negruzzi, e într-adevăr târziu, însă nu e prea târziu, în sensul sugerat aici al franțuzescului *jamais*. E, desigur, o blazare, a admite existența unui niciodată. Or, românii, știți asta foarte bine, nu au fost și nu sunt deloc niște blazați. Istoria lor încă nu le dă dreptul la acest repaos, care precede coborișul, oricît de grandioasă ar fi culmea. Chiar și varianta românească a zicalei demonstrează tenacitate și urcuș.

Primele două romane ale lui Léon Negruzzi, așadar, apar abia acum în românește. Dacă pentru dumneavoastră, omeneste vorbind, aceasta nu e o consolare ori, dacă totuși este, atunci, e una cam amară, pentru istoria literaturii, în schimb, în cadrul căreia timpul anulează doar invaliditățile, e tocmai bine, căci e o confirmare. Trebuie să fim lucizi, chiar dacă uneori e dureros. Cu atît mai mult, cu cît una dintre lăudabilele calități ale celui ce a scris *Gangsterul* și apoi *Politicianul* e tocmai luciditatea. Ea, luciditatea critică, stă la baza ambelor romane. De aceea, și vă rog să rețineți asta, atunci cînd îmi permit a-mi exprima părerea asupra unuia dintre ele, îl vizez și pe celălalt. E o implicație, la care mă obligă însuși autorul.

Cînd, mai adineauri, apropo de *Gangsterul*, mă refeream la un autor decepționat, pornind chiar de la opinia sa pe care o citam, ar fi trebuit desigur să adaug : nu e numai o opinie, e o atitudine ; față de acea „epocă“, față de acel „regim“, localizat de el, în interviu, „sub președinția lui Hoover“. Eu cred că Léon Negruzzi, cînd l-a numit numai pe Hoover, a recurs la un gest de politețe față de succesorii, dacă nu și de precursorii imediați ai acestuia. Căci structura unei epoci nu ține numai de o singură personalitate politică și ar fi inechitabil să-i atribuim în exclusivitate atît apariția, cît și instalarea și durata moravurilor ei. E drept, Hoover a instaurat în Statele Unite prohibiția alcoolului, pe al cărei fundal evoluează personajele romanului, dar ea, ca operație legislativă (bună, rea, asta nu e treaba mea să judec), e consecința unor fenomene sociale anterioare, ce se desfășoară, chiar și după Hoover, nu doar în timpul său, pe fondul

vertiginoasei degringolade economice a vremii respective.

Iată de ce, în discuția noastră cu privire la *Gangsterul*, eu elimin unul dintre termeni, și asta, după cum vedeți, din necesitatea obiectivității de ordin istoric. Reținându-l numai pe acela de epocă, vom constata legitimitatea și mai largă a romanului și totodată vom identifica mai exact atitudinea morală, cu caracter de permanență, iar nu de conjunctură, a autorului.

Dealtfel, spre această modalitate de apreciere, mă conduce și *Politicianul* : altă „lume” (Franța, alt „regim”) (constituțional), dar aceleași moravuri, chiar dacă se manifestă în forme diferențiate, marcînd deasemeni o serie de trăsături ale unei epoci, și anume ale aceleiași epoci. Dacă, în America, ele s-ar numi „gangsterianism”, numele lor european ar fi „politicianismul”, în sensul unei reprobățiuni egale din partea scriitorului. În ambele romane (= „lume”), aceeași teribilă dispută a puterii, între indivizi din aceeași speță fără scrupul, în dauna aceluiași om simplu, cumsecade, om de toate zilele sau indiferent cum i-am mai spune, în orice caz omul constructor, cu sau fără orizont. Numai armele, mijloacele surprinse de romancier erau altele. În Statele Unite, banul ; în Europa, mașina politică.

Ați remarcat, sper, că am zis numele european al acelor trăsături, iar nu francez. Asta, nu pentru că Franța ar reprezenta, singură, Europa. Nici pentru că, iubind-o eu atît de mult, aş vrea să trec peste maladiile, pe care singură și le-a provocat din cînd în cînd. Ci pentru că politica, în sensul politicianismului, era o țară care, pe atunci, mina întreaga Europă, nu numai Franța (din care, dealtfel, nici Léon Negruzzi nu face altceva decît un loc de acțiune românească, pentru că acolo trăia el și era normal să-și miște simbolic personajele în mediul cel mai familiar). Dumneavoastră o știți în mod direct, din experiență ; eu, pînă la un punct, numai din lecturi. Iar dacă, în America, banul, în compania pistolului-mitralieră și a automobilului blindat, a recurs cu atîta nonșalanță la crima gangsterească, dincoace, la noi, în Europa, politicianismul nu s-a dat nici el în lături de la crimă. Ba, mai mult, trecînd prin fascismul de toate nuanțele și culmi- nînd prin nazismul ce avea să distrugă temporar și Franța, a recurs chiar la asasinatul în masă, la crima de genocid. Léon Negruzzi, în cel de al doilea roman al ciclului *Extraordinairele aventuri ale lui Rodolphe Durant*, nu ajunge cu acțiunea chiar pînă la această culminație a politicianismului. Nu avea nici cum, tragedia ei concretă nu se

declanșase încă în istorie. Dar o viza. Pentru că o intuise, odată cu atîția alți oameni onești și cu atîția alți scriitori guvernați de aceeași luciditate critică. Există, altminteri, prin deliberarea autorului, o legătură subterană între gangsterianismul din primul său roman și politicianismul atacat în celălalt. Această legătură, dacă vrem, poate fi o punte de construcție, de meserie. Dar, fie că vrem, fie că nu, ea simbolizează relația freatică dintre moravurile violente ale aceleiași epoci, indiferent de teritoriul „lumilor”.

Acum, stimate domnule Negruzzi, vă propun o pauză. Unii îi **vor** zice paranteză. Noi să-i spunem pauză. Iar în această pauză, **eu să** vă fac o confidență. Ceva mai înainte, cînd vă scriam : „**dincoace, la** noi, în Europa”, m-am gîndit o clipă, în secret, la România. Evident, nu pentru că, dragă Doamne, ea ar putea să reprezinte, singură, bătrînul nostru continent. Ci pentru că și trupul țării mele, adevărata noastră țară — nu-i așa ? — a fost invadat în **aceeași epocă**, dacă nu și mai devreme, de același rapăn al **politicianismului** (asta, o știu din cărți și din ziarele vremii), care în final avea să o suspende (asta, am început s-o știu pe pielea adolescenței mele) deasupra aceleiași prăpăstii, a aceluiași fascism, **în aceeași** bmecuvîntată, dar și păcătoasă Europă.

Numai pentru asta, însă, nu v-aș fi cerut această pauză. M-aș fi gîndit, și gata, rămîneam tot singur. Nu vă mai mărturiseam un adevăr, pe care îl știți și dumneavoastră foarte bine, deși erați plecat demult, precum îl știe toată lumea, nu de azi, de ieri. Și, pe urmă, cui, ucigă-1 toaca, i-ar putea trăzni prin minte, că tocmai eu m-aș număra printre acei eventuali utopici, care ar pofti să scoată România din Europa ? Așa cum celor de esență hitleristă li se cășunase, nu și nu, ca să desființeze Franța. Dar, în acel moment secret, al meu, mi s-a lipit de gînd o întrebare. Și de asta, uite, am considerat că trebuie să ne oprim puțin, întru*. Ît această întrebare îl privește pe Léon Negruzzi.

„— Cum așa ! Îți închipui dumneata (Adică, eu, căci începe întrebarea), că Léon Negruzzi, în sentimentele, ca și în resentimentele sale, s-a format abia acolo, la Paris 7 Sau, mai pe urmă, în flaneriile americane ?”

„— Bun, veți zice, poate, dumneavoastră. Întrebarea metale **e** firească. *Naturellement !*”

„— Cred și eu. Doar că nu-i a mea. E a portretului”.

Așa că m-am interesat, am consultat ziare vechi, reviste, oa-

meni, mi-am reîmpropătat lecturile ; în special acele cărți le-am recitii. care, în istoria literaturii noastre, formează o genealogie, zisă, a Negruzilor.

În 1925, anul plecării sale definitive din țară, da, Léon Negruzzi era într-adevăr foarte tânăr. Avea, însă, în valiza sa morală, implicit politică, toate sculele necesare unor investigații sociale judicioase și unei atitudini critice. Asta, pe de o parte, ca moștenire de familie, cu o tradiție literară, în esență, critică și realistă, veche de aproape un secol. Pe de altă parte, rezultat direct al unor experiențe și relații proprii. Căci, în vînzoleala vremii de după primul război mondial, cînd destul de mulți erau pe punctul de-a o lua razna, dacă nu o și luaseră, pe el, pe junele Léon Negruzzi. îl găsesc, fie la Iași, fie la București, în compania literară, întemeiată desigur și pe afinități politice, a unor viitoare personalități prin excelență democratice și anticonformiste : Al. Philippide, Cezar Petrescu, Păstorel Teodoreanu, George Lesnea, Emil Serghie, Sturdza-Boureni, Loghin, Alfred Heffer. După ce, în studenție. îl avusese profesor pe Dimitrie Guști, pe lângă Ion Petrovici. Și după ce își face debutul cu o poezie în „Viața românească“, lucru iarăși semnificativ. Precum, în același sens, al atitudinii, e deopotrivă de semnificativă prezența semnăturii sale (articole politice, versuri, cronici literare etc.) în „Lumea“, „Lumea literară“, „Gîndul nostru“, „Flacăra“, „Convorbiri literare“ sau în „Cuvîntul“ (București, director Cezar Petrescu). Iar Nicolae Iorga (al cărui nemistificat patriotism democratic nu mai e nevoie să vi-l amintesc) îl plasează cu elogii în *Antologia poezilor români*.

Ba, în 1921, același june literar editase chiar o revistă proprie, „Gîndul nostru“. Principiile ei politice ? Vor rezulta din următoarea frază : „După un an am părăsit direcția revistei care în timpul absenței mele la Viena devenise prea banală și burgheză“. Am citat, scuzați-mă, din scrisoarea pe care mi-ați trimis-o anul acesta, în iunie, după ce mă întorsesem prematur la București. Să vă mai explic eu ce înseamnă să-ți părăsești revista, căreia tu însuși i-ai dat viață, pentru că a devenit *burgheză* ? Haida, de ! A *d'autres* !

Eu nu am vrut decît o pauză, între noi și-un „univers hodorogit“, cum îi spune atîta de pe placul meu același tânăr de demult, în poezia sa, *Cotnar*. O pauză mică, în amintirea unui pahar de *Beaujolais*. Cu care prilej, să umblăm nițel, împreună, prin valiza sufletească a lui Léon Negruzzi, cel din clipa cînd pleca definitiv din țara lui. Însă nu ca vameșii, ci ca

oamenii de litere. Și, vă- zîndu-i bagajele, să constatăm că autorul *Extraordinarelor aventuri ale lui Rodolphe Durant* avea încă de-acasă tot ce-i trebuia, ca să le scrie așa cum le-a scris, iar nu altminteri. Realitatea, faptele, moravurile, violența și amploarea lor, limuzinele blindate sau blindajul demagogic al politicianismului, toate acestea, alături de altele, le-a găsit desigur acolo pe unde a călătorit și acolo unde le-a scris. Cînd scria, cînd adică acuza, eu cred că penița lui muta din călimară pe hîrtie și puricii aduși de-acasă. Mai ales, în paginile *Politicianului*. Cit despre cum le-a scris ?

Aici, autorul, iarăși mucalit, le învăluie în faldurile aventurii. E însă și sarcastic. Și cu cititorul, nu numai cu moravurile. În adîncul aventurilor, cînd trecem dincolo de rafalele gangsterilor sau de gloanțele verbale ale politicienilor, peripeții care altminteri ne amuză, ne atrag, uneori făcîndu-ne chiar robii unei lecturi cu sufletul la gură, acolo, în adînc, ne inspăimîntă nu derutanta aventură a construcției, ci nemernicia mediului. Aici e drama celor două cărți, în această lume insalubră, fie interlopă, fie pseudointelectuală. Mai exact, de aici, din viermuiala înarmată a unei lumi de pivniță morală, dar cu pretenții implacabile la vîrfurile piramidei, se declanșează asaltul, deghizat sau nu, al forței brutale asupra visului și a speranței omenеști. Léon Negruzzi nu ne atrage atenția în mod direct, pentru că el e un autor subțire și dibaci, dar adevărata aventură umană, în sensul tragic al cu- vîntului, aici își are rădăcinile, în acest subsol al societății.

M-am lăsat pînă și eu furat de aventurile nepricopsitului Rodolphe Durant, în ciuda faptului că, în materie de bucătărie literară, sunt, cum se zice pe la noi, om de meserie. Am trecut cu el Atlanticul, sechestrat în același cufăr al unui destin hazliu, și, pe urmă, sub amenințarea morții, m-am lăsat cărat în circa întîmplărilor, care-l transformă în fantomă — fantoma vie a lui John O'Donell, căpetenie de gangsteri — în război pentru supremația absolută cu banda altor gangsteri, ai lui Al. Macone. Asta, în *Gangsterul*.

Apoi, cînd candela voinței, aprinsă de nostalgia Senei și alimentată de amintirile adolescenței rămase în Bois de Boulogne, îl readuce la Paris pe același norocos, dar și jalnic Rodolphe Durant, eram din nou pe urma lui, cititor, dar și participant cîteodată, la fel de curios, la fel de nerăbdător să trec dintr-o peripeție într-alta. Dacă, în John O'Donell, îl recunoșteam pe faimosul O'Connell, iar în persoana lui Al. Macone știam că am de-a face cu și mai faimosul Al. Capone,

prin „bietul“ prezident Astric identificam demagogia carierismul politic, sufletul **de** tinichea al capitularului. Mai pe scurt, în ambele volume ale ciclului, Léon Negruzzi reдеștepta în mine dezgustul stenic **la** adresa arivismului, se întâlnea cu e.ernul meu protest împotriva forței distructive, împotriva brutalității și a dictatelor, împotriva celor care, ahțiați după putere, trădează libertatea omului.

Dealtfel, stimate domnule Negruzzi, e cazul ca aici, cred eu, să mă gîndesc și la cel de al treilea roman al lui Léon Negruzzi, *Le Tour du Monde d'Hippolyte-Louis Dupont-Lafaisse* (La Nef de Paris Editions, 1957). Deși nu aparține ciclului de aventuri à la Rodolphe Durant, el e impregnat de același protest, de aceeași atitudine lucidă *vis-à-vis de* aceeași cabală politică a puterii, care periclitizează (oare, chiar etern ?) aceleași libertăți umane. Sunt obligat să mă gîndesc la el, pe de o parte, prin urmare, pentru că demonstrează o lăudabilă constanță etico-morală a autorului -de-a lungul unor vremuri cu aptitudini de cameleon ; iar pe de alta întrucît constat în toate paginile sale binefăcătoarea maturitate și sedimentare a unui talent care, altminteri, nu permite dubii nici mai înainte.

În seara cu lalele, seară de mai cu trei lalele uriașe pe care acela ce vă scrie astăzi i le aducea, venit tăcut din cețurile Senei, doamnei dumneavoastră, Marjorie (dar nu, *hélas !* motanului Biquet), mi-ați oferit „...*acest roman satiric care poate îl va amuza și... întrista în același timp*“. Da, stimate domnule Negruzzi, într-adevăr m-a amuzat, dar mai ales m-a întristat, și încă foarte mult. Cel ce l-a scris, Léon Negruzzi, avea dreptate : e încă păcătoasă lumea noastră, pămînteană. Dar, într-o zi, lalelele multicolore vor fi mai numeroase, din ce în ce mai numeroase și mai mari, iar atunci, vă rog să mă credeți, căci am acum și eu experiența timpului sub cumpeni, va veni acasă, aici, pe malurile Dîmboviței, și *Le Tour du Monde...* Ca și *La vie et les rêves d'un mort*, romanul încă inedit, sau piesele de teatru și nuvelele.

Mais, revenons à nos moutons. La cele de stringență. Dacă, prin construcție și stil, ambele romane ale ciclului Rodolphe Durant aparțin antrenantei literaturi 'de aventuri, în care Léon Negruzzi nu o dată excelează, fondul lor, prin implicația ideii și a strigătului subteran, e social și e politic ; în consecință, actual. Literatură, deci, de factură modernă, sub amîndouă aspectele. Dar în primul rînd, cum vă spuneam, prin faptul că dezvăluie

îl acolo, în adîncuri, altă aventură, și mai reală decît a personajelor literare, și mai periculoasă decît gloanțele sau decît demagogia lor. Acolo de fapt și operează, pentru cine nu e prea grăbit ori superficial, bisturiul cu cerneală : neagră, violetă, albastră, după gravitate și împrejurări ; niciodată, însă, roză, nici chiar atunci cînd tragedia, care ne pîndește din jocul diabolic al acelor aventurieri ai puterii, e împachetată în petale de trandafiri. Sub lampa scialitică a unui realism acerb, el operează printr-o ironie sterilizantă, printr-un pamflet acidulat, printr-o satiră caute- rizantă, printr-o șarjă, poate, uneori cam prea accentuată — dar care este lucrul acela, pe care nu-l accentuează tinerețea ? Și, de pretutindeni, humorul picură ca lacrima. În vreme ce adesea, poate nițel cam prea adesea, scama dulce romantismului ieșean se întîlnește, pe cerul lui Rodolphe Durant, cu scama naiv-visă- toristă a mic-parizianului. Ori, poate, din aceste scame, sunt invitat să deduc tocmai una dintre neputințele acelor conștiințe fragile ce se scarpină zadarnic de gardul meridianelor.

Stimate domnule Negruzzi,

Vă trimit, așadar, în plicul acesta colegial, portretul lui Léon Negruzzi. Un portret moral și literar, pe un dublu fond biografic : al său și al epocii.

Cum îl veți găsi : fidel sau nu, întreg sau incomplet, aspru sau flatant, nu știu.

Un lucru, însă, e cert. Cîstit cu meseria noastră blestemată și sublimă, cum m-am străduit să rămîn întotdeauna, am căutat să fiu corect. Să vă dau, adică, ceea ce-i al dumneavoastră și, lui Léon Negruzzi, ceea ce-i al său. Dar nici chiar corectitudinea nu ne salvează întotdeauna de la eroare.

A bientôt, cher monsieur Negruzzi. Ici, chez moi, ou bien de nouveau là-bas, chez vous. Puisqu'on doit que nous soyons partout chez nous. A bientôt.

BENEDrCT CORLACrU

București

15 decembrie 1973

GANGSTERUL
1933

Capitolul întâi

ÎN CARE SE VEDE CUM CELE CE
URMEAZĂ SE POT PETRECE ÎN-
TR-UN VIITOR AN DE GRATIE, PE
CARE CITITORUL E LIBER SĂ-L
STABILEASCĂ DUPĂ CUM
II PLACE

Rodolphe Durant hoinărea liniștit prin Bois de Boulogne. Tînăr cetățean al Parisului, el admira toamna ruginie, cînd simți deodată o durere în ceafă. Nu apucă de cît să strige „Au !”, apoi se prăbuși, pierzîndu-și cunoștința.

După cîte ore, zile sau luni și-a revenit în fire, Rodolphe Durant n-a știut niciodată sau, mai bine zis, nici n-a încercat vreodată să afle, și asta, doar din lenevie. Pentru că, altminteri, nimic nu l-ar fi împiedicat pe Rodolphe, mai tîrziu, să se uite într-un calendar. Lucru pe care, însă, nu avea să-l facă.

Intr-o frumoasă zi de toamnă, așadar, Rodolphe Durant, un francez obișnuit, căzu în nesimțire pe o cărare, pe care o credea pustie, iar această cărare se afla în plin Bois de Boulogne.

*

Rodolphe Durant nu știa ce-i frica. De aceea, în timp ce, încă năucit, își ridica eroic pleoapele, el își zise ; „La naiba ! Unde mă găsesc ?” Ceea ce-i transmise impulsul necesar, spre a începe cercetările. își putu da astfel seama, destul de repede, că avea mîinile legate, iar un căluș îniundat în gură îl împiedica să strige.

„Unde mă găsesc ? Unde mă găsesc ?”

Holbați, ochii lui Rodolphe scrutară întunericul

și descoperiră niște raze de lumină ce pătrundeau prin crăpăturile mărunte ale coliviei sale. În același timp, constată că respectiva colivie nu e altceva decât un cufăr enorm, căruia cineva îi dăduse câteva găuri. De ce ? „Probabil, ca să pot respira. Dar, pentru Dumnezeu ! unde mă găsesc ?” Își puna într-una aceeași întrebare plină de neliniște, la care nu putea răspunde : „Unde mă găsesc ? Unde mă găsesc ?”

Câteva clipe mai târziu, când și celelalte simțuri ale sale începură să intre în acțiune, Rodolphe Durant simți un fel de balansare ușoară și monotonă. O senzație ciudată îl cuprinse, în timp ce atenția îi era atrasă de sunetele unui jazz, care păreau să vină de departe, de foarte departe. Totul era atât de neobișnuit, și aceste lucruri nefirești, fie bune, fie rele, îi produceau o stare atât de neplăcută, îneîț găsi că e mai bine să-și blocheze supapele tuturor simțurilor. Închise, prin urmare, ochii, își astupă urechile, uită balansul.

Avu astfel din nou sentimentul că e liber, și în spațiu și în timp. Frunzele roșcate ale toamnei cădeau domol la picioarele sale, în vreme ce vîntul, adiind ușor, îngîna un cîntec fermecat, cîntecul sfîrșitului de vară. Iar Rodolphe, cu mîinile în buzunar, asculta acest cîntec, mîngîia cu ochii zborul frunzelor, pune la cale pacea universală prin înfrățirea popoarelor.

Amintirea, însă, chiar și atunci cînd ia înfățișarea unui vis, nu se mulțumește doar cu lucruri agreabile. Adeseori mai intervine și durerea. Această durere, Rodolphe o simți în ceafă și, a doua oară de la aventura lui de nepătruns, se văzu obligat să se trezească în același cufăr.

*

Același balans, aceeași poziție ciudată. „Unde mă găsesc ?” Aceeași întrebare, același răspuns. Încercă să se miște, o mișcare scurtă, pe care

uitase s-o facă de la început. Ceea ce-1 înștiință că a înțepenit. Așa îneît, Rodolphe, timp de cel puțin un sfert de oră, nu se mai clinti și, în ciuda faptului că se trezise, nu-și mai puse nici o întrebare, nu se mai gîndi la nimic.

*

Zgomotul unor pași făcu să năvălească sîngele în creierul amortît al lui Rodolphe, care se încumetă să geamă. Ii răspunse un hohot de rîs. Atunci» prizonierul deveni atît de furios» incit se gîndi : „Canalie !“

O cheie scrîșni în broască și capacul lăzii fu ridicat de către o mină misterioasă. Cum nu-i plăceau surprizele, Rodolphe închise ochii. Însă rîsul acela, hidos, continua să-1 enerveze. În cele din urmă, cînd îșă ridică pleoapele, Rodolphe Durant nu avu nici o surpriză, pentru simplul motiv că individul din fața lui, care ridea probabil de el, îi era cu desăvîrșire necunoscut. Era un bărbat cam de vîrsta lui, putea să aibă douăzeci și cinci, pînă la treizeci de ani. Ochii mari, albaștri, îi luminau privirea cu o blîndețe fără margini. Iar în rîsul său, nimic ironic. Avea, dimpotrivă, o sinceritate care-i sporea și mai mult blîndețea privirii. Destul de bine făcut, elegant îmbrăcat, necunoscutul ridea în continuare, cu aerul că nu vrea nimic de la el. Această voioasă neutralitate îl scoase din sărite pe prizonier, care schiță, cu picioarele, o mișcare de revoltă, mișcare ce nu dură decît o secundă, dar care avu fericita consecință de a inunda ochii necunoscutului cu o mare cantitate de lacrimi. Totul fusese atît de neașteptat, îneît lui Rodolphe i se făcu milă de presupusul călău și nu mai mișcă din nici o parte a trupului său stîlcit. Această contemplare reciprocă, pe cît de ciudată, pe atît de stupidă, ținu cel puțin un sfert de oră. În cele din urmă, Rodolphe descoperi că lacrimile necunoscutului nu erau deloc provocate de jalnica sa poziție pe fundul cufărului; erau, pur și simplu,

lacrimi de bucurie. Atunci, cuprins de desperare, închise din nou ochii. Singurul lucru, pe care-l putu face, cînd necunoscutul binevoi, în sfîrșit, să-i vorbească.

— Scumpe secretar de ambasadă, spuse el, după cum vedeți, sînt profund mîhnit de situația în care vă găsiți. N-am însă nici o putere. Cu toate astea, voi încerca să vă fiu pe plac. Doar că sînt nevoit să vă pun unele condiții, iar dacă nu le acceptați, riscați să rămîneți încă mult timp în poziția aceasta, ceea ce nu pare să fie deosebit de confortabil. În consecință, dacă-mi promîteți că nu veți striga după ajutor, dacă, în două cuvinte, îmi pro-mîteți că veți sta liniștit, eu vă promit, la rîndul meu, să vă eliberez gura și să vă las să circulați prin cameră.

Rodolphe încuviință din cap. Ținîndu-și promisiunea, necunoscutul îl scăpă mai întîi de căluș, ceea ce-i îngădui tînărului să tragă în piept o mare cantitate de aer, lucru de care tocmai simțea o absolută nevoie, apoi îi dezlegă picioarele și—1 ajută să iasă din cufăr.

Eliberat, Rodolphe se repezi la toaletă.

Cînd reveni, îl găsi pe inamicul său surîzînd și fumînd o țigare. Numai că, de astă dată, era înarmat cu un revolver.

Același balans clătina încăperea. La un moment dat', Rodolphe nu-și putu menține echilibrul șubrezit și căzu pe dușumea. Necunoscutul îl ajută să se ridice.

— Unde mă găsesc ? întrebă Rodolphe.

— După cum vedeți, pe un vapor.

— Un vapor-omnibus ?

— Ba nu.

— Și încotro ?

— Polul Nord !

— Nu am haină de blană.

— Nu e o nenorocire ireparabilă.

— Dar jazzul ?

— Dansează lumea pe vapor.

— Mi se pare totul foarte ciudaf.

— Nu-i așa ?

— Da. Și, în afară de asta, mi-e foame.

— Domnule secretar, dejunul e servit.

— Unde ?

■ — Dar e pe masă.

Un dejun complet îl aștepta pe masă, însă Rodolphe nu-l văzuse. Se repezi asupra mîncării, ca un lup înfometat, în timp ce necunoscutul îl ținea sub amenințarea revolverului.

— La cel mai mic gest, la cea mai mică mișcare, sîn- teți mort.

— Atunci, înseamnă că n-am dreptul să mănînc ?
răspunse Rodolphe, înfulecînd un cîțlet de porc.

— Nici o mișcare nu poate fi admisă, decît atîta cit să mîncăți. Ați înțeles, scumpe secretar de ambasadă ?

„Ce naiba îmi tot spune ăsta secretar de ambasadă? Face vreo confuzie ?” se gîndi Rodolphe Durant. Cum era, însă, foarte măgulit de titlul ce i se conferea, se feri să protesteze și înghiți în viteză toată mîncarea de pe masa încărcată.

Se grăbi de fapt prea tare și regretă imediat. Deoarece, cum dădu să se miște cîtiva pași, celălalt făcu un semn, arătîndu-i cufărul.

• — Dar n-am deloc intenții rele, zise Rodolphe. V-aș cere numai voie să mă duc pînă la fereastră, ca să privesc puțin peisajul.

— Dacă-i numai asta, răspunse necunoscutul, dar nu mai mult de cinci minute.

— Dar al dracului mai ești, domnule !

— îmi parț rău. Trebuie să-ți reiei locul în cufăr.

La această veste cu totul neașteptată, Rodolphe simți cum i se zburlește părul pe cap. Se îndreptă spre fereastră, fără nici o vorbă, asemeni unui condamnat **la** moarte spre ultima țigare.

— A ! Ce frumos peisaj !

Frumosul peisaj era marea.

— E frumos. Ce frumos e ! repetă el. Știi, e prima oară cînd văd marea. E impresionant. Nu pot să spun că-mi pare rău că mă găsesc aici... Ai aerul că dumitale «nici nu-ți pasă.

Celălalt nu răspundea. Vaporul se balansa mereu, parcă în ritmul jazzului. O tăcere îndelungată se așternu între cei doi.

— Aș fuma o țigare, zise Rodolphe în cele din urmă, în loc de răspuns, revolverul amenințător și aceeași tăcere.

— Dacă-i fi atît de amabil, am o poftă nebună să fumez... Hai, ar fi un gest frumos.

Nici un răspuns. Doar revolverul, îndreptat tot timpul spre Rodolphe, și niște ochi înspăimîntători, care-1 fixau într^una, imobili. Erau atît de mari, atît de îngrozitor **da** mari acești ochi, încît pe Rodolphe îl cuprinse frica. **Se** întrebă mai întîi ce poate însemna privirea aceasta, iar apoi, cînd înțelese că n-are cum să fie altceva decît ua

» ordin neîndurător de a reintra în cufăr, se supuse. Cum necunoscutul rămînea neclintit, Rodolphe trase capacul peste el și, fericit că nu mai are picioarele și brațele legate, nici călușul în gură, nici privirea înfiorătoare a celuiilalt ațintită asupra lui, adormi în liniște, ba chiar cu plăcere.

Cînd Rodolphe se trezi, nu deosebi nici o schimbare în închisoarea lui. Trase de aici concluzia că necunoscutul avea încredere în el și, în consecință, îl va lăsa fără cătușe pînă la Polul Nord și chiar mai departe. Ceea ce-i dădu o bună dispoziție. O dispoziție atît de bună, incit, spre a fi pe placul celuiilalt, așteptă un răstimp, fără să se miște. „Cine știe, poate astfel mă va lăsa să circul liber prin cabină”.

1' Rodolphe aștepta. Aștepta cu trupul și cu duhul în totală neclintire. După cîteva minute, făcu însă o mișcare. Și, văzînd că liniștea e unicul său însoțitor, dădu capacul la o parte, fără grijă. Necunoscutul se afla exact în același loc. Ba, mai mult : nici măcar nu-și schimbase poziția din clipa în care Rodolphe, sub amenințarea lui, se instalase în cufăr, ca un copil cuminte.

— Iertați-mă, domnule, dar am absolută nevoie să... să ies. Vreau să spun că... mă-nțelegeți...

Celălalt nu se clinti.

— Înțelegeți-mă, continuă Rodolphe, pricepeți, am mîncat cam mult și n-am băut puțin, așa că...

Dar necunoscutul nu făcu nici o mișcare și nici de astă dată nu-i răspunse. Păstra mereu aceeași atitudine, iar ochii i se măriseră și mai mult.

Ce era de făcut ? Intrucît paznicul său rămînea în- tr-una nemișcat, Rodolphe, adunîndu-și întregul curaj, se repezi asupra lui și încercă să-i smulgă primejdioasa armă. Necunoscutul, cu degetele încheștate pe revolver, căzu la pămînt. Durant îngălbeni. Ceea ce nu-l împiedică — ba, dimpotrivă — să dea frîu liber îndureratei sale bășic;. După care, ceva mai înviorat, putu să constate cu groază că adversarul său murise.

c— Uite, asta devine foarte plicticos, șopti Rodolphe. Mai întîi, așeză pe scaun trupul fără de

viață, nouitînd să-i smulgă, cu cîtă greutate, arma.
Apoi, pentru mai

»

multă certitudine, îi cercetă pulsul, își duse urechea în dreptul inimii lui, iar după cinci minute, cînd se convinsese ca e mort, îl cuprinsese disperarea.

Situația, mai înainte simplă pentru el, îi apărea acum atît de complicată, incit, neștiind ce să mai facă, se vîrl din nou în cufăr. De astă dată, însă, cu mii de precauții, bizuindu-se pe revolver-

*

Prea multă vreme nu trecu, și Rodolphe tresări. Cineva intrase în cabină. Cu revolverul în mînă, împingînd cap-a-» cui cufărului la o parte, Durant sări afară, curajos.

— O singură vorbă și trag !

În fața lui stătea, surîzătoare, o femeie tînă. Era foarte frumoasă, iar rochia neagră ce i se mula pe trup contrasta plăcut cu părul blond. Ascultînd de ordinul agresorului ei, nu scoase o vorbă. Femeia și tăcerea îl tulburară însă pe Rodolphe, care simți cum îl năpădește un val de sficiune.

— Doamnă, vorbiți, exclamă el, bombîndu-și pieptul. Explicați-vă.

Aceste cîteva cuvinte fură pronunțate cu o voce gravă, aproape cu o voce de stăpîn. Frumoasa blondă părea de asemeni tulburată. Nu-i putu răspunde decît cu multă greutate, iar glasul ei avea un sunet dulce, rîndu-mîn- gîietor.

— Dar ce s-a întîmplat aici ? Nu pricep nimic. Dumneata să-mi dai mie explicații.

— Ce s-a întîmplat ? Vreți să știți ce s-a întîmplat ? Ei bine, doamnă, priviți!

Ea puse mîna pe umărul necunoscutului, apoi, văzînd Imobilitatea în care acesta părea că vrea să persiste, îl zgîlțîi cu putere. Omul se prăbuși.

— Inutil, doamnă. Nu se va trezi prea curînd.

•— Dar...

— Doamnă, în fața noastră, se află un cadavru.

Un țipăt de groază se pierdu în cele patru colțuri ale cabinei. Rodolphe se repezi să susțină trupul leșinat al noii necunoscute. Ea își reveni,

însă, repede, căci Rodolphe primi în plin obraz o privire sălbatică. Știindu-se cu arma în mână, nu se neliniști prea mult. Ca măsură de precauție, o îndreptă ceva mai bine asupra blondei sale însoțitoare. Era astfel în siguranță. Sau aproape.

— E oarecum vina mea, doamnă, spuse el pe un ton patetic, dar e și vina lui. N-aveam de unde ști că e atât de slab.

— John, slab ?

— Nu știu cum îl cheamă, dar v-aș putea afirma că John al dumneavoastră era mai degrabă slab. Vreau să spun în comparație cu mine. Ce e drept, găsesc că sînt foarte puternic, dar oricum, n-aș fi crezut că dintr-o simplă lovitură de pumn, voi doborî un ins atât de zdravăn, că-l voi ucide. Sincer vă spun, regret din toată inima. Îmi era simpatic acest destoinic John. De ce naiba s-a simțit însă obligat să fie impertinent cu. un om ca mine ? Realmente, nu pot admite moșia, indiferent din partea cui ar veni.

Frumoasa blondă începuse să se uite la Rodolphe Du-rant cu o privire plină de admirație.

— Acum însă ce facem ? zise ea, calm. Un cadavru nu poate fi totuși păstrat.

Rodolphe surise.

— Lucrul cel mai simplu, zise el. 11 băgăm în cufăr, în locul meu.

— Dar dumneata nu erai mort. Uită această mică diferență. Zîmbi și ea, adăugind pe tonul cel mai firesc : Nu există decît un singur mijloc : să-l aruncăm pe fereastră. Marea o să-l ia în grija ei, bietul John !

În momentul acesta, Rodolphe remarcă, în sfîrșit, că noua lui însoțitoare și aliată vorbea franceza cu oarecare greutate. Avu convingerea că recunoaște în accentul ei farmecul anglo-saxon.

— Mi se pare, doamnă, că descopăr în dumneavoastră o englezoaică, zise el, luîndu-și un aer victorios și plin de sine.

— Nu te înșeli prea mult, răspunse ea, supusă, pri-vindu-l cu aceeași admirație. *Do you speak*

english ? ¹

— O, and how !²

Ea se gîndi o clipă.

— între noi, să vorbim franțuzește, zise apoi, aproape cu naivitate. E mai comod. În felul ăsta, ceilalți nu ne vor putea înțelege. Cu John, vorbeam întotdeauna franțuzește. A, dar nu uita să iei la dumneata toate actele de identitate ale lui John, înainte de a-l arunca în mare. Bietul John!

— Dar cine e John !

— John ești dumneata, zise ea, rîzînd.

— Iertați-mă, dar eu sunt Rodolphe Durant.

— Nu mai ești. Incepînd din clipa asta, ești John O'Donell.

La auzul acestei ultime fraze, Rodolphe se repezi la cadavru și-l despuie de tot ce avea asupra lui, hîrtii, bani, ceasornic. Găsi cinci pașapoarte, pe cinci nume diferite, nici unul însă pe numele John O'Donell. Rodolphe le băgă pe toate în buzunar, fără ca lucrul acesta să i se pară prea ciudat.

— Aici te afli sub numele de John Smith, adăugă ea.

Iar John Smith surise, așa cum niciodată n-o făcuse Rodolphe Durant.

— Și numele dumitale, frumoaso ?

— Jenny Rould. Vestita asociată a lui John O'Donell.

•— Jenny Rould, zise el, îmi ești foarte simpatcă.

— *All right*,³ John. Și acum, la treabă.

— Care treabă ?

— Ai uitat că trebuie să-l aruncăm în mare pe Rodolphe Durant ?

Ea prinse cadavrul de picioare, el, de cap. Rodolphe Durant, ex-John O'Donell, dispăru în ocean, înghițit de eterna uitare a valurilor.

— Bietul John, zise femeia. E destul de pedepsit. Era atît de brutal cu mine !

1 Vorbești englezește ?

2 O, și încă cum !

3^a În regulă (engl.).

Noaptea căzu în ocean, pe urmele trupului lui John O'Donell, și totul se făcu negru jur împrejurul vaporului, negru și de o liniște desăvârșită. Jenny Rould părea în- < gîndurată, chiar preocupată de ceva.

— La ce te gîndești, Jenny ?

— La rochia pe care-o voi purta în seara asta. Care e culoarea ta preferată ?

•— N-am nici una. Astă-seară, însă, cred că negrul... în sfîrșit, cred că astă-seară am o preferință pentru negru.

Ea rîse din toată inima și scoase din dulap o rochie frumoasă, din satin negru.

— Ai dreptate, John, negrul se potrivește cel mai bine. Să nu uiți, însă, smokingul.

— N-am așa ceva.

— Dar al lui John ? Uiți mereu că nu ești Rodolphe Durant, ci John O'Donell !

— Așa e, scuză-mă, nu m-am deprins încă. *All right!* Spune-mi, însă, n-o să fiu recunoscut ?

— Ai și tu o dată dreptate. Uitasem de machiaj, e absolut necesar. Dar astă-seară e inutil. O să spun că nu te simți bine, ai rău de mare, așa că o să rămîi în cabină, c mai sigur. Dealtfel n-o să țină, mult, pentru că mîine sosim.

Cum ea începu să se dezbrace de față cu el, John- Rodolphe nu mai zise nimic, însă ochii lui mici se deschideau din ce în ce, pînă se făcură imenși. Iar cînd Jenny, fără sfială, își scoase și furoul, se apucă' să tușească din toate puterile.

Ea însă nu se sinchisi nici de privirile, nici de tușea lui. Trecu, liniștită, cu un aer firesc, în camera de baie și închise ușa.

John se uită atunci prin gaura cheii. Zări un trup minunat, o frumoasă statuie de carne. Era prima oară în viața lui, cînd vedea un trup de femeie în carne și oase. Plin de curaj, încercă să deschidă ușa, Dar, vai, era încuiată ! Conștient de puterile sale, dădu să o forțeze. Ușa cedă brusc, cu ușurință, ca și cînd niciodată n-ar fi fost încuiată.

Rodolphe rămase în prag, nemaîndrăznind să înainteze. Jenny stătea în fața lui, în întregime goală, iar el nu mai știa ce să facă. Înțepenit

locului, nu se mai putea, retrage, nu cuteza să se retragă. Cît despre grai, îi era absolut imposibil să articuleze măcar un cuvînt, oricît de neînsemnat. Ce era de făcut ?

Bo

Se porni pe ris. Putea să se încumete la altceva, să treacă la altă acțiune, el, care în viața lui nici nu văzuse, nici nu atinsese trupul unei femei ?

Rodolphe rîdea într-una și, pentru ca situația să ră-mîină neschimbată, rîdea din ce în ce mai tare. Ea ieși -din cadă și, cu mișcări încete — o, atît de încete — începu să se șteargă prin toate părțile frumosului el trup. După care, continuînd :să surîdă, nepăsătoare, se duse în fața oglinzii și se contemplă îndelung.

În vremea aceasta, Rodolphe nu se clinti din loc, astfel că situația rămase exact aceeași și, evident, nu el era acela care ar fi putut să o schimbe.

— Ei, bine, John, nu mă săruți ?

— Dar...

— Nu sînt chiar de lepădat, nu-i așa ?

Rostind :aeste vorbe, ea îi cuprinse capul eu mâinile și îl sărută de eîteva ori, trăgîndu-l după sine în cabină.

Vaporul ae înclina ușor, spre stînga. Prefăcîndu-se că-și pierde echilibrul, Jenny se răsturnă încet pe pat În momentul aeesta, accesul de rîs nesăbuit al lui John se transformă în sărutări voluptuoase, ceea ce nu-i dispăcu de loc frumoasei anglo-saxone. Era dornică de dragoste. Dar Rodolphe Durant nu știa să facă dragoste și nici nu învățase încă de la John. Ea crezu că-i e indiferentă.

— Mi-e frică ! Mi-e frică, începu să țipe. Au să mă ucidă... Da, au să mă ucidă.

Țipa aproape dureros, în timp ce trupul său se zvîr- colea în așteptarea plăcerii, o plăcere care însă nu venea, n-avea cum să vină. John-Rodolphe se ridică brusc, ca un adolescent care, necunoscînd nimic din ale dragostei, lua totul în

serios. Pe chipul său, vizibil obosit, apărură trăsăturile curajului, în această atitudine, John arăta aproape frumos, aproape mascul, aproape viguros. Pînă şI glasul îi devenise mai grav, mai puternic. Era prima oară în viaţă cînd se încumeta să tutuiască pe altcineva decît pe mama lui.

— Dar cine anume ? N-are decît să poftească, cel ce vrea să te ucidă. Explică-mi cum adică, să te ucidă ? ŞI pentru ce ?

— Nu ştii tu. Nu, nu, tu nu ştii. Au să te ucidă şi pe tine. Nu-i cunoşti, ei nu dau niciodată greş.

— Dar cine sînt aceşti „ei” ?

— Vrei să ştii ?

— Da, imediat.

— Bine, dar cu o condiţie. Să mă aperi. Nu vreau să mor. John, nu vreau să mor.

— Îţi jur că n-ai să mori, jur pe capul mamei mele, răspunse cu emfază noul John. Da, ţi-o jur !

Ea era palidă şi tremura într-una. La jurămîntul lui, pe capul mamei sale, că o va apăra, surise cu tristeţe, aproape matern.

— Sărmane John, tu însuţi ai să mori. Au să te ucidă şi pe tine. Sînt atît de puternici!

— Să mă ucidă, pe mine ? Ha, ha, ha !

Se pomi pe rîs, acelaşi rîs, de adineauri, din camera de baie. Numai că, de astă dată, nu spre a-şi face curaj, ci pentru a o linişti pe Jenny. Rîsul acesta, dealtfel, îşi făcu efectul, fiindcă ea se calmă, fiindcă încetă să mai tremure, fiindcă deveni aproape serioasă şi gravă.

— Vino lingă mine, John. Să discutăm serios. Îţi spun totul, tot ce ştiu eu. Mă destăinui ție, iar tu ai să-ţi dai seama de primejdie, de moarte. Haide, vino.

John se așeză alături de ea şi o luă de mină, cu gingăşie. Pe chipul lui, devenit uimitor de energic, nu se mai zărea nici urmă de îngrijorare. Jenny vorbi liniştită, asemeni unei fataliste care nu vede nici o scăpare, în afară, poate, de o minune improbabilă, deşi oricînd posibilă, dacă e în joc instinctul de conservare.

— Ție, John, zise ea, n-are cum să-ți fie frică, pentru simplul motiv că nu ai cunoștință de nimic.

Nu știi cine a fost John O'Donell, prin urmare nu știi cine ești. Nu știi cine sînt eu, după cum nu știi nici cine sînt persoanele în mijlocul cărora ai să pici mâine seară, cînd o să debarcăm. Nu știi nimic, nimic, nimic. Iată de ce n-are cum să-ți fie frică, iată și de ce are să-ți fie frică, și încă ce frică ! John, cel pe care l-ai asasinat cu un remarcabil sînge rece... Știi tu cine ți-e victima ?

— Nu prea.

— Ei bine, victima ta e stăpînul Statelor Unite ale Americii de Nord.

— Cum ? L-am aruncat pe fereastră pe președintele Republicii ?

— Nicidecum. John era mai mare și mult mai interesant decît președintele. John este... a fost șeful gangsterilor americani, personaj cu mult mai important, la noi, decît șeful statului.

— **Da**, mi-aduc aminte, i-am citit adesea numele prin ziare. Nu știam însă că era atît de important. În sfîrșit. Nu văd totuși unde e primejdia. Din contră, statul american ar trebui să mă răsplătească, pentru că l-am scăpat de un bandit atît de periculos.

Ea izbucni în rîs.

— Dar, vezi, dragul meu, uiți că el e statul, John și prietenii lui. Nu numai că n-o să fi răsplătit, ci, dimpotrivă, o să .fi condamnat la moarte, fără discuție, oriunde te-ai afla. Nu e nimic de făcut. Sau, mai bine zis, nu e de făcut decît un singur lucru, pe care însă, nu prea poți conta.

Se uită la el. Dar probabil, sentința de condamnare la moarte nu-l prea înspăimînta pe John, întrucît rămase neclintit și nici nu păli.

— O să știu eu să mă apăr, răspunse el, liniștit.

— Ba nu, zise ea. Nu-i cunoști. Nu există nici un mijloc de apărare contra lor. Adică, nu există decît viclenia.

— O să știu eu să mă apăr, repetă el, nepăsător. Pe tine, însă, de ce te amenința moartea ?

— Eu ? Dar eu sînt regina.

— Majestate, scuzați-mă, dar nu pricep.

— Foarte simplu. Eu sînt nevasta... Am fost nevasta Celuilalt John.

John se făcu mai întîi roșu de emoție, apoi verde de mînie. Nu rosti nici un cuvînt, dar dădu în lături mîna tinerei femei și se porni deodată să cutreiere cabina, în lung și-n lat. Gelozia, pînă atunci sentiment necunoscut pentru el, zgîndărea neplăcut sufletul curat al aceluia care, cu douăzeci și patru de ore mai devreme, nu era decît Rodolphe Durant.

Noul John, bietul de el! Fuseseră de-ajuns

cîteva ore, pentru ca să treacă, de la o plăcută nepăsare sentimentală, la chinurile cele mai cumplite pe care viața ți le poate oferi în chip de dragoste.

Jenny se uita la el și nu înțelegea nimic. Nu știa că gelozia line mai mult de trecut și viitor, decît de prezent. Dar John ? El ce înțelegea ? Era gelos. Și-atîta tot. De aceea, cînd Jenny îl întrebă cu bunătate, cu multă bunătate, ce are împotriva ei, ce i-a făcut ea sau ce i-a spus, de l-a supărat, el îi răspunse pe un ton răstit și neplăcut :

— Cum ? Ești a altuia, și mai ai curajul să pretinzi că mă iubești ?

Acestea zise, se aruncă la picioarele ei, și îi ceru iertare.

— Nu vreau să existe alt bărbat în viața ta. Vreau să fii numai a mea. Altminteri... Și din nou o insultă Tîrfă ordinară !

Se năpusti asupra ei, gata s-o sugrume. Ea surise, triumfal. în aceeași clipă, cu o lovitură de pumn bine plasată, puse capăt, scurt, înflăcărării bătăioase a tînarului bărbat. După care, se repezi la el și-l. sărută, cu patima femeii îndrăgostite, nebună de dragoste, sigură de dragostea ei. Nu-l dezarmă pe John decît pe jumătate, căci el din nou o respinse. De astă dată, însă, mai cu bini-șorul și nu prea hotărît.

— Nu, nu, nu-mi mai trebuiești. Ți-ajunge celălalt. Nu, nu...

— Dar John, ce naiba, celălalt nu mai există, răspunse ea, dezmiardîndu-l drăgăstos. Celălalt John e mort, oceanul l-a luat de mult în grija lui. Ca și rechinii. Tu însuși l-au ucis. John, ai uitat ?

El își reveni.

— Da, e adevărat... Adevărat, a murit, însă...

— Atunci, de ce ți-e teamă ?

— Nimic. Nu, nimic... Tu însă tot îl mai iubești, nu-l așa ?

— Pe morți, eu nu-i iubesc. N-am iubit niciodată mor-ții. Eu nu iubesc decît făpturile vii și puternice. Da, da, le iubesc atunci cînd sînt puternice. Foarte puternice. Tu ești ?

Își regăsi și el, la rîndu-l, stăpînirea de sine. O clipă, buzele-i luară o formă răutăcioasă, surîsul l se crispă, victorios, iar John, în momentul acesta,

arăta puternic,

foarte puternic. Avea o voce sigură și gravă. Vocea celui ce domină.

— Firește, Jenny, vezi bine, se mulțumi el să răspundă.

Cum ea nu uita nici un moment că el era acela care, dintr-o singură lovitură de pumn, îl ucisese pe celălalt, avu aerul că e convinsă. El, dimpotrivă, nu-și mai amintea că nu se clintise din cufăr, că nicidecum nu-și ucisese adversarul, care murise de o moarte cum nu se poate mai naturală. Căci John era acum pe deplin încredințat că el îl asasinase pe maimarele gangsterilor, devenind, în consecință, cel mai puternic dintre cei puternici. Îi părea un lucru atât de firesc, încât, gândindu-se la mort, schiță, disprețuitor, un surîs îndepărtat.

— Oricum, ce lovitură de pumn ! A căzut grămadă, ce lovitură ! Trebuie să mă stăpînesc altă dată.

— Dar cum așa, John ? Mi se pare că l-am găsit pe scaun.

— Eu l-am pus acolo. Cit era de greu ! Am vrut să-ți fac o surpriză plăcută. În sfârșit, ca să văd ce-o să se întâmple.

Era atât de sigur de ceea ce îndruga, încât Jenny nu bănuia nici un moment că e minciună. El, nici atât.

— Iar acum, zise Jenny, ce ai de gând să faci ?

— Nu știu, merg cu tine. Ce vrei să fac ? Merg la Polul Nord.

•— La Polul Nord ?

— De ce nu ?

Jenny crezu că glumește și rise din toată inima. Cit despre el, nu merse mai departe.

— Să vorbim serios, propuse ea. Vrei ? Iar ca să începem, vino și te așează frumușel aici, Ungă mine, n-are rost să mormăi și să bombăni.

Se supuse, fără s-o mai bruftuie. Ea îl luă din nou de mână și, privindu-l drept în ochi, începu să vorbească, cu un glas liniștit și hotărît totodată. Lui John, glasul acesta îi insufla respect, ca și iubirea ce se desprindea din ochii el frumoși.

— Prin urmare, tu, Rodolphe Durant, zise ea, ai asasinat un om...

— Eram în legitimă apărare, o întrerupse el.

Și.. •

— Asta, după cum o să vezi, n-are nici o importanță.

u

Nu mă mai întrerupe. O iau de la capăt. Prin urmare, tu, Rodolphe Durant, ai asasinat un om... Nu, nu, nu mă-ntre-rupe. Or, omul acesta, care a murit de pumnul tău, se întâmplă că nu era un om de rînd. Acest om reprezenta o personalitate, și încă o mare personalitate. Iar această personalitate nu-i nici șef de stat, nici vreun ministru oarecare. Intr-un asemenea caz, ți-ar fi ușor să fugi, și nimeni să nu te necăjească niciodată. Personajul mort de pumnul tău era căpetenia tuturor gangsterilor, deci cel mai puternic personaj din America de Nord. El este întotdeauna răzbunat, iar cel ce se atinge de persoana lui e condamnat imediat la pedeapsa cu moartea prin tortură și executat, fără putință de scăpare. Nu, nu, de oamenii ăștia nu scapă nimeni, nu li se poate rezista. Imposibil, îi cunosc, nimic de făcut.

— Și-atunci ?

— Atunci... Se găsește întotdeauna o cale.

— Ha, ha ! Vezi ? Există întotdeauna o cale... Și care e această cale, dacă nu poți să te aperi împotriva lor, dacă ei sînt mai puternîci decît toată lumea ?

— Viclenia. Nu uita că tu nu mai ești Rodolphe Durant, ci John O'Donell, adică cel pe care l-ai ucis. I-ai luat toate actele, ești aproape de aceeași vîrstă, ai aceeași statură. Nu-ți lipsește decît un singur lucru, ca să fii el însuși : figura lui.

— Cred că asta-i cel mai important.

— Aici, te-nșeli, și iată de ce : John era puțin cunoscut sub adevărata lui înfățișare. Cei mai mulți dintre complicii săi nu-l cunoșteau decît deghizat. Mîine, cu dresuri, cu mustăți și barbison, te fac de nerecunoscut. Cît despre prietenii lui, înțelegi tu, n-avea mulți, ai să te poți descotorosi ușor de ei. Aș putea să ți-i ofer pe toți într-o capcană. Iar apoi...

— Apoi ?

— Simplu, zise ea, cu aerul cel mai firesc. Ii cureți.

— A, nu, nu, strigă el, îngrozit. Asta, nu 1

— Dacă n-o faci tu, au s-o faci ei. Și-atunci, în cîteva zile, n-ai să mai fii pe lumea asta. Și nici eu.

— Nici tu ?

— Cu certitudine. Pentru că eu, soția lui, amanta lui, complicea și prietena lui de toate zilele, n-am știut să-l *păr. Așadar, l-am trădat, fiindcă n-am murit împreună, eu el. Ai priceput ?

— Da, văd... Va trebui, deci, odată ajuns la Polul Nord, să-i omor pe toți. Brrr !

— De ce-i spui tu New Yorkului, Polul Nord ? Ești caraghios.

Rodolphe înțelese, în sfîrșit, că adevăratul John își bătuse joc de el.

— Pentru că, răspunse în chipul cel mai simplu de pe lume, ba chiar spiritual, America e o țară care întotdeauna mi-a dat fiori reci în spate. Ha, ha, ha 1

— Te rog, să nu-mi insulti țara, se oțărî ea. Îți interzic.

Se'făcuse roșie de mînie, apoi deveni albă, apoi verde. Jenny nu admitea-nimănui să vorbească de rău țara» pe care ea o considera drept cea mai demnă de admirație din lume.-

În această privință, era capabilă să comită gafele cele mai stupide, capabilă să sacrifice totul, chiar și dragostea ei pentru noul John.

— Nu uita că, începînd din clipa asta, ești american și, în consecință, nu mai ai dreptul să critici, nici să spui vreo răutate la adresa Americii. S-au spus destule. Altminteri nu ai trai cu mine. Înțeles ?

— Dar, desigur, Jenny. Dacă vrei tu așa, nu știam.

— Bun. Să revenim, deci, la oile noastre. Odată ajuns la New York, trebuie să te descotorosești de toți prietenii-celuilalt John. Nu avea mai mulți de patru sau cinci, o să fie o treabă ușoară. După care, trebuie să te ocupi nițel de dușmanii tăi. Căci aceștia îl cunoșteau mai bine. Șînt vreo zece, care trebuie să dispară. Asta are să fie mai puțin ușor

decît ai crede. Sper, însă, că în cele din urmă ai să reușești. E și o chestiune de noroc. În orice caz, făcînd- o medie, nu cred că ai de omorît mai mult de douăzeci. Precum vezi, nu e mult. Mai apoi, evident, ca să-ți poți menține prestigiul și ca să continui să domini... Dar asta ți-o indic mai târziu.

El nu zise nimic, însă ochii i se îndreptară cu jînd în direcția lăzii, chiar cu părere de rău.

— Pentru moment, e tot ce am să-ți spun, reluă Jenny. Acum mă duc la masă. În vremea asta, tu stai liniștit și aștepti să ți se aducă mîncarea. Mă întorc cît se poate de repede. La revedere, pușor, și iii fără grijă. Le aranjez eu pe toate, așa cum e mai bine. Sărută-mă !... Cum, n-o mai sărută el pe micuța lui Jenny ?

O sărută, dar numai ca și cînd avea de îndeplinit o okligațle.

În timp ce Jenny închidea ușa în urma ei, el aruncă o privire disperată către fereastră. Apoi, dîndu-și seama că nu există nici o putință de scăpare, noul John se instala în cufăr și trase capacul peste ol. Acolo răsufă liniștit, ca ușurat de o mare povară.

Capitolul II

ÎN CARE SE POATE VEDEA CUM
ÎNĂLȚIMEA UNUI ZGÎRIE-NOR E
ÎN MĂSURA SA PROCURE UNEI
MEDIOCRITĂȚI ELEMENTELE NE-
CESARE SPRE A O FACE VECINA
CU GENIUL

Panorama New Yorkului creștea vertiginos, în timp ce fereastra cabinei transatlantice arunca asupra celui .mal înalt oraș din lume un obuz de simpatie.

— New Yorkul! făcu Jenny, entuziasmată. Cit e de frumos !

Însă miile de priviri ale zgîrie-norilor nu pătrunseseră, probabil, în creierul metamorfozat al noului John, care rămînea indiferent.

— Da, răspunse el, nu e rău.

— Ar trebui să mergem pentru pașaport. Haide, vino.

— Nu, nu. Dacă poliția, mă-nțelegl, descoperă că sînt vestitul gangster... Nu, nu țin deloc să putrezesc prin închisorile americane.

— Ah, că prost mai ești! Cum poți să crezi că poliția vămii nu știe cine sîntem ? Cit ești de naiv ! Află că... Adică, nu... Adică, totuși, află dragul meu, că înainte de-a ne îmbarca n-am uitat să anunțăm poliția că vom sosi, tocmai ca să n-avem neplăceri la vamă sau în altă parte. Așa că n-ai absolut nici un motiv să-ți fie teamă. Dimpotrivă, o să fim foarte bine primiți și, pe deasupra, nici n-au să ne scotocească prin cuiere.

El nu avea aerul că l-a convins.

— Dar, dragul meu, adăugă ea, vameșii nu sînt așa de nebuni, ca să-și riște pielea și situația. Căci,

dacă, din întâmplare, ar îndrăzni să facă o observație cit de mărunță, care să ne supere, într-o oră s-ar pomeni în ftfradă. Ar. crăpa de foame. Căci... Haide, vino, sîritem așteptați. Te asigur, n-ai decît să le arăți pașaportul și ®-o să-ți spună nimeni, nimic. Haidem, curaj, e lucrul cel mai ușor din lume.

Îl apucă de mîneacă și-l forță să iasă din cabină. Deși încă nu se liniștise, încrederea pe care o avea în ea îl făcu să se îndrepte, totuși, spre marele salon al pachebotului.

Nu apucaseră să facă nici doi pași, cînd o mină grea se abătu pe umărul lat al lui John. El încremeni în loc, ca lovit de trăznet, și nu se întoarse decît abia după un timp îndelungat. Un uriaș în uniformă de agent al poliției se afla în fața lui. John îngălbeni, în vreme ce namila făcea cu ochiul, șmecherește. Noua căpetenie a gangsterilor, uitînd de orice urmă de curaj, dădu, în chip necugetat, să o ia la fugă. Din fericire, întîlni surîsul ei, tot atît de șmecheresc. Atunci, la rîndul său, se hotărî să rîdă, iar rîsul lui curmă întregul entuziasm al celui ce purta uniforma poliției americane. Acesta din Urmă se uită la Jenny, cu o privire întrebătoare.

\ -- Dar el e, răspunse Jenny, fără să ezite.

v — Ei, aș !

John din nou se simți la ananghie și redeveni palid.

— Nu, domnule, aveți dreptate, strigă el, printr-un efort aproape supraomenesc. Nu sînt eu. Femeia asta îmi dorește moartea. Dar n-are să-i meargă. Nu, nu, vă declar, nu sînt eu... Au !

Încetă deodată să mai protesteze, din cauza durerii: Jenny îl împungea zdravăn, în fese, cu unghiile ei ascuțite. Să se fi înșelat cumva ? Să fi săvîrșit încă o gafă ? Nu mai știa nîmic. Pe de o parte, ca să pară puternic. Iar pe de alta, ca să repare gafa, dacă într-adevăr gafase, luă hotărîrea comodă și, altminteri, destul de inteligentă, de a rîde.

Această avalanșă de veselie nebună avu darul de a-l convinge pe agent.

— Ila, ha 1 îi țină el isonul. Patronul e mereu același. Ha, ha, ha !

Un moment, John rămase buimac, apoi văzînd că totul merge atît de bine, reîncepu să rîdă, din ce în ce mai tare, ca un nebun. Un nou atac al unghiilor ascuțite, în fesele sale, îi domoli nițel din tactica aceasta, devenita exagerată. La rîndu-i, agentul puse capăt veseliei, și trăsăturile lui aspre luară într-o clipă locul ridurilor, pe Care i le provocase rîsul.

— • Atotputernice patroane, haide, lașa... Dar, pe Dumnezeuul meu, cit de bine-ți schimbi înfățișarea ! Și, mai cu seamă, cum știi să dai glasului accentului tonul pe care-l vrei. Ce forță, pe Dumnezeuul meu, ce forță !

John înțelese, în sfîrșit, ceea ce ar fi trebuit să înțeleagă încă de la început. Înțelese că agentul de poliție nu era decît un prieten, un prieten la ordinele sale. Numai că neprevăzutul fusese prea brusc, prea puțin se așteptase la una ca asta. Și-apoi, Jenny ar fi trebuit să-l prevină. Își aduse aminte de durerea din fese și i se urcă sîngele la cap.

— *Well, darling,*⁴ nu te supăra.

Adresîndu-se noului său prieten necunoscut, căuta să imite, pe cit mai mult cu putință, accentul și timbrul celui alt John.

— Am vrut să mă distrez puțin. Ha, ha, ha ! Aveai o mutră... îmi vine și acum să rid, Jenny.

— Ce este ?

— Du-te în camera ta, n-am nevoie de tine aici.

Pronunțase ultima frază aproape cu duritate și, în orice caz, pe un asemenea ton, incît nici o replică nu era posibilă. Jenny se supuse, fără nici o vorbă. După plecarea ei, John se întoarse către agent.

— Prin urmare ? I se adresă, la fel de scurt și de

4 Bine, dragă (engl.).

aspru.

Îl privea foarte de sus, cu mâinile în buzunar, ca și Celălalt. Agentul nici nu clinti.

— Patroane, răspunse el solemn, am venit pe vapor, ca să-ți spun că toate-s pregătite și nu trebuie să te ocupi de nimic, că ordinele ți-au fost executate, că n-o să trebuiască să deschizi nici un cufăr, în sfârșit, că e de prisos să te deranjezi pentru pașapoarte.

— Bun, mulțumesc. Și în afară de asta ?

•— Afară de asta, toate merg aproape bine.

— De ce aproape ? zise John, pe același ton tăios.

— Pentru că Al. Macone știe că te întorci în America. Așa că...

— Așa că ?

— Așa că trebuie să fim cu băgare de seamă, patroane. Nu e de glumă, ți se pregătește un complot. Ți-am reținut o cameră la Savoy.

— Bine. Mulțumesc. Ne-ntîlnim mai târziu. La revedere.

Fără să aștepte răspunsul agentului, John îi întoarse pur și simplu spatele și se duse în cabină, lângă Jenny, supusa lui, Jenny. O găsi plingînd de furie, schimonosită de dorința de a 6e răzbuna. Lucrul acesta, însă, nu-l prea impresionează pe noul gangster, care în locul oricărui răspuns, își aprinse o țigare și reîncepu să contemple marea panoramă a New Yorkului.

Un soi de sete stranie puse stăpînire pe sufletul iui simplu. În fața imensității, își pierdu mărunțul și meschinul echilibru și asemeni unui obuz ce dormita în vata liberalismului, izbucni în el dorința de a domina. John se și vedea stăpînind, ca un fel de împărat, acest colos ce se numea New York, se vedea ținîndu-l în mîna lui solidă și obligîndu-l să i se supună. După toate dte i le spusese Jenny, era un lucru ușor. Nu avea decât să vrea. Or, dacă numai cu o oră mai devreme nu dorea acest lucru dedt din dragoste pentru Jenny, acum îl voia dintr-o ambiție ce trecea dincolo de marginile dragostei,

trecea chiar și de marginile unei ambiții oarecare. Căci, în fața spectacolului de minunat dezzechilibru, pe care i-l oferea New Yorkul, Rodolphe simțea în el dorința civilizatoare a rasei sale, dorința latină de a domina pentru a echilibra. Dragostea, o uitase cu desăvârșire. Nici nu mai băga de seamă că această dragoste pflnge lingă el, pe divan, că plînge cu lacrimi fierbinți. Politicianul, care ațipise în adîncurile sufletului său, se trezise, deodată, alungase tot ceea ce putea să stea în calea forței sale și îl prefăcuse în ceea ce fuseseră cîndva, e mult de-atunci, strămoșii lui.

— John...

Ce glas era acesta, care urca, slab și rugător, spre noul John ? Se întoarse către ea, disprețuitor.

— Haide, Jenny, că ești caraghioasă ! o zgîlțîi el. Nu mai plînge. Detest lacrimile și văicărelile. Haide, taci.

Ea își aruncă asupra lui privirile înecate în lacrimi.

— Plîng, pentru că văd cît ești de monstruos, zise, suspinînd. Ești ca toți bărbații. Ești ca și John, ca și celălalt John. El era la fel de dur cu mine. Da, da, toți sînteți la fel. Și eu, care credeam că un francez...

Comparația cu Celălalt îl mîhni în aceeași măsură, ca și comparația cu francezii. O găsea stupidă și ofensatoare, își spuse că Jenny e o proastă, nu pricepe nimic și, cu aerul stăpînului, o mîngîie ușor, cum ar fi făcut-o cu un cîine.

Ea se smulse de sub mîngîierile lui.

— Necspălatule ! strigă, printre lacrimi. Cretinule, eu încerc să te salvez, și tu așa te porți cu mine ? Triplu mîrlan ce ești ! N-avea nici o grijă, știu eu să mă răzbun ! Uiți cam prea repede că ești în mîinile mele.

El nu se simți întru nimic jignit.

— Bravo, mititico ! îi răspunse. Așa-mi place să te văd. Am apreciat întotdeauna curajul și impertinența... Dar să lăsăm asta deoparte și să vorbim despre lucruri serioase. Deci, ne-a fost

reținută o cameră la Savoy.

Lacrimile ei dispărură ca prin farmec. John avea acum înfățișarea unui șef.

— Cine ți-a spus ? îl întrebă.

¹ ■ — Prietenul meu. Agentul.

— Aha ! Bine, în cazul ăsta mergem la Ritz.

— De ce ?

— Pentru că, dacă Henry a reținut o cameră la Savoy, știu asta toți dușmanii noștri. Și-i periculos. Trebuie, cu orice preț, să ne piardă urma. Altminteri...

— Cum adică ? Să fie agentul un trădător ?

— Henry ? Nu, dar e un imbecil, nici măcar nu și-a dat seama că nu ești tu adevăratul John. Și, apoi, nu trebuie să ne încredem în el, vorbește mereu alandala. O să petrecem, deci, o noapte la Ritz, după care ne ducem în altă parte.

— Văd că nu ești chiar atât de proastă... Vino să te sărut.

Se întoarse cu spatele la New York, dar era ca și cum ar fi continuat să-l aibe dinaintea ochilor, într-atîta se simțea de puternic, față de oricine, chiar și față de frumusețea feminină. Jenny își învinse mîndria și se aruncă în brațele lui, devenite brusc atît de robuste.

— Li ești, totuși, superior, zise ea, sărutîndu-l.

Înainte de a fi americană, Jenny era femeie, lucru ce adesea se întîmplă chiar și în America. Americanii, dimpotrivă, sînt mai întîi americani și pe urmă bărbați. Dealtfel, în S.U.A., femeile sînt mult superioare bărbaților, prejudecățile americane fiind inferioare măduvei umane elaborate în atîtea secole de civilizație.

Cu firea ei adîncă, Jenny, chiar dacă nu înțelegea prea multe, își dădea seama de tăria complexă a însușirilor noului John, atît de diferit de celălalt, /ivea credința că, în pumnul lui, simte o idee, și în cuvîntul lui, o forță. Pricepea, dincolo de voia ei, că aventura, pe care-o începea, e total deosebită de cealaltă, iar ambiția nu va mai porni de la nevoia de a domina spre a-și spori averile, ci

va fi de cu totul altă natură. Geniul politic eclipsa puterea economică. Fără să știe, el se ridica deasupra celui alt, copleșind-o, subjugînd-o. Dolarul nu mai era decît un mijloc pus în slujba unui ce suflesc ; de pe pedestalul, pe care în mod fals fusese cocoțat, sărise brusc pe pedestalul servitului. Pentru o secundă, pentru o oră, pentru un spațiu de timp oarecare, dar, cu siguranță, nu definitiv. Căci puterea banului, prin natura ei o parvenită, are darul de a-i face pe oameni să semene cu ea.

Se putea pune, prin urmare, întrebarea dacă entuziasmul, pe care Jenny îl nutrea față de această nouă forță, a cărei existență o presimțea în John, avea să dureze de-a lungul timpului. Se putea pune chiar întrebarea dacă viziunea politică a lui John și, în consecință, exaltarea sa etnică nu sînt decît o chestiune de moment și dacă sufletul lui, plămădit de o civilizație seculară, nu va fi cumva naturalizat de către această strălucire, mai vizibilă, mai lesnicioasă și, din nefericire, mai omenească decît o educație transmisă prin atîtea generații.

În viață, ochii se închid cu mult mai lesne decît se deschid.

*

New Yorkul îi dăduse, deci, lui John, un gust, o dorință, pe care Parisul, căruia nu-i mai erau necesare, îl făcuse să le uite. Pe de altă parte, izbucnirea acestui gust, a acestei dorințe, umplîndu-l de sine pe John, o subjugase și pe pătrunzătoarea Jenny și o tulburase, asemeni unei noutăți plăcute.

Lucrul acesta dezlănțuise, de o parte și de alta, o dragoste sortită să piară odată cu situația care o crease. Această dragoste, cu totul provizorie, ei o trăiau cu atît mai intens, cu cît carnea era într-una ațîtată de idei. Jenny, cu minunatul ei trup, sporea în grație și căpăta un aer de nesfîrșită eleganță, în timp ce pasiunea lui John, rafinată în adîncuri

printr-un soi de aeriană : subtilitate ce-l înălța deasupra firii, îi dădea acel caracter într-adevăr uman, care e pecetea civilizației.

*

John privea de la balconul celui de al treizecilea etaj. El se uita la ceea ce, în mod sigur, nici o altă ființă omenească nu se uita în momentul acesta. Căci John se uita la cer. Se afla în contemplarea singurului lucru din New York, care avea stabilitate și durată. Jos, provizoratul ; sus, imuabilul : așa era New Yorkul. Până și soarele, cel ce-i arată omenirii cum să se miște, soarele însuși părea ceva admirabil de definitiv, față de agitația fără de sfârșit a orașului. Cît despre zgîrie-nori, ei se balansau de la dreapta la stînga și păreau construiți din carton, jocuri de cărți ale unor copii uriași, jocuri de cărți însă pe care un vînt mai puternic le-ar strivi și cărora un pic de imaginație le-ar da alte forme, mai amuzante.

Mintea lui John, devenită ciudat de fertilă, era tulburată de viziunea politică a schimbării prin evoluție a de- finitlului în definitiv. Această viziune se agăța de uer și, urmînd exemplul acestuia, voia, dorea puritatea și deopotrivă eternitatea. Pe bolta de un albastru palid, Parisul >e iva cu atîta limpezime, incit John nu mai putea suporta acest infinit dezordonat și cantitativ, sub al cărui chip i se înfățișa New Yorkul. Căci John uitase cu uesăvîrșire dulcele vis liberalo-burghez al lui Rodolphe Durant. Nu că n-ar mai ii dorit, ca înainte, pacea universală, ci avea ambiția ca el, John, să impună întregii lumi această pace, prin toate mijloacele. Pax romana se afla- în el.

Cînd, deodată, se întoarse, patru revolyere erau ațintite asupra lui. Doi bărbați îmbrăcați anicricănește îl amenințau. John surise. Două împușcături răsunară în încăpere și cei doi bărbați se prăbușiră, fulgerați.

La început, ex-Durant nu pricepu mare lucru. Continuă să surîdă, ca de obicei, cînd se găsea într-

o încurcătură» E chiar foarte probabil că John, cînd avea de-a face cu lucruri de neînțeles, începea să surîdă ca să nu pară ridicul nici față de alții, nici față de sine. Nu-și dădea seama că și surîsul, această admirabilă invenție prin care omul se apăra cu suficientă gravitate împotriva necunoscutului, chiar și surisul, în anumite împrejurări, poate să pară caragliios. Și, de fapt, așa și arăta. John însă credea că, în fața celor mai grave evenimente, se impune să pară calm și sigur de el. Ceea ce-1 făcu dealtfel ca, pe lingă surîs, să adopte atitudinea cea mai de necrezut: le întoarse spatele celor doi morți și, revenind în balcon, reîncepu să contemple New Yorkul.

Rămase astfel, sprijinit de balustrada balconului, timp de cel puțin cincisprezece minute, care-i părură cu atît mai lungi, cu cît nu-1 mai impresiona nimic din ceea ce vedea în fața ochilor, iar imaginația îi secase brusc. La doi metri în spatele lui, se aflau totuși doi oameni uciși într-un fel cu desăvârșire de neînțeles și care, cu un sfert de oră mai devreme, îl amenințaseră pe el. John se aștepta însă la lucruri atît de nemaipomenite, înțeî o simplă amenințare, fie și urmată de două morți misterioase, nu mai avea cum să-1 impresioneze. Așa înțeî, în clipa cînd, doar spre a produce o schimbare, se decisă să revină înăuntru* pe chipul său nu se vedea decît pecetea omului blazat. Dar purtarea lui se schimbă, cînd constată că încăperea era goală. Morții dispăruseră. De astă dată, încetă să mai surîdă. Volatilizarea celor două cadavre îl tulbură mai mult decît moartea. Uimit de această treabă inexplicabilă, se apucă să caute, dar nu găsi nimic, nici cel puțin urme de sînge. 11 sună pe valet.

— Ai auzit două împușcături ?

Crezînd că-i face un reproș, valetul se îngălbeni la față. John însă nu băgă de seamă.

— Nu, domnule, scuzați... Nu, patroane. Eu... eu... n-am auzit nimic.

Vorbea grăbit, se bîlbîia și tremura din tot corpul.

— De ce tremuri ?

— Eu... Eu credeam c-am făcut bine. În sfârșit, ca de obicei, eu... Eu credeam...

— Ieși afară !

Servitorul nu așteptă să-i poruncească și a doua oară. Dispăru la repezeală, lăsându-și stăpînul, în cea mai încâlcită situație cu putință, singur cu el însuși, avînd de rezolvat cea mai ciudată dintre probleme.

Dar cum s-o rezolve ? Să fi avut o halucinație ? Nu intra în obiceiul său. Cît despre o minune, nu putea crede una ca asta, încrederea lui în știință fiind prea mare, cultura, prea elementară, inteligența, prea comună. Atunci ? Nu găsea absolut nici o explicație, și o frică teribilă se infiltra încetîșor, vicleană, în toată ființa lui, o frică la fel cu aceea, dar și mai puternică, pe care o simțise pe vapor, în fața cadavrului acelui individ pe care nu el îl omorâse.

John era aproape bolnav de frică. Se temea pînă și de cea mai mărunță mișcare și totul: camera, mobilele, chiar și valetul, îl umplea de fiori. Ou toate acestea, avea un aer calm. Pentru că era atît de puțin obișnuit cu frica, înCît nu avea cunoștință de exteriorizarea ei, nici măcar din instinct. Dacă, deci, clasicul tremur rămî- nea nevăzut, nici mândria și curajul nu-și făceau apariția.

Se uită la ceas. Iar lucrul acesta îl mai ușură. Mai era puțin și trebuia să vină Jcnny. Aproape fericit, o sună pe cameristă. Slujnica sosi imediat. Dar și ea era foarte palidă, ca și valetul. Atît de palidă, încît John, tulburat, își pierdu cumpătul.

— Ce dorești ? strigă el.

— Dar... Nimic. Eu... eu credeam că domnul m-a sunat. Eu...

— A, da, adevărat! Voiam să știu dacă ai auzit două împușcături. Două focuri de revolver.

Se uită fix la ea. Femeia păli și mai tare. Răspunse, totuși, întocmai ca valetul:

— Nu, domnule... Eu... eu n-am auzit nimic. Adică... am făcut ca de obicei.

— Nu, că așa-i bună ! Dar ce v-a apucat ? Sînteți nebuni cu toții ? Ieși afară !

Camerista ieși, lăsându-l pe John și mai tulburat. Nu mai pricepea chiar nimic. Și frica aceasta, care nu voia cu nici un preț să-l părăsească ! Și această semiobscuritate, atât de îngrijorătoare și ea ! John n-avea nici un chef să aprindă lumina. „În cazul unui atac, m-ar repera prea ușor.” Pentru mai multă siguranță, luă chiar hotărîrea de-a se închide în dulapul din perete. Stînd acolo în picioare, în întunericul desăvîrșit dintre cele patru laturi ale dulapului, se simți mai la adăpost și găsi curajul de a cugeta puțin la ceea ce-i căzuse pe cap. „La naiba, își zicea, e totuși posibil să fi avut o halucinație ? Asta-i întrebarea. Or, eu sînt convins de contrariul... Atunci ?”

I se păru că aude un zgomot și tresări. „Dacă e Jenny, am feștelit-o !”

Rușinat, John deschise fără zgomot ușa dulapului. Nu reuși să distingă nimic, oricît se strădui. Ciuli urechile, dar nu se mai auzea nimic. „Ei, drace !” se miră el.

Apoi se îndreptă, în vîrfurile picioarelor, spre butonul electric. Aprinse lumina și se repezi înapoi, după ușa dulapului. Îndrăzni să se uite, de acolo, prin camera sa, dar era goală. Încă o ochire discretă, care străbătu însă toate ungherele, și John se decise să abace mijlocul încăperii. Urmă un minut de ezitare, după care deschise ușa apartamentului ocupat de Jenny. Nici un zgomot. Răsuci comutatorul. Nimeni, nici aici.

„Cred c-am început să-nnebunesc, își zise el, cuprins de spaimă. Aștia n-au nici un haz. Aii, de-aș putea să mă întorc în Europa ! Nu-i de mine aici, zău că nu... Și idioata aia de Jenny, care nu mai vine odată ! Sînt îngrijorat, nu știu de ce ținea atât de mult să iasă de una singură”.

Se întinse pe o canapea. Cu mina pe pistol, închise ochii; prefăcîndu-se că doarme. Din nefericire, nimic anormal nu voia să se producă. John așteptă cinci minute, apoi zece, apoi o jumătate de oră. După care, somnul îi înghiți frica, Rodolphe îl înghiți pe John. Adormi și avu un vis

minunat, în care, ca dealtfel în toate visele sale, se făcea că se află în Bois de Boulogne.

Cînd se trezi, dădu cu ochii de Jenny. Părea îngrozită de ceva și era la fel de palidă la față, ca și valetul și camerista.

— Ei, dar ce e cu tine ?

— Nimic... Mi-era teamă să nu ți se fi întîmplat vreo nenorocire. Nu s-a petrecut nimic în lipsa mea ?

— Nu. Dar de ce vrei neapărat să se petreacă ceva în lipsa ta ?

— Pentru că... Eu credeam că... Uf, mă scoți din sărite, cu întrebările tale !

— Curios, dar, după cum arăți, ți-e necaz că n-am pățit nimic în timpul cît ai fost plecată.

Era, într-adevăr, îngrozitor de plictisită și de enervată. De ce ? John nu mai înțelegea nimic.

— În sfîrșit, explică-te.

— N-am ce să-ți explic. Doar că am ratat o lovitură superbă. Iar acum primejdia devine foarte mare. Dar, cu un imbecil ca tine, nu se poate întreprinde nimic.

Răsună o palmă, ca un foc de revolver. Iar, Jenny, care-o încasă, nu mai scoase nici o vorbă. Valetul și camerista, erau și ei în odaie. Pe unde intraseră ?

— Voi ce căutați aici ?

— Am auzit o împușcătură... Așa că...

— Nu de data asta, îdioților. Cărați-vă de-aici !

Tremurînd de frică, servitorii se retraseră, lăsîndu-1 pe John să-și reverse mînia asupra calmului nevestei sale. Căci Jenny, în ciuda palmei pe care o primise, era pe punctul de a surîde drăgăstos.

— De ce m-ai pălmuit, John ? făcu ea, cu duioșie.

— Pentru că detest obrăznicia și, mai ales, toate misterele astea, în care te-nvîrtești, fără să-mi spui nimic.

— Dar, John, pentru tine o fac... Astăzi, de exemplu, pusesem la cale o lovitură admirabilă și

contam pe curajul tău și îndeosebi pe forța și pe istețimea ta, că să ne debarasăm de doi amici periculoși. Văd, însă, că mi-au scăpat. Da, John, combinasem în așa fel, încît să te afli deodată față în față cu doi indivizi, pe -care-i rugasem să-ți șterpească o hîrtie importantă. Surprins de apariția lor, cu siguranță că i-ai fi ucis pe loc. N-am nici o îndoială. Dar văd că n-au venit. Ce păcat !

— Și dacă m-ar fi omorît ?

— Împosibil, le-am spus să nu tragă.

— De ce nu m-ai prevenit ?

— Știam că, dacă te previn, nu le mai faci de petrecanie, ți-ar fi fost milă de ei. Pe cînd așa, luat prin surprindere, n-ai fi șovăit nici o clipă. Am crezut că fac o treabă bună, John.

El o luă în brațe și o sărută.

— Ei, bine, Jenny, află că indivizii tăi au venit. Mă uitam pe fereastră, ar fi putut să mă omoare. Din fericire, m-am întors la timp. Patru revolvere erau ațintite asupra mea.

— Au tras ? zise ea, îngrozită.

— Nu, n-au avut timp. În clipa' cînd s-o facă, nu mai erau pe lumea asta.

■ — Dar unde sînt ?

■ — Ah, asta e acum ! Prea multe mă întrebi. Au plecat.

— Atunci, înseamnă că n-au murit... O, Doamne !

— Nu te speria, micuța mea. Au plecat în chip de cadavre. Îți garantez eu, poți să fii sigură.

Jenny începu să rîdă, iar ochii ei frumoși se umplură de lacrimi, atît era de fericită.

— Pricep, zise ea, înduioșată, i-a cărat Alex. Mulțumesc, dragul meu. Iată-ne scăpați de doi amici foarte neplăcuți. Mulțumesc. Ești foarte puternic, într-adevăr.

— Dar cine-i ăla, Alex ?

— Umilul nostru complice, valetul. L-a dresat admirabil celălalt John. Am chiar impresia, adăugă Jenny, rîzînd, că Alex e acela care ucidea, iar el se lăuda cu faptele altuia. Ha, ha, ha ! Dar Alex e atît de discret, n-am putut niciodată să știu precis. Va

trebui să-i dai o recompensă frumoasă.

— A ! Alex era... Nu știam. Bine, acum înțeleg. În orice caz, pot să te asigur că eu am avut de data asta grijă de ambii tăi prieteni.

— Sînt convinsă, dragul meu, dar ia spune-mi, cum a fost ? Sînt atît de curioasă !

— Ei, cum să fie ? ! O lovitură de pumn în tâmpla celui dintîi, un foc în tâmpla celuiilalt... Nu e chiar atît de greu. Dar, data viitoare, să mă anunți. Pricepi ? Trebuie, totuși, să fiu pus în gardă. O secundă dacă întîrziam, și mă găseai mort.

O cuprinse pe Jenny de mijloc și ieși cu ea pe terasă, ca să contemple New Yorkul cufundat în noapte. În ochi îi scînteiau privirile cuceritorului.

Capitolul III

ÎN CARE SE POATE VEDEA CA ADESEA DRAGOSTEA DEPINDE DE PUNCTUL DE VEDERE DIN CARE O PRIVEȘTI

Un ciocănit discret în ușă. Un cap speriat își face apariția. O șoaptă, apoi John, însoțit de Jenny, pătrunde într-un culoar, aproape întunecos. O lumină firavă le cade pe obraji, suficientă, însă, spre a fi recunoscuți. Jenny, în rochie de seară, e foarte elegantă, John, în smoking, încântat și semeț. El poartă cu sine același surâs triumfător, surâsul lui atât de dornic de-a intimida.

Cel ce le-a deschis ușa nu mai încetează cu plecăciunile, asemeni unui sclav de altădată. Jenny îi aruncă un z'mbet scurt, ceea ce pare să-i facă plăcere. Cît despre John, el se face că nu-l vede.

La rîndul ei, a doua ușă se deschide, împinsă de alt bărbat, care, întocmai ca și cel dintîi, se înclină adine în fața celor doi oaspeți. John îi întinde mina, și omul se grăbește să i-o sărute. Rodolphe Durant roșește, buimăcit. Dar nimeni, desigur, nu bagă de seamă și, dealtfel, John O'Donell redevine imediat stăpîn pe situație.

Unul dintre cele mai faimoase *speakeasy*⁵ ale New Yorkului avea astfel onoarea de a primi vizita lui John și a soției sale. Fără îndoială, onoare foarte rară, căci mulțumirile nu mai conteneau.

Cît ai bate din palme, e întinsă o masă

⁵ Bar de noapte clandestin, în care, pe vremea prohibiției, se Vindeau băuturi alcoolice (n. tr.).

încărcată cu de toate. Nu lipsește vinul, nu lipsesc nici icrele negre, nici șampania. Abia apucă să se instaleze oaspeții, că un nou individ își face apariția, se înclină și se așază alături de John.

— Totul e-n regulă, patroane, zice el, cu un aer supus. Nimic neplăcut pînă la ora asta. Al. Macone nu mai dă nici un semn de viață.

John își luă un aer preocupat și-și aprinse o țigare.

— Nu-mi prea place liniștea asta, rosti. Preferam să-1 văd că dă un semn de viață. În sfîrșit. Cred c-o să termin curînd cu scîrnăvia asta. Nu, liniștea asta nu-mi spune nimic bun. Dar să trecem mai departe. Raportul!

Acela care era, probabil, girantul casei, îi întinse un registru de socoteli. După o privire neglijentă, John î-1 dădu înapoi.

— Așadar, cit ?

— Două sute de mii de dolari netto, pe timpul cit ați lipsit. Asta e tot.

Două sute de mii de dolari, în mai puțin de două luni.

„Enorm“, se gîndi John, care în viața lui nu cîștigase un gologan.

— Ascultă, Jenny, zise el apoi, aplecîndu-se către ea. Nu-i deloc proastă afacerea asta. Două' sute de mii, în două luni. Mai bine de un milion pe an. Dumnezeu! Dar ce se poate face cu atîția bani ?

Pe Jenny o pufni rîsul. Era atît de deprinsă cu bani mulți, încît suma aceasta i se părea neînsemnată. Americancă a secolului ei, născută și educată în spiritul celei mai pure noțiuni a cantității, ea nu putea simți decît niște fiori răzleți, atunci cînd o încerca, din întîmplare, sentimentul calității, niște fiori ereditari, neabsorbiți de către sufletul croit din infinitul auriu și confortabil. Purta în ea nemărginirea cantității pururi în mișcare și care domnește sub numele capitalismului democratic și economic, acest absolut al barbariei contemporane. Iar dacă, pe

vapor, simțise o clipă suflul nou, pe care-l aducea Rodolphe Durant, avea să uite repede această forță — ca și el, dealtfel — și tot atît de repede să o confunde cu cealaltă.

Iată de ce Jenny, pe care nu o ducea mintea decît la „și mai mult“, nu putea pricepe uluiala lui John în fața unei mari sume de bani. Din aceeași cauză, nu mai putea să sesizeze, pe de altă parte, dorința de a domina, pe care-o surprinsese cîndva la prietenul ei. Căci, pentru ea, ca și pentru mulți alții, această dorință se confunda cu pofta de bani, asemeni tuturor dorințelor.

Așa incit rîdea din toată inima, în timp ce John nu înțelegea de ce rîde.

— Dar, dragul meu, reuși să-i spună, cînd se liniști puțin. O sută de mii de dolari înseamnă mai nimic. Află că tu câștigi mult mai mult și nu numai Victor îți prezintă conturile. Mai avem sute de inși ca el. Natural, mai puțin importanți decît Victor, totuși solizi. Și mai află că noi cheltuim peste un milion pe lună. Și că un milion nu e prea mult. Dimpotrivă. Trebuie neapărat să punem mina pe Al. Macone, să-l distrugem. Vom avea ast fel dublu.

— Dar de ce toate astea, Jenny, de ce atîția bani ?

Surpriza era totală, și ea rămase cu gura căscată în fața acestei întrebări atît de banale, pe care i-o pusese bărbatul cel mai simplu din cîți întîlnise. Nu mai insistă, preferînd să schimbe conversația. Dar avea să țină minte toată viața această întrebare și, mai ales, tonul naiv și pur din glasul lui John, în clipa cînd i-o adresase.

Mica sală era plină de lume și de liniște. Numai din cînd în cînd, cîte un *well* nazal se pierdea în tavanul îngreuiat de un fum cenușiu. Toate mesele erau ocupate și, pe fiecare, alcool din belșug. Victor, girantul, se dăruia clientelei sale, zîmbind în dreapta și în stînga și înclinîndu-se din timp în

timp, respectuos, dinaintea lui John, care, mîndru de aceste omagii, îl gratifica de fiecare dată! cu cîte un surîs.

După ce își adăpă clienții, Victor se reaseză lingă John.

— Patroane, îi șopti el, știi că Macone a pus mîna pe ether. Prețul a crescut grozav, aproape s-a dublat. Avem de făcut față unei lovituri grele. Va trebui să mărim prețul la gin și la whisky. Dumneata ce crezi ? N-am îndrăcit să fac nici o mișcare, fără ordinele dumitale.

Jenny se aplecă la urechea lui John.

— Sîr pune ether în alcool, îi șoptea pentru ca omul să se îmbete mai repede. Cînd te-ai îmbătat, comanzi cu și mai multă ușurință. Fă-te că ești la curent și găsește răspunsul potrivit.

John surise mai întîi, conform tacticii sale obișnuite.

— Ziceai că etherul e prea scump, făcu el apoi, către Victor. Bine. Să găsim o soluție. Hm... Cred că nu e bună ideea ta, cu mărirea prețului. Hm ! Trebuie să găsim altceva. Să vedem. Da... să vedem. În sfîrșit, nu găsesc astăzi nici o soluție, sînt cam obosit. Și nu mă mai plictisi, Victor, cu prețurile tale. Da_ în sfîrșit. Am să mă gîndesc. Poate mîine. Sau chiar astă-seară. Am să-ți dau răspunsul... Dai- în nici un caz urcarea prețului.. Du-te, ocupă-te de clienți. Te chem eu, mai tîrziu.

Un fior de spaimă trecu prin trupul voinic al lui Victor. I se păruse că deslușește o nemulțumire în răspunsul stăpînului său și el știa că lucrul acesta nu se plătește decît cu moartea. De aceea, înainte de-a 6e duce să se ocupe de clienți, dădu pe gît un pahar de curaj, adică un pahar mare de whisky, fără etheT.

— L-ai speriat, John, zise Jenny. Bietul Victor, e atît de sensibil.

— L-am speriat ? Eu ? Cum așa ?

— Puteai foarte bine să-1 condamni la moarte, îi răspunse ea. Cea mai mică greșeală, celălalt John o pedepsea cu moartea. Trebuie ca tu să

continui tradiția. Altminteri, n-ai să te mai poți impune, și-ai să mori tu în locul lor. Ai înțeles? E absolută nevoie. Cu atît mai mult, cu cît de mai bine de două luni n-a mai fost nimeni ucis. în afară de cei doi amici, dar asta nu contează. în timp ce Al. Maeone a ucis doisprezece inși, pricepi ? Ți-a scăzut faima, asta e sigur. Trebuie neapărat să ți-o refaci.

— Bine, bine,, Daca e atît de necesar, o s-o facem și pe asta.

John părea îngrijorat. Se gîndea la noua sa viață, și nu-i găsea nici un farmec. Rodolphe își reluase locul, și această viață războinică nu avea nici un sens pentru Rodolphe.

Evident, nu frica îl îngrijora. Nu. Ci această necesitate de a omorî, spre a-și menține puterea, spre a se face ascultat. „Oare cu duhlii blîndeții nu-1 poți face pe oameni să te asculte ? Bunătatea, vederile largi, în sfîrșit, iubirea, nu pot, adică, să fie apanajul puterii ? Ciudat; In clipa asta, eu sînt mai puternic decît un șef de stat O lume întreagă e la picioarele mele. Și, totuși, mă pot prăbuși de la o zi la alta, dacă, din întîmplare, n-aș face efortul de a ucide. Dacă nu-1 fac, o să fiu eu cel ucis, iar locul meu o să-l ia altul, acela care mă va fi întrecut în materie de crimă, și o să devină el puternicul zilei. Da, trebuie să ucizi. Nimeni nu ascultă decît de glasul morții... Ei, bine, nu ! Eu sînt un om civilizat. Fie ce-o fi, n-am să omor 1“

Însă John, dintr-o lovitură de picior bine plasată, îl trimise pe Rodolphe la pămînt. Iar Rodolphe își dădu sufletul. „Da, am să ucid, am să ucid... Iar morții au să fie înspăimîntător de mulți. O să-i îngrozesc pe toți. Da, da, am să declar război acestei societăți, care și-a pierdut religia. Da, poate astfel au să se dezmeticească. Da, să ucizi, să ucizi, și anume, cît mai mulți. Tu, Americă, vei salva omenirea. Prin mine și prin moarte. Ha, ha 1“.

O dorință nebună de a ucide i se zbătea în piept, o dorință romantică, urmărind binele

umanității. Iși pipăi revolverul. Să ucidă imediat ? Din fericire, surise la timp. Iși ucise astfel chiar dorința, prin propriul surîs. și aruncă o privire blîndă către Jenny. Dar, întîlnind ochii mari ai asociatei sale, văzu în ei aceeași dorință, dublată, la ea, de cruzime. John începu s-o urască atît de mult, încît îi reveni pofta de omor, de astă dată, concentrată însă asupra ei, numai asupra ei. Ar fi vrut s-o ucidă, și cît mai curînd cu putință. De oe nu pe loc ? Să deschidă ea seria, pentru că ea e aceea care-1 îndeamnă, pentru că ea e demonul. Iși mîngîle din nou revolverul. Mina prinse a ieși din buzunar, extrăgînd și arma în același timp. Dar o anumită conversație o întoarse din drum. La o masă din spatele lui John, doi indivizi discutau despre ether. Erau niște fabricanți de ether, care păreau că se bucură de urcarea prețului la produsul lor. Deși discutau cu voce scăzută, vorbele lor răzbăteau limpede pînă la John. Acesta se întoarse brusc către ei. Cei doi fabricanți îl fixară cu atîta insolență, încît gangsterului t

se urcă sîngele la cap. Cum, adică I Doi spurcați de -negustori de ether îndrăzneau să-i sfideze ? I se părea un lucrutit de peste măsură, incit John începu să surîdă.

— Am ascultat aproape tot ce-ați vorbit, zise el, pe un ton tăios. Hai să discutăm.

Jenny nu se mișcase de la locul ei, dar păli de frică și, cu mina în poșetă, strîngea revolverul de care nu se despărțea niciodată, nici chiar în pat. Lua întotdeauna măsurile ei de precauție, dar nu-și pierdea niciodată sîngele rece. Necunoscîndu-și încă suficient de bine stăpînul, se temea de gafele lui și era pregătită pentru orice. Auzise și ea conversația celor doi traficanți de ether. Nu vedea însă prea bine unde voia să ajungă John. Așa încît era foarte neliniștită.

Cei doi negustori nici măcar nu încercară să reacționeze în vreun fel, atit de mult îi surprinsese apostrofa. A fost nevoie ca gangsterul să le repete fraza, pentru ca ei, crezîndu-l beat, să-l poftească scurt, deși politicoș, să-i lase în pace. Ceea ce, evident, nu intra în vederile lui John, care, roșu de mînie, își fixă arma asupra lor. Văzînd însă că dușmanii săi se fac albi la față, ca cearșaful, se domoli.

— După cum vedeți, le spuse el, liniștit, e inutil să ne înfuriem. S-ar putea produce o nenorocire, și nu din vina mea. Deci, să discutăm. Dar să știți că nu admit să fiu contrazis. Iată despre ce e vorba : în ultimul timp, ați dublat prețul etherului. Aveți de gînd să continuați ?

— Asta nu te privește pe dumneata l John schiță un gest.

— Dacă nu-mi răspundeți la întrebare, vă curăț. **S-a** înțeles ?

Strigase atît de tare, încît toți cei din sală se răsuciră către el. Victor, apropiindu-se de cei doi clienți, **le** șopti ceva. Se produse atunci acel fenomen de necrezut» datorită căruia un foc de revolver îl trăzni pe unul dintre cei doi fabricanți, culcîndu-l la pămînt Dar nimeni nu văzu cum Victor își strecura în buzunar arma încă fume-

gîndă. Nimeni, în afară de John, care, deprins cu gloanțele amicilor săi, nu făcu nici o mișcare. Singurul, dealtfel,

W căci toți ceilalți se și repeziseră la ușă, prorocind o înghesuială desăvârșită.

Citeva -clipe mai tîrziu, poliția invada localul, și calmul fu restabilit, prin simpla ei prezență.

— Toată lumea la locul ei și nu mișcă nimeni.

Victor se duse repede la șef și-i anunță, la ureche, prezența lui John la fața locului. Șeful zîmbi.

— Fiecare, cu actul de identitate! strigă el, din nou. Cine nu-l are, va trebui să-și dovedească numele și calitatea.

Agenții începură să ia mesele la rînd. Cei mai mu) ți dintre clienți, fără îndoială, se aveau bine cu poliția și erau obișnuiți cu astfel de razii, deoarece le întindeau agenților, rîzînd, bilete de bancă, ale căror cifre se armonizau cu locul pe care ei îl ocupau pe scara socială. Găseau cu toții că e absolut normal și nu protesta nimeni. Singurul lucru, pe care nu-l puteau admite, era asasinatul. Agenții promisera că vor avea ei grijă, iar serata își reluă cursul, ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic.

Ajunși în fața lui John, agenții îl salutară protocolar, apoi, fură o vorbă, îi înmînară jumătate din colecta pe care o făcuseră. John refuză banii.

— Să nu mai veniți altă dată, le spuse, cînd sînt eu aici. înțeles ?

— Nu știam, patroane, că sînteți aici. Ne-ați fost semnalat la Henry. Scuzați-ne.

— Bine, bine, fie ! Văd că nu sînteți prea bine informați. Cărați acum mortul. Și-o să spuneți lumii că prietenul lui l-a omorît, în timpul unei discuții. Cit despre celălalt, vă faceți că-l duceți la secție. In sfîrșit, că-l arestați, sub învinuirea de asasinat. Iar tu, zise el, adre- gîndu-se negustorului, acum știi ce te așteaptă, dacă etherul nu revine la vechiul lui preț. înțeles ?

— Da, patroane.

Zis și făcut. Doi agenți apucară cadavrul, alți doi îl înhățară pe așa-zisul vinovat Dispărură cu

toții.

— Victore, îi spuse John girantului, triumfător, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat, cu începere de mîine, 'etherul va coborî din nou. N-ai nevoie să mărești prețurile.

— Da, patroane, zîmbi acesta, mulțumit. Ați găsit sistemul cel mai bun.

Jolm îl dăruie cu o palmă prietenească, atît de prietenească, încît girantul nu mai putea de fericire. Scăpase de moarte.

— Iar, acum, Victore, îi spuse John, rîzînd, du-te și oferă cîte un rînd tuturor clienților tăi.

Apoi, întorcîndu-se către Jenny :

— Frumoasă lovitură ! zise el, mîndru și fericit.

Ea arăta de parcă ar fi căzut din nori.

•— Cum, adică, tu ? 1

— A fost frumos, nu-i așa ?

— A, da ! Dar... Dar... Ciudat, nimeni n-a băgat de seamă. Așadar, tu...

Părea cu totul năucită.

În cele din urmă, crezu c-a înțeles.

— O, da. reluă ea, înseamnă că tu... Ai fes-t într-adevăr magnific. Niciodată celălalt n-ar fi avut cutezanța unei asemenea lovituri. Acum nu-l mai regret. Îl cam aveam pe conștiință. Dar acum, gata. El îi punea mereu pe alții să ucidă, niciodată n-a avut curajul opiniei. Cîtă vreme tu... John. aș vrea să-ți cer o favoare, mi-o acorzi ?

— Dacă-i numai asta, orice-ți dorești, draga mea.

— Ei, bine, uite, se alintă ea. Aș vrea... Da. aș vrea... înțelegi tu ?

— Ei, bine, ce-ai vrea ? O cutie de bomboane ?

Jenny rîse cu atîta poftă, îneît John crezu o clipă că-și bate joc de el.

— Nu, dragul meu, n-ai ghicit, zise ea, însă, imediat. E ceva mult mai serios și costă mai puțin. Aș vrea să mă iubesc cu tine. Aș vrea să mor de dragoste... pentru tine. Vino repede, adoratul meu ! Vino repede, îngerul meu.

Se aprinsese cu sinceritate. Dealtfel și era, de felul ei, foarte senzuală, iar vederea sîngelui,

probabil, o surescitase.

Numai că John era atît de departe de asemenea treburi ! în momentul acesta, se gîndea doar la moartea celui individ asupra căruia îndreptase cu atîta măiestrie lovitură, fără a-l ucide el însuși. Moment de glorie, întrucît era a treia oară că reușea, de cînd se. afla în America, să se descotorosească de un dușman. Lucru și mai ciudat, nu-și puna nici o clipă întrebarea cine-i omorîse pe dușmanii săi, cine determinase aceste deznodăminte, atît de bine și de oportun. Mai mult decît atîta, **era** convins că el **e** acela și, în privința asta, dacă cineva ar fi îndrăznit să susțină contrariul, l-ar fi ucis cu siguranță. Fără nici o ezitare.

John era mîndru de toate aceste lucruri, o mîndrie imperială. Dar, deși atît de mare, mîndria lui, după fiecare nou succes, nu tindea totuși către o distrugere și mai mare sau către răzbunare sau către moartea altor dușmani, nici chiar către o dominație pentru singura plăcere de a domina. Această mîndrie, dimpotrivă, îl făcea mai uman, mai inteligent chiar. Ea nu se localiza nici în senzualitate, nici în nebunia grandomaniei, ca la atîția alții. Pentru că, în pofida inferiorității sale, el ascundea într-însul o civilizație seculară, din care nu e atît de ușor să te eliberezi. În momentul acesta, din nou sub influența lui Rodolphe, întrezărea o organizare ideală a societății, prin care s-ar ajunge la ceva într-adevăr superior. Se gîndea la o civilizație presimțită încă de către Platon, civilizație pe care el, John, o va realiza fără război, fără cataclism. Iată de ce, în momentul acesta, o disprețuia pe Jenny. O disprețuia din toată inima, și-i era ciudă pe ea, pentru că ea, cu sentimentele ei atît de meschine, nu se gîndea decît la sine, la măruntele sale plăceri inferioare, în timp ce el, John, îi cerea omenirii instaurarea unei frumuseți sublime. Se uită la tînăra femeie și îl cuprinse o milă fără mătîgîni. Vedea o ființă mărunță, asemeni marii majorități, mărunță, dar înclinată către măreție, pentru că defectele ei nu erau decît sociale. Ce vină avea ea, dacă era

constrînsă să trăiască în mijlocul unor brute, de la care nu primise decît cea mai proastă educație ? Și de ce să i se ia în nume de rău faptul, că-l iubea la nebunie ? Ar fi o prostie din partea lui și n-ar dovedi prin asta, decît că- el, om superior, neadmițîndu-i pe cei inferiori, nu era, în consecință, deloc superior.

Îi surise, cu surîsul lui îngăduitor. Ea îi răspunse în același fel, și amândoi părură mulțumiți și fericiți.

co

— Vezi tu, Jenny, iubirea e ceva -frumos.,.

— Da, dragul meu, vino !

— Visez la niște lucruri... Lucruri frumoase.

— O, da, dragul meu, așa și eu ! Pe toate-o să le facem. Dar, vino, vino repede, știu să fac de toate.

— Da, zise John, punîndu-și paltonul. Un fel de republică universală. Toți să fie fericiți. Toți, iar eu, mai presus de toate.

Victor se înclină în fața lui. El nici nu-l văzu.

— Cînd ne mai faceți onoarea, patroane ?

Nu-i dădu nici un răspuns. Dinaintea ochilor săi M desfășura o panoramă splendidă: Statele Unite ale lumii, pacea universală.

•— Vino repede, dragul meu, vino repede.

— Da, da, un fel de... cum să-i spun...

— Știu ce vrei tu, dragul meu, da.

— Un fel de iubire, da, dar răspîndită asupra întregii omeniri. Pacea universală. Iată cum văd eu iubirea.

Jenny, atunci, se întoarse către el.

— Bădăranule ! strigă ea și plecă, întorcîndu-i spatele. John rămase singur, zăpăcit, în mijlocul străzii.

Capitolul IV

IN CARE SE VEDE CA UNEORI ȚELUL UNUI CÎNTEC DEPAȘEȘTE AȘTEPTĂRILE

Lumini multicolore brăzdau văzduhul celei de a 5-a Avenue, în timp ce noaptea se pierdea în adîncurile cerului. La New York, cerul nu e altceva decît tavanul imens al unui apartament uriaș. Și nimeni nu se uită în tavan. Nimeni, în afară de John, care-1 contempla cu Invidie și totodată cu melancolie. Jenny fiind plecată în căutarea unor prieteni ce urmau a fi uciși — mai erau încă patru sau cinci, cel mult — el încerca să hoinărească. Dar hoinăreala, obicei parizian, e greu de pus în practică la New York, oraș în care cel ce ține să hoinărească, trebuie să fie iute de picior și e astfel condamnat să nu vadă nimic.

Un vînt furios bătea pe largul bulevard. Zgîrîenorii îi canalizau direcția, iar reclamele luminoase își bateau joc de natura transformată în uragan. Înfrigați, cu un umăr împins înainte, negrii se grăbeau, avînd într-una grija ca nu cumva să atingă vreun alb. Ei, negrii, nu umblă drept decît în Harlem, cartierul lor, sau în Africa, continentul lor.

Spre a putea hoinări, John umbla asemeni unui negru. Își croia astfel drum prin mulțime, încercînd să treacă prin ea, ca o săgeată. Uitase cu desăvîrșire că el era stăpînul, că domnea peste mulțimea aceasta, care nu cerea decît să bea, să bea mereu. Uitase că această mulțime, care nu

putea trăi fără alcool, depindea direct **de el, că** el era adevăratul ei stăpîn. John uitase toate astea, întrucît acum hoinărea. Iar atunci cînd umbli hoinar, te detașezi în genere de rolul social, oricît ar fi de important, ca în cazul lui John. Și, apoi, te simți atît de mic între aceste imense buildinguri, atît de mic, îneît n-ar mai exista într-adevăr nici un dictator, dacă ar fi nevoie să umble pe jos pe străzile New Yorkului. Pofta de a fi dictator începe, dimpotrivă, abia de la etajul douăzeci.

•

>

Așadar. John, coborît în stradă, se simțea eliberat de profesiunea lui, scăpat de orice constrîngere socială, un simplu cetățean al Universului, Binișor, cu umărul mereu înainte, hoinărind cu gândurile lui, ajunse astfel în celălalt capăt al celei de-a 5-a Avenue, în Washington Square. Un impuls ciudat îl împingea spre sărăcimea de pe stradă, spre sărăcime pur și simplu. Era dornic să se atingă în treacăt de aceia care, trăind ca vai de capul lor, nu făceau parte dintre victimele sale, dornic să hoinărească alături de ei. ca între egali.

Cascadele de lumini rămăseseră departe, în urma lui. Acum se găsea, în sfîrșit, în plină noapte, bătut doar de lumina felinarelor. Tn sfîrșit, era noapte ! Aproape ora unu dinspre ziuă.

John se lăsă mai departe la voia întîmplării, prin Greenwich Village, un fel de Montpamasse al New Yorkului, căzut în descompunere. /

New Yorkul se pierdea în pîcla difuză a felinarelor, încă o bucată de drum, și limba italiană, izvorîta direct de pe buze, iar nu din nasurile americane, își făcu apariția.

John uită atunci că se află în America, la New York. începură să-l frămînte amintirile, iar el, întorcîndu-se la sine, redeveni pe loc Rodolphe parizianul, acel Rodolphe Durant, pe care într-o seară, în pădurea din Boulogne, bandiții îl făcuseră

nevăzut.

Aventura, ca printr-un miracol, nu-i mai spunea nimic, își dădea acum perfect de bine seama că el, în toată această poveste, nu avusese nici o contribuție, că nu fusese, încă de la început, decît o jucărie în mîna întîmplării, a acelei întîmplări care continua să-1 slujească de

minune. Își dădea seama că nici o inițiativă nu-i aparținuse pînă în prezent, că un fel de Dumnezeu se ocupase de el, un Dumnezeu care-i servea întotdeauna la timp deznodămintele trebuincioase.

Se simțea, astfel, slab, incapabil de vreo inițiativă, gol de orice acțiune, un simplu visător fără rost. Se simțea prost. Surîsul, clasicul surîs al lui John, părăsise buzele lui Rodolphe, care continua să se plimbe de la un felinar la altul, fără oprire, urmărit la fiecare pas de umbra iui gangsterească și de cea de-a 5-a Avenue. În lipsa marilor buildinguri, cerul se făcea imens, tulburînd sufletul incontestabil poetic al aceluia care, cîndva, în pădurea din Boulogne, fusese smuls din visurile sale. Astfel că, Rodolphe Durant, de-a lungul străzilor înguste și mizere ale cartierului italian din New York, putu să bată iar același drum pe care îl lăsase la Paris. Iar drumul acesta, care ducea la cer, i se părea frumos.

*

Rodolphe se opri locului. De undeva, de la a! patrulea etaj, o arie napolitană izvora dintr-o limpede voce feminină. Vocea aceasta, care nu părea să se adreseze decît feliinarelor și amintirilor, umplea întreaga stradă. Iată că, în colțul acesta, al unui oraș lipsit de orice trecut, trecutul era totuși prezent. Ascultînd melodia, Rodolphe găsi că e foarte veche. Iar vocea era duioasă, ca vocea mamei sale, și largă ca surîsul unui izvor. Adesea o flașnetă îți dă același sentiment. Veacurile urcă din adîncurile inimii tale, îmbălsămîndu-ți sufletul cu

tămîia timpului.

Rodolphe asculta, sprijinit de un felinar. O lacrimă scăpată de sub pleopă se înjosea în noroiul trotuarului. Cînd, deodată, un tînăr apăru lingă el. Nici John, nici Rodolphe nu-l văzuseră venind. De unde naiba răsărise ? !

— Domnule, vă rog să mă scuzați, zise tînărul, cu un pronunțat accent italianesc, dar mi se pare că asultați cîn tecul. Sînteți cumva italian ?

Surprins de această apariție neașteptată, Rodolphe se întoarse brusc și-l privi în față pe interlocutor. Era un tînăr foarte brun, destul de bine îmbrăcat, foarte frumos și puțînd să aibă cel mult douăzeci și șase de ani.

— Da, domnule, adevărat, ascultam cîntecul. zise Rodolphe. E într-adevăr frumos. Dar eu nu sînt italian, deși iubesc mult Italia. îmi place să mai ascult cîte un cîntec de demult. Aici, în America, toate cîntecele sînt atît de noi... Dealtfel, totul e aici atît de nou, incit nimic nu apucă să-ți pătrundă pînă-n suflet. în clipa cînd un cîntec îți merge la inimă, l-au și ucis. Nimeni nu-l mai cîntă. Toată lumea cere cîntece noi, automobile noi, case noi. Așa că eu, în mijlocul acestei lumi în goană după noutăți, cînd aud ceva vechi, înțelegi cît de tare mă poate emoționa.

— Te-nțeleg prea bine, prietene, fratello, se încinse italianul, te-nțeleg prea bine ! Aceea, care cîntă, e soția mea. Nu cîntă rău, într-adevăr. Mă uitam pe fereastră și tc-am văzut. Am simțit că ești un frate și am coborît să te aduc la noi. Fratello, te invit la mine, la un pahar de whisky. Soția mea are să-ți cînte cele mai vechi cîntece. Iar noi o să vorbim de toate. Haide, prietene, vino !

— Sînt fericit, prietene, nu numai de încîntătoarea dumitale invitație, dar mai cu seamă de felul ales în care îmi vorbești. Lucrul ăsta n-am să-l uit ușor. Pentru că, vezi, e mult de cînd n-am mai auzit, adică de la sosirea mea în America, un glas melodios și o sinceritate ca a dumitale. îți mulțumesc, prietene. Cît despre încîntătoarea

invitație, mă vei scuza, dar mi-e imposibil s-o accept. Precum vezi, e limpede că nu-mi lipsește nici dorința, nici plăcerea. Numai că e ora unu noaptea și soția mea, desigur, mă așteaptă de mult. Am întârziat teribil și știi că de aici și pînă în celălalt capăt al celei de a 5-a Avenue, la Ritz, e o distanță respectabilă.

— A, locuiți la Ritz ?

— Da, și e, incontestabil, un hotel foarte bun. Am venit pe jos pînă aici, e o distanță. Dar am hoinărit un pic. îmi place atît de mult să hoinăresc ! Așa că iată cum am ajuns în cartierul italian. Și, îți mărturisesc, nu-mi pare rău. Am găsit aici ceea ce-mi doream. Am găsit în dumneata un suflet. Și regret sincer că nu pot goli un pahar cu un prieten ca dumneata.

Italianul, însă, continuă să insiste.

— Haide, fratello, vino ! Cîteva minute, în plus sau în minus, n-au nici o importanță pentru dumneata și pentru soția dumitale. În timp ce, pentru mine, crede-mă, înseamnă foarte mult. Da, sînt trist în seara asta. Sufăr. Nici nu-ți poți închipui, fratello, cît bine mi-ai face, venind la mine, cîteva secunde. Să urcăm.

Rodolphe nu putu să reziste acestei cascade de cuvinte sentimentale. Avea în fond și el atita nevoie de afecțiune, iar italianul era atît de simpatic, încît, în ciuda faptului că Jenny îl aștepta într-un *speakeasy*, se lăsă purtat printr-un culoar întunecos și intră în apartamentul italianului.

O italiancă brunetă, destul de corpolentă, îl primi cu surîsul cel mai dulce de pe lume. Lui Rodolphe îi dădură lacrimile. Familia aceasta îl emoționa în cel mai înalt grad, atît prin simplitatea ei, cît și prin felul cu adevărat binevoitor în care îl primea. Datorită acestor oameni, putea să-și continue visul de pe a 5-a Avenue, visul de a fi 6ărac.

— Doamnă, zise el, cîntați dumnezeiește. Permiteți-mi să vă felicit.

— Adevărat, domnule, credeți ? Dacă ați ști cât sînt de tristă, de cîte ori cînt, n-ați mai insista.

— Ba, da. Lidia, făcu italianul, ai să c-înți pentru domnul. De asta s-a și deranjat. Haide, cîntă și dă-ne niște whisky.

Lidia aduse o sticlă de whisky și un sifon. Umplu două pahare, unul cu foarte puțin whisky și cu mult sifon, pentru bărbatul ei, celălalt, cu mult whisky și cu puțin sifon, pentru Rodolphe. Acesta nu băgă de seamă. Noii săi prieteni îi erau atît de simpatici, încît pentru nimic în lume nu i-ar fi bănuir cu ceva.

— În sănătatea dumitale, fratello.

— Pentru dumneata și pentru soția dumitale.

Erau amîndoi cu paharul la buze, cînd Rodolphe se cutremură. Un gust îngrozitor de ether îi cuprinsese gura și nările.

— De unde-ai cumpărat whiskyul ăsta, prietene ?

— Ha, ha ! Păi de la *bootlegger*⁶, ca toată lumea. Nu-ți place ?

— Dă-mi puțin paharul dumitale !

Italianul îi dădu paharul, iar Rodolphe, redevenit de* odată circumspect, îl miroși, și chiar îndelung.

— De ce al dumitale nu miroase a ether ?

— Dar niciodată whiskyul n-a mirosit a ether, răspunse italianul, vizibil încurcat. Al dumitale, nu mai mult decât al meu.

— Cer iertare, dar al meu miroase din plin.

— Iar eu îți spun că pînă la ora asta am băut cam mult și acum nevastă-mea nu mi-a pus decât foarte puțin, are mult sifon, la dumneata e cu mult whisky, asta-i singura deosebire.

— Să știi, prietene, că eu, zise John, cu mîndrie, mă pricep foarte bine în materie de alcool. Bootleggerul dumitale e o canalie și, dacă continui să te aprovizionezi de la el, în cele din urmă te va otrăvi. Nu ride, vorbesc foarte serios. Dealtfel, personal, refuz să beau din acest whisky.

Puse paharul deoparte, mîndru de descoperirea sa.

— Dar, bine, fratello, doar n-ai să mă refuzi cu un pahar de whisky. Sînt ani de zile, de cînd beau din alcoolul ăsta. Poți să ai încredere în mine.

— Inutil insiști, prietene, nu beau, e otrăvit, ți-o spun eu, crede-mă. Acela care ți-1 procură e un criminal.

Perorînd astfel, Rodolphe se ridică și dădu să-și ia rămas bun de la Lidia, cînd, deodată, italianul îl împinse cu cotul.

— Tot ce se poate, bătrîne, nu-i exclus ca whiskyul ăsta să fie otrăvit. Și chiar e, probabil, întrucît îl am de la patronul meu, Al. Macone. Văd că nu ești chiar atît de prost pe cît pari.

IA numele lui Al. Macone, Rodolphe abia de tresări. Fu, însă, timp suficient, pentru ca John să urce din nou la suprafață.

⁶ Contrabandist și traficant de băuturi alcoolice. în timpul prohibiției (n.tr.).

— Ia te uită, zise el, liniștit, stăpînul tău e Al. Macone?

— Da. imbecilule, și în numele lui am să te despoî de tot ce ai pe tine. Și chiar de ceea ce nu ai.

John surise.

— Nu. zău. făcu el. devine amuzant.

— Ai să vezi tu amuzament. Lidia, i-ai revolverul, pe care dumnealui ar vrea să-1 aibă-n mină, dacă n-aș avea eu altul.

Rostind aceste vorbe, italianul îl și amenința cu revolverul. Lidia scoase arma din buzunarul lui John și i-o dădu bărbatului ei.

— Nu e rea deloc jucăria asta, zise el, seamănă cu a patronului. Ei, dar de ce zîmbești într-una, imbecilule ?

John. într-adevăr, nu avea un aer prea îngrijorat. Arma de foc nu-i mai făcea nici o impresie și, apoi, era convins, absolut convins de apropiata lui victorie.

— Perspicacitatea ta nemaipomenită, asta mă face să zîmbesc, zise el, pe un ton foarte ridicat și voit ironic. O, tu, cel mai admirabil și mai inteligent dintre bandiți !

— Da, sînt un bandit, idiotule ! Nu e greu de ghicit. Nu-i așa ? Dar ceea ce, probabil, nu știi încă... Tremură, imbecilule, căci o să afli îndată.

— Nu mă interesează. Dar. în fine, spune totuși.

' — Ei, bine, află că sînt din banda lui Al. Macone.

John păli ușor. Se afla, prima oară, în mîinile celui mai crunt dușman al său, ale aceluia care-i dorea cu siguranță moartea și care n-ar ezita o clipă să-1 omoare ca pe un cîine. Cuprins de îndoială în privința norocului, începu să caute o posibilitate de-a se salva. Nu vedea nici una. Deveni atunci și mai obraznic, în mod automat.

— Ei, și ce mai face prăpăditul ăla de Macone ?

— Ha, ha. ha ! Zi, așa, ai ? Prăpăditul de Macone. Imbecilul, mai e și caraghios. Ei, bine, să știi că vorba asta te costă foarte scump. Cel puțin două mii de dolari. Poate chiar mai mult. Să zicem, trei mii. Sau patru, dacă vrei.

— Ar fi cam greu, răspunse John, continuînd să-

și păstreze calmul, nu-i am la mine.

— N-are nici o importanță, o să rai-i dai tu, mîine. Ha. ha 1 Nu e numai caraghios, mai e și fraier. Crede că scapă numai cu ce are la el. Ha, ha, ha ! Ia fă-te-ncoa, cu portofelul. Pîna vine suma grasă, dă ce ai la tine. Lidia, scotocește-1 bine prin toate buzunarele. Cred că patronul o să fie mulțumit de mine. Firește, nu atît de mulțumit, cum ar fi fost de hoitul lui John O'Donnel, dar, în sfîrșit, în lipsă' de ceva mai bun, nu e rea nici prada asta mică.

„M-am ars, se gîndea John. Cînd o vedea și cum mă cheamă... Iubite Rodolphe, ți-a mai rămas puțin. Dacă crezi în Dumnezeu, îți poți începe rugăciunile. Iar tu, dragă John, stăpînul stăpînilor, ei, bine, tu ce faci ?“

Stăpînul stăpînilor nu făcea nimic. Se resemna. Prea fatalist, ca să reacționeze în vreun fel, ajunsese să nu se mai teamă de moarte. Pe el, dealtfel, necunoscutul nu-l înspăimîntase niciodată. De ce, atunci, să-l înspăimînte acel necunoscut imens, care e moartea ?

Lidia îi deșerta cu grijă buzunarele și-i dădea bărbatului ei tot ce găsea în ele. Acesta se grăbi să numere dolarii, lăsînd deoparte liîrțile într-adevăr periculoase, adică acela care ar fi trădat identitatea lui John.

— Una, două, cinci... Nu e rău, amice, nu poți să te plîngi că ești sărac. Cinci sute de dolari în buzunar, asta vrea să spună că acasă, la Ritz, ai pe puțin patru miare, aud ?

— Mult mai mult, răspunse John, liniștit. Mult mal mult. Și, dacă vrei să știi, ei, bine, n-ai decît să afli, la rîndul tău, că am o sută de mii, poate și mai mult, n-aș putea să spun precis ce sumă. Ei, ce zici de asta ?

— Te ții de glume. Dar n-avea grijă, asta n-o sâ ție mult și pentru tot ce-mi spui ai s-o pățești. Oho, și încă cum!

În timp ce vorbea, italianul continua să scotocească prin portofelul lui John.

— Opa, uite, un carnet 1 Ia să vedem cum te cheamă, cocoșelule. Trebuie să ai uri nume tot atît de caraghios, ca și tine.

„Acum începe agonia“ se gîndi John, convins că totul e pierdut. Numai o minune îl mai putea salva. John, însă, nici măcar nu întrezărea posibilitatea vreunei minuni.

În clipa aceasta, se petrecu o întîmplare nemaipomenită. Citind în carnet numele lui John O'Donell, zîmbetul sarcastic al italianului îngheță pe buzele lui fine. Cinica sa voioșie pieri ca prin farmec, și în locui ei apăru un soi de neliniște amestecată cu groază. Palid ca moartea, privirea îi juca de la John la carnet și de la carnet la John. Iar cînd, la rîndul ei, zări numele lui John, Lidia scoase un țipăt de spaimă.

John surise larg. Era acum sigur de victoria de care nu se îndoise niciodată, așa credea acum, dar în care, de fapt, nu crezuse nici o clipă. Ii venea în ajutor miracolul ?

— Dar... dar... începu să se bîlbîie italianul. Eu nu... Dar eu nu... nu știam... De unde pu... de unde pu... puteam eu să știu ? Sînt pier... sînt pier... sîntem pierduți.

Tremura ca o piftie. Ce se întîmplase oare ? Tot atunci Lidia căzu în genunchi dinaintea lui John.

— îndurare, stăpîne, îndurare, se rugă ea. Dacă vreți, intrăm în slujba dumneavoastră. Fie-vă milă de noi !

Izbucni în lacrimi. Lui John, tot nu-i venea să creadă. Nu pricepea absolut nimic. Italianul mai avea încă revolverul în mină. O singură mișcare, cit de mică, și John n-ar mai fi fast decît un cadavru. De ce, atunci, să-i ceară lui iertare ? De ce să tremure de frică ? De ce nu profită de ocazie, ca să se îmbogățească ? Ar fi atît de simplu!

Cu toate acestea, cei doi soți contiifiau să se văicărească, implorîndu-1 să-i ierte. Nu e chiar atît de simplu, prin urmare, să te descotorosești de un John. El căuta în zadar să dea de cauza acestei groaze subite. Neizbutind să înțeleagă, se hotărî să

fie neclintit și dur. Înainte, însă, de orice, se duse liniștit și-și luă înapoi revolverul, pe care Lidia îl pusese pe masă. În urma acestui gest, văicărelile italienilor se întetiră.

— Nu ne omori, stăpîne ! Indură-te de noi, stăpîne !

— Predă revolverul, canalie !

Banditul se grăbi să-i dea, nu doar un singur revolver, ci două. Ii mai dădu și Lidia două. Abia atunci se simți John în deplină siguranță. Profitînd de ocazie, își luă înapoi și portofelul.

*

Resemnați, cu capul plecat, italienii rămaseră înge-nuncheați în fața lui John. Total convinși că vor muri curând, nu-i mai cereau iertare. Încetaseră cu tînguierile și, la rîndul lor, sperau și ei într-o minune. Știau bine că un tip ca John nu iartă, pentru simplul motiv că nu are dreptul să ierte. Ar fi considerat, altminteri, slab, și-ar pierde tot prestigiul, și-ar fi ucis el însuși, fără nici un scrupul.

În vremea aceasta, John continua să caute explicația acestei întorsături neașteptată. Crezu de datoria lui să se arate curajos.

— Ei, pușorilor, cum vă mai simțiți ?

— Ridică-te !

Italianul se ridică de jos, ca un automat. Avea figura descompusă și tremura într-una.

— Stăpîne, zise el, vă cerem o favoare. Nu ne-o puteți refuza.

— Ce favoare ?

— O știți foarte bine. Aceea pe care Macone, cu siguranță, n-ar fi refuzat-o nici unuia dintre locotenenții dumneavoastră. Acum urmează să murim, știm prea bine că nu se poate să nu ne ucideți. Dar puteți să nu ne torturați.

— Pfui !

— Merităm, stăpîne.

— Dacă toți locotenenții lui Macone erau niște lași, ca voi, prăpăditul ăla de Macone n-ajungea departe. Trebuia să luptați, mișeilor, nu să vă supuneți atît de prosteste. Măcar erați victorioși o clipă. Ca și Macone, pentru că acum eram mort.

— Nu putem, stăpîne, să îndurăm tortura. Știți la fel de bine ca și noi ce ne așteaptă, dacă îndrăznim să vă ciintim un fir de păr. Poate sîntem lași, dar, ce vreți, nu putem să îndurăm tortura. Mai ales, o săptămînă de tortură.

În sfîrșit, John pricepu de unde se trăgea minunea: cei ce-ar îndrăzni să se atingă de patron, riscă prea mult, ca să aibă curajul s-o facă. Pentru că, oricum, tot vor trebui să moară, ei preferă să nu se împotrivească, numai să scape astfel cel puțin de tortură. Lucrul acesta îi oferea lui John un nou prilej de a-și măsura puterile.

„Plictisitor acum e că, după imbecilul ăsta, trebuie, se pari, să-i omor neapărat pe amindoi. Cum să îac? Să omori, să omori, ușor de spus. Dar nu e la fel de ușor să o și faci. N-am ucis în viața mea. Cum naiba să ies din încurcătura asta ?”

— Ascultați aici, canaliilor, le spuse el, subliniindu-și cuvintele cu o dublă lovitură de picior. Luați bine seama ce vă spun. Ei, bine, mi-e milă de voi.

Cei doi bandiți, schițară cîte un surîs ușor, de recunoștință. Puteau acum să ^pere că vor scăpa de tortură.

— Mi-e milă de voi, continuă John, așa că doresc să vă las în viață. Sînteți mulțumiți ?

Surîsul de recunoștință al bandiților se transformă imediat într-un zîmbet de dispreț. John își dădu seama că făcuse o mare greșală.

— Ha, ha, mă faceți să rid, încercă el s-o repare. Asta e doar începutul torturii, ha, ha, ha! Băgați bine de seamă. A, nu, să vorbim serios, pînă acum am glumit. Ha, ha, cred că mi-e imposibil să vă scap de tortură.

Zîmbetul pieri de pe buzele celor doi condamnați. Chipul lor mai păstra totuși un

oarecare dispreț, ceea ce John observă numaidecât.

— Cred chiar, zise el, că o să fiți nevoiți să treceți prin toată gama. Da, în fond, dacă stau și mă gândesc, nu cred că e posibil să vă cruț de toată această suferință, care, dealtfel, recunosc că e cumplită. Ce vreți, asta e regula jocului.

Italianul se agăță de ultimele cuvinte ale lui John.

— Nu, stăpîne, nu e vorba de regulă. Asta nu depinde decît de dumneavoastră. Deoarece puteți considera, dacă vă lasă inima, că n-ați fost atacat. Căci atunci noi nu știam că sînteți dumneavoastră. Nu pe dumneavoastră, deci, v-am atacat. Da, dacă vă e milă de noi, ne cruțați de tortură. Așa ar fi drept. Nu trebuie să uitați că, de îndată ce-am aflat cine sînteți, ne-am și plecat în fața dumneavoastră și a soartei. Da, soarta cea rea ne-a purtat spre dumneavoastră.

„Iată situația cea mai cumplită, din cîte-am cunoscut vreodată, își spuse John. Vitejii aștia țin neapărat să-1 omor, iar eu n-am nici un chef s-o fac dar absolut nici unul. Ce să fac, Dumnezeule bun, ce să fac ?”

Intr-adevăr, John, dublat de Piodolphe, se afla într-o situație mai mult decît încîlcită. El, care în viața lui nu ucisese o găină, se vedea întîia oară nevoit să omoare, altminteri l-ar ucide ci. Or, lucrul acesta ora peste puterile sale, nu numai din punct de vedere moral, ci și material.

— Mă gândesc la altceva, zise în cele din urmă. Mă gândesc că s-ar putea să am nevoie de voi. Dacă ați intra în banda mea. Aș putea, la o adică, să vă las cu viață. Ha, ha, ar fi o bună farsă pentru Maconc !

Era fericit de descoperirea lui. Situația aceasta nu numai că-1 scutea de omor, dar, pe deasupra, îi aducea și doi recruți credincioși. Lidia, definitiv eliberată din coșmarul morții, se simțea fericită. Tocmai cînd nici ea nu mai spera decît într-o minune, care s-o salveze, atunci venise și minunea, simplu de tot, cum nici măcar nu bănuise: repulsia

lui John pentru omor. Bărbatul ei, însă, avea un aer sumbru.

— Propunerea asta, zise el, poate să le ispitească pe femei, și îndeosebi pe nevastă-mea, dar nu pe mine. Nu, nu, poate sînt un laș, dar nu un trădător. Nu, stăpîne, n-aș putea primi. Ucide-mă. Ucide-o și pe ea, căci nu merită să trăiască. Și apoi, stăpîne, nu-i același lucru ? Dacă-mi trădez patronul, el, la rîndul lui, nu mă ucide '! Plus toate torturile.

La asta, John nu se gîndise. Evident, italianul avea dreptate. Macone l-ar supune la torturi mai crude chiar și decît moartea.

— Ei, aș ! Garantez eu că Macone n-o să se atingă de voi.

— Nu poc primi, în nici un caz. încă o dată, nu cer altceva, decît să nu ne torturezi. Fă asta pentru noi !

— Bine. Dar cu o singură condiție. Spune-mi unde e Macone în clipa asta.

— Inutil să insiști, stăpîne. n-o să afli nimic.

— Știu eu, se grăbi să strige Lidia. Pot să spun cu. Se află...

Nu apucă să-și termine vorba. Bărbatul ci îi dădu o lovitură de pumn. Italianca se prăbuși, cu ochii îngroziți. Un rictus de blestem îi schimonosea buzele.

— Nici măcar nu și-a primit pedeapsa, a scăpat de tortură, făcu bărbatul, rizînd. Iartă-mă stăpîne, că ți-ara luat-o înainte, dar era gata să trădeze. Nu puteam s-o las. , Acum îți stau la dispoziție. Nu cer nici o favoare.

„In felul ăsta, se gîndi John, nu voi avea pe conștiință moartea unei femei. Măcar atîta“.

Uitîndu-se la biata Lidia, care se zvîrcolea de durere, simți că-i vine să leșine. Ca să scape de amețeală, întoarse capul și își aprinse o țigare.

• Contempla acum, prin fumul țigării, înfățișarea tragică și mîndră a viitoarei sale victime. De astă dată, mai mult decît oricînd, trebuia să ucidă. Nu știa însă precis în ce constau torturile, nu știa nici

dacă trebuia să le aplice el însuși sau specialiștii în astfel de treburi. Și, îndeosebi, nu știa să omoare.

— Aștept, stăpîne.

* — Ești drăguț, reluă John, nu mai meriți moartea. Și, în orice caz, fapta ta te scutește de supliciu.

;. Dar italianul nu se lăsă.

— Macone mă ucidea de mult, zise el, redevenind disprețuitor. Nu mai înțeleg de unde ți se trage forța asta, despre care se spune că e nemaipomenită.

„Pe omul ăsta, sînt obligat să-1 omor“, se gîndi John, în timp ce banditul îi arunca din nou o privire plină de dispreț, aproape reproșîndu-i slăbiciunea.

— Să isprăvim, exclamă John !

— Mulțumesc, stăpîne.

John apucă revolverul și-l îndreptă încet, cit mai încet cu putință, spre tîmpla italianului. Arma se apropia, tremurînd. John era furios. „Ia te uită la cretinul ăsta, nici nu se sinchisește“. Dorea atît de mult ca celălalt să se salveze, să facă măcar o mișcare ! Dar nimic. Omul lui Macone nu voia să se clinească. Aștepta, liniștit și mîndru, moartea pe care credea că și-o merita.

;. Cînd însă revolverul fu doar la un centimentru de

tîmplă, condamnatul se îngălbeni și avu instinctiv un gest de apărare, urmat îndată de încă o mișcare, ca și cînd ar fi dat să fugă. Exact în clipa aceasta, răbufni o detunătură. Omul căzu, țeapăn, cu un glonte în ceafă, înmărmurit, John, își privi revolverul. Nu el trăsese. Se Uită în jurul său. Un revolver fumea în mîna Lidiei.

— Am simțit că n-o să tragi, zise ea, adunîndu-și pu-terile. Așa c-am tras eu... Nu voiam ca eu să mor și canalia asta să mai trăiască.

— Dar...

— Adio... Sînteți un om bun... Păziți-vă... Mor.

Cîteva clipe mai apoi, își dădu sufletul.

în fața celor două cadavre, John căzu pe gânduri. Se gîndea la felurile lui aventuri, fără să înțeleagă nimic. Se simțea, evident, mai puternic decît oricînd. La Paris, nu meditase niciodată asupra puterii, și asta pentru bunul motiv că nu o posea. Rodolphe Durant fusese întotdeauna o fire slabă. Pînă la nemaipomenita sa aventură de pe vapor. Pe urmă, însă, destinul nu i-a înai lăsat nici un răgaz, ca să-și piardă timpul cu slăbiciunea și cu nepăsarea. Iată de ce, în prezența cadavrelor, John se și gîndea la ceilalți dușmani ai săi și la felul în care să se descotorosească de ei. Conta încă de pe acum pe moartea apropiată a lui Al. Macone, îl și vedea îngenuncheat în fața lui, plin de sînge și cerîndu-i iertare. John își încordă mușchii. Cît se simțea de puternic !

Începu să cerceteze micul apartament al victimelor sale, fără a găsi însă nimic interesant.

Se uita astfel la o fotografie din perete, cînd scîrțîitul unei uși îl făcu să tresară. Credincios tacticii sale, se mistui într-un dulap. Ușa se deschise în aceeași clipă, lăsînd să treacă patru agenți ai poliției.

„De astă dată, m-am ars, se gîndi John. Și încă cum, triplu idiot ce sînt ! în loc s-o fi șters imediat.”

În fața poliției, fără să știe de ce, redevenise Rodolphe, și o aprigă dorință de a fugi puse stăpînire pe el.

— Am sosit prea tîrziu, făcu unul dintre polițiști.

— Evident, zise altul. A avut timp să se cărăbanească.

— Liniște, rosti șeful lor, aplecat asupra celor două cadavre. Asasinați, amîndoi. Oho, frumoasă captură, de cînd îi căutăm ! Și n-au murit de mult, sînt încă proaspeți, am avut baftă.

— Iar nouă ne era frică să intrăm. Ha, ha, ha ’

— Nick, tu du-te și telefonează. O să-ncepem percheziția.

’ John se înfiora de spaimă. „Trebuie s-o șterg neapărat, altminteri, canalele astea sînt capabile să mă omoare și pe urmă să-i acuze pe morți de

această crimă mîrșavă." întredeschise ușa dulapului, dar, la vederea celor trei polițiști, o închise la loc.

— Hai să vedem și-n camera cealaltă, propuse unul dintre agenți.

John răsuflă ușurat, ca scăpat de o mare povară. Cînd forța publică trecu în camera învecinată, el profită de ocazie, ieși pe nesimțite din dulap și se îndreptă în vîrfurile picioarelor spre ușă. Din nefericire, cu cît ești mai atent, cu atîta greșești mai mult. În virtutea acestei legi, eroul nostru se agăță de o față de masă, răsturnînd pe jos un vas de porțelan. Cînd agenții, atrași de zgomot, năvăliră în încăpere, John o și luase la fugă pe scări.

»1 Focuri de revolver pocneau în noapte, însă nici unul nu-l atingea pe John, care alerga nebunește pe străzile pustii din Greenwich Village. Nevoind să scape prada, agenții îl urmăreau îndeaproape, nelăsîndu-i timp nici să respire. Din fericire, pe cea de-a 5 Avenue, circulația începu să se îndesească. Ceea ce-i îngădui lui John să se oprească și să răsufle nițel. Dar riscuri mai erau încă destule și, pe deasupra, nu avea nici pardesiu, nici pălărie și toată lumea se uita la el. Printr-o întîmplare fericită, dădu cu ochii, la doi metri mai încolo, de un taxi liber. John se aruncă în mașină și o luă din loc, exact în clipa în care poliția dădea să pună mîna pe el.

Cele zece minute ce-l despărteau de Jenny, care-l aștepta în Ilarlem, i se părură fără sfîrșit. Dar în cele din urmă ajunse, și taxiul se opri în fața unei clădiri mari și roșii. John pătrunse la subsol, unde se afla ascuns un vestit *speakeasy* al negrilor. Johnston, unul dintre loco-tenenții săi negri, îi deschise ușa.

— Ce s-a întîmplat, patroane ?

— Nimic. Exerciții.

— Dar pălăria ? Și pardesiul ?

— Le-am uitat. Am fost atacat de bandiți. New Yorkul ăsta e plin de bandiți, e de-a dreptul

dezgustător. Dar au murit amîndoi. Ha, ha, ha !

— Fără îndoială. Vă așteaptă doamna încă de mult. Eram îngrijorați.

— Mă duc iii cii. Spune să-mi aducă un cocktail cu șampanie, repede, mi-c o sete cumplită.

Jenny aștepta în fața unei sticle de șampanie pe jumătate goală. Era cam palidă și părea într-adevăr neliniștită. Nedînd nici o atenție îngrijorării ei, John luă loc alături de soția lui.

— Dar cc s-a întîmplat ? făcu Jenny. E o oră de cînd te aștept.

— Nimic extraordinar. Dușmanii, ca de obicei.

— Macone ?

•— Da. Destul de important, ca rezistență. Firește, amîndoi sînt morți. Doi locotenenți de-ai individului.

— Mi-a fost frică. Dar de ce gîfii așa ?

— Asta e cu totul altă chestiune, Jenny. Căci, vezi tu, i-am omorît eu, indiscutabil, dar a intervenit poliția și a trebuit s-o șterg.

— Trebuie să fi înnebunit de tot, ca să-ți fie frică de poliție, zise Jenny, rîzînd.

În momentul acesta, șase agenți, dintre care trei știuți mai dinainte, pătrunseră în sală. John își luă înfățișarea cea mai degajată, prefăcîndu-se că nu vedea nimic. Agenții, însă, veniră direct la el.

— Dumneata, zise șeful, ești Rodolphe Du cant.

Gangsterul se mărgini să surîdă forțat.

— Inutil să negi. Hai la secție.

John simți, poate pentru prima oară în viața lui, cum îl cuprînde furia în fața autorităților.

— Mi se pare, zise el, pe un ton hotărît, că habar n-al cine sînt.

Îi întinse șefului, cu dispreț, cartea sa de vizită. Agentul o luă, se uită la ea și, fără nici o tresărire, o dădu altuia. John era din ce în ce mai enervat. Nu știa ce să mai creadă. Nici unul dintre agenți să nu tresară, să nu se clinească, să nu se facă palid și asta, deși aflau cum îl cheamă ? Să nu se scuze nici unul, nimic ? Și zîmbetul acesta, ironic, pe buzele lor groase ! Se întoarse către Jenny. Era foarte

palidă și părea că-i ocolește privirea. Se răsuci către subalternul său negru. Acesta, într-un colț, surîdea ironic, împreună cu reprezentanții forței publice. Singură, Jenny era înfricoșată, dar nu îndrăznea să spună nimic. Cit despre clienții ceilalți, nu se interesau peste măsură de această scenă. S-ar fi zis că, preveniți de ceea ce se va petrece, nu dădeau nici o importantă întâmplărilor.

— Cartea de vizită e foarte bună, zise unul dintre polițiști, n-are decît un singur cusur, anume acela că nu-ți aparține.

— Îndrăznești să spui una ca asta ?

— Bineînțeles, pentru că poartă numele lui John O'Donell, iar dumneata ești Rodolphe Durant.

John □ străpunsese pe Jenny cu o privire plină de ură. Să-1 fi trădat ea ? Abia avu timp să-și spună că femeile sînt niște canalii, cînd minile îi și fură imobilizate, iar revolverul său dispăru în buzunarul unui polițist.

— Așa e cel mai bine, zise agentul. Acum o să ne faci plăcerea de a ne urma la secție, fără scandal, nu-i așa ?

— Nici nu mă gîndesc, răspunse repede John, cu în- ' drăzneală. Nu țin deloc să fiți victimele unei farse. În afară de asta, aș vrea foarte mult să știu de ce anume sînt acuzat, dacă pretindeți că eu nu sînt John.

— De asasinarea lui Julian Caballero și a soției sale, Lidia, zise unul dintre agenții care luaseră parte la urmărire.

— Cum ? ! Ai curajul să mă acuzi pentru că am ucis doi bandiți periculoși, doi locotenenți de-ai lui Macone ? Nu găsești că-i caraghios ? Adevărat, eu i-am ucis. Și-am mai ucis și pe alții. Iar orice discuție, dealtfel, e de prisos. Nu vedeți că sînteți jucăriile unei farse? John- ton, vino- ncoace.

Negrul, impresionat de siguranța din glasul lui John, se și grăbi să vină. De astă dată, nu mai zîmbea.

— Johnston, strigă John, cine sînt eu ?

•— Nu știu, patroane.

— De ce-mi spui patroane ?

— Dar eu, eu... Eu nu știu. Mie mi s-a spus că dumneavoastră nu sînteți dumneavoastră. Dar eu nu știu... De unde vreți să știe Johnston ? Johnston n-are cum să știe.

— Bine, dar cine ți-a spus că cu nu sînt John ?

Negrul abia cuteză să ridice ochii către Jenny. John se întoarse încă o dată spre soția lui și începu să rîdă ca un nebun.

— Ha, ha, ha ! De ce, farsa asta de prost gust, Jenny ?

În locui oricărui răspuns, Jenny lăsă ochii în jos. O mare neliniște îi apăsă acum pe toți, căci nimeni nu mai știa cu precizie unde-i adevărul. Cît despre agenți, ei erau pur și simplu uluiți. Nu îndrăzneau să scoată o vorbă. Pe cine să creadă, și de ce tace Jenny, și cum se face că John e singurul care nu pare să se teamă de ceva și care surîde ? Nu e asta, oare, o dovadă strălucită că el e John O'Donell ? Pentru orice eventualitate, se grăbiră să-i dezlege mîinile.

— O țigare, Johnston, porunci John.

Johnston îi dădu în grabă o țigare, pe care i-o aprinse cu un gest servil. John trase un fum adine și rămase pe gîhduri. Agenții erau tot acolo, nu mai spuneau ea vor să-1 ducă la secție. Iar John încetă, dealtfel, să se mai ocupe de ei.

— Johnston, începînd de ieri, etherul a trebuit să scadă, făcu el, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Nu-i nevoie să urci prețurile. Așa vreau eu.

— Patroane, ordinul va fi executat.

— Iar voi, mai zise John, adresîndu-se agenților, voi puteți să plecați cu toții. Am să țin minte.

Cit erau de strîmtorați reprezentanții forței publice ! Convinși acum că Jenny îi înșelase, se temeau de răzbunarea șefului de gangsteri și căutau un mijloc de-a scăpa de ea.

— Ne-a înșelat doamna. Noi n-aveam cum să știm, îl imploră șeful.

— Trebuia să știți, strigă John. Doamna a făcut

asta, ca să vadă dacă mă pot bizui pe vo-i. Văd că nu e nimic de făcut, cu atât mai rău.

Johnston începu să plîngă.

— Iartă-mă, patroane, iartă-mă, nu-l ucide pe Johnston...

— Ai să scapi de tortură, e tot ce pot să fac pentru tine.

'Auzind sentința, Johnston începu să tremure din tot corpul, în timp ce ceilalți se îngălbeniră de groază.

— Cit despre voi, zise John, cu un deget întins către agenți, voi aviza. În orice caz, e inutil să vă lăudați în ziarele de mîine cu moartea complicilor lui Macone. Eu sînt cel ce i-a ucis, s-o știe toată lumea. S-a înțeles ?

— înțeles, patroane.

Sub amenințarea cu moartea, cei șase agenți părăsiră localul, cu umerii încovoiați.

*

- Johnston plîngea. Lacrimi de copil îi alunecau încet pe obraji. În timp ce sufletul zdrobit al lui John era năpădit de o mare dorință de a plînge, întocmai ca negrul. Șe stăpîni la vreme. Nu avea dreptul să apară slab în fața acestei bande de ticăloși. Cît de mult ar fi dorit, totuși, să se umilească în fața acestui sclav, care-i cerea să-l lase în viață, spre a-l putea sluji mai departe ! Cît de mult ar fi vrut să fie el în locul lui Johnston ! Ț Dar își dădea prea bine seama că, de astă dată, orice ezitare i-ar fi fatală. Era neapărat dator să facă dovada că Rodolphe Durant e însuși John O'Donell. Of, singurul mijloc era ca Johnston să moară și, poate, dease-meni, unul sau doi dintre agenții care cutezaseră să-l pună la îndoială.

— Johnston, porunci el, încă o țigare.

Johnston nu se clinti.

— Johnston, n-auzi ? O țigare.

Negrul însă nu voia să se miște din loc. Așezat pe scaun, avea aerul că disprețuiește ordinele lui

John. Acesta se făcu roșu de mînie. Cum, adică, un simplu negru îndrăznește să-1 înfrunte, și asta, după toate cele întîmplate ? Simți cum autoritatea i se prăbușește dintr-o dată. Toate privirile îl mitraliau. Ce să facă ? Cum să pedepsească această insolență ?

împins de clocotul sîngelui, se îndreptă spre negru, cu revolverul în mînă. Fiind un prost trăgător, veni destul de aproape, ca să-1 ucidă dintr-un foc, și Johnston nici acum nu se mișcă. Un om de serviciu îi dădu o lovitură do pumn. Johnston se prăbuși. Se repeziră cu toții. Era mort. Temîndu-se, probabil, de tortură, în ciuda promisiunii lui Jolin, negrul preferase să se sinucidă și astfel să scape de cea mai îngrozitoare dintre suferințe. În locul speranței, pe care o clipă o nutrise, că va scăpa de moarte, preferase otrava. Un alb, cu siguranță, nu s-ar fi sinucis, el s-ar fi agățat de viață cu înverșunarea ateului. Un negru e însă altfel plăsmuit. Grație credinței sale, moartea e pentru el o eliberare sau. în orice caz. un sacrificiu nobil și demn.

— Mort ?

— Da, otrăvit.

•— Norocul lui, zise John, cu gravitate.

Se întoarse către Jenny. Cît era de palidă !

— Ce e, Jenny ? Haide, vino, plecăm.

— Nu, nu, făcu ea, înfiorată de spaimă, să mai răniî-
nem. De ce să plecăm ?

— Pentru că e tîrziu.

— Nu, te rog, îl imploră Jenny. cu o voce
tremurătoare. Rămînem aici.

— Ți-e frică, Jenny ?

— Da, mi-e frică... Mi-c frică de tine, John !

El surise, nu însă ca de obicei. Noul lui surîs era trist și ascundea acea durere sceptică, pe care ți-o aduce deziluzia. Căci John era un dezamăgit. Nu din pricina numărului mare de morți, pe care simpla lui prezență într-un loc îl producea aproape matematic, ci din cauză că îl trădase Jenny, singura

ființă în care avusese, pînă acum, cea mai desăvîrșită încredere. Or, Jenny îl trădase, și încă în chipul cel mai odios. După toate regulile stabilite de către trustul bootleggerilor, reguli ce aveau putere de lege, Jenny trebuia neapărat să moară, și încă în chinurile cele mai groaznice. Însă John, care-o iubea pe Jenny, nu-i dorea, desigur, moartea. Și, dealtfel nici nu se gîndea s-o pedepsească. Nici o clipă nu-i trecuse prin minte una ca asta.

•— De ce ți-e frică de mine. Jenny ? o întrebă el, cu blîndețe.

— John, nu vreau să mor. Sînt încă tînără, nu vreau să mor.

— Dar cine ți-a spus că o să mori ?

— Cum, nu vrei să mă omori ? Dar trebuie, o știi și tu, așa e regula, John, știi asta foarte bine. La noi, cine trădează, trebuie să moară. Or, eu am trădat. Ai fost atît de rău cu mine, aseară ! Atît de scîrbos ! În clipa cînd m-am despărțit de tine, jurasem să mă răzbun.

— N-am băgat de seamă, Jenny.

— Ba da, ai fost îngrozitor.

— Ei, aș ! Vezi că trebuie să fie vreo neînțelegere.

— Nici o neînțelegere. Dar să nu mai insistăm. Să nu începem iar cu cearta. Spune-mi, însă, e adevărat, n-ai de gînd să mă omori ? Intr-adevăr ? Ești drăguț, John. Să fim prieteni, vrei ? Văd că nu ții decît la prietenia mea. Ți-o dăruiesc. Sincer. Dar să nu-mi mai ceri niciodată să te sărut. Și să uităm totul... Ha. ha 1 Tot ce nu s-a întîmplat.

— Jenny !

•— Nu, nu, nu te mai iubesc.

Ii aruncă, la rîndul ei, un zîmbet, primul din această seară. Numai că zîmbetul acesta se spulberă sub o anume ironie. Jenny nu se mai teme de nimic. Fericită c-*a* scăpat, se ridică de la masă și ieșiră împreună. Aveau, însă, un aer atît de îngrijorat amîndoi, atît de plictisit ! Erau însoțiți de un al treilea personaj : neîncrederea. Și fiecare se întreba dacă lucrul acesta avea cum să dureze. Se

va vedea că a durat.

În vremea aceasta, New Yorkul dormea în brațele reclamelor luminoase, căzut în visul sălbatic al puterii trecătoare.

Capitolul V

ÎN CARE SE POATE VEDEA CA UN REPREZENTANT AL POPORULUI ARE NEVOIE DE MULȚI BANI

Senatorul Smith era un bărbat uscățiv, cu ochii de copil și cu fața zbîrcită înainte de vreme. Putea să aibă cel mult patruzeci și cinci de ani. O mustață fină îi împodobește buzele subțiri, iar fruntea bombată îi era brăzdată de griji adinei. Privindu-l, ai fi putut spune că e un om vlăguit de o viață de muncă în slujba statului și spre binele Republicii. Prin comparație cu el, John părea atît de tânăr, îneîț puteai să crezi că e un copil, în ciuda mustății sale mari și false. Cu toate astea, bătrînul de patruzeci și cinci de primăveri stătea cu umerii plecați ca pentru rugăciune, iar mîinile lui ciolănoase trădau un soi de neliniște. Și, în timp ce John vorbea cu o voce fermă, care nu admîtea nici o replică, glasul senatorului Smith era șovăitor, ca și cînd s-ar fi străduit să-și înăbușe o revoltă ascunsă.

— Deci, scumpe senator, zise deodată John, trebuie întărită legea prohibiției. Nu cred nici o clipă că n-ai s-o faci și că n-o să rămînem, în consecință, prieteni.

Smith încercă să răspundă, însă nu reuși decît să-și frămînte mîinile împreunate. Se uita drept în ochii lui John, și buzele sale subțiri luară, o clipă, forma cuvîntului. Dar nu putură să articuleze nici o vorbă, cit de neînsemnată.

— Înțeles, senatore Smith ?

— Chestiunea e că... Uite, eu... Dinspre partea mea... Eu... nu zic nu. Nici prietenii mei nu vor mai

protesta. Numai că nu trebuie să-i uităm pe democrați. Teamă mi-e că nu se lasă duși.

— Să nu-ți pese de asta, răspuse John, bine dispus. Democrații - sau, cel puțin, o majoritate suficientă o să voteze pentru mine. Nu fi neliniștit, dinspre partea asta, mi-am luat toate măsurile.

— Da, dar... mai c și Președintele Republicii.

— Asta te privește, Smith. Ești prieten cu el, n-ai de- cit să-l convingi. Eu n-am timp să mă ocup de toate mărunțișurile.

— Asta e, că va fi destul de greu și...

— Ba nu, n-are cum să fie greu, pentru că depinde de dumneata și numai de dumneata. Așadar...

— Așadar, refuz.

— Refuzi ? Dumneata, Smith ?

— Eu, mă-nțelegi... eu... îmi iubesc țara. Sini patriot. Trebuie să fii și dumneata. De când te-ai întors din Europa, nu mai iubești Statele Unite. Da, mi-am dat seama de asta, înainte îți iubeai țara, ca și mine. Acum, ți-ai schimbat accentul și chiar timbrul vocii. Or, ceea ce-mi propui e împotriva intereselor țării. Ar fi chiar sfârșitul marii noastre republici... Nu, nu, serios, nu pot s-o fac.

John ascultase cuvântarea senatorului Smith. într-a- devăr nu se aștepta la un refuz, nu se aștepta mai ales la un asemenea acces de patriotism din partea unui om aflat în slujba sa, pe care îl avea în mină și pe care, în consecință, îl putea doborî oricând. Pe de altă parte, admira patriotismul acesta îndârjit, acest patriotism care, pe el, John, nu-l încercase niciodată, nici chiar pe vremea când încă nu era decât Rodolphe. Și cu atât mai mult, cu cât în nici o țară din lume n-ar fi găsit, desigur, o astfel de canalie dublată de un atât de turbat patriot. Vedea, în același timp, că nu era nimic de făcut cu Smith, că el, John, n-ar putea domina această mare țară decât în măsura în care nu s-ar atinge de interesele ci vitale. Iși dădea seama că aici, chiar șj. spre a fi un mare bandit, trebuia să fii un mare patriot și că, prin urmare, nu

va izbîndi niciodată, dacă, din întâmplare, i-ar trece prin minte să trădeze interesele supreme ale republicii- Acest bărbat uscăţiv şi cu conştiinţa pătată, care se afla în faţa lui, se uita ţintă la el, cu ochii săi de copil încăpăţînat, în momentul acesta, senatorul Smith, fără îndoială' era cel mai mare dintre ei doi. Ştia el asta ? John se simţea oarecum jenat. Era prima oară, de cînd ajunsese puternic, că se lovea de o forţă superioară. Şi, deodată, deveni din nou Rodolphe, o fiinţă neprihănită. Buzele i se destinseseră într-un rîs proaspăt şi o expresie de tinerească frumuseţe îi cuprinse trăsăturile feţii.

— Crezi, aşadar, zise el, cu naivitate, ca ceea ce ţi-am cerut e împotriva interesului vital al ţării ?

— Ar fi un dezastru.

— La asta nu mă gîndisem. Scuză-mă, senator Smith. Îţi mulţumesc că mi-ai spus.

Fu acum rîndul senatorului Smith, să rămînă cu desăvîrşire stupefiat. Cum adică ? John, celebrul gangster, un individ care să cedeze atît de uşor ? Simţind că are de-a face cu un om mai slab decît el şi de care trebuia să profite, se gîndi numaidecît la un mijloc prin care să-1 stoarcă de mai mulţi bani decît de obicei.

— Da, zise el, ar fi un mare dezastru pentru ţara noastră. Şi sînt sigur că un mare patriot, ca dumneata, n-ar admite una ca asta...

— Evident, îl întrerupse John, din ce în ce mai subjugat.

Smith, însă, continuă să-1 măgulească, fără a-1 slăbi o clipă. Voia cu tot dinadinsul să pună stăpînire pe el.

— Dacă insişti, fireşte, nu te pot refuza cu nimic. Aş putea, în orice caz, să mă văd cu Preşedintele...

— Nu, nu, protestă John, e inutil, acum înţeleg. Renunţ. Eşti un om de treabă Smith, voi şti să te răsplătesc.

Un rictus de fericire înflori pe buzele subţiri ale senatorului Smith. Se şi vedea milionar, urcînd deodată pe scara socială, se şi vedea dominînd nu numai Senatul, ci şi lumea oamenilor de afaceri,

care pînă atunci îl disprețuise, fiindcă era prea sărac. Își vedea, în fine, realizată această ambiție, care-l rodea de ani de zile. Smith închise ochii. Îi plăcea din cînd în cînd să viseze nițel, adică să-și calculeze viitorul strălucit. Adesea o făcuse, dar în van, totdeauna. Prietenia lui cu Președintele Republicii nu-i adusese decît dispreț, ca și cultura lui, și el mai știa că, prin politică, n-ar putea ajunge niciodată dincolo de o avere oarecare, iar lucrul acesta îl ducea adeseori la disperare. Acum, visul i se împlinise, sau era aproape împlinit, iar setea sa de putere se umflase îri-tr-atîta, încât se vedea chiar Președinte al Republicii și proiecta un program de guvernămînt. Firește, primul punct al acestui program prevedea distrugerea gangsterilor.

Ochii lui John sau, mai degrabă, ai lui Durant îl priveau fără nici un gînd ascuns, ci, dimpotrivă, cu admirație și recunoștință. Căci Rodolphe vedea în el un om cîstit, iar Rodolphe adora tot ceea ce era cîstit.

— Ei, bine, senator Smith, dace te gîndești ?

Cuvintele acestea, rostite cu duhul blîndeții, întrerupseră visul senatorului.

— Mă gîndesc, patroane, că și dumneata ești un om de treabă. Da... și sînt sigur că mărinimia dumitale va fi demnă de dumneata. Pînă acum, nu știu de ce, mă disprețuiseși. Intr-adevăr, cu ceea ce-mi dădeai, abia de puteam să duc o viață cuviincioasă. Am și eu copii și...

Surîsul lui John reveni pe buzele lui Rodolphe Durant, acel surîs dezamăgit, pe care întîmplările vieții i-l impuneau atît de des.

— Cit ? făcu el, simplu.

— Cinci sute de mii, răspunse Smith, fără să clipească. Ochii senatorului rămăseseră larg deschiși, pentru ca să prindă cit mai bine răspunsul lui John. Dar John nu-i dădu nici un răspuns și își lăsă pleoapele în jos, ca și senatorul, adineauri.

Smith nu îndrăznea să curme această tăcere, care era un supliciu pentru el. John o lăsă deopotrivă să dureze, fără să se gîndească la

suferința la care-1 supunea pe senator.

Timpul se scurgea, gol de orice vorbă. Smith se uita în zadar la ochii închiși ai gangsterului. Nu putea să vadă nimic de partea cealaltă a cortinei.

La un moment dat, lui Smith i se păru că largul fotoliu, în care se instalase șeful său, începe să se îndepărteze de el, mai întâi încet, apoi din ce în ce mai repede. Senatorului îi trecu prin minte să-și ucidă patronul. Dar, o clipă mai târziu, rîse el însuși de această idee absurdă. Ce-ar avea de câștigat cu asta ? La ce i-ar folosi ? Își dădu repede seama de zădărnicia unei astfel de tentative și se decise să rupă tăcerea.

— Patroane, hei, patroane !

John însă nu auzea nimic. Poate nu voia să audă.

Senatorul se gîndi atunci că e mai bine să-1 bată pe umăr.

John deschise ochii.

— Dar ce s-a întîmplat, senator Smith ?

— Nimic, patroane. Dar sînt obligat să plec și voiam să-ți spun la revedere. Și mai voiam, apoi, să-ți aduc aminte de promisiunea cu... în sfîrșit, cei cinci sute de mii de dolari. Știi, e foarte important pentru mine și...

— Ți-am promis eu cinci sute de mii de dolari ? Cînd ? Și, mai ales, pentru ce ?

— Păi, pentru serviciile pe care ți le fac.

— Ia te uită, ia te uită ! Nu-mi aduc deloc aminte să-ți fi promis ceva, dar absolut deloc, Smith. Iar suma asta e, dealtfel, atît de mare, incit nu prea vād cum aș fi putut să ți-o promit.

Bietul senator nu-și mai venea în fire. Fusesse atît de sigur de cei cinci sute de mii de dolari, incit refuzul lui John îi căzuse în cap, ca un buștean, strivindu-1. Zîmbetul de mulțumire i se crispă pe buze și se făcu atît de alb la față, îneît John crezu că Smith e pe punctul de a leșina.

— Ei, Smith, ce-ai pățit ?

— Nimic, patroane... Nu știu, dar...

Gangsterului i se făcu milă de subordonatul său. Îi era atît de milă de el, incit fu gata să-i ofere cei

cinci sute de mii de dolari. Își spuse, însă, că nu trebuie să dai niciodată ceva pe degeaba.

O idee genială străbătu inteligența ațipită a lui John, o idee cum nu mai avusese încă niciodată, dar care decurgea firesc din alta, care-l obsedase într-una : moartea lui Macone.

— Nu, senator Smith, zise el. Nu ți-am promis nimic. Dar îți fac o propunere. Iată-o : totul sau nimic. Cinci sute de mii de lovele sau nici un gologan. Îți convine.

Ochii lui Smith se umplură de lacrimi. Nu se așteptase, bietul bătrîn, la atîta bunătate din partea lui John. De astă dată fu gata să leșine de prea multă fericire. Abia de putu să răspundă :

— Dar cum să nu primesc ?

— Perfect. Am, însă, o condiție.

Chipul senatorului se schimonosi do neliniște. C'u privirea ațintită asupra lui John, așteptă, ca și acum un sfert de oră, fără să scoată o vorbă. Cum însă patronul tăcea, surprins probabil de savoarea acestui spectacol, îndrăzni să îngaime :

— Nu împotriya patriei, patroane...

— Dimpotrivă, răspunse John, răstit, fixîndu-1 cu asprime.

Smith răsuflă, ușurat.

— În cazul acesta, rosti, se acceptă cu anticipație.

— Intrucît ai acceptat, iată și condiția : am neapărat nevoie de capul lui Macone. O să-i spui Președintelui, să dea ordin poliției sale secrete să mi-l aducă, viu sau mort. Nu e greu.

Entuziasmul lui Smith se prăbuși.

— Dar asta înseamnă moartea mea.

— Puțin îmi pasă.

— Dar, patroane, e o adevărată condamnare la moarte, nu pot.

— Poți, totuși, să vorbești cu Președintele.

— Are să refuze.

— Amcniță-1.

— Imposibil.

John începuse să se enerveze. Era aproape

furios, deoarece a doua oară încasa din partea lui Smith un refuz aproape categoric. 11 ura, căci asta însemna pentru el o gravă încălcare a prestigiului său, lucru pe care nu-l putea admite. Cu cât se uita mai mult la senatorul Smith, cu atîta sîngele i se urca la cap. L-ar fi ucis cu plăcere pe reprezentantul poporului, supunîndu-l la cele mai grele torturi, într-atîta suferea în orgoliul său. Se ridică brusc de pe scaun.

— Senator Smith, strigă el, cu mine nu există imposibil. Îți ordon să vorbești cu Președintele și la nevoie să-1 ameninți, dacă refuză. Dacă-n zece zile Macone nu e mort, o să-i iei locul. Mă înțelegi, senator Smith ? Și, dimpotrivă, în cazul cînd Macon e mort, o să ai nu cinci sute de mii, ci un milion de dolari. S-a-nțeles ?

Nenorocitului i se făcu rău. Cînd John se apropie de el și începu să-l zgîlție, în asemenea măsură era de furios, Smith nu simți nimic, era ca și mort de spaimă și do emoție. Gangsterul încerca zadarnic să-l ridice în picioare.

„Bietul ticălos, se gîndi John, cred c-am fost prea crud cu el. Acum chiar că merită cei cinci sute de mii de dolari.“ U ^îlțîii și mai puternic. Smith nici nu se clintea. John își aminti de celălalt, de pe vapor, și se înfiora. „Numai să nu fi murit, imbecilul, mai am nevoie de el“. Iși duse urechea la inima senatorului și surise, îneîntat. Inima continua să bată, și încă al dracului de bine. John atunci se duse în camera vecină, de unde se întoarse cu niște săruri pe care le vîrî sub nasul senatorului. Acesta își veni în fire și deschise ochii, dar, vădind chipul patronului aplecat asupra lui, se grăbi să-i închidă la loc. John îl îndopă cu săruri pe nări. Smith nu rezistă acestei energice doftoriciri și scutură din cap. Gangsterul însă, nemilos, nu-i lăsa în pace nările, așa că Smith se resemna și-și reveni în fire. Deschise ochii, atît de mari, îneît John se sperie. Dar nu putu să rostească o vorbă. Cu desăvârșire năucit, nu îndrăznea să facă nici o mișcare, nici să gîpească.

— Ei, Smith, acum ți-e mai bine.

— Nu... Nu, nu prea. Nu vreau să mor.

— Lasă, Smith, am glumit, zise John, rîzînd. Cum ai putut să mă iei în serios ? Cum o să te omor eu, pe tine, care mi-ai fost întotdeauna atît de credincios ? Haide, lasă.

— Mulțumesc, patroane, mulțumesc.

— Dar asta nu înseamnă că renunț la canală de Al. Macone. A, nu, asta niciodată !

Bietul senator Smith, prin ce chinuri mai avea de trecut ! în clipa în care credea că totul s-a aranjat, și nu mai are de ce să se teamă, exact în această clipă John se răzgîndi și-l făcu să recadă în cea mai cumplită neliniște. Numai că John nu făcea lucrul acesta într-adins, ci se gîndea la cu totul altceva decît la suferința complicei lui, așa că nu observă paloarea senatorului, nici tremurul său nervos.

După ce-și arătase o parte din gînduri, adică necesitatea ca Macone să fie nimicît, începu să măsoare încăperea în lung și-n lat. Abia după cinci minute se hotărî, în fine, să pună capăt gîndurilor, ceea ce îl ușură în mare măsură pe bietul senator.

— Da, îmi trebuie capul lui Macone și o să-l am. O să i-l iau eu singur. N-am nevoie nici de tine, nici de nimeni pe lume. Singur, singur. Sînteți cu toții niște lași și niște imbecili. Vă învăț eu, cine-i John O'Donell. Ha, ha, ha ! Mie, cel puțin, nu mi-e frică, eu nu sînt o curcă plouată, ca tine și ca alții, din nefericire. O să-l am, jur că o să-l am. Uite, fac pariu cu tine, Smith, că în cu-rînd va fi al meu. Pariezi ? Pe ce pariezi ?

Smith era din nou în culmea fericirii. Intr-adevăr, nu se așteptase să scape albit de ușor. Renunțase la toate, la bani ca și la onoruri, doar să-i cruțe viața.

— Nici nu mă gîndesc să pariez, patroane. Nu cumva vrei să pariez împotriva unui lucru de care sînt absolut sigur. Nu, patroane, nu, mă faci să rîd. Bietul Macone, cînd mă gîndesc la ce-l așteaptă... Ha, ha, ha ! ! Se ridică în picioare, cu mina întinsă.

— Un singur om e în 6tare să-1 răpună pe Al. Macone, zise el cu o voce puternică, de demagog. Iar, omul acesta, patroane, ești dumneata. Lovitura e sigură, deși foarte grea. Căci în divinele circumvoluțiuni ce-ți brăzdează creierul de geniu, vei găsi cu siguranță acea scîn-teie fulgerătoare, care să declanșeze explozia necesară morții, dar ce zic eu, dispariției totale a acestui monstru terestru, al cărui nume, doar, e de-ajuns ca să chinuiască sufletul creștinesc al mării noastre țări. Nu e nevoie să-ți urez noroc, deoarece nu-i o chestiune de noroc. Cum îți spun, lovitura e sigură și mă întreb cum se face că pînă acum nu te-ai gîndit să te descotorosești de această canalie.

— Nu m-am gîndit la asta, Smith, făcu John, pe un ton nepăsător. Și apoi, drept să-ți spun, îmi era și puțin milă. Dar acum, gata, m-am săturat. Începe să devină impertinent și lucrul ăsta nu-1 pot tolera. Am dreptate !

— Ca întotdeauna, patroane.

— Ei bine, pentru că ești atît de sigur, să facem pariul următor : dacă ieși învingător, primești cei cinci sute- de mii de dolari, dacă nu, nimic. Bun, asta e tot. Dacă eu cîștig partida, tu cîștigi dolarii. Faci astfel o bună afacere. Îți convine ?

— Și încă cum !

Cit era de fericit senatorul Smith ! Putea acum să spere că va avea, fără riscuri mari, banii promiși. Cit despre John, își făcuse atîta curaj, decretînd moartea lui Macone, încît nimic pe lume nu 'l-ar fi putut împiedica să-și ducă planul la îndeplinire. Hotărî pe loc că, înce-pînd din momentul acesta, viața rivalului său era în primejdie. Victoria lui căpăta astfel aspectul unei certitudini.

Fizionomia lui John se schimbase, de aceea, cu totul, atît de mult se schimbase, încât, în ochii senatorului, el lua înfățișarea eroului, un fel de invincibil U-lise. Smith, pentru care victoria patronului însemna în primul rînd un chilipir pentru sine, căzuse în admirația eroului său, sorbindu-1 cu ochii dilatați de o adîncă bucurie. În

această clipă, i-ar fi oferit fără nici o ezitare ajutorul său, atît de mare îi era entuziasmul. Îşi reveni însă numaidecît şi se stăpîni.

— Ai un plan de bătaie, patroane ? Spune-mi şi mie cîteva amănunte. Trebuie să fie magnific.

— A, nu, Smith, de astă dată îmi ceri prea mult. O să afli mai tîrziu, îţi promit. Da, e magnific, dar zău că nu pot să-ţi spun.

— Vai, patroane.

— Smith, te rog, nu mă iscodi. Niciodată nu mi-am dezvăluit planurile de bătaie faţă de nimeni pe lume. Nu. Nu şi nu... Fireşte, mai întîi plec la Chicago.

— Cînd ?

— A, asta mă priveşte. Prea eşti curios.

— Iartă-mă, patroane, e dintr-o mare admiraţie.

— Da, Smith, se îngîmfă John, ai dreptate să mă admiri. Numai că, vezi tu, cîteodată mi-e inima, cum să-ţi spun eu, mi-e inima grea. Da, am ucis atîtia oameni, atîtia alţii urmează să moară de mîna mea... Prea mulţi morţi, Smith. Nu-i plăcut. E, cum să spun, e enervant, da, ăsta e cuvîntul. Îi găsesc vinovaţi că n-au cedat la timp, îi găsesc vinovaţi că mi s-au împotrivit. Şi totuşi ar fi trebuit să ştie ea nimeni nu poate să-mi reziste. Da, Smith, cîteodată mi-e inima grea.

— Toţi erau nişte canalii, răspunse senatorul, şi-au meritat cu toţi moartea şi tortura. Oameni necinstiţi, nu merită într-adevăr să-ţi faci sînge rău pentru astfel de lepădături. Şi sînt şi imbecili, patroane, imbecili şi lepădături. Iată de cine se va curăţi total societatea, graţie marelui dumitale geniu. Da, da, va fi o operă frumoasă. Mai sînt încă vreo cîteva din ăştia...

— Al. Macone, îl întrerupse John.

— Ha, ha, ha ! În privinţa lui, întreaga Americă de Nord îţi va fi recunoscătoare. O, patroane, cu nerăbdare îi aştept sfârşitul !

— Cu el va fi mai greu, zise John.

— O, cinci minute mai mult decît cu alţii. Ce înseamnă pentru dumneata, patroane, un Al. Macone ? Un bandit în plus de doborft, atîta tot.

John urmărea cu atenție surîsul senatorului Smith. Acum îl prețuia pentru frumoasa încredere pe care i-o arăta. Era atît de sensibil la lingușire, încît se gîndea chiar să-i ofere de două ori suma promisă. Tocmai dădea să i-o spună, cînd un nou gînd, izvorît din adîncurile ființei sale, îi înlătură prima idee : „E mult un milion. Nici atîta generozitate. Să păstrăm pentru la bătrînețe.” în vremea aceasta, senatorul Smith își rumega dolarii viitori. Ii și vedea, în mintea lui, cum se prefac în sute de milioane, deoarece Smith avea intenția fermă de a juca la Bursă, speculînd asupra valorilor viitoare, spre a deveni în sfîrșit unul dintre cei mai bogați, deci dintre cei mai stimați oameni din Statele Unite și din lume.

Astfel curgeau milioanele, fluviu plin de glorie, pe dinaintea ochilor săi fericiți. Pleoapele i se închiseră asupra acestei viziuni mărețe.

*

Afară, zăpada curăța Bursa din New York și urmele de sînge.

Capitolul VI

ÎN CARE SE POATE VEDEA CA UN PRIETEN E ADESEA MAI PERI- CULOS DECÎT UN DUȘMAN

Un. cer alljastu se întindea, diafan, deasupra lacului Michigan. Era un cer blajin și se uita cu un zîmbet disprețuitor la marile buildinguri, care s-ar fi încumetat să se înalțe către el. Jos, lacul imita calmul maestrului său azuriu, și abia dacă lungea ușor digurile largului bulervad Michigan.

John se lăsa întrecut de mulțimea pururi grăbită. Lui îi plăcea mai mult să privească ușoarele unduiri ale apei și să uite nițel de treburile sale, îi plăcea să viseze. Era atît de departe de orice griji, îneît uitase pînă și de faptul că purta mustață falsă și se numea John O'Donell. Pe cea mai frumoasă stradă din Chicago, el visa la cerul din île-de-France, la ceața străvezie a Parisului, la ultima lui plimbare prin Bois de Boulogne. I se părea plăcută viața în orașul acesta mereu în mișcare, unde automobilele alunecau pe pavajul lucios, asemeni ideilor pe suprafața netedă a sufletelor americane.

Și, totuși, John venise la Chicago, spre a se descotorosi de dușmanul său de moarte, Al. Macone ; venise în orașul crimelor, pe deplin hotărât să comită el însuși e crimă. Toate ziarele îi anunțaseră sosirea, toate coti- dianele, nu numai

cele din Chicago, ci din întreaga Americă de Nord,
erau pline de „Reîntoarcerea lui John

O'Donell în bunul său oraș Chicago". Iar bunul oraș Chicago aștepta cu adâncă neliniște seria de omoruri ce trebuiau să marcheze această reîntoarcere. Automobilele mergeau mai repede ca de obicei, în timp ce pietonii își grăbeau pasul. Se simțea că așteptarea irita orașul. Cine-ar fi putut să bănuiască, însă, că tânărul pașnic, care hoinărea de-a lungul lacului, e cel mai teribil dintre gangsteri, stăpînul indirect al Americii, acela ce trebuia să ucidă spre a domni 1

— Armând !

Strigătul, împins de puternicul resort al surprizei, scăpă de pe buzele lui John, care simți cum îl străbate un curent electric. Ii apăruse în față silueta înaltă și zveltă a lui Armând de Liguiares, fostul său coleg de liceu. Armând avea o frunte largă, împodobită cu bucle de păr, și ochii verzi și visători. Bărbat frumos, nu purta pălărie și era îmbrăcat într-un fel mai mult decît original. Se opri, mirat, că se aude strigat pe numele mic, iar John îi întinse o mînă umedă și tremurătoare.

— Scuzați, făcu de Liguiares, rece și distant. E o eroare, nu-mi aduc aminte să ne fi cunoscut.

În fața acestei atitudini glaciiale, John își aminti nu-maidecît că e deghizat și bătu în retragere.

— A, da, scuzați, v-am confundat... Se întîmplă ha, ha, ha !

Făcu greșeala de a ride. Armând de Liguieres îl recunosc pe dragul său Durant.

— Rodolphe ! Desigur, nu mă-nșel. Ești chiar tu. Cum era, însă, să te recunosc ?

> Fericit, se repezi la John, îmbrățișîndu-l.

— Totuși, ce surpriză ! adăugă el. La celălalt capăt al lumii, să-1 întîlnești pe cel mai stupid dintre colegi !

■ John făcu un gest de supărare.

• — Ei, Armând, zise el, furios, iar începi ?

— Am glumit. Dar, ia spune-mi, ce faci pe-aici și

ce e cu mustățile astea ?

— Curios mai ești ! Eu te întreb ce faci tu pe aici ?

— Dar, pentru Dumnezeu, zise Armând, eu măcar sînt mai mult sau mai puțin bogat, în vreme ce tu_. De unde ai bani ?

Vizibil încurcat, John bîigui niște vorbe neînțelese. După care, se scurseră cîteva minute bune, fără nici o explicație.

Din nefericire, curiosul și vorbărețul Armând ținea cu orice preț să clarifice misterul.

— Unde locuiești ? îl întrebă el, ca un judecător de instrucție.

— Bristol...

— Cum de poți plăti un asemenea lux ?

Din ce în ce mai încurcat, John chiar că nu mai știa ce să spună. Astfel că se mărgini la un :

— Bine, uite-așa...

— Cum bine, uite-așa ? Găsești că ăsta-i un răspuns ? Vrei să-mi spui de unde ai atîția bani, da sau ba ? La urma urmelor, puțin îmi pasă. Oricum, felicitările mele. Nu-ți fie teamă, Rodolphe, nu mai insist. Hai să facem o plimbare, azi e timp frumos.

John răsuflă ușurat și se grăbi să-1 ia de braț pe colegul său. Își continuară hoinăreala împreună, braț la braț. În mărunțul spațiu, de un milimetru, care-i despărțea pe cei doi vechi prieteni, domnea însă tăcerea, o tăcere plină de amintiri, de ciudățenii și totodată de enervare și de temeri. Nici unul dintre ei nu ținea s-o înlăture. De altfel și frumusețea cerului și a marelui bulevard le înlesnea această tăcere, ca și zgomotul străzii.

Lucrul acesta, însă, nu putea să țină mult. Armând se simțea dator să vorbească. Prea era plin de idei, pentru ca să nu le debiteze, indiferent față de cine, mulțumindu-se, astfel, cu o simplă tăcere.

— Ce oraș frumos e Chicago, zise el, așteptînd cu aviditate replica lui John, replică pe care, de altfel, o știa dinainte, dar care trebuia să fie pentru el un pretext, spre a-și expune ideile și entuziasmul.

— Crezi ? răspunse John. Dar e prea mult zgomot aici. Și, pe lîngă asta, prea e totul nou.

Armând de Liguieres se repezi, ca un leu. asupra acestei fraze banale.

— Cît ești de prost ! exclamă el. Dar tocmai asta face frumusețea acestui oraș. Punctul de vedere estetic s-a schimbat de mult, dragul meu, ai rămas în urmă. Uită-te la acești zgîrie-nori, sînt o minune. Și zgomotul acesta asurzitor! Și această mișcare fără de sfîrșit, și această viață, pe care o simți pretutindeni activă, niciodată oprindu-se, mergînd mereu înainte. Și această tinerețe... în Europa, dragul meu, toată lumea, acolo, e bătrînă. Toate au devenit mărunte la Paris. Numai trecutul e mare, imens. Dar asta, pentru moment, nu mă interesează. Aici nimic nu e mort, nici chiar moartea, căci moartea aici nu există, aici moartea nu-i decît un caz întîmplător, pe care nu-l bagi în seamă, cel mult îl accepți în treacăt.

John surise.

— Tu, parizianul înveterat, vorbești așa ? îl întrepruse el. Tu, care jonglai cu ideile, tu, care adori trecutul ? Tu, cel căruia-i plăcea atît de mult să hoinărească ? Nu te recunosc.

Voia să dea în felul acesta un nou impuls conversației, să o lungească pe cît mai mult posibil, să o prelungească pînă la epuizare și astfel să ocolească interogatoriul inevitabil al lui Armând. Acesta din urmă căzu în cursă.

— Da, dragul meu, eu îți vorbesc așa. Mă săturasem de Franța, nu mai puteam trăi în atmosfera aceea apăsătoare, devenită într-adevăr prea meschină. Am dezertat. O criză de disperare, și-am plecat. Am venit aici, ca să sorb puțină tinerețe. Ha, ha! N-am găsit mare lucru, dar, oricum, tot e ceva. E altceva, pe când la noi mereu e același lucru. Ce vrei, în Franța tragedia a murit, ca și marea comedie. Iar asta vrea să spună multe, da, da, multe. Tragedia e de esență divină, grecească sau catolică, nu-și mai are locul într-un secol ca al nostru, nu e posibilă. Dumnezeu, care-a inventat Infernul, spre a înfrumuseța creația, nu mai poate admite această târguiala dintre Paradis și Infern, acest concubinaj

practic, această potriveală, această politică de mijloc, invențiune a democrației, burghezia însăși. Burghezia, dragul meu Rodolphe, nu-l putea vedea pe Dumnezeu decît prin prisma stă- pînilor săi, regii, nobilii și artiștii. Asta putea fi numită slăbiciune, dar în realitate era marea ei forță. Acum, voind să fie independentă, ea caută să aibă un Dumnezeu al ei. Firește, această căutare nu poate fi decît pozitivistă și materialistă. În ultimă analiză, marxismul nu e decît căutarea Dumnezeului burgheziei. Lupta dintre capitalismul liberal și comunism nu-i decît o farsă sinistră, o aparență înșelătoare. De fapt, ea nu există. Cel puțin aici, în America, problema nu se pune... încă. Aici cel puțin, din lipsă de idei, ucizi. Asta e.

— Și găsești că așa e mai bine ? îl întrerupse John, din nou, de teamă ca prietenul său să nu tacă.

— Desigur, răspunse Armând, desigur. Viață, viață și iarăși viață, asta e America. Gîndește-te, de pildă, la acei bandiți, de care ție, cu mentalitatea ta burgheză, probabil ți-e silă. Ei, bine, eu îi admir. Sînt mari, dragul meu, sînt uriași. Niște țipi care-și riscă viața în fiecă clipă, niște țipi care jonglează cu milioanele de dolari. Ființe alese, nu ca noi,ăștilalți. Noi sîntem niște prăpădiți. Care dintre noi ar putea duce viața aspră a acestor viteji ? Niște prăpădiți, dragul meu, niște prăpădiți, asta sîntem noi.

John se simți jignit.

— Tu vezi-ți de tine, se răsti el, atins aproape în amorul propriu, vezi-ți de tine !

Armând de Liguieres izbucni într-un rîs nebun.

— Ha, ha, ha ! Ai haz. Dar te-ai privit vreodată într-o oglindă ? Rodolphe și Macone. Rodolphe și John O'Donell. Ha, ha, ha ! Mă faci să rid.

— De ce l-ai pus pe Macone înaintea lui O'Donell ? zise John, supărat.

— Știu și eu ? Poate pentru că-l consider cel mai puternic dintre ei.

John începea să se enerveze. Conversația cu prietenul său, sub cerul albastru din Chicago, lua o întorsătură care nu-i convenea deloc.

— In privința asta, te înșeli al naibii, zise el, iritat. Te înșeli și-o să vezi curînd. Cît despre mine, hm 1 Cred că e o idioțenie să-i compari, atît e de mare deosebirea dintre ei. Ți-o spun sincer, Armând, ești un caraghios, să nu mai susții niciodată prostia asta. John e foarte mare și...

— Tu nu știi un lucru, Rodolphe, îl întrerupse Armând. Nu știi că eu îl cunosc personal pe Macone. Aș putea afirma că e inteligent, fin și încîntător. Și te anunț că dușmanul lui va dispărea curînd din lumea asta.

John păli ușor și nu răspunse nimic. Se mulțumi să se uite la cei cîțiva nori mărunți și alburii, care alunecau pe cer. Armând privea cum zgîrie-norii se înalță majestuoși în fața lacului și cum acesta din urmă nu făcea decît să-și desfășoare pînă departe valurile largi și rare.

Un automobil trecu razant cu trotuarul. Cîteva focuri ele revolver izbucniră dinlăuntrul mașinii. Pălăria lui Joh n zbură la pămînt. Armând abia de tresări. Automobilul își relua drumul în viteză. John se aplecă și culese pălăria găurită de trei gloanțe. Era palid, dar liniștit, ca de obicei.

îi arată colegului său pălăria.

— Am scăpat ieftin, uite... Taxi ! Taxi I

— Taxi!

Chemau taxiul amîndoi odată.

— De ce chemi taxiul, Armând ?

— De ce chemi taxiul, Rodolphe ?

înainte de-a sosi poliția, se aflau amîndoi în automobil. — înțelegi, nu țin deloc să mă duc la secție pentru un fleac ca ăsta. Mai ales că am o întînire urgentă.

— Așa și eu, dar...

— Dar unde mergem ? întrebă Armând.

— Să dejunăm.

— Și întîlnirile ?

— Ei, asta e ! Dă-le-ncolo.

John îi dădu șoferului ordinele necesare și mașina porni spre centrul orașului. „înseamnă că sînt reperat, deci în mare pericol” își spuse John. „Trebuie să bag de seamă”. La ce se gîndea, însă,

Armând ? Era prima oară în viața lui când se lăsa condus de către vechiul său coleg de liceu, Rodolphe Durant.

Taxiul se opri în fața foarte luxosului hotel al lui John. În hol, directorul alergă în întâmpinarea clientului său.

— Ați fost căutat. Sir. acum cinci minute.

— Știu, n-are importanță. Iau masa cu prietenul meu, în camera mea. Nu sint acasă pentru nimeni.

Directorul se înclină adine în iața celor doi colegi.

*

— Tot nu pricep atacul de adineauri, zise Armând de Liguieres, vizibil îngrijorat.

John începu să rida.

— Te-au luat, probabil, drept Macone, zise el.

Cei doi vechi colegi tocmai terminau cu dejunul, copios, dar din cale-afară de anost. În tot timpul mesei, tăcerea ținuse locul unui al treilea conviv. Era un dejun american. Surîsul lui John restabili tăcerea, întreruptă o clipă de curiozitatea lui Armând, curiozitate rău plasată, deoarece chelnerul zîmbea într-una, iar zîmbetul său semăna ca două picături de apă cu surîsul lui John. Lucrul acesta îl exaspera pe colegul lui Rodolphe Durant, ca și faptul că nu putea să vorbească deschis, din cauza aceluiași chelner, care era francez. Armând de Liguieres se resemnă să aștepte sfârșitul mesei, spre a putea să discute pe față cu prietenul său.

— Se mănîncă prost în hotelul tău, Rodolphe, se mulțumi el să spună.

— Da, ca peste tot în America, răspunse chelnerul, fără să clipească.

— Are dreptate, adăugă John.

— Ca în toate hotelurile, preciză Armând. Să nu confundăm.

— Toată bucătăria americană, domnule, e o bucătărie de hotel, zise chelnerul, la fel de imperturbabil.

Armând îl măsură cu privirea. I se părea extrem de ciudat ca un servitor să se amestece în discuție.

— În orice caz, îl repezi el, nu știam că, în hoteluri, chelnerii se amestecă în conversația clienților. Mi se în- tîmplă prima oară.

Chelnerul zîmbi, apoi întinse o mină către Armând.

— Poate să aveți dreptate, roști. Sînt însă francez. E mai bine de un an, de cînd mă aflu aici, și e prima dată cînd văd un compatriot. Ce să fac ? Pentru mine e ceva. De aîia timp n-am mai auzit pe nimeni vorbind în limba mea... Pleci de-acasă frumușel, părăsești totul, familia, țara, în fine, totul. Cînd întîlnești ceva din toate astea, te cuprinde emoția și atunci, Doamne, vorbesc și eu. E un an, domnule, de cînd n-am mai vorbit, iertați-mă. pentru noi. ăștia, e foarte greu, să nu vorbești un an.

Cu lacrimi în ochi, Armând se ridică și-1 îmbrățișa pe chelner.

— Iartă-mă dumneata pe mine. Dar nu știam.

Iar dejunul, de astă dată, se sfîrși în conversații, multe conversații. Într-un cuvînt, un dejun franțuzesc. Meridional de felul său, trăit multă vreme la Paris, bietul chelner nu mai putea de atîta fericire și își scotea pîrleala pe seama celor doi compatrioți, după îndelungata tăcere la care fusese constrîns mai bine de un an. Jolin îi promise un loc bun în Mexic.

— Numai să pot vorbi, căci aici chiar că nu mai pot s-o duc.

— Nu-ți fie frică, zise Armând, acolo oamenii vorbesc și încă prea mult.

— Niciodată nu vorbim prea mult, afirmă sentențios chelnerul, părăsind apartamentul lui John. Și vă mulțumesc mult de tot, M'sieu dames, c-ați fost atît de buni cu mine. La revedere, M'sieu dames, și încă o dată, mulțumesc.

După plecarea chelnerului, Armând se întoarce către colegul său.

— Și acum să stăm de vorbă, zise el, sper că ai timp.

John avu un gest de iritare, ceea ce-1 făcu pe Rodolphe să roșească din cap pînă-n picioare.

— într-adevăr, răspunse plictisit, nu prea am timp.

— Ia te uită ! Și ce treburi ai ?

— E 1...

— Ce anume ? insistă Armând.

— A, nu, nimic. În fond, dacă mă gândesc bine, am timp. Desigur, Armând, am tot timpul.

Rodolphe, pe care John îl părăsise cu desăvârșire, se înroși din nou.

— Dealtfel, adăugă el, foarte stingherit, nu pricep de ce ți-am spus că nu am timp să stau de vorbă cu tine. Evident că am timp. Da, evident, evident... Ha, ha, ha, idiot ce sunt 1 N-am nici o treabă, Armând, te asigur, absolut nici una. De ce-aș avea vreo treabă? Ha, ha, ha ! Ca să-ți spun adevărul... Ei, bine, uite, ha, ha, ha 1 Am vrut pur și simplu să te necăjesc nițel. Știam că te superi, dacă nu vreau să rămân cu tine. Știi, am devenit foarte... Dar foarte, cum să-ți spun eu, foarte...

Se putea ghici că, fără o încurajare, nu va ajunge niciodată să-și termine fraza. Armând, pe care încurcătura colegului său îl distra teribil, îl supuse unei tăceri îndelungi, de câteva minute.

— Ei, bine, ce-ai devenit ? îi veni el apoi în ajutor, din simplă curiozitate.

Rodolphe începu să rîdă. Era un rîs forțat, care voia să țină locul gândirii și al frazei ce trebuia să-i urmeze dar care, la cei timizi, dă greș aproape matematic. Așa încît, în cele din urmă se văzu nevoit să cedeze, rîsul său sfîrșind prin a-l intimida pe el însuși. Își luă atunci un aer caraghios de ironic, chiar stupid'.

— Ei, bine, iubite prietene, zise el aproape grav, am devenit foarte cicălitor.

Firește, Armând nu-și putu stăpîni rîsul. Rîdea zdravăn, cu acel rîs sănătos, din care anevoie se oprește cineva și care degenera în hohote smintite.

Starea aceasta dură destul de mult. Armând aproape că plîngea de atîta rîs, și lacrimi de bucurie picurau pe covorul adînc al hotelului. În vremea aceasta, John părea că e gata să se înfurie din nou. Colegul său își bătuse întotdeauna joc de el, încă din

fragedă copilărie, iar acum, cînd ajunsese la o vîrstă matură și, pe deasupra, în America, acum, la o distanță de douăzeci de ani și, în plus, de opt mii de kilometri, același om continua să-și bată joc de dînsul, același om se încapățîna să-i fie superior sau, cel puțin, să pară astfel. Nu, lucrul acesta nu mai putu să-1 suporte, mai ales din clipa cînd își aminti că el e slăpinul stăpînîlor. De astă dată, John era absolut hotărît s-o termine. Iar dacă celălalt se încapățîna... Ei, bine, atunci va muri. „Nu de florile mărilor sînt eu John O'Donell“, își zise. Ridicîndu-se de pe scaun, își aprinse o țigare, cu un aer grav. Armînd, însă, rîdea într-una. Furios, gangsterul se duse la el.

— Armînd, strigă John.

Armînd de Liguieres nu răspunse acestei sfișietoare chemări. Probabil, nici n-o auzise.

— Armînd !

John turba de mînie. Și simțea cum se apropie clipa în care colegul său, dacă nu se astîmpără, urma să primească un glonte sub piele. Instinctiv, Armînd încetă să mai rîdă. Cuprins de îngrijorare și, în același timp, pentru că avea în fond o inimă foarte bună, îl luă în brațe pe prietenul său și-1 sărută.

— Ce s-a întîmplat, Rodolphe ?

— Dacă... dacă nu încetezi șî... și-ți mai bați joc de mine în felul ăsta, se... se produce o nenorocire.

Vorbea întretăiat, cu mina în buzunar, inconștient încleștată pe revolver. Ca de fiecare dată, cînd tachina pe cîte cineva, pe Armînd îl cuprinsese mila.

— Dar ești nebun, Rodolphe, zise el, pe un ton foarte blînd. Haida de, cu tine nu se mai poate glumi ?

— Se poate glumi, Armînd, dar nu în felul ăsta. Te Tog, să nu mai faci niciodată una ca asta. Niciodată.

— Ei, haide, haide, nu te știam atît de susceptibil.

— Ba da, o știi de doisprezece ani.

Pe Armînd, atitudinea colegului sau îl dezgustă atît ide tare, încît nu se putu abține de la o nouă ironie.

— De doisprezece ani mă faci să râd, zise. Cu atât mai rău.

John se apropie de el.

— Cu atât mai rău pentru tine, Armând, îi spuse aproape rînjind. Pentru că data viitoare te ucid. M-auzi tu, Armând, te ucid.

De Liguieres se mulțumi să-i arunce o privire plină de dispreț și de dezgust. Trecură astfel cîteva secunde.

— Rodolphe, zise el apoi, cu aerul cel mai firesc. De ce te joci de-a Macone ?

— De ce de-a Macone și nu de-a O'Donell ? se oțări John.

— Fie și O'Donell. Văd că ai o preferință deosebită pentru el. Fie și John, mi-e perfect egal. Ce-mi pasă mie, de vreme ce nu ești tu acela ?

— Și cine-ți spune că nu sînt ?

Această replică neașteptată reaprinse rîsul pe buzele lui Armând, care-l luă de umeri pe fostul său coleg și-l pironi în fața unei mari oglinzi.

— Te-ai văzut vreodată într-o oglindă ? se hlizi el. Ei, bine, privește-te în oglinda asta. Haide, vino. Așa. Și acum, admiră-te. Cred că acum îți dai seama. Privește-te bine, ești, cel mult, un mic radical francez.

John se privi îndelung în oglindă. Își schimbă sau, mai curînd, încercă să-și schimbe înfățișarea timidă și modestă, cu o atitudine războinică și agresivă. Se admiră astfel un timp, din față și din profil, apoi un vâl i se luă deodată de pe ochi și văzu atât de bine cît e de ridicol, încît se întoarse cu spatele la propria persoană.

— Ai dreptate, Armând. Sigur că n-am o mutră de gangster. Dar asta nu înseamnă nimic. Nu mutra lui l-a făcut pe Macone. Sau mai bine zis, pe O'Donell.

Terminară prin a se îmbrățișa, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat între ei.

— Îmi ești, totuși, prieten.

— Și tu mie, Armând.

— Iar acum, reluă de Liguieres, să stăm de vorbă, ca doi vechi amici ce sîntem, vrei ?

John se văzu din nou în încurcătură. Ce voia să-l

spună ? Ce putea să-i spună ? „Important e să câștig timp”, se gândi el. „Numai să plece, și nu mă mai vede curînd”.

— Vorba e că, începu el în cele din urmă, am o întâlnire urgentă, n-aș avea timp de discuții. Știi, povestea mea e foarte lungă, foarte complicată, mi-ar trebui ore întregi ca să ți-o istorisesc. Iar eu aș vrea să-ți spun tot. Înțelegi ? Totul.

— Cum vrei, zise Armând, dar spune-mi, cel puțin, cu cine ai întâlnirea. Sînt foarte curios.

— Ești un prost, Armând. Cum adică, n-ai priceput încă, nu-ți dai seama ? E totuși lucrul cel mai simplu din lume. Cu cine vrei să am întâlnire, dacă nu cu o femeie ? Da, dragul meu, am întâlnire cu o femeie. Și încă o femeie foarte bine, adăugă John, mîndru de sine.

— Tu, întâlnire cu o femeie ? Tu, Rodolphe ? Glumești. Nu te cred, minți.

— Cum să mint ? Ei. bine. jur. Pricepi tu, Armând, îți jur pe ce am mai scump în lume, că la ora patru, trebuie să mă întîlnesc cu o femeie, afirmă John.

— ■ Eu nu spun că nu, replică Armând. Aveai însă aerul că întreții cu femeia aceasta anumite relații... În fine, mă-nțelegi tu.

— Am cu ea relații așa și-așa. răspunse John.

— E amanta ta ?

— Nu.

— Atunci ?

— Bine. E soția mea.

Armând de Liguieres nu-și putu opri o exclamație de uimire.

— Tu, înșurat, și nu-mi spui nimic ? Dar cu cine ! Vreau neapărat să-ți văd nevasta. Vino-ncoa, să te sărut. Ai, vasăzică, întâlnire cu soția ta ? Unde ?

— Chiar aici.

Armând era sincer emoționat.

— Dar o aștept, zise el, vreau neapărat s-o cunosc pe soția celui mai bun prieten al meu. Căci, să știi, Rodolphe, eu te consider prietenul meu cel mai bun. Vino, să te mai sărut o dată, cel mai bun prieten al meu, dragul meu Rodolphe ! Cît de mult te-am necăjit, cît de tare te-am înfuriat... îmi pare rău, căci

te-am iubit întotdeauna foarte mult.

John era, și el, din ce în ce mai emoționat. 11 iubea și el, în clipa asta, pe Armând, cu o dragoste reală.

— Amicul Rodolphe, însurat. Și încă în America. Viața îți trîntește asemenea surprize, încît rămîi înmărmurit. Soția ta e americană ?

.— Da, dar vorbește foarte bine franțuzește.

— Cum o cheamă, pe numele mic ?

■— Jenny.

— Ia te uită, ca pe nevasta lui O'Donell! Dacă și ea e tot atît de frumoasă...

John nu se mai putu stăpîni. Se ridică deodată, ca și cînd urma să ia o hotărîre gravă. Mai întîi, îl fixă îndelung pe prietenul său, care nu înțelegea nimic, apoi Rodolphe izbucni pe neașteptate în hohote de plîns și se aruncă, desperat, în brațele lui de Liguieres.

— Ei, ce te-a apucat, dragă Rodolphe ?

Cum, însă, Rodolphe plîngea cu lacrimi fierbinți. Ar-' mand nu avu ce-i face, decît să-1 consoleze ca pe un copil.

— Spune repede ce s-a-ntîmplat. Ta te uită, ce copil I HaMe, spune-mi, de ce plîngi ?

— Pentru că eu... eu... eu sînt...

— Tu ești ce ?

— Eu... eu sînt... Nu pot să-ți spun.

— Ești încornorat ? rîse Armând. Dar asta i se în-tîmplă oricui. De ce plîngi ? Te înșală nevasta, am ghicit ? Ei, bine, înșal-o și tu la rîndul tău.

— Nu e asta. E că... e altceva.

— Haide, băiatule, spune-mi.

— Sînt... sînt... A, nu, nu vreau să-ți spun 1 Nu pot. Tu, unul, nu știi. E groaznic să nu poți vorbi. Dar nu pot.

Plîngea din ce în ce mai tare, iar prietenul său nu reușea să-l liniștească. Armând, firește, ar fi putut să renunțe și să plece. Rodolphe s-ar fi simțit astfel ușurat. De Liguieres era însă prea intrigat și, totodată, în clipa aceasta ținea într-adevăr prea tare la fostul său coleg. Și, apoi, era convins că, dacă ar

reuși să-l determine să-și dezvăluie marele secret, iar lua de pe suflet o mare povară și i-ar face, prin urmare, un bine imens.

*

— Ei, haide, unui prieten ca mine trebuie să-i spui tot. Ești...

— Sînt...

Rodolphe făcu un efort nemaipomenit.

— Sînt... se destăinui el apoi, în sfîrșit. Eu sînt John O'Donell.

În momentul acesta, criza își atinse culmea.

— Sînt John O'Donell.

— Cum vrei tu. Și pe urmă ?

— Și pe urmă nimic. Sînt un gangster. Sînt un bandit.

— Îți bați joc de mine.

— Nu. nu. nu-mi bat joc de tino. Sînt chiar el, crede-mă. Armând.

, Evident, Armând nu credea o iotă din toată această poveste. Își dădea totuși seama că prietenul său e sincer, căci îl știa incapabil să se prefacă atît de bine.

— Haide, băiatule, explică-mi.

În locul oricărei explicații, Rodolphe repeta într-una : „Eu sînt John. Eu sînt John“. Iar Armând încerca în zadar să-l convingă că nu se poate ca el să fie faimosul gangster.

— Ba nu, băiatule, nu poți să fii John, pentru că tu ești Rodolphe Durant. Unul îl exclude pe celălalt. Crezi că e atît de simplu, să se transforme cineva, așa, din Rodolphe în John ?

Rodolphe surise îndepărtat.

— A fost chiar foarte simplu, de o simplitate îngrozitoare.

„Categoric, a înnebunit, își spuse Armând. Dar, ce să fac acum, pe cine să anunț ? Desigur, toți bandiții ăștia, adăugîndu-se unei eredități, probabil, sifilitice, au avut o influență fatală asupra bietului netrebnic“.

Din cale-afară de încurcat, nu mai știa ce atitudine să adopte față de prietenul său. „Cred că nu-mi rămîne decît s-o șterg“. Apoi, după cîteva clipe de gîndire : „Nu, nu vreau, totuși. Ar fi o lașitate din partea mea“.

Armînd găsi că nu avea altceva mai bun de făcut, decît să încerce să-1 potolească, iar pe urmă să discute cu directorul hotelului, pentru ca acesta să treacă la cele necesare. „In plus, aș vrea foarte mult să știu de unde are tot bănetul ăsta, cu care dă de-a azvîrlita ?“.

— Uite, Rodolphe, pretinzi că tu ești John. Admit. Nu

mai că, vezi, uiți de adevăratul John, dușmanul neîmpăcat al lui Al. Macone. Cu el ce faci ?

— Ala nu mai există.

— Cum nu mai există ?

— A murit.

N-a murit, de vreme ce toate ziarele sînt pline de el.

— Ba da. A murit, iar eu lucrez în numele lui. Eu l-am ucis pe John O'Donell. Eu i-am suflat-o pe Jenny, nevastă-sa, în fine, totul. Vezi ?

— Nu văd, se încăpățîină Armînd,

Rodolphe izbucni din nou în lacrimi și din nou se aruncă în brațele colegului său, reluînd aceeași scenă de la capăt.

Pe Armând de Liguieres, toate aceste tînguieri și co-pilărisme începeau să-l enerveze.

Nu-l prea vād, pe John O'Donell în postura asta lamentabilă, zise el deodată.

Fraza își produse efectul. Ca plesnit cu biciul, John își reveni pe loc, șterse lacrimile lui Rodolphe și se întepeni într-o atitudine imperativă.

— Ai dreptate, Armând, zise el, sec. N-a fost altceva, decît o farsă. Am vrut să vād pînă unde merge naivitatea ta. Ei, bine, da, dragul meu, eu, eu sînt John O'Donell. Nu-s nebun. Uite-aici, ține, toate actele lui John, uite pașaportul lui, uite fotografia nevastei sale, adică nevasta mea, uită-te la ele... Dar uită-te odată !

Armând¹ se uită, împietrit de groază. Ce să creadă, ce să spună ? Simțea cum îl apucă amețea. Fără nici o îndoială, în fotografie era însăși Jenny, pe care de atîtea ori o admirase prin ziare.

— Și, dealtfel, adăugă John, e timpul să vină și Jenny. Ai să vezi atunci. Dar ei să nu-i spui că mă cunoști de la Paris. Nu trebuie să știe nimeni, pricepi ? Așa că, iată, dragul meu, de unde am atîția bani. Iar astă, în timp ce tu, om superior, mucegăiești într-un hotel mărunț și scîrbos și mănînci prost Și dacă n-ai avea nițel noroc, ai risca să tragi mița de coadă !

Armând nu-i dădu nici un răspuns. Se mărginea să-l scruteze pe John, străduindu-se vizibil să nu-l creadă, în ciuda evidenței. Își cunoștea prea bine prietenul, ca să nu-și dea seama de totala lui incapacitate, indiferent în ce direcție și mai ales în materie de acțiune. Ce mister se ascundea aici ?

Deschise fereastra, ca să intre puțin aer. Căci îi venise și lui rîndul să se zăpăcească cu desăvîrșire și să se întrebe dacă nu-i pe punctul de-a înnebuni sau dacă nu cumva e victima unui coșmar îngrozitor. Închise ochii, apoi îi redeschise.

— Nu te simți bine, Armând ? Cît de palid ești !

— A, nu-i nimic. Fără îndoială, emoția, răspunse de Liguieres. În fine, nu știu...

— Începi să crezi tot ce ți-am povestit ?

— Nu știu...

— Și totuși, e curatul adevăr. Ți-o jur. Așază-te. Vreau să-ți povestesc cum s-a întâmplat.

John se cufundă într-un fotoliu. Armând luă loc în fața lui.

— Dă-i drumul, zise el, te ascult.

— S-a întâmplat acum două luni, în Bois de Boulogne...

Capitolul VII

IÎN CARE SE POATE VEDEA CA SOMNUL E NECESAR ORGANIS- MULUI

Jenny, întinsă pe pat, rîdea în hohote, în timp ce John măsura încăperea în lung și-n lat. Jenny era în pijama și-i venea de minune. John, în halat, mai puțin marțial decît oricînd, se ruga de ea. În cele din urmă, exasperat de atîta ingratitudine, se opri locului.

— Și dacă te-aș ucide ? o amenință el, strigînd, în culmea mîniei.

— În cazul acesta, răspunse ea. rîzînd și mai tare, nu mi-ar rămîne decît să mor.

— Și dacă te-aș supune la tortură ?

— Atunci, ei, bine, tot aș muri. Ha, ha, ha !

El reîncepu să se plimbe prin odaie.

— Nu înțeleg de ce nu mai vrei să te sărut, zise John, de astă dată cu o voce mal blîndă, aproape calină. Dacă măcar mi-ai spune ce motive ai.

Ea, însă, tăcu.

— îți jur că, dacă mi-ai spune motivul, reluă el, n-aș mai insista. Aș renunța la tine pe viață.

Jenny se ridică, semeată, de pe pat și înțepeni **cu** mîinile în șolduri.

— Pentru că ești un imbecil, îi aruncă ea în față. Pricepi ? Acum ai să mă lași în pace ? Da ori ba ?

John nu se supără.

— Nu, nu-i adevărat, îi răspunse, cu aerul cel mai firesc. Nu poate fi adevărat. Mi-ai spus dc-

atâtea ori că mă iubești. Cum vrei să te cred, Jenny, cum ?

— Te-am mințit. Și. apoi, mă dezgustă cum te porți cu mine. Sînt nevasta ta, spui tu. Cu toate astea, n-am fost nici măcar o dată, nici măcar o noapte n-ai vrut să rămii cu mine. Sau poate ești impotent. Pricepi ? Iar în cazul ăsta, nu vād de ce ai atâtea pretenții.

Această ultimă frază îl umplu de furie. Cum ea reîncepu să rîdă, John își strînsese pumnii, se repezi asupra ei și, pierzîndu-și capul, începu s-o lovească, mergînd pînă într-acolo, încît o apucă de gît. De îndată, însă, ce simți în mîinile lui mari gîtul ei gingaș, cu pielea fragedă, catifelată, îi dădu drumul, regretîndu-și pornirea. Tremurînd, cu nervii încordați, se uita acum la mîna lui, această mînă, care îndrăznise...

— Să știi, John, îi strigă ea, cu dispreț, nu e asta calea cea mai bună.

Din nou jignit de vorbele ei, pe John îl cuprinse iarăși furia și, repezindu-se la soția lui, o gratifică de astă dată cu o palmă. Prefăcîndu-se că plînge, ea tăie pe loc întregul avînt al agresorului.

— Iartă-mă, Jenny, n-am vrut să-ți fac nici un rău.

O cuprinse din nou rîsul. Rîsul acela iritant, care e în stare să declanșeze cele mai cumplite nesăbuițe. Însă, John nu săvîrși nici una. Lucrul acesta, ea știa bine, nu intra nici în temperamentul, nici în caracterul lui.

— Ai noroc, zise el, că sînt enervat. Dar așteaptă, numai, să-mi recapăt sîngele rece. Și, atunci, să bagi de seamă !

Jenny nu mai rîdea. Cufundată într-un fotoliu, se uita în tăcere la John, acest John unic după ea, și se întreba ce-o fi în mintea lui, pe care o clipă o găsise genială și care acum i se părea atît de mediocră. Căuta originea extraordinarei forțe a falsului său soț. Știa bine că el profită de prestigiul incontestabil al primului John. Însă, lucru ciudat, cel de-al doilea — cum făcea oare ? — nu numai că

exploata acest prestigiu, dar îl mai și întrecea prin isprăvi la care niciodată celălalt n-ar fi riscat să recurgă și pe care, în orice caz, n-ar fi reușit niciodată să le ducă la capăt atît de strălucit. Și nu se îndoia nici un moment că John, cel în viață, se va debarasa cu ușurință de fiorosul său dușman, AL Macone. De ce ? Cum ? N-ar fi putut să spună. Căci părea atît de slab' și atît de lipsit de prestanță.

Un lucru era totuși sigur : Jenny nu îndrăznea să-și părăsească soțul. Mai mult, chiar, se temea de el îndeajuns, spre a nu risca să-1 înșele cu alt bărbat. Pe de altă parte însă, nu-1 mai putea suferi. 11 detesta, cu atît mai mult, cu cit el nu voia să facă dragoste cu ea. Cel puțin, așa credea ea. Cum să-și explice altminteri comportarea lui ciudată față de ea, comportare din cale afară da i rezervată, mărginită doar la declarații platonice ? Or, Jenny se simțea prea insultată și, în afară de asta, era prea senzuală pentru ca să poată suporta această stare provizorie, veșnic provizorie.

Dar nu cumva ar fi mai bine să recurgă la alte mijloace, decît violența și sarcasmul ? Poate, cu blîndețea...

Lăsînd de astă dată la o parte orice zeflema, se ridică, se duse la John și-1 sărută pe frunte. El nu știu ce să mai spună, atît era de fericit. Dar ea se apucă să-1 mîngîie, iar John, atunci, se dezlipi de Jenny, cu ochii plini de lacrimi. Neînțelegînd motivul unei asemenea schimbări, nu îndrăznea să scoată nici măcar o vorbă.

Se scurseră astfel cîteva minute.

— De ce nu ești mereu atît de drăgăstoasă ? zise el, în cele din urmă.

— Iar tu de ce nu ești niciodată ?

•— Cum, dar eu te iubesc. Jenny !

— Nu prea bag de seamă.

înveselit, John își găsi din nou curajul.

— Nu știu cum să-ți spun, zise el. Vezi tu, e prima oară cînd iubesc. Și te iubesc în așa fel, încît sufăr la gîndul că poate tu iubești pe altul.

— John, îți jur pe ce am eu mai scump, că, de

cînd te cunosc, nu m-am apropiat de un bărbat mai mult decît am făcut-o cu tine. Mă crezi ?

■— Bineînțeles. Cred totul, mai cu seamă ce-mi spui tu. Și te iubesc atît de mult, încît nici chiar Macone nu mă mai interesează.

Jenny îl întrerupse scurt. Era o fire prea ambițioasă, pentru că în această privință să-l lase de capul lui. Așa că nu se da în lături de la nici unul dintre mijloacele prin care să-l împingă pe John la uciderea crîncenului său rival. Voia să fie ea regina, chiar și cu prețul de a renunța la orice relații cu regele. Și se temeă ca nu cumva dragostea lui John să-l slăbească față de dușmanul său. Căci, înainte de orice, ea dorea victoria, victoria bărbatului enigmă, victoria închinată ei.

— Ascultă, dragule, zise Jenny, pe un ton dintr-o dată grav. Vreau să-ți spun ceva foarte serios. N-am să mă las sărutată de tine decît în ziua cînd îl vei fi învins pe Macone. Pînă atunci, să nu-mi mai ceri nimic. Înțeles ?

Manevra reuși de minune. Intr-o clipă, John deveni roșu de mînie, firește, împotriva lui Macone.

— Pun eu mina pe acest Macone al tău ! strigă el. Da, da, negreșit, pun mîna pe individul ăsta scîrbos, căci, într-adevăr, începe să mă calce pe nervi. Nu-ți fie teamă, iubito, pun eu mîna pe el!

— Am încredere în tine, John.

Ea pronunțase numele lui John cu dragoste, cu pasiune. îl pronunțase ca și cînd ar fi vorbit cu celălalt, cu primul. John, însă, nu băgă de seamă.

— Acum trebuie să plec, îi spuse el, scurt. Am niște treburi. Ah, al naibii Macone !

își puse paltonul și coborî în stradă. Era o vreme neguroasă, care anunța zăpada.

Cam la douăzeci de metri depărtare de hotel, John **se** mistui înlăuntrul unui automobil imens, blindat și înarmat cu o mitralieră, ultimul model. Credinciosul lui locotenent, Henry, surîdea la volan, fericit că se află din nou singur lingă iubitul său șef.

— Ce mai e nou, Henry ?

— Toate bune, patroane. *

Automobilul demară și se pierdu spre acel

cartier din Chicago, unde John avea un post de luptă, în ciuda tuturor amenințărilor lui Macone, ajunseră fără nici o greutate. Dar, în timp ce John pătrundea în sala de Consiliu, o ploaie de gloanțe se abătu prin cele două mari ferestre. Patru oameni se prăbușiră într-o baltă de sânge, morți sau grav răniți. Ceilalți, vreo zece la număr, o luară la fugă. Cit despre John, el scăpă cu pălăria ciuruită și cu un glonte a cărui traiectorie fu întreruptă de portofelul său, pus în mod providențial în buzunarul din stînga.

Cum atacul venea din clădirea de peste drum, John, rămas singur în sala imensă, se lipi de peretele dintre cele două ferestre. Acolo, cel puțin, nu avea de ce să se teamă.

Dealtfel, împușcăturile încetară curînd. Liniștea însă nu dură prea mult. Din stradă, se auzi o detunătură, urmată de un țipăt sfișietor. Incumetîndu-se să arunce o privire pe fereastră, John văzu pe imul dintre subalternii săi, care voise probabil să scape cu fuga, și acum se prăbușea, ucis de un glonte. „Asta înseamnă, conchise el, că nu pot pleca de-aici, decît pe ușa din dos“. Or, această ieșire era de asemeni blocată, iar cei ce nu fuseseră răniți decît ușor sau deloc — numai doi scăpaseră neatinși — tremurau pe culoarul îngust.

— Iată ce înseamnă să vă fie frică, răcni la ei John. O să cădeți cu toții, iar eu o să fiu încîntat. Bandă de pungași, nu vă e rușine! Iar tu, Henry, tu ce faci acolo ?

Prăbușit într-un colț, Henry gemea din ce în ce mai tare.

— Sînt rănit, patroane, zise el, cu glasul înecat în hohote de plîns.

■ — în ce loc ? întrebă John.

— La picior.

— Vino-ncoa, să văd.

Cu mare efort, Henry se ridică și se apropie de el. Nu schiopăta deloc, era doar alb la față.

— Văd că umbli foarte bine, zise John. Cum o să fii rănit la picior ?

— Da, patroane, e ciudat. Totuși, am primit o

lovitură. Mi-aduc aminte foarte bine.

— Dar unde-ai fost lovit ? Aș vrea să văd.

— Păi, nu știu...

Plin de dispreț, John le întoarse spatele acoliților săi.

— • Descurcați-vă, le spuse el. ,

Apoi, reveni în marea sală, unde domnea o liniște înspăimântătoare. Aici, John se așeză pe un scaun și

începu să caute cu mintea o cale de retragere, imposibil de găsit. Din timp în timp, alte împuşcături sfişiau văzduhul. „încă un mort“, îşi spunea John, de fiecare dată. Iar după zece minute : „Asta e ultimul“.

Nu se clintea de pe scaun. Când, însă, la fereastra de peste drum, dădu cu ochii de țeava mitralierei, ațintită în continuare în direcția lui, îl cuprinseseră fiorii.

„Nimic de făcut, se gândi el. Cred că și dincolo e aceeași situație. Cît despre poliție, prin părțile astea nu te poți bizui pe ea. Cred că de astă dată Macone a pus mina pe mine. Cu atît mai rău. Să așteptăm“.

*

Lumina zilei scădea cu repeziciune. John continua să aștepte. Cu mintea pustie, nici măcar nu mai încerca să găsească vreun mijloc de salvare. îi devenise totul indiferent și se plictisea. Eforturile, pe care le depusese, ca să scape din încurcătură, îi obosiseră și trupul și mintea.

De afară, nu se mai auzea nici cel mai mic zgomot. Se scurse astfel un sfert de oră, apoi o jumătate de oră. Copleșit de această liniște și plictiseală și, totodată, incapabil să suporte multă vreme o situație fără ieșire, John începu să moțăie. Capu-i căzu în piept, apoi se ridică de două sau de trei ori, probabil sub amenințarea primejdiei, apoi căzu din nou și, în cele din urmă, rămase nemișcat, într-o liniște de moarte. Puțin mai târziu, șeful gangsterilor alunecă în jos, fără a se trezi, continuîndu-și somnul pe covor, somnul dreptilor.

*

Se întunecase cu desăvîrșire. John continua să doarmă, în timp ce țeava mitralierei îi amenința zadarnic, din același loc, pe cei morți, pe cei răniți, ca și pe cel adormit. Era o liniște deplină, de ambele părți ale baricadei. Lucrul acesta nu ținu însă, multă vreme. La un moment dat, ușa clădirii de peste drum se deschise, lăsînd să treacă șase

indivizi zdravăn înarmați, care se îndreptară spre
postul de luptă al lui John. Pătrunzînd în-casa

IM

unul după altul, se apucară să scotocească pretutindeni, însă nu dădură decît peste cadavre sau peste răniții căzuți în nesimțire. Despre John, crezură că e doar un mort în plus.

— O să fie foarte mulțumit de noi patronul, zise unul dintre bandiți. L-am curățat, în fine, pe blestematul ăla de John. Ha, ha, ha, bună plească ! Probabil că el a căzut primul.

— Păi ! Sîntem acum singurii stăpîni. Și Henry e mort, l-ai văzut ?

John se deștepta din somn, dar se feri cu grijă să facă vreo mișcare. Deschise pe furiș un ochi, apoi se grăbi să-l închidă la loc.

— Treaba cea mai caraghioasă, zise locotenentul lui Macone, e că nici unul dintre noi nu știe care din cadavre e al lui John O'Donell. Doar patronul știe cum arată cu adevărat. Umbla întotdeauna strașnic de bine deghizat. Dar asta n-are nici o importanță, de vreme ce e printre morți. Și, pe urmă, i-am recunoscut mașina.

— Dacă am inspecta nițel portofelele ? zise unul dintre ei, rîzînd. Tare aș mai vrea să-l văd nițel la mutră.

La auzul acestor vorbe, John îngălbeni și fu gata să leșine de emoție.

— Care crezi că ar putea să fie ?

Unul dintre bandiții îl împinse pe John cu piciorul. Apoi, aplecîndu-se asupra lui, îi smulse mustățile false.

— Nici scîrba asta nu e, zise el, în bătaie de joc. Chiar mă și întreb cum a putut unul ca John să accepte printre oamenii lui un cap de imbecil ca ăsta ? Ia uitați-vă la el, ha, ha, ha ! Patronul nostru nu l-ar fi ținut nici pe de gratis. Să-l căutăm printre vlăjgani. Duceți-vă mai bine în sală cealaltă, am văzut acolo unul, care s-ar putea să fie el. În orice caz, grăbiți-vă, poliția nu cred că e departe, și ne-au sfătuit să nu se găsească aici, cînd au să vină.

John, de fericire, oftă într-ascuns.

„Numai de nu s-ar întoarce, să mai caute o

dată”, se gîndi el. Apoi, spre a-și face curaj : „Am totuși noroc, își spuse. Căci, dacă se apucă să scotocească pe-aici, eu rămîn la urmă și cum poliția, vorba lor, nu-i departe...”

— Cred c-am dat de el, strigă, din camera cealaltă, unul dintre bandiți. Asta trebuie să fie. N-are acte, în schimb are trei mii de dolari asupra lui.

— Bagă-î în buzunar și să ne cărăbănim, ordonă șeful. N-are rost să ne urcăm și poliția în cap. 6 să raportăm patronului. Mac, ai telefonat la ziare ?

— Da, lui Jimmy, răspunse glasul unui tânăr. Intr-o jumătate de oră, iese ediția specială. Iar doamnei O'Donell n-o să-i mai rămînă decît să verse o mică-lacrimă pe marele ei bărbat.

Părăsiră, plini de voioșie, sinistrul locaș, luînd cu ei și spaima lui John.

*

Obosit de joaca de-a cadavrul, John se ridică în picioare. Se întinse și constată că n-ar strica să mai doarmă puțin. Gîndindu-se însă la oamenii săi răniți, își alungă somnul și caută să le vină într-ajutor. Din nefericire, bandiții stinseseră toate becurile, iar în această întunecime John se simțea neputincios. Așa îneît, neîndrăznind să reaprindă lumina, se mărgini să cheme pe nume, în șoaptă, cîteva dintre victime, care puteau să mai fie în viață. Neprimind nici un răspuns, nu mai zăbovi.

Se grăbea acum să fugă din locul acesta, lipsit de ospitalitate, în care încă se mai simțea în pericol. Era nerăbdător să se vadă din nou, teafăr, în hotelul din Chicago, în camera sa obișnuită și, cine știe, în brațele adorabile ale nevastei sale. Își spunea că Jenny trebuie să fi și citit în ziare povestea morții sale și înfrîngerea bandei. „Trebuie să văd, se gîndea el, cum a primit Jenny știrea morții mele și mai ales ce efect o să aibă asupra ei învierea mea neașteptată. Dar mai trebuie să fiu și prezentabil, cînd reapar în fața ei. Surpriza o să fie astfel și mai mare“.

În loc să plece, intră în cabinetul de toaletă. Își spală mîinile de praf, își perie cu grijă hainele, își puse iar mustața, se pieptănă și chiar se pudră. După care, aprinzîndu-și o țigare, mai întîrzie în

fața oglinzii; apoi,

11B

mulțumit de sine, se îndreptă, surîzînd, spre ușa principală.

În momentul acesta, poliția, obligată să se agite de vreme ce ziarele răspîndiseră ultimele știri, năvăli în casă. John făcu cale întoarsă și scăpă pe ușa secretă, de care agenții nu aveau cunoștință. Odată ajuns afară, deci în siguranță, străbătu o bună bucată de drum pe jos, spre a se dezmorți, apoi un taxi porni cu el în goană spre Chicago.

Era atît de grăbit, încît i se părea că drumul nu se mai sfîrșește. Îl bătău atîta la cap pe bietul șofer, pînă cînd acesta nu se mai sinchisi de nici o contravenție. La intrarea în oraș, John opri taxiul, ca să cumpere un ziar de seară. Toată pagina întîia era plină cu : „Moartea celebrului gangster John O'Donell și distrugerea bandei sale“. Șoferul, aruncă și el o privire pe *Tribune*.

— Gogoși de-ale ziarelor, zise apoi șoferul.

— E totuși limpede, replică John.

— Un tip ca ăsta nu moare, hotărî șoferul.

John fu cit pe-acî să se arunce de gîtul șoferului și să-l sărute. Din fericire, își aminti că e incognito.

Un sfert de oră mai tîrziu, mașina, în care John se afla acum în mai multă siguranță decît în automobilul său blindat, se opri în fața hotelului. Șoferul salută și se înclină adînc, în fața unui bacșis regesc.

*

Cu cită dezinvoltură își făcu John intrarea în hotel, pe dinaintea slujbașilor năuciți, căroră nu le venea să-și creadă ochilor și ale căror priviri alergau de la ziarul, pe care fiecare îl ținea în mină, și de la ziar la John I

— Doamna e sus ?

— Cine ? Care doamnă ?

— Cum, care doamnă ? strigă John. Ei, drăcie, soția mea 1

— Dumneavoastră sin te ți ? Dumneavoastră, patroane ?

— Bineînțeles eă eu. Ha, ha, ha 1 Ziarul, nu-i așa ? Gogoși. Cum ați putut să credeți ?

Ceru o foaie de hîrtie, apoi scrise: „*Tribune!* Mă simt mai bine decît oricînd. Intr-o jumătate de oră, sînt la voi. John O'Donell”.

— Du asta repede la *Tribune*, îi spuse unui comisionar. Dă-i-o lui James și spune-i că e din partea mea. Haide, șterge-o !

Comisionarul plecă în fugă. Părea și el, de asemeni, fericit, că John nu murise.

John surise, triumfător. Directorul hotelului, complicele său, era în al nouălea cer.

— Doamna o să fie foarte emoționată, zise el.

— Aș ! răspunse John, flegmatic, îndreptîndu-se spre ascensor. Știe ea ce pot.

Asta nu înseamnă că nu ținea, mai presus de orice, la surpriza pe care avea să i-o facă nevastei sale. Voia să vadă ce mutră o să facă la întoarcerea lui, să afle prin ce emoții a trecut, citind ziarele, în fine, cum primise ea toate astea. John era mîndru de persoana lui și nu se îndoia că și Jenny o să fie. I se părea, de aceea, că ascensorul urcă spre cel de-al treizecilea etaj, unde locuia el, cu o încetineală nemaipomenită.

V

John bătu la ușa apartamentului său, mai întîi încet, apoi, neprimind nici un răspuns, mai tare, cu lovituri grăbite. Deschizînd ușa, Jenny dădu cu ochii de soțul ei, care surîdea victorios. Izbucni într-un hohot de rîș, care gangsterului i se păru că e doar o descărcare nervoasă și pe care ea, dealtfel, și-l înfrînă cu ușurință.

— In felul ăsta ai murit, vasăzică !

O privi drăgăstos, deși cu o anume mîndrie amestecată cu dispreț.

— Evident! îi răspunse.

— Eram sigură de asta, zise ea, fără să se

clintească din loc.

— Cum așa ?

— Pentru că te cunosc, John.

Nu era nici pe departe surpriza, la care se așteptase John. Lucrul acesta îi cam displăcu, nu însă peste măsură. Căci era, altminteri, fericit de încrederea aproape oarbă, pe care Jenny o avea în forțele lui, încredere ce o făcuse să nu ia în seamă știrile din ziare.

— Așa că, iată-mă, zise el.

— Da, iată-te, răspunse ea.

— Iată-mă teafăr, adăugă John.

— Teafăr și de asemeni bine pieptănat. Așa vin în general bărbații de la amantele lor.

Cuvintele acestea făcură din John bărbatul cel mai fericit de pe pământ.

— Poate doamna e geloasă ?

Jenny se uită la el cu dispreț, și toată fericirea lui se risipi, prefăcându-se în tristețe, asemeni petalelor spulberate de vînt.

— Nu, dragul meu, sînt departe de a fi geloasă, îl repezi ea. Dar nu înțeleg și nu admit să-și bată cineva joc de mine în felul acesta. Și să trimeată ziarelor asemenea bombe. E de-a dreptul stupid.

Perorînd într-una, Jenny îi aruncă ziarul în nas. El îl prinse și i-l aruncă înapoi, rîzînd.

— Dar nu eu i-am pus să publice pelteaua asta, zise el.

— Atunci, cine ?

— Al. Macone.

— Nu putea totuși să inventeze astfel de lucruri. Sau, atunci, e nebun.

— Dar nu a inventat nimic, răspunse el. Sau, în orice caz, foarte puțin.

John simțea o plăcere cu totul deosebită să prelungească pe cît mai mult posibil această conversație și să-i ațîțe astfel curiozitatea, spre a-i spori și mai mult entuziasmul față de isprăvile pe care avea să i le povestească.

— Nu mai pricep nimic, făcu ea, vizibil enervată.

— Nu pricepi nimic, pentru că ai mania de a suspecta pe toată lumea. Și mai ales pe mine, care nu mint niciodată.

— Atunci, spune mai repede.

Cu un aer grav, John se trînti într-un fotoliu, după care tăcu.

— Dar vorbește odată, zise Jenny, nerăbdătoare.

— Așteaptă. Eu, unul, nu mi-am petrecut întreaga zi pe un divan. După toate cîte s-au întîmplat, am și eu dreptul, înțelegi, să fiu cam obosit, nu-i așa ?

Jenny. Însă, era din ce în ce mai nerăbdătoare, ardea de nerăbdare.

— Pentru numele lui Dumnezeu, striga ea, dar ce s-a întâmplat ?

John nu se decise să vorbească, decît după ce scoase un oftat ușor.

— Scumpa mea prietenă. Începu ol. îți confirm în parte ce spune la ziar.

— Moartea ta ?

— Nu. a prietenilor noștri. Bietul Henry a murit printre primii. La ora asta, a și fost probabil înmormîntat. Iată o știre nu prea strălucită. Cît despre ceilalți...

— Ah, canalia 1 îl întrerupse Jenny, cu o voce aspră. Crczînd că lui i se adresează, John sări în picioare. — Dacă continui pe tonul ăsta, zise el, îndreptîndu-se spre ușă, cu plec și nu mai aflu nimic.

Jenny îl atrase către ea, pe firul unui zîmbet plin de gingășie.

— Haide. John, nu te supăra. Nu pe tine te-am făcut canalie. Continuă, te rog. Așadar, ce s-a întâmplat cu ceilalți ?

—* Morți și ei.

— Treaba asta mi se pare foarte ciudată.

— Dacă nu crezi, se înfurie John din nou, citește ziarele și lasă-mă în pace.

— Dar nu te înfuria atît de repede ! Căci, la urma urmei, doar n-ai vrea totuși să mă faci să cred că tot ce spun ziarele e adevărat.

—■ Totul, în afară de moartea mea și, firește, de cîteva amănunte pe care n-aveau cum să le glucească. Și...

John tăcu.

— Te rog, John, povestește-mi mai departe.

Jenny veni lângă el și-l mîngîie puțin. John, atunci, reîncepu să povestească.

— Bine, zise, poftim. După cum știi, plecasem cu Henry în automobilul nostru blindat. Pe drum, nimic anormal. Odată sosiți, coborîm din mașină și pătrundem în casă. Tot nimic. Prietenii noștri ne așteptau cu toții în salonul cel mare. Urc

împreună cu Henry. Abia apucăm

12Q

să ne dăm bună ziua și, deodată, din clădirea de peste drum, o mitralieră începe să ne scuie de la o fereastră.

John se făcuse palid de-a binelea. Se opri brusc din povestit și își șterse fruntea de sudoare. Toate aceste lucruri, el abia acum le trăia, în timp ce-și amintea de ele, abia acunzându-l cuprindea frica, pe care ar fi trebuit să o simtă cu două ore mai devreme. Era, totodată, furios pe sine, din cauză că se comporta astfel față de Jenny. Or, Jenny, văzându-l atât de tulburat, era convinsă, prima oară de când se întorsese, că spune adevărul. Îl mângâie pe fruntea umedă.

— Ce ai, dragul meu ?

— Nimic. Probabil oboseala. Gata, a trecut. Ești drăguță, Jenny, mulțumesc. Oboseala, îți jur că nu e decât oboseala.

— Dar te cred, dragul meu. Ți-e mai bine ?

— Da.

— Bun. Atunci, continuă. Ziceai că o mitralieră...

— Nu, te înșeli, protestă John. Eu n-am spus o mitralieră. Nu, nu, uite cum a fost. Trei mitraliere pîrîră și cinci dintre ai noștri se prăbușesc trăsniți. Henry e printre ei.

. — Și tu ?

— Eu ? Uite pălăria, uite și haina...

îi arată nevastei sale pălăria găurită de cele patru gloanțe, apoi portofelul cu locul în care se opri celălalt glonte.

— Cum se face că n-ai murit ?

— Pentru că s-a oprit glonte. Dar să trecem peste asta.

E un amănunt fără mare importanță. Pe urma, ceilalți o iau cu toții la fugă. Eu rămîn pe loc, în virtutea legii că a fugi e mai rău decât a rămîne să înfrunți moartea. Mi-am dat repede seama că fusesem prins într-o cursă și că, în consecință, toate, ieșirile se aflau în mîinile dușmanului, Ceilalți, din nefericire, și-au pierdut mințile și nu i-

am putut opri. Am încercat, crede-mă, dar nimic de făcut. Uite cum au murit cu toții în mai puțin de cinci minute, lăsându-mă singur, lașii, împotriva celor patru mitraliere și a vreo treizeci de oameni. Îți mărturisesc, n-a fost deloc plăcut.

— Iar atunci, zise Jenny, te-ai apărat, la rîndul tău, cu mitralierele noastre.

— Nu funcționau, replică John.

În realitate, el nu pusese niciodată mina pe-o asemenea armă și, dealtfel, nici n-ar fi îndrăznit vreodată să se slujească de ea.

— Dar ce-ai făcut, atunci ?

— Am trăit. Crezînd că nu găsesc decît cadavre, dușmanii noștri dau cu toții năvală în casă, vreo patruzeci de inși, iar eu, de unul singur,

— Și ? 9.

— Și gata. Uite-mă. Ha, Ha !'

John se opri aici cu povestirea. Încă se mai întreba, datorită cărei fapte extraordinare putuse el să scape de la o moarte inevitabilă, pe care Inamicii săi se credeau datori să i-o aplice. Căuta acel mijloc eroic, de care se folosisese, ca să-și doboare adversarii. Căuta, dar nu găsea nici o soluție. Așa că încercă să scape de întrebările pe care i le punea Jenny. ...

— Am trimis, zise el, ca și cum deodată și-ar fi adus aminte, un comisionar la *Tribune*, ca să-mi dezmință moartea. O să fie amuzant, ha, ha, ha ! Apropo, i-am anunțat că le fac o vizită. La revedere, am plecat, ha, ha !

— Dar nu mi-ai spus, îi atrase atenția Jenny, cum ai scăpat de la moarte.

— A, da, așa e, uitasem. E lucrul cel mai puțin important. Simplu. Pur și simplu, am părăsit clădirea. În timp ce ei se aflau în birou, eu am ieșit, prin salon. Da, da, asta trebuie să fie.

— Cum, adică, fiu te-au văzut ? Sînt atît de idioți, Incit să nu păzească ieșirile ?

— Ba, da, zise John, ieșirile erau păzite, și încă

cum ! Dar cei ce le păzeau... în fine, i-am doborât. Nu erau decît patru, a mers ușor. Au murit. Cel mai mult mi-e necaz că scîrnăvia aia de Macone mi-a ucis zece oameni, Iar eu numai patru de-ai lui. E, totuși, o înfrîngere pentru mine. Ah, porcul! Pun eu mina pe el

Cineva bătu la ușă. Era comisionarul. Aducea o nouă ediție a ziarului, care dezmințea moartea gangsterului. John îi smulse ziarul din mină și începu să citească cu glas tare : „Primim în această clipă, din partea lui John O'Donell, un mesaj prin care moartea sa e categoric dezmințită. Sîntem fericiți să aducem, cei dintîi, la cunoștința publicului, această veste bună. Amănuntele și reia-
a țările lui John, în ediția următoare”.

— Vezi, Jenny, că n-am murit ?

■' Jenny îl sărută. Cînd însă el voi să-i întoarcă sărutul, ea îl respinse ușor. John nu insistă.

Capitolul VIII

ÎN CARE SE POATE VEDEA CA UN BANDIT ADUCE ȘI NOROC

Scumpă Doamnă,

Mă veți ierta că mă adresez direct dumneavoastră, în această frumoasă limbă care e franceza. Iată despre ce e vorba •

Urmează, ca una dintre fiicele mele adoptive să se căsătorească. Țin foarte mult ca această nuntă să se desfășoare în liniște, căci dorința mea e să fie cit mai strălucită. Nu am nici o clipă îndoială că scumpul dumneavoastră soț, care în același timp e și dușmanul meu de moarte, îmi va acorda un răgaz, duminica viitoare. Dealtfel, i-am și scris în sensul acesta. Dar nu despre asemenea fleacuri vreau să discutăm. Cum nunta va fi urmată de o mare recepție, m-ar incinta să fiți printre noi. La această mare zi, care va fi un armistițiu între noi, am invitat pe toată lumea, prieteni și dușmani. Nu îndrăznesc, firește, să-l invit pe John, și nici eu, dealtfel, nu voi fi prezent. Cit despre dumneavoastră, scumpă doamnă, veți fi regina acelei seri. De prisos, să vă spun că, pentru această singură serată, cheltuiesc peste un milion de dolari; vă spun lucrul acesta, pentru ca să nu vă gândiți la posibilitatea vreunui fiasco. Dealtfel, nu se poate să nu știți câte ceva în această privință; amintiți-vă de balul de binefacere pe care

*I-am dat acum un an. Serata va avea loc duminica
viitoare, în castelul meu din Beverly-*

Ilills, castel magnific, pe care l-am inportat clin Europa. Simplu amănunt: serbare venețiană pe lac.

Mă bizui negreșit pe dumneavoastră, tampu și frumoasă doamnă, și vă rog să primiți omagiile mele respectuoase.

Al dumneavoastră, foarte devotat,

Al. Macone

P. S. Odată cu caștelul, am adus clin Europa 100 de bucătari, pescăria, ficatul de giscă și, firește, tot ce e mai bun acolo ca vinuri.

Scumpe inamice,

Duminica i'iitoare, îmi mărit fiica. Nu îndrăznesc să vă im'it la nuntă, mai ales că nici cu nu voi fi prezent. V-aș fi, însă, foarte obligat, clacă ați consimți ca sîmbătă și duminică să suspendați orice ostilitate, spre a-mi permite să organizez în liniște căsătoria.

Sînt sigur, in același timp, că o veți convinge pe soția dumneavoastră să ia parte la această nuntă. Va fi regina sărbătorii și nu va avea de întâmpinat nimic neplăcut i palatul meu, cu personal cu tot, îi stă în întregime la dispoziție. Au fost invitați toți prietenii dumneavoastră.

Mulțumindu-vă cu anticipație pentvu neprețuitul serviciu pe care, desigur, nu mi-l veți refuza, vă rog, scumpe și onorabile inamic, să fiți convins de întregul meu devotament și de perfecta mea inamicție.

Al clu mneavoastră,

Al. Macone

După ce citi scrisorile, Jenny începu să danseze de bucurie. Merse pînă într-ăcolo îneit își sărută soțul și chiar se lăsă sărutată de el. Cît despre John, părea mult mai puțin îneîntat.

N-ai să te duci totuși la această nuntă, zise el.

1'5

— Și de ce nu ? Nici nu-ți poți imagina cit de bine se distrează lumea la Macone. Petrecerile lor sînt întotdeauna strălucite. Au un fel nemaipomenit de-a le organiza. Cînd am fost ultima oară...

i — Nu, o întrerupse el, nu poți, totuși, să te duci acolo. După toate cîte s-au întîmplat.

— Ce importanță are asta ? Cînd am fost ultima oară, John mi-a dat voie. În ciuda aprigei bătălii, pe care o ducea împotriva lui Macone. Iar noi, cînd am dat balul cel mare, acum două luni, i-am invitat și noi pe toți. Așa e obiceiul. Și nu ai dreptul sîmbătă, nici duminică să te atingi de Macone ; e tot un obicei. Dacă nu-l respecti, | te părăsesc toți prietenii. Nu trebuie să-ți sară țandăra, i că nu ești invitat. Șefii nu se duc acolo. Ai să-mi ții, însă, companie, pînă la Los Angeles. Cu care ocazie ai să cunoști California, o țară minunată. Puțină schimbare, pu-ți poate face decît bine. Nu crezi ?

Lungul ei discurs avu darul de a-l convinge pe John.

— Da, desigur, aprobă, la rîndu-i, entuziasmat. Evident, c să-mi facă mare plăcere.

• — Și-o să plecăm cu avionul, adăugă ea. În felul ăsta, drumul n-o să fie lung.

Praful se alese din tot entuziasmul lui John.

— Nu, nu 1 făcu el, înnebunit. Nu țin deloc să crăp. Dacă vrei, merg frumușel cu trenul sau cu automobilul. Dar cu mașini din astea, cu avionul, nu.

— Nu te-ai urcat niciodată într-un avion ?

— Niciodată. Și nici nu țin s-o fac.

Ea începu să rîdă din toata inima, căci era primul ins, din cîți întîlnise, care nu pusese niciodată piciorul într-un avion. Cu cîtiva ani în urmă, și-ar fi bătut joc de orice făptură omenească nedezvirginată încă de balada automobilului.

— Dar, dragul meu, ești cea mai înapoiată ființă din cîte am văzut vreodată. Oare mai există pe lumea asta un singur om care să nu fi primit botezul aerului ? Ha, ha, ha 1 Nu cred să fie doi ca tine.

— Poate, dar eu nu mă urc. Tu nu citești ziarele ? Zilnic poți să vezi câte o listă lungă de accidente.

, i ■ — Nu pe vreme frumoasă.

— Nicidecum. E oricînd periculos.

<

— Dacă ar ști că ești atît de fricos, Macone n-ar mai ezita, te-ar ucide cît mai repede. El e pilot și posedă, numai pentru el singur, șase mașini zburătoare. Noi n-avem decît trei, o adevărată rușine.

John se privi cîteva clipe în oglindă, apoi se întoarse către Jenny.

— Ei, bine, îi spuse cît se poate de decis, plecăm cu avionul. Dar, dacă mi se întîmplă o nenorocire, vina e a ta. Cu atît mai rău. Și să nu crezi, Jenny, că e o chestiune de curaj. Știi prea bine că sînt un om curajos. Dar mai sînt și practic și nu țin deloc să-mi risc viața de pomană, găsesc că e stupid. Cît facem pînă la Los Angeles ?

— Cu avionul ? Cîteva ore. Dacă plecăm vineri la șapte dimineața, sîntem acolo pe la ora unu după-amiază. Cum vezi, nu e mult.

— în cazul acesta, hotărî John, plecăm vineri în zori, în culmea fericirii, ea îl sărută, plină de recunoștință.

— Ești drăguț. Mă duc să pregătesc cuierele și valizele. Nu mă mai plictisi acum, am de lucru. Îmi trebuie cel puțin trei zile, ca să-mi pun treburile la punct. La revedere, nu mai e nici o clipă de pierdut. Și puțin îmi pasă de toate fasoanele tale și de toți Maconii tăi, pe care, dealtfel, te rog să-i lași în pace pînă luni. Am plecat. La revedere.

Vorbind într-una, avusese timp să-și pună pălăria, mantoul, să spună la revedere și să plece. Cît de zorite sînt uneori femeile ! Și dt de încete, cînd le grăbești !

După plecarea ei, John răsuflă ușurat. Simțea nevoia să rămînă puțin singur, să se gîndească la fericirea lui viitoare, să se odihnească. începu să

fredoneze« *Lingă a mea blondă...-----*

*Lingă a mea blondă, e atît de bine, bine,
Lingă a mea blondă, bine e să dormi.*

În fond, John era destul de mulțumit de invitația lui Macone. Numai bolidul aerian îl chinuia, căci doar ce se gîndi la el, și se și opri brusc din cîntat. Îi zburase în-

treaga bucurie. „E, totuși, o idioțenie, își zise, să-ți rupi botul în avion. Dar cum să fac, s-o retez ?”

Ca întotdeauna, cînd se gîndea la ceva grav, adormi. Avu un somn ușor, și visuri plăcute îi înmiresmară creierul năzdrăvan : Macone cădea în cursa pe care el i-o întinsese și, odată inamicul său răpus, John rămânea în fine singur, stăpîn peste toți gangsterii. Dădea atunci ordin ca toate avioanele să fie suprimate.

Un mare gol îi urmă acestui vis, golul acela, atît de voluptuos, care-l făcea întotdeauna să surîdă de fericire.

«

John nu dormi multă vreme. La deșteptare, însă, noi idei îi izvorau din creier. Între altele, mijlocul cel mai simplu și mai eficace, de a scăpa de voiajul aerian. Cum de nu se gîndise mai demult la asta ? Era totuși limpede. Să-l omoare pe Macone pînă sîmbătă. Macone odată mort, gata cu serbările, adio avion. Da, dar unde să-l găbjească pe Macone și, chiar dacă-l reperează, cum îl omoară ?

„Anevoios plan de bătaie, își zise John. Ar trebui, înainte de orice să știu unde se ascunde. Îi dăm un telefon lui Walter.”

Walter devenise primul său locotenent. După moartea lui Henry, fusese însărcinat să supravegheze toate mișcările lui Macone și trebuia să-i raporteze zilnic. Însă John, prea nerăbdător ca să mai aștepte raportul, îl chemă mai devreme decît de obicei. Află, astfel, că inamicul său avea să

lipsească din Chicago pînă la amiază și că plecase, cu automobilul blindat, afară din oraș.

John se înțelese cu Walter să-1 țină la curent, din oră în oră, cu mișcările lui Macone. Drept pentru care decise să rămînă deocamdată în hotel, de unde să organizeze, prin telefon, viitoarea bătălie.

Cineva bă tea la ușă. John deschise și se pomeni față în față cu Armând de Liguieres. Avea aceeași înfățișare delicată, aceiași ochi visători, dar trăsăturile feței îi erau vizibil obosite.

— Vasăzică, merge treaba, Rodolphe, zise el, intrînd. Am citit ziarele și m-am grăbit să vin după vești, în

ceea ce te privește. A fost pur și simplu admirabil. Povestește-mi cum s-a petrecut totul, cu exactitate.

— S-a petrecut exact cum spun ziarele, răspunse John, mîndru de cuvintele prietenului său.

— Nici mai mult, nici mai puțin ?

— Absolut!

Armând de Liguieres se adinea într-un fotoliu confortabil.

— Rodolphe, de ce minți ? zise el, luîndu-și un aer ironic.

•— Nu mint.

— Ba, minți, și încă cum ! Te cunosc prea bine, ca să nu știu că nimic nu poate fi adevărat din tot ce-ai povestit ziarelor.

John se văzu din nou într-o situație încurcată. Pîna acum considerase relatările diverselor ziare și îndeosebi povestea proprie din *Tribune* drept o expresie a adevărului. Ba, atît de puțin se îndoia de ele, îneît nimeni nu l-ar fi putut convinge de contrariu. Nimeni, în afară de afurisitul de Armând de Liguieres. În fața neîncrederii, pe care o arăta acesta, John începu să-și dea seama că el, pentru cei de la *Tribune*, înflorise aventura din belșug. Care era însă, adevărul adevărat ? Uitase el însuși.

— Hai, amice, cum a fost ? reluă Armând, care, ca de obicei, nu-l slăbea deloc. Să recapitulăm, vrei ? După ce-au murit complicii tăi, tu ce-ai făcut ?

— Am așteptat. Ce puteam să fac ?

— Bine, dar pînă cînd ?

— Nu știu. Probabil, pînă au intrat ceilalți.

— Deci, au intrat ceilalți. Cîți erau ?

•— Păi, vreo patruzeci...

Armând îl privi drept în față. John se înroși.

— Să presupunem că erau vreo zece, zise el, după două minute de gîndire. Știi că uneori exagerez puțin, dar nu mint. Eu nu mint niciodată.

— Deci, au intrat în casă, continuă Armând, imperturbabil. Ce-ai făcut atunci ?

— Nimic.

— Și nu te-au ucis ?

— Imposibil. În momentul ăsla, minți. Te mai întreb o dată, ce-ai făcut ? Cred că le-a fost frică să te omoare, nu-i așa ?

John ezită o clipă, apoi își aminti adevărul.

— Am adormit, zise el, decis să i se desînnuiasoa prietenului său.

Celălalt, însă, nu părea să-l creadă,

— Dormeam, insistă John. Îți jur, Arma ,d. Adormisem, și asta m-a salvat. Nu mă crezi ?

■— Cum vrei să te cred ?

•— Și, cu toate astea, așa e, făcu John. Nu puteam, totuși, să le-o spun ziarelor. Pe deasupra, eu însumi uitasem. Da, înainte de-a sosi ei. Le-a trebuit cel puțin o jumătate de oră. Eram îngrozitor de obosit, M-a doborât oboseala și-am adormit pe jos, lângă un cadavru. Astfel că, la sosirea lor, eu dormeam. Au crezut că sunt mort și m-au lăsat în pace. Iată cum am scăpat, ți-o jur !

Armând se uită la el cu ochi mari. Credea tot ceea ce îi spusese prietenul său, vedea bine că de astă dată îi spune adevărul, dar, pe de altă parte, i se părea atît de uluitor, încît, în fața acestei creaturi, pe care sparta mereu o ajuta, nu se simțea în largul său.

— Să vorbim despre altceva, zise el, enervat.

— De ce ? Găsesc că-i foarte amuzant.

— Poate, pentru tine. Pe mine nu mă amuză deloc, nu mi-a plăcut niciodată norocul. Evident, sînt foarte bucuros pentru tine, însă pe mine stelele astea, care cad din cer, nici nu-ți închipui cît mă demoralizează. De asta și consider că omenirea se află într-un stadiu de inferioritate, pe care, într-adevăr, nu l-aș putea suporta ca atare. Mă revoltă aceste lovituri ale soartei. Se pune întrebarea, dincotro vin, de ce există ? Nu înțeleg destinul. Îl admit pentru că există, dar mă revoltă toL timpul. Nu e vina mea, și nici nu e vorba, în cazul de față, despre O victorie care m-ar putea face invidios. Ai scăpat de la moarte datorită unui

noroc nemaipomenit. Atîta tot. Îți poți imagina că sînt cum nu se poate mai fericit, gîndindu-te încă în viață. Pe do altă parte, sînt însă dezgustat, deoarece sînt absolut sigur că, în locul tău, aș fi fost mort De ce ? Pentru simplul motiv că niciodată n-aș **fi** adormit. **Asta e.**

— Ai dreptate, Armînd, răspunse John. Recunosc că mă bucur de o inferioritate care, în multe cazuri, m-a scos din situațiile cele mai grave. Mă aflu sub semnul destinului. Sînt de asemeni convins că, deși Macone îmi **e** superior din toate punctele de vedere, ei bine, sînt sigur că pînă la urmă tot eu voi cîștiga. Fără discuție. Căci, dacă poate să lupte împotriva mea, nu are nici o putere împotriva destinului. Îi prevestesc moartea. Dar nu mai vorbim despre asta, dacă te supără. Ce-ai mai făcut în ultimele zile ?

— ■ Nimic interesant. Mă pregătesc să părăsesc orașul ăsta. M-am săturat de Chicago. Am nevoie de soare și de puțină viață la țară. Hai, vino și tu în California. Vrei ?

— Dar, desigur, cade chiar foarte bine ! Sîntem decîși să plecăm vineri. Te invit...

— Vineri nu pot, e prea curînd, răspunse Armînd de I.iguières, surîzînd. Îți mulțumesc, dar, în orice caz, nu pot veni la tine.

— Da, da, știu. Dar, ia spune-mi, avionul e o chestie sigura ?

— Aș, de unde ! Poți să te cureți.

— Ei, bine, Jenny și-a băgat în cap să plecăm în Caii-« fornia cu avionul. Pe mine, treaba asta nu mă cam atrage. Așa că nu sînt foarte sigur că plecăm poimîine. Decît, dacă-l scap din mîna pe Macone. Deoarece, trebuie să **știi**, Macone e acela care mă obligă să plec în California; Își mărită una dintre fiice și dă o serată formidabilă. **Așa** încît sîntem forțați să mergem acolo, așa **e** obiceiul. Și facem pace pe toată durata petrecerii. Dacă însă reușesc să-l rad pînă atunci pe Macone, nu mai trebuie să plec. Pricepi tu de ce vreau să termin cu el.

Armînd rîdea, cu lacrimi fierbinți, de ideea abracadabrantă a prietenului său. John, însă nu se

sinchisea.

— Pentru că, Armând, reluă el, eu voi muri printr-o lovitură a destinului. De asta, vezi tu, sînt convins. Cîtă vreme, în luptă cu Macone, ştiu că nu risc nimic. Iată diferenţa.

— Fă cum vrei, însă

9^

Soneria telefonului întrerupse fraza lui **tai** Armând. John ridică receptorul, apoi, după o discuţie scurtă, îl puse la loc, se duse repede la uşă şi o încuie de două ori. După care, anunţă direcţiunea hotelului, că nu e acasă pentru nimeni.

— Pari foarte tulburat, zise Armând. Ce se întîmplă ? John era într-adevăr atît de neliniştit, atît de enervat, încît nu-şi mai nimerea scaunul.

— Inchipuie-ţi, făcu el, că în clipa asta duşmanul meu, Macone, se află aici, în acest hotel. Ce zici de asta ?

Armând de Liguieres schiţă un gest de surpriză neplăcută.

— Văd că eşti foarte bine informat, zise. Te felicit.

— Agentul meu, Walter, îl urmăreşte pretutindeni. E la curent pînă şi cu cea mai mică mişcare, pe care o face.

— Dar cum îl poate recunoaşte ?

— Ii cunoaşte pe cei din garda personală. Macone e în permanenţă păzit, ca şi mine, dealtfel. Riscăm prea mult, îţi dai seama. Cu toate astea, cîtă îndrăzneală pe el, să vină chiar aici !

— Aş ! Are de făcut, probabil, o vizită cuiva. Poţi să fii sigur, că nu pentru tine a venit.

— N-am de unde şti. E mai bine să iei întotdeauna măsuri de prevedere. Ştiu, în orice caz, de la un spion de-al meu, că pe la ora cinci va fi la Cicero. Voi încerca să pun mîna pe el. Incepînd de la ora cinci, Walter mă aşteaptă. Vino cu mine.

— Nu, mulţumesc. Nu, dragul meu. Eu am prea puţin noroc. Dacă n-ar fi decît un singur glonte, şi acela rătăcit, tot pe mine m-ar nimeri. Nu, nu, tot ce pot face e să-ţi urez, din toată inima, victorie.

Tăcere. Pe John îl cuprinse zbuciumul acela, care precede întotdeauna gravele evenimente. În ciuda încrederii pe care o avea în steaua lui, în ciuda norocului care pînă acum îl favorizase, era neliniștit. După întîlnirea cu rivalul său, rămăsese oarecum îngrijorat. El, care niciodată nu știuse ce e frica, începea s-o simtă. Văzuse moartea prea îndeaproape, o întîlnise de prea multe ori, ca să nu-i fie teamă de ea. Iar de cînd viața lui devenise numai acțiune, sensibilitatea îi crescuse pînă într-atîta, încît aproape că atingea culmea inteligenței. Destinul însuși îl făcea mai circumspect. Tot astfel, cum un om politic, fie el o nulitate, ciocnindu-se mereu cu adversarii săi, sfîrșește prin a dobîndi o experiență și o dibăcie, care-i dau fațada, aureola geniului. Lucru întîlnit adeseori, într-un regim democratic. Și, iarăși adesea, indivizi demni numai de dispreț, din toate punctele de vedere, ajung în situațiile cele mai înalte, se cramponează de ele și rezistă pînă în momentul în care totul se dărîmă, de pildă, pînă izbucnește un război. Abia atunci se dau la fund, pentru ca să reapară după ce-a trecut pericolul, reluîndu-și micile intrigi și debitîndu-și marile discursuri.

Tăcere. Armând de Liguieres era de asemeni îngrijorat, însă negreșit din pricini mai profunde și de natură diferită. Căci Armând era inteligent chiar și în neliniștile sale. Prin fumul de țigare, el contempla un soi de formă ciudată, care se numea Destin și care îi dădea mereu târcoale, fără însă a-l atinge. Povestea lui John îl impresionase atît de mult, încît nu putea să nu se gîndească intens la ea. Tînărul acesta, deprins să jongleze cu ideile și chiar cu sentimentele cele mai adînci, se găsea deodată, la capătul unei istorii de luptă, în fața unei materii căreia nu-i putea da un chip după potrivea sa, ceea ce îl frămînta peste măsură.

Nu crezuse niciodată în Dumnezeu sau în vreo forță de esență divină ori miraculoasă. Asemeni multor francezi din generația sa, crescuse în

spiritul aversiunii față de necunoscut, iar atunci când necunoscutul i se ivea în cale, nu-l putea suporta și se simțea descumpănit. Acum, însă, străbătându-i neliniștea, Dumnezeu se strecura în el, și-i tulbura sufletul ca niciodată. Cum nu se putea resemna să accepte că există Dumnezeu, îl irita ideea că trebuie să admită existența unui destin, în afară de inteligență sau de prostie, acel destin care lua înfățișarea admirabilă a perfecțiunii divine. Or, lovitura pe care, fără voie, i-o dăduse John, îl zdruncinase pînă la deznădejde. Se simțea atît de mic, în fața acestei forțe care nu-i putea fi de nici un ajutor, incit întreaga lui ambiție — și avea destulă — sc prăbuși, zdrobită, la păriint, șunînd a gol. în fața lui, se înălța deodată acel admirabil monument : Ființa lui Dumnezeu.

Armând fu cu desăvârșire uluit. Scoase din buzunar carnetul de notițe, de care nu se despărțea niciodată, și scrise, în josul altor însemnări : „In civilizația actuală, în această civilizație a confortului, numai bucuria sau durerea te mai pot purta spre Dumnezeu. Inteligența nu mai e suficientă. Pe mine, inteligența mă ucide. Frumoasa scară, atît de minunat edificată de către catolicism, această scară rămîne pustie. E nevoie de explozia bucuriei sau de izbucnirea durerii, ca să ajungi în vîrful ei. Eu n-am nici bucurie, nici durere”.

Tăcere. Jolm se hotărî să mediteze asupra posibilității de a-l răpune într-o oră pe Macone. Treabă care nu dură mai mult de cinci minute. Pleoapele îi căzură, sub greutatea frunții, și adormi ca un copil. Adormi atît de profund, incit începu să sforăie. Armând se uită la el, îndelung. Apoi, deodată, luă o hotărîre, căreia, judecînd după fermitatea năprasnică a privirii sale, nimic pe lume nu i s-ar fi putut împotrivi. Părăsi fotoliul, scoase revolverul din buzunar și îl apropie de tîmpla prietenului său. Nu-i tremura mina și se vedea că nu va ezita să tragă. Prin această iute și directă lovitură voia oare Armând să învingă neapărat, să ucidă destinul ? Apăsă, apăsă, din toate puterile

lui. Glonteale nu porni. Coincidență ? Nicidecum. Uitase, pur și simplu, să' tragă piedica. O dădu în lături, liniștit. De astă dată, glonteale va trebui negreșit să pornească, dacă nu, atunci va întoarce arma către sine însuși. Or, se făcu în așa fel că glonteale nu se abătu nici asupra lui John, nici asupra sa. O muscă se așezase pe tâmpla lui John, chiar în punctul țintit de Armând. Și Armând nu mai trase. Ii era milă de muscă ? în locui insectei, văzu o gaură, iar în această gaură, nu văzu nimic. Și, dealtfel, John între timp se trezise. încă buimăcit de somn, se uită la prietenul său, care ținea în mină revolverul, și nu înțelegea nimic.

— Ce faci aici ?

— Voiam să omor o muscă. Te gîdila la tâmplă.

John găsi că gluma are foarte mult haz și merse plină într-acolo, încît îi mulțumi lui Armând.

— Mulțumesc, bătrîne. mă deprinzi, astfel, să privesc arma drept în față, fără emoții. Altul în locul meu leșina de frică. Îți mărturisesc, sînt foarte mîndru de mine. Nici cea mai mică emoție, jur.

Armând era cit se poate de iritat și nu se ferea s-o arate. Acum avea poftă, nu să-și mai omoare prietenul, ci să-i atingă o lovitură zdravănă de pumn.

— Tii, dar nervos mai ești în seara asta ! zise John, ridieîndu-se.

■— Tu mă enervezi, cu gugumăniile tale.

•— N-am făcut nimic. Asta-i bună ! Eu dormeam.

— Tot, așa probabil ai adormit și-acolo, aud ?

— Nu-mi aduc aminte. Se poate. Cînd sînt foarte absorbit de gînduri, ei bine, adorm ! O oboseală bruscă mă apucă de umeri și mă aruncă în somnul cel mai adînc. Ciudat, nu ? Am asta încă din copilărie. Îți amintești ? La școală adormeam mereu. Medicii spun că trece cu vîrsta. Dar de ce, la o adică ? Pentru că mie îmi place starea asta de somnolență, starea asta de dincolo de mine însumi, care preia, atunci cînd e nevoie, responsabilitățile mele și mă împinge înainte.

— Da, dar asta, replică Armând, se mai poate și să-ți joace o festă păcătoasă.

— Nu cred. Pînă în prezent, de fiecare dată cînd am adormit, mi-a fost de folos.

Armând, de astă dată, se înfurie. „Amice, se gîndi el, ai să-ți primești pedeapsa pentru toate cîte mi le-ai spus“.

— S-a făcut ora cinci, zise.

•— Adevărat, trebuie să plec.

■— Așadar, nu renunți ?

— Imposibil. Mă așteaptă Walter.

— Bine, Rodolphe, la revedere și noroc !

Spunând acestea, Armând se ridici și părăsi în grabă apartamentul. Jos, 1 holul hotelului, se instalează la o masă, fci scoase carnetul și notă: „Atunci, Dumnezeu, voind să pedepsească

omenirea, care agoniza în tihna ei, î-a aplicat cea mai teribilă dintre pedepse: Destinul. Asta, spre a

1.33

face să izbucnească bucuria unora, durerea altora, și a-1 aduce astfel pe toți la El, pe căile cele mai simple. Mai pot eu să cred în inteligență, și pentru ce ?”

Apoi plecă.

Rămas singur cu sine însuși, John simți o uscăciune în gură. Bău un pahar de apă. Dar era încă foarte nervos. Expediția aceasta, pe care hotărîse să o întreprindă, nu-i spunea nimic bun. Asaltat de presimțiri întunecate, ar fi renunțat bucuros la ea, dacă n-ar fi anunțat-o, în termeni atît de sforăitori, lui Armînd și lui Walter.

John măsura camera de-a lungul și de-a latul, cînd telefonul îl opri din mersul agitat. Walter îl anunța că Macone tocmai părăsise hotelul și plecase cu automobilul blindat, la Cicero. Pînă acum, fără însă a-și mărturisi nici sieși, John sperase că Macone își va schimba itine- rariul, schimbare ce l-ar fi scutit de toată această întreprindere periculoasă. Era, în consecință, foarte dezamăgit, dar nu putu decît să-i confirme lui Walter ardinul de a-1 aștepta în fața clădirii ce avea să-1 adăpostească pe dușmanul său și unde ya sosi el însuși, într-o jumătate de oră. Apoi, începu să se pregătească de luptă. Își verifică revolverul, luă un tub cu dinamită, precum și un pachetel cu otravă. Se uită în oglindă și văzu că e palid, ceea ce-1 nemulțumi. Înainte de a pleca, își controlă portofelul, care se afla în buzunarul din dreapta al hainei și, deci, nu-i mai apăra inima. îl mută în buzunarul celălalt. După cîteva clipe de gîndire, mai luă un portofel, introduse în el o placă de oțel și îl puse în buzunarul din dreapta. După care părăsi hotelul.

Ajuns în stradă, făcu o scurtă plimbare pe marginea lacului, ca să se liniștească. Cum însă curajul tot nu-i revenea, încercă să-l urce pe scara cuvîntului. Chemă un taxi și-i porunci șoferului să-l

ducă pînă la un punct aflat la un kilometru depărtare de casa lui Macone.

În afară era noapte. Cel mult trei sferturi de oră îl mai despărteau de Cicero, orașul pierdut dincolo de mahalalele marelui Chicago. Toți locuitorii din Cicero, devotați lui Macone, erau gata să-1 apere împotriva oricui, chiar și împotriva poliției. Prin urmare, spre a-și răpune inamicul în propria fortăreață, John nu se putea bizui decît pe viclenia lui Walter și pe norocul său. Dealtfel, nici **nu** se gîndise vreodată să recurgă la forță, ca să-și atingă scopurile.

Din această cauză era din nou foarte nervos și, ca' și adineaori, la hotel, ar fi preferat să renunțe la luptă pe ziua de azi, chit că va pleca vineri cu avionul, împreună cu Jenny. Acum regreta că luase o asemenea hotărîre, iar gafa lui stupidă îl umplea de furie, căci era aproape sigur că va eșua.

Taxiul părăsi Chicago, străbătu cîteva mahalale scîrboase ale orașului și se avîntă în plină cîmpie.

John încă se mai gîndea la ale sale, cînd automobilul se opri brusc în mijlocul cîmpului. O pană, fără îndoială. John surise fericit. „Numai de n-ar putea-o repara. Numai de-ar ține cît mai mult“.

Șoferul, într-adevăr, îl anunță că a rămas în pană. Vesel, John Coborî în noapte, în timp ce omul cerceta cu atenție motorul negrului său Packard.

— E grav ?

— A, nu, chestie de cîteva minute; cel mult.

John își mușcă buzele. „Hotărît lucru, n-am nici-o șansă“, constată el. Încercă zadarnic să străpungă cu briceagul unul dintre cauciucurile din spate. Veni atunci lîngă șofer, în speranța că va putea să strice ceva la motor. Celălalt avea însă ochi buni, și John nu se încumetă.

Cum stătea și se gîndea alături de șofer, acesta, schimbindu-și brusc atitudinea, se răsuci spre John și cît ai clipi din ochi, scoase un revolver, pe care-l aținti asupra chipului senin al clientului său.

— Mîinile sus !

John nu se lăsă rugat. Ca și cînd ar fi vrut să

multumească cerului, pentru mila pe care i-o arăta, ridică amîndouă brațele către lăcașul lui Dumnezeu.

— Banii sau viața !

— Nici nu discut, se grăbi să răspundă John. Ia ba ^il. La rîndul său, șoferul îl privi nedumerit. Nu pricepea cum e cu puțință ca un individ, atacat pe neașteptate și prădat, să-și păstreze calmul și surîsul, ca și cum aceasta aventură ar fi fost o distracție pentru el.

— Hei, de ce pari atît de fericit ?

— Asta, asta e treaba mea.

— Bună, n-o să te țină mult. Pesemne ești sigur de tine.

Cuprins de temeri, în fața fericirii suspecte a lui John, șoferul nu mai zăbovi. îl doborî dintr-un pumn, iăsîndu-1 aproape leșinat.

— Așa, acum sînt liniștit, zise șoferul, cu glas tare. Dumnezeu știe ce avea în cap canalia asta.

În același timp, se năpusti asupra victimei, pe care o pradă de revolver și de portofel. Se auzea, din ce în ce mai aproape, furnăitul unui motor. Tîlharul îl împinse pe John la marginea șoselei, se urcă în mașină și demară.

Cel puțin cinci minute, John rămase nemișcat. Cînd se trezi, se pomeni singur în beznă. Apoi, cînd reuși să-și adune gîndurile, nu mai putu de fericire.

— Hotărît lucru, își zise el, cu voce tare, am noroc. Ha, ha, ha !

Rîdea în hohote de aventura aceasta care-l scăpase dintr-o dată de cealaltă aventură. Se ridică de jos. „îl înțeleg pe bietul Armînd, de ce e furios. Nu prea are noroc în viață. Să vii în America cu clasa a treia, ca să scrii o carte despre Statele Unite, să trăiești din expediente, să te tîrîi de colo-colo, asta nu e viață. Am să-i fac cadou cinci mii de dolari în amintirea acestei zile memorabile. Merită, bietul băiat. Ei ! Nici de astă dată nu s-ar putea spune că nu m-am descurcat. Numai să fi reușit și Walter tot atît de bine ca și mine.“

Se credea iarăși un erou de neînvins. Pe cînd se

încheia la haină, simți, în buzunarul din stînga, portofelul doldora de dolari. Un surîs de mulțumire și de mîndrie îi înflori pe buze. Șoferul nu-i furase decît portofelul cu placa de oțel.

— Imbecilul ! N-o să aibă nici măcar de benzină. Ha, ha, ha !

Se îndreptă, fericit, spre Chicago. Mergea cu pași grăbiți, fluierînd încet *La Madelon*. Apoi, ca să se îndemne la drum, căci era departe de oraș, începu să cînte Marsilieza ; *La-arr-mee-ce-tă-teni!*

Sfîrșitul unui automobil puternic îi întrerupe cîntecul. Jolin se opri și, cînd îl bătu lumina farurilor, *te* implîntă în mijlocul șoselei, făcînd semne deznădăjduite. Dar automobilul nu părea să-1 ia în seamă. Mergea atît de repede, îneît Jolin abia apucă să sară la o parte. Mașina îl atinse în treacăt, ușor, continuîndu-și drumul cu o iuțea ametoare. Jolin îngălbeni de frică. Încă o mișcare și năprasnicul bolid l-ar fi zdrobit.

După ce-i trecu spaima, constată din nou că e norocos și se așternu la drum spre Chicago. De astă dată, nu **mai** eînta. Se gîndea la automobilul acela, care ar fi putut să-i omoare pe loc, și la sforăitul motorului : „Ciudat, **își** spunea el, s-ar zice că era automobilul meu blindat. **Poate** era Walter. Numai că...”

Nu mai trecea nici o mașină. Luminile unui sat licăreau în depărtate. John care începea să se simtă obosit, se grăbi într-acolo. După trei sferturi de oră, intra în sat, frînt de oboseală. Aici găsi cu ușurință un taxi, care-l duse, fără nici o piedică pînă la Chicago.

La hotel, aceeași primire, ca și înainte cu cîteva zile. Toți îl priveau nedumeriți și fiecare avea în mină un ziar. John smulse ziarul portarului. Văzu din nou, în pagina intîia, anunțul morții sale. Era însă anunțată și moartea lui Walter.

— Idioții ăștia încep să mă plictisească cu moartea mea.

Intorcîndu-se din drum, sări într-un taxi și se duse la redacția ziarului *Tribune*. Directorul, un bărbat cam de vreo cincizeci de ani, se ridică în

picioare, cînd intră John, și abia de îndrăzni să-î întindă o mîna prăpadită și tremurătoare, pe care căpetenia gangsterilor se făcu însă că nu o vede.

— Ascultă, directore, îți interzic să-mi anunți moartea în fiecare zi.

— Dar... Iartă-mă, patroane ! Eu... eu nu...

John lăsa să se vadă limpede că e furios. Ziarul primea din partea lui gratificații și, în același timp, John era, alături de Macone, acționarul principal.

Directorul, prin urmare, era numit de ei și depindea

— Nu există „eu“ ! De ce mi-ai anunțat moartea, cit încă mai trăiesc ?

— Dar nu eu, patroane.

— Atunci, cine ?

— Al. Macone.

— A fost aici ?

— Nu, Nick, locotenentul, mi-a adus scrisoarea asta din partea lui, ordonîndu-mi să anunț că ai murit.

Directorul îi întinse lui John o scrisoare concepută astfel : „Anunțați, în ediția voastră de la ora cinci, moartea, **la** Cicero, a lui Jolin O'Donell și a locotenentului său, Walter. Către ora șase, știrea va fi controlată de poliție **și** de reporteri. Crima a fost comisă de banda lui Macone, care l-a atras într-o cursă pe John și pe complicele său, cursă în care și-au găsit moartea.“

Lui John nu-i venea să creadă.

— Ce interes are să-mi anunțe moartea în felul ăsta ?

— Era, probabil, sigur de el, patroane. Dealtfel, poliția s-a dus la Cicero, dar în zadar ți-a căutat cadavrul.

— Pe al lui Walter l-au găsit ?

— Da, patroane. Am anunțat în ediția de la ora șapte. Dar nu puteam încă să-ți dezminț moartea. O fac imediat.

John avea lacrimi în ochi. Deci, în locul său, fusese prins Walter și ucis fără milă. Înghiți cîteva lacrimi, apoi își reveni dintr-o dată.

— Poți să anunți că Macone va muri la începutul săptămînii viitoare. Ucis de John, personal, da, personal. Te autorizez s-o faci sub formă de interviu.

— Înțeles, patroane. Însă...

— Nici un „însă”, îl întrerupse John. Mîine dimineață, anunți ce ți-am spus. Dacă nu...

— S-a făcut, patroane.

John îi întoarse spatele și ieși în stradă, cu inima plină de tristețe și de ură. „De unde naiba a știut că trebuia să mergem la Cicero ? Cu siguranță, printre noi e un trădător își zise. Care-o fi ăla ?”

Ajuns la hotel, urcă direct în camera lui, se trînti pe **pat** și începu să plîngă ca un copil.

Capitolul IX

ÎN CARE SE VEDE CUM VINUL ÎNDULCEȘTE MORAVURILE

Pe aeroport. Un cer albastru, fără vînt, anunță o vreme frumoasă. În costum de aviație, rezemată de aripa unui avion superb, proprietatea lui John, Jenny se lasă fotografiată. Surîde, în timp ce reporterii se agită pe dinaintea ei, cu aparatele lor fotografice. Ceva mai încolo, John se plimbă, cu pași nervoși. Pare să fie îngrijorat, iar nicidecum în largul său. Exact pe dos decît Jenny. Evită din răspuțuri să dea ochi cu reporterii, care ar vrea să-i smulgă un interviu. John se simte, însă, prea palid, ca să se încumete să apară în fața lor. Această lungă plimbare prin văzduh nu-i prevestește nimic bun și o ură de moarte îl cuprinde împotriva lui Macone, care-l obligă s-o înghită și pe asta. Așa încît, la fiecare pas pe care-l face, își jură să termine cit mai repede cu acest „individ scîrbos”.

*

Jenny se urcă în avion, în timp ce John se apropie încet, parcă în silă, de monstrul care-l așteaptă, nerăbdător, cu aripile întinse.

Ajuns lângă aparat, se uită la el cu neîncredere și abia îndrăznește să-l atingă. Jenny îi face semn, din carlingă, să urce lângă ea. John se urcă, apoi, pretextînd că-l doare rău capul, coboară și reîncepe să se plimbe de colo-colo. Nepricepînd de ce patronul are o figură atît de descompusă, pilotul îl privește cu ochi curioși. S-a întimplat ceva grav ? Cu toții se gîndesc că înfățișarea aceasta, de om înfrînt, se trage de la moartea recentă a atîtor complici și mai ales a lui Walter. Căci nimeni nu-și imaginează, nici măcar o clipă, că lui John îi e frică să se urce în avion.

*

Nerăbdătoare, Jenny coboară și se apropie de soțul ei :

— John, de ce nu vrei să te urci ?

— Mă doare capul, rău de tot.

■ — Minți : ți-e frică.

• — Și dacă ?

— Nu ți-e rușine ?

— Firește, nu mi-e rușine.

— Haide, vino ! Te rog.

— Nu, nu vin.

— Dragul meu, trebuie să vii. Uite cită lume e aki. Haide, nu fi caraghios, ce-au să creadă toți oamenii ăștia ? Hai, urcă-te, altminteri le spun că nu ești tu John.

• — N-ai decît, nu mă urc.

— Dacă le spun, te linșează.

John se făcu și mai palid. Nu se aștepta la un asemenea răspuns.

— Ai să mi-o plătești scump.

< — Vrei să te denunț ?

— Nu, uite că vin.

Apucîndu-se din nou, cu amîndouă mîinile, de curajul său nestatornic, o urmă pe Jenny, cu surîsul pe buze. Ziariștii dădură năvală. El le ținu piept.

— Așadar, patroane, plecați în California, la

Macone ?

— Nu merg la Macone, Tăspunse John. Și, apoi, mă privește. Adică, nu vreau să merg la Macone.

Jenny se sui în avion, în timp ce John ținea cu desperare să prelungească discuția cu ziariștii.

— Vreau să niă odihnesc la soare, înainte de lupta finală, continuă el, întârziind asupra fiecărui cuvânt. Vreau să spun, lupta care va hotărî soarta dușmanului meu, Maeone. Vreau să spun, în cursul căreia - va părăsi această lume.

Nemaiputindu-și stăpîni nerăbdarea, Jenny coborî din nou, ca să-și grăbească bărbatul.

— Haide, vino, s-ar putea să izbucnească o furtuna și n-ar fi deloc plăcut.

Aceste ultime cuvinte fură decisive pentru John, care mai că se grăbi să ajungă în carlingă.

— Și acum, la drum ! strigă el, cu o exaltare prefăcută.

Elicea se învîrtea, motorul uruia, • dovedind puterea cea mai sigură.

Zgomotul era atît de infernal, atît de măreț,, încît îi înghiți lui John întreaga frică. Simți; deodată,, cum se umflă de speranță și curaj. Brusc, motorul îi dădu tinerețea înapoi, iar cînd avionul se avîntă spre cer, era plin de entuziasm.

*

Pasărea nichelată seînteia sub săgețile de aur ale soarelui californian, plutind pe deasupra coastei Pacificului. Oceanul era de un albastru cum John nu mat văzuse și doar pe părinții săi îi auzise lăudîndu-1, cînd vorbeau despre Coasta de Azur. Niciodată,, însă, nu și-ar fi putut închipui o asemenea splendoare, un cer atît de pur, o astfel de mare.

Avionul, se așază în mijlocul unui șes, care vibra de căldură și de viață. John sări, voios, din carlingă. Era vrăjit de călătorie și de ținutul în care se afla, iar în forul său interior îi mulțumea lui Maeone ca-1 forțase să descopere două lucruri atît de frumoase :

superioritatea avionului și măreția Californiei.

Jenny era la fel de înșeintată, ca și el, dar se gîndea mai ales la petrecerea pe care Macone urma s-o dea a doua zi. Cunoștea foarte bine California. Așa că, pentru ea, nu existau surprize. În afară de asta, entuziasmul ei, în fața naturii și în fața măreței forțe a avionului, nu-l atingea pe acela al bărbatului. Pentru ea, însemna mai degrabă o distracție plăcută.

Astfel că, atunci cînd John se aruncă de gîtul ei și o sărută, nu cu pasiune, ci cu recunoștință, ea rămase aproape rece.

— Mulțumesc, Jenny, că m-ai silit să plec, zise el. Îți mulțumesc că m-ai forțat să mă urc în aparatul ăsta admirabil și m-ai adus în țara cea mai sublimă din lume.

— Aș ! La fel e și pe Coasta de Azur.

— Dar eu, mărturisi el, n-am văzut niciodată Coasta de Azur. N-am ieșit niciodată din Paris și din împrejurimile lui.

Ea rîse din toată inima. Americanii călătoresc atît de mult, și încă de la vîrsta cea mai fragedă, încît ei nici măcar nu-și pot imagina că, mai întotdeauna, un francez trăiește și moare în același oraș, adesea orașul părinților săi.

— Mergem la Beverly-Hills sau la Los Angeles ? întrebă Jenny. Los Angeles e un oraș mare. Beverly-Hills e la țară. Dar asta, țin să te anunț, nu înseamnă că Beverly e un sat. În realitate, e tot un oraș, și chiar destul de mare. În America nu mai există sate.

John era atît de sătul de oraș, încît se hotărî numai decît pentru satul trucat.

Un automobil elegant, de astă dată neblindat, îi duse la Beverly-Hills.

Pe tot lungul drumului, John se uită, uimit, cînd la marile case pierdute în parcurile imense, cînd la micile dar încîntătoare vile în stil spaniol care, în întregime albe, surîdeau în soare și cotcodăceau odată cu găinile.

De multă vreme nu se mai simțise John atît de

bine. Totul îi plăcea, totul îl minuna, chiar și lipsa de bun gust. Ar fi putut să rămână și să trăiască aici, toată viața, cu bani puțini, fără nici un fel de ambiție, fără să se mai gîndească nici măcar o clipă la Macone. Cel puțin așa credea el.

— Aici aș vrea să trăiesc. Cu tine, Jenny.

— Aș, de unde ! replică ea. Prefer marile orașe. Și, în orice caz, cu altul, nu cu tine.

— într-o vilă din astea mici, continuă John. Aș vrea să am și eu una.

Jenny izbucni în rîs.

— Dar uiți, iubitule, că ai aici trei palate, dintre care unul magnific. Cel mai frumos din toată țara, dacă nu din toată America de Nord.

— Vorbești adevărat ?

— Dar bineînțeles. Acolo și mergem. De asta te-am și întrebat dacă preferi Los Angeles sau Beverly-Hills. Căci și la Los Angeles avem o casă mare, cu o grădină Imensă. Firește, aceea din Beverly-Hills e de o mie de ori mai somptuoasă.

■ — De ce nu mi-ai spus mai devreme ?

— Voiam să-ți fac o surpriză.

— Cît ești de drăguță ! Te ador, Jenny.

Acum nu mai erau înconjurați decît de pomi.

O sumedenie de grepuri, sori în miniatură, rîdeau în hohote printre lămîi și portocali. John îi privea și rîdea laolaltă cu ei. Era fericit, în fața acestei priveliști naturale, și se și gîndea la frumoasele plimbări pe care le va face, însoțit de Armând, ca și la sărutările voluptuoase cu care, sub pomii aceștia, o va copleși pe Jenny. Se plimbase adeseori, la Paris, împreună cu prietenii săi, prin pădurile de la Boulogne sau chiar prin parcul Luxembourg. Dar poate exista vreo comparație între această natură înflăcărată, plină de viață, și aceea, mohorîtă și artificială, a Parisului ?

— Aici, zise el, Armând ar face poezii frumoase.

— Dacă ai ști cît de puțin mă interesează în clipa asta... Nu știu măcar dacă toaletele mele vor ajunge în bună stare. Mă gîndesc și ce rochie trebuie să pun miine la bal. Tu ce zici ?

— Ei. aș !

— Cum, adică, eî, aş ? Nu te interesează nici măcar cum voi îi îmbrăcată, şi pretinzi că mă iubeşti ?

— Dar eu nu mă pricep.

Jenny îi întoarse spatele şi nu mai zise nimic. Părea furioasă şi prefera să se uite mai curînd la cer, decît la natura pe care John o admira atît de mult.

— Pune-ţi, de exemplu, rochia albă, încercă John, cu timiditate.

Ea se prefăcu că n-a auzit nimic şi deschise un ziar. Automobilul se opri dinaintea unui parc imens, din adîin- cui căruia en mare castel răsărea printre arbori. Poarta parcului se deschise şi maşina intră încet

— • E asta proprietatea noastră ?

Orice întrebare din partea lui John era însă zadarnică. Jenny nu voia să răspundă şi stătea mai departe îmbufnată într-un colţ al maşinii.

Automobilul străbătu aleile, care, străjuite de lămpi şl portocali, treceau prin mijlocul unor minunăţii de flori, apoi ajunse în faţa unui palat care,, spre adîncea uimire a stăpînului său, semăna leit cu Marele Trianon.

Trei servitori se repeziră şi-i ajutară, întîi pe John, apoi pe Jenny, să coboare. Era mulţumit să se uite la tot ce vedea, cînd Jenny se îndură, în sfîrşit să-i vorbească.

— Nu uita, că nu vîi aici prima oară. Iki mai fost adeseori.

— Nicidecum. E prima dată.

•— A fost celălalt, idio...

— *iX*, da, pricep ! Servitorii sînt aceiaşi ?

— Nu. I-am schimbat. Ceilalţi erau nişte hoţi.

Intrară în castel. Era atît de vast şi de luxos, îneît John nu se simţea deloc în largul său. Parcul,. însă,. îl îmbia şi-l aştepta cu nerăbdare. Şi, în timp ce Jenny se ducea direct în camera ei, ca să-şi aleagă rochia pentru a doua zi, John dispăru în grădină.

În fata castelului lui Al. Maconc se opreau cele **mal** elegante mașini. Transportat din Franța, piatră cu piatră, castelul acesta, din împrejurimile Parisului, fusese odinioară celebru sub numele de castelul Pierrefonds. **Chiar** și acum, aici, în acest parc, în care nu mai era decît un cuib de bandiți, încă mai vorbea despre măreția prăbușită a unui moment de civilizație.

Sub farurile multicolore, care iluminau arborii, parcul era aidoma unui tărîm vrăjit, din basme.

Jenny descinse din cel mai frumos automobil,, un Hispano din lemn de trandafir. Se decisese pentru rochia albă, după sfatul lui John. Rochia, dealtfel, îi venea foarte bine.

Primii locotenenți ai lui Macone o primiră ca pe o regină. Cit despre Maeone, după cum o anunțase, nu era acolo. Mirii veniră în întâmpinarea ei. Ginerele se înclină, iar mireasa făcu o reverență. Tocmai ieșeau de la celebrarea căsătoriei religioase, amîndoi fiind catolici fervenți.

Republica era reprezentată printr-un ministru, prin senatorul Smith și prin cîțiva deputați. Șeful poliției din Los Angeles, Wallace, era și el acolo și petrecea împreună cu locotenenții lui Macone, aceiași care, cu cîteva zile mai înainte, îi asasinaseră pe cei mai mulți dintre oamenii lui John.

Un supeu simplu, dar poate unic în analele gastronomice ale Americii de Nord, fericia pînă și pălătușurile cele mai delicate ce s-ar fi putut rătăci printre nuntași.

În vederea acestui festin, Macone adusese din Franța o sută de bucătari, avînd în fruntea lor zece șefi vestiți. Era un lucru știut de toată lumea, așa încît, cu mult înainte de ora supeului, toți convivii se găseau adunați în jurul meselor răspîndite printre arbori. Cu atît mai mult, cu cît Macone nu dăduse dispoziții să fie servite cocteiluri.

Fură servite păhărele cu vin de Xeres, importat direct din Spania, dar nici un chip nu se destinsese de plăcere. Acestui vin, dolidora de soare, nu-i dădu nimeni prețuirea ce i se cuvenea. Ar fi preferat cu toții, desigur, cocteilurile. Astfel că supeul fu precedat de o dezamăgire.

Odată așezată toată lumea, își făcură apariția icrele negre din România, mult superioare celor din Rusia, ■ în compania stridiilor de Marennes, încă vii, în ciuda marii depărtări din care erau aduse. Un vin de Vouvray, fără egal, le deschidea calea, iar un reprezentant al poporului merse pînă la trei duzini, în timp ce ceilalți, mai puțin antrenați, rămăseseră sub această cifră. După stridii, o cremă bearneză, acea supă catifelată, cu opalescențe de smarald, își luă misiunea de a pregăti viitoarea poftă de mîncare și următoarea digestie. Din nefericire, i se acordă prea multă onoare. Drept pentru care, atunci cînd păstrăvul-crăișor, zis : *la gentillomme*, își făcu apariția în fața ministrului, acesta se văzu obligat să-l înece într-o sticlă întreagă de Chablis veritabil, din care în Europa nu se mai găsește. Astfel putu să înghită — dar știa să-1 și aprecieze ? — acel pește subtil, care zîmbea atît de ispititor dintre ciupercile umplute cu vîrfuri de sparanghel, gratinate, și dintre șnițelele de homar.

Celor ce lucraseră prea mult cu aceste bunătăți, să le vină rău nu alta, căci greul supeului, fazanul umplut, flambat în vîlvătaile coniacului și însoțit de vinul roșu, sublim, de Bordeaux, se și arată pe masă. Grație bor-doului, se duse și el, așa cum și bordoul răposă, grație renumitului fazan. Și își făcu, atunci, reverența, încadrat în frunze de salată verde, ficatul de gîscă, în fruntea unui batalion de nobile vinuri din Burgundia și Rhone. Această armată nu rezistă, probabil, multă vreme, căci intră în joc șampania pe care Macone o comandase direct de la un mare senior german, care făcuse războiul — îm-pingînd pe masă un sufleu ciudat, invenție a șefului general al bucătarilor. După care,

brînzeturi sosite cu avionul din Franța veniră să ușureze digestia, chemînd la timp spiritualul coniac Louis-Philippe, pe care îl dădură peste cap, cu barbarie, în felul băutorilor de cocteil. Cîțiva deputați prohibiționiști se ocupară cam prea mult de acest coniac. Cit despre șampanie, continuă să curgă toată noaptea.

Opt dintre cele mai bune orchestre de jazz ale America delectau urechile nuntașilor. Focuri de artificii brăzdau într-una cerul.

Jenny era bucuroasă și fericită de strălucita primire ce i se făcuse. Toți bărbații îi dădeau tîrcoale, iar ea era, netăgăduit, cea mai frumoasă dintre toate femeile. Se lăsa curtată, răspundea în dreapta și în stînga, descrețea fruntea tuturor celor din preajmă, astfel încît, după o jumătate de oră, toată lumea căuta să facă cerc în jurul ei.

. Nici o vorbă despre crime sau despre prohibiționism, în această adunare de gangsteri : nimeni nu vorbea despre poliție, nimeni nu făcea vreo aluzie nici măcar la cea . mai mărunță aventură. Prin diferite colțuri, se discuta politică externă, senatorii vorbeau despre femei frumoase, alți gangsteri despre ultima carte franțuzească cu privire la America, în fine, polițiștii discutau despre astronomie.

Toată lumea se distra la nebunie și fiecare sfert de oră aducea o nouă surpriză care stîrnea admirația tuturor.

Gangsterii nu băură mult, numai atita cît să nu facă notă discordantă. Singuri, deputății și polițiștii începură să se rătăcească, mai mult sau mai puțin, prin viile Domnului.

Petrecerea dură toată noaptea. Pe la ora cinci de dimineață, cei ce nu se mai țineau pe picioare fură transportați acasă. Printre cei dinții, trebui să plece de la fața focului bravul senator Smith, în compania șefului poliției, el însuși „in avansată stare de ebrietate“.

Către ora șapte, Jenny fu condusă la castelul ei de către primul locotenent al lui Macone. Era ca și vrăjită, căci de multă vreme nu mai avusese prilejul să se distreze atît de bine și să fie atît de anturată și de respectată. Zorile se înălțau la orizont, cînd Hispano-ul se opri în fața Trianonului lui John. Obosită, Jenny se duse direct în camera ei. Ațipi, în momentul în care John primea în plină față zîmbetul fără seamăn al soarelui. El, dealtfel, nu se gîndea nici o clipă la ea și părăsi Trianonul, ca un perfect celibatar.

Făcu înconjurul proprietății sale, apoi sări gardul, părăsind parcul, și o luă din loc spre Beverly-Hills.

Era o vreme atît de frumoasă, încît creierul său greoi se pomeni aproape inteligent. John, însă, nu-1 băgă în seamă : prefera să tragă în piept, cu nesaț, aerul proaspăt.

Mari și frumoase, grepurile atîrnau în razele soarelui, în timp ce portocalele erau geloase pe asemănarea dintre verișoarele lor și luminosul astru.

John hoinări astfel, între cer și pămînt, mai bine de o oră. Nu mai știa nici măcar unde se află. Pur și simplu. **se** plimba, fără să se gîndească la nimic, plin însă de meditații posibile, asemeni celui celebru filosof căruia **ii** plăcea — **■** nu fără motiv — să facă zilnic aceeași plimbare.

John nu gîndea. Căci la ce ar fi putut să cugete, daci **RU** la Macone ? Or, nu ținea deloc să se gîndească la el. Macone, evident, n-avea cum să fie prea departe, întrucît **se** afla și **el** la Beverly-Hills. Dar asta nu-1 interesa **pe** John. Ar fi putut să se gîndească la Jenny, însă nici la ea nu ținea să se gîndească, deoarece — nu știa din ce cauză — de fiecare dată, cînd se gîndea la ea, îi apărea în minte și Macone.

Nici vorbă, deci, să mai cugete. Ceea ce se și întîmplă, iar lucrul acesta îi dădu o mare fericire, o marc ușurare, minunată senzație a vidului, ca și cînd trupul său cedînd în fața nevoilor spirituale, s-

ar fi retras din el, dueîndl Cti sine însăși substanța
gîndirii.

Capitolul X

ÎN CARE SE VEDE CĂ E MAI BINE SA MANÎNCI CA LUMEA

Era ora șase și jumătate, seara, când John fu introdus la primarul din Los Angeles. întreaga familie a înaltului funcționar, ca și șeful poliției, care făcea parte dintre invitați, se grăbise în întâmpinarea acestui *guest af honour*¹ al casei.

La cinci minute după sosirea gangsterului, dineul era servit. Paharele de apă, cu cuburi de gheață în ele, se uitau de pe masă, cu răceală, la chipurile șterse ce se instalau în fața lor. Nici cocteil, nici vin. Lui John, care avea oroare de apă, nu-i prea venea la îndemână. Dar nu îndrăznea să ceară nimic de băut acestei familii puritane, care respecta legile țării.

Primarul era un bărbat bine făcut, complet bărbierit, încă tânăr. Ochii săi albaștri și bulbucăți păreau adesea că privesc în gol. Rîdea din toată inima și din orice.

Nevasta lui, uscățivă, cinstită și ambițioasă, vorbea puțin, atîta cît cerea politețea, și nu era simpatcă deei atunci cînd se uita la soțul ei. Ochii, atunci, îi deveneau deodată languroși, revărsîndu-și dragostea asupra trupului masiv al primarului. Se spunea că e din cale afară de inteligentă, iar gurile rele pretindeau că ea conduce primăria : bărbatul ei îi cerea întotdeauna sfatul, nimic nu se făcea fără consimțămîntul ei.

Cei doi soți aveau o fiică, în vîrstă cam de șaisprezece ani. Era o fată drăguță, însă autoritatea mamei sale o strivea, o strîmtora atît de mult, încît tot timpul mesei, rămase mută și mîncă foarte puțin, cu nasul în farfurie.

Cit despre Wallace, șef al poliției, zdravăn băutor și om de viață, suferea și el, ca și John, de lipsa alcoolului, dar nu îndrăznea să se plîngă. Mîinile lui late se întindeau cu lăcomie după pîine, spre marea deznădejde a amfitrioanei, care nu voia să înțeleagă că, pentru a întreține o asemenea corpolență, e nevoie de o hrană bună și îmbelșugată.

Masa era servită de o subretă nemțoaică.

La început, John încercă să discute despre politică. Fraza i se înecă într-o groaznică supă de roșii. Nu insistă. Și, dealtfel, în jurul acestei mese, singură tăcerea nu era jenantă.

După supă, cinci minuscule felii de friptură în sînge se rostogoliră în respectivele cinci stomacuri.

— îmi place mult orașul dumneavoastră, aruncă John, cu timiditate.

— *Well, you now... ?*⁷

Primarul îngăimă, la rîndu-i, un început de frază. Numai că se văzu imediat întrerupt de privirea mai întîi severă, apoi tandră, a soției sale. Tăcut, ca și ceilalți, dar chinuit de foame, Wallace se mărginea să-l arunce subreței nemțoaice o privire iscoditoare. Aceasta îi răspunse printr-un rictus îngrozitor, așa încît surîsul îngheță pe gura largă a șerifului.

— *Well!* încercă John să mai spună ceva.

Dar nu continuă. Și din nou căzu o tăcere, apăsătoare, incoloră, ca întreaga atmosferă a casei.

Micilor porții de carne, le urmă o abundantă salată de cicoare. Odată cu ea, nemțoaica servi și brînză. un fel de roefort searbăd, fabricat

7 Bine, știți... (engt)

Dumnezeu știe pe unde. Amfitrioana începu să mănânce salată cu brânză. John încercă s-o imite, dar, prea puțin satisfăcut de amestecul acesta, renunță. Wallace, în schimb, înghiți totul, deșertînd chiar și paharul de apă, pe care încă nu-l dusesese la buze.

— îmi place foarte mult brînză asta, declară, după c? clipă de gîndire.

însă nu-i răspunse nimeni și nu primi a doua porție.

— într-adevăr, insistă el, brînză asta îmi place foarte mult.

Well... you now...

John schiță un zîmbet mai degrabă ironic. Amfitrioana îi aruncă o privire aprigă.

Obrajii gangsterului deveniră atunci de un roșu aprins, atît de mari erau eforturile ce le făcea, ca să scape de hohotele de rîs care simțea că-l năpădesc. Wallace era și el roșu, însă de mînie, fără îndoială furios că nu putuse să mai ia o dată din brînză.

în fața acestui spectacol cu totul străin de obiceiurile casei, subreta scăpă din mînă, din cauza emoției, farfuria în care se zărea o prăpădită de budincă din cereale. Accidentul produse o asemenea încurcătură, încît soția primarului își pierdu capul.

— Wallace, îi spuse ea șefului poliției, nu găsești că ai o purtare ciudată ?

Wallace tăcu, stingherit. Se simțea mai stînjenit decît oricînd, din cauza acestor întîmplări. Din fericire, superiorul său, primarul, repară totul, ridicîndu-se de la masă. Cina luase sfîrșit.

În salonul Empire, unde în chîp de cafea li se servi o apă cenușie, John îi făcu un mic compliment ficei primarului. Rămase cu desăvîrșire uluit, cînd ea îi șopti : „Te aștept, mîine, la cinci, în spatele bisericii”.

Ce voia de la el ? Abia după cîteva minute de gîndire. John decise — de ce ? că trebuia să fie ceva în legătură cu Macone. Fata mai veni însă o

dată lingă el.

— Și-ai să-mi aduci un gin bun, zise ea. Al lui Macone e foarte bun. Ah, ce m-am bețivit alaltăieri ! Ha, ha ! Dar al dumitale trebuie să fie și mai bun, nu-i așa ?

— Ce ? zise John, buimăcit.

— Ginul... Și încă ceva...

— Ha, ha, ha !

— Atunci, pe mâine.

Peste măsură de încurcat, John se grăbi să plece de lingă această fată nemaipomenită și se îndreptă spre stăpînul casei.

— Ei, domnule primar, merge treaba, merge ?

— *Well*. Numai că... Ce să-i faci...

Cum primarului nu-i ieșeau cuvintele din gură, John se întoarse către stăpîna casei.

— Dar dumneavoastră, doamnă ? Sînteți mulțumită ?

— *WeZZ*. Însă... Tare mult aș vrea, își dădu ea drumul deodată, aș vrea tare mult ca Edgard să fie guvernator.

„Prin urmare, de asta m-au invitat la ei“, se gîndi gangsterul.

— *Well*. Numai că... răspunse el, la rindu-i.

Ea surise, fericită. John se întrebă, destul de multă vreme, care să fie explicația acestui surîs. Nu găsi nici una. Dar ea își reluă atacul.

— Știu, zise, că de dumneavoastră depinde.

— Oh !

— Dacă avem concursul dumneavoastră, nu încapе îndoială, reușita e sigură. Vă promit tot ce doriți. Vom fi cu totul la ordinele dumneavoastră.

John își luă un aer de înfumurare și mîndrie. Cum, însă, Jenny nu-l pusese cu nimic la curent, nu prea știa ce să-i răspundă bieteii femei.

— O să încercăm să ne înțelegem, zise el, la întîm- plarc. Dar...

— De ce „dar“ ? Spuneți-ne condițiile dumneavoastră.

— Și Macone ? șopti John.

— E de partea noastră.

în vremea aceasta, fiica lor flirta pe față cu șeful poliției. John îi văzu și i se urcă sîngele la cap.

— în cazul ăsta, răspunse el, pe un ton ridicat, tot ce pot face pentru dumneavoastră e să nu mă amestec în alegeri.

Amfitrioana se uită la el, mai întîi cu asprime, apoi cu milă, căci își închipuia că de frica lui Macone refuză să-i sprijine. Diplomat iscusit, ea nu mai insistă, ci îi făcu un semn soțului său. Acesta se apropie, surîzător și tăcut. Avea o privire, care cerșea, în timp ce buzele-i încercau zadarnic să pronunțe cuvîntul nimerit. Nu putu să spună nimic altceva decît veșnicul început de frază, veșnicul : *well*.

John, care se molipsise de boala tăcerii, tnîșcă din buze exact în același fel, ca și interlocutorul său, ca să poată răspunde întocmai.

— *Well...* zise el.

Primarul îi întinse o mîină puternică în semn de solidaritate. John i-o strînse, plin de respect. Căci, deși gangster, își păstrase totuși teama față de autoritate. Aceasta îi impunea chiar și mai mult decît banul și pentru nimic în lume n-ar fi ofensat-o. În ciuda disprețului său față de „copoi” și față de armată. În aceeași ordine de idei, el disprețuia și femeia, fără a se teme însă mai puțin de ea. E de remarcat că indivizii slabi sînt în general misogini și se lasă dominați de femei.

Din toate aceste pricini, John se simțea cit se poate **de** intimidat în fața primarului, care nici el nu-și găsea cuvintele. În cele din urmă, după un vizibil și considerabil efort, John reuși să articuleze cîteva cuvinte de circumstanță.

— A fost o masă excelentă, zise. Nu i-a lipsit decît vinul.

— Ha, ha, ha ! făcu primarul.

— Sînteți mulțumit, ca primar ?

— *Well...* Numai că... Aș dori...

— Guvernator al Statului, îl întrerupse John.

La cuvîntul „guvernator”, obrajii lui Edgard își schimbară culoarea, iar trupul său, cu puternica

labă întinsă către John în semn de mulțumire, căpătă forma unui uriaș semn de întrebare.

Cu totul stingherit, John profită de această ocazie, ca să-și ia rămas bun. Se retrase însoțit de șeful poliției, lăsându-l pe primar plin de speranță. La ușa, fata îi reaminti de întâlnire. John îi aruncă lui Wallacc o privire disprețuitoare.

*

Ajuns în stradă, răsuflă cu nesaț. Nu știa ce să creadă despre dîneu, despre primar, despre primăvară, despre fată. Era pentru el un lucru nemaipomenit.

— Și acum, patroane, zise Wallace, cu un glas înveselit, hai să ne refacem nițel.

— *Well...*

— A, te rog ! Nu-mi aduce aminte de primar. Mor de sete și de foame.

— Și de dragoste, adăugă John.

— Cu puștanca ? O s-o ai, patroane. E o nebună.

John nu insistă. Suferea el însuși de foame. Așa incit se decise să-l urmeze pe șeful poliției.

— Și unde mergem să mîncăm și să bem ?

— Bineînțeles, acasă la mine, răspunse Wallace. Avem acolo tot ce ne trebuie. Cînd mă duc să mînc într-o familie burgheză americană, comand întotdeauna o masă. Te asigur că vom mîncă mai bine.

John rîse din toată inima. Puțin mai apoi, mașina bravului Wallace îi depuse în fața somptuoasei sale locuințe. îi aștepta o masă bună, cu șampanie. Se repeziră amîndoi asupra ei, ca doi lupi înfomețați. Cît ai clipi din ochi, un curcan întreg și două sticle de șampanie își dădură duhul.

— Ce onoare pentru mine, patroane, să fii musafirul meu, zise Wallace, înfulecînd un picior de curcan.

— Ce nu face omul, cînd i-i foame ? replică John, rî- zînd. Și, în afară de asta, îmi ești foarte simpatic. Țin destul de mult la tine, Wallace.

Wallace păru mișcat de aceste vorbe. Profită imediat de ocazie, ca și senatorul Smith.

— Patroane, zise el, anul ăsta m-ai cam neglijat. Iar viața e grea. Macone s-a purtat foarte elegant cu mine. Dar eu pe dumneata te iubesc și te admir. Prefer să mă adresez dumatiale.

— Cît ?

•— O sută de mii... Deocamdată.

— O să-i ai mâine.

Șeriful se repezi și-i sărută mina. Înroșindu-se de rușine, John și-o trase înapoi.

— Macone e tot la Hollywood ? întrebă el.

— Da, patroane. Vrea să-l facă pe primar guvernatorul Statului. În momentul de față, îi lucrează pe senatorii dumatiale. Ar trebui, poate, să i-o iei înainte.

— N-are decît să-i lucreze. Pentru cît i-a mai rămas de trăit... Nu-l sfătuiesc să se obosească prea tare, poți să i-o spui.

— Eu, patroane ? Dar eu nu-l văd niciodată.

— Dealtfel, și tu o să mori, dacă mai continui să mă trădezi, cum o și faci.

Wallace deveni alb ca varul. Fără să vrea, John nimerise în plin. Nu avea cunoștința de trădările șerifului, iar cele ce-i spusese n.u voiau să fie decît o simplă glumă. Wallace, însă, se și cherchelise și, în consecință, era în stare de orice gafă. Spre marea stupefacție a lui John, se aruncă plîngînd în genunchi și începu să ceară îndurare.

— Iartă-mă, patroane ! M-a plătit atît de bine, că n-am putut să rezist ispitei. Dar le știi pe toate, așa că mă poți ierta.

— O să vedem, zise John, calm.

— Nu, patroane, te implor, iartă-mă și n-ai să regreti. John surise.

— Dacă moare Macone, zise el, și sînt aproape sigur că nu mai are mult, atunci am să te iert. În orice caz, deocamdată, n-are de ce să-ți fie frică.

Wallace răsuflă ușurat. Tremurase, o clipă, de teamă ca nu cumva John, la curent cu numeroasele sale trădări, să-l execute pe loc. Cu celălalt John sau cu Macone, lucrul acesta s-ar fi produs fără

nici o tăragăneală. Însă John Rodolphe găsea că e mai politic să amenințe într-una și să nu execute decît foarte rar. Spaima de sînge și de asemeni educația îl împiedicau să aibă energia confrăților săi. Nu pricepea că execuția e singura care contează, prin exemplul pe care-l oferă.

Dealtfel, aceasta era și cauza pentru care începea să fie mai puțin respectat decît rivalul său, care continua să omoare, în dreapta și în stînga, spre a-și păstra prestigiul.

— M-am săturat de atîta moarte, zise John, la un moment dat.

Wallace îl privi, înmărmurit. Însă John, el însuși cam ciupit, se apucă să spună tot ce gîndea.

— Tu, nu ?

— Eu, patroane, nu ucid decît din ordin.

John își turnă încă un pahar de whisky, pe care-l înghiți dintr-o dată, ceea ce, mai mult sau mai puțin — ceva mai mult decît puțin — îl îmbăta. Cit despre șeful poliției, era beat mort.

— Spune-mi, Wallace, întrebă gangsterul, ușurîndu-se de un sughiț, unde e Macone în momentul ăsta ?

Wallace se făcu palid.

— De unde să știu eu ? Eu, unul...

O clipă, gura lui Jolin se schimonosi de furie.

— Nu vrei să-mi spui! strigă el.

În același timp, își scoase revolverul și-l îndreptă asupra lui Wallace.

■— Nu știu, patroane. Săriți, ajutor ! Patroane !

Glonteale porni, iar șeriful poliției se prăbuși.

*

Nimeni nu auzise detunătura. În casă și în împrejurimi domnea liniștea. Cu arma încă în mînă, John se repezi la sticla de whisky și o deșertă în pîntecul său. După care, beat turtă, începu să cînte. Încercă să și danseze, dar căzu pe jos, cit era de lung. După cîteva secunde, dormea

adine.

*

Soarele inunda încăperea. John deschise binișor ochii și se simți bine în voioasa avalanșă de raze aurii. Fu o clipă surprins, văzându-se pe jos, și încă într-o cameră pe care nu o cunoștea. Dar, prea puțin curios, nu se întrebă nici de ce, nici în ce fel, când zări lângă el cadavrul lui Wallace. Atunci, amintirea făcu deodată explozie în sufletul lui, iar John se simți atât de slăbit, îneît, spre a se ridica, trebui să depună mari eforturi și să se agațe de fotolii.

„Am ucis ! Am ucis !“. Cu părul zburlit, cu groaza întipărită pe față, John repeta într-una: „Am ucis! Am ucis !“ Și întreba zadarnic razele de soare, care să fi fost mobilul primei sale crime, al acelui moment de nebunie din care nu pricepea nimic.

Portofelul lui Wallace căzuse pe covor. Șeful suprem al gangsterilor abia găsi puterea de a-l ridica de jos, cu mina tremurândă, și de a-l inspecta. Printre alte hirtii, iară importantă, clescojjeri o scrisoare semnată Macone 1 „Au uita, dragă Wallace, diseară, după dineul de la P¹ ^
■mur. Trebuie să fie negreșit ucis. începi prin a-l face să bea, iar apoi...

Cu mulțumirile lui Macone.

P. S. — Cei cinci sute de mii de dolari ror fi, înec- pînd de mîine, la dispoziția tari

John citea și recitea scrisoarea, fără a ajunge să priceapă ceva. Apoi, deodată, se făcu lumină. Fu atât de feicit, incit marea lui desperare se transformă ca prin farmec într-un acces de bucurie nebună. Această veselie nefirească nu avea, însă, cum să dureze. Rîsetul se prăbuși tot atât de brusc, ca și desperarea de mai înainte, iai John, cuprins de o criză de furie, se repezi la cadavru, îi sfîșie vestmintele, apoi se năpusti asupra lui, lovindu-l cu picioarele. A. canalie, strigă el, voiai să mă

omori ! Al ia ! Ei, bine, uită-te la line, ha, ha, ha ! Complice cu Macone, nu-i așa ? Uite ce-i așteaptă, pe toți, moartea, moartea ! Ha, ha, ha !

Începu din nou să danseze, pînă cînd. aproape vlăguit, căzu într-un fotoliu. Rămase astfel, năucit, fără să cîntească, poate mai bine de un sfert de oră. După care, ceva mii înviorat, se hotărî în sfîrșit să plece. Ieși pe ușa principală, neîncercînd nici măcar să se ferească.

Acum crima nu-l mai răscolea. John era mulțumit și mîndru că, în fine, a ucis și el. Lucrul acesta îi dădea încredere în sine. Îl făcea să creadă că era de o forță incontestabil superioară. Căci, din tot ce se petrecuse peste noapte, nu păstra decît amintirea faptei sale. Uitase de cel asasinat.

Părăsi, deci, casa crimei, cu pași hotărîți. Cînd însă îl limpezi răcoarea dimineții și cînd. din adîncurile lui. Rodolphe Durant țîșni din nou la suprafață, trăgînd după el amintirea cadavrului, Rodolphe se îngrozi de crima lui John O'Donell. O clipă, gîndul sinuciderii trecu prin mintea sărmanului Rodolphe, care-și duse mîna la buzunarul revolverului. Numai că, atunci, chipul mamei sale i se arăla atît de limpede, incit gîndul acesta își luă zborul, iar Rodolphe se decise să se întoarcă, pe jos, acasă

la John. însemna un marș de cel puțin o oră. Dar simțea **că** e un lucru absolut necesar.

Pe străzile pustii, cu amintirea mortului după el. Rodolphe Durant căuta pe cineva căruia să i se spovedească. Sunetul unui patefon îl făcu să se oprească în dreptul casei din care răzbatea. Se apropie de fereastra întredeschisă și se uită înăuntru. Se auzea numai discul, altminteri nici o voce omenească, iar perdelele erau lăsate. Rodolphe își adună curajul și pătrunse în casă. Dădu, în salon, peste niște bărbați și femei, tolăniți

pe divane sau pe jos, dar care nu făcură nici o mișcare. Sco- țîndu-și revolverul, Rodolphe strigă cit putu el de tare : „Mîinile sus !”. Nimeni, însă nu-î răspunse bietului tî- năr, care căuta cu deznădejde ființe omenești și care mai cu seamă dorea să audă și altă voce decît a sa.

— Mîinile sus 1 repetă el. Sau trag 1

Acest al doilea ordin, pe care Rodolphe îl azvîrli, ca pe un apel sfîșietor, rămase de asemeni fără răspuns, ca și primul. Veni și mai aproape. Discul frămînta mereu același cîntec. Era un aparat electric, cu mers neînterupt. Pe Rodolphe îl năpădi o presimțire tulbure, nedefinită. Adunîndu-și rămașițele curajului, înainta pînă în mijlocul acestor trupuri tolănite. Nici o mișcare. îi dădu unuia un picior, apoi altuia. Erau cu toții țepeni. Atunci trase, în sfîrșit, perdelele. Lumina zilei pătrunse în salon. Rodolphe îngălbeni. în fața lui, se aflau cam la zece bărbați și femei, cu chipurile livide, ca de cadavru. Pe o masă, la vedere, o foaie de hîrtie. Citi la repezeală, și drama se dezvălui: „*Sîntem sătui de viață, prea e multă plictiseală, cocaina e o minune, nu acuzați pe nimeni*”.

Foaia de hîrtie îi alunecă din mîinile tremurînde, și Rodolphe o luă la fugă, urmărit de jazzul patefonului.

Fără îndoială, faptul că, în ziua aceea, nu căzu pradă nebuniei, se datora robusteii și simplei sale constituții nervoase. Dealtfel, Rodolphe nici nu era într-o stare normală. Străbatea străzile cu ochii rătăciți, continuînd să caute o ființă umană, căreia să i se poată spovedi. Zdrobit de cele întîmplate și îngrozit de atîta liniște, alerga în căutarea cuvîntului și a vieții. Nu părăsi însă nici o clipă drumul ce ducea la castelul său.

Astfel că ajunse acasă. În ușa. își aduse aminte că Jenny trebuia să-și petreacă noaptea la cazinoul din Aqua Caliente. Plecă din nou, cuprins de deznădejde, și se îndreptă, de asemeni în fugă,

spre locuința lui Armând. Deoarece simțea că, dacă nu găsește numaidecît un prieten sau măcar un cunoscut, își va pierde mințile.

Pe drum, se încrucișa cu cîțiva indivizi beți, care-l luară peste picior. Alții, văzîndu-l, o întinseră la fugă, încercă să oprească o mașină, dar șoferul nu voi să-l ia. în cele din urmă, ajunse totuși, teafăr, în fața modestei vile a lui Armând. Rodolphe sună mai bine de cinci minute, pînă cînd prietenul său, cu ochii umflați de somn, să vină să-i deschidă.

— Tu ? Cum așa ? ! Tu ești ?

Lucru ciudat, lui Armând aproape nu-i venea să creadă că se află în fața prietenului său. Avea chiar aerul că prezența acestuia i se pare de-a dreptul supranaturală. Rodolphe Durant nu băgă însă de seamă nimic.

— Bună seara, Armând, zise el, cu o voce stinsă. Bună seara... Dar de ce nu vorbești ? Vorbește odată, ce-n- searnă asta ? Ai murit și tu ? Te implor, Armând, vorbește... Erau atît de mulți acolo !

— Unde acolo ?

— La... Acolo...

Nu mai fu în stare să adauge nici un cuvînt. Se făcu alb ca zăpada și căzu, leșinat, în brațele lui Armând de Liguieres, care-l duse în camera lui.

— Ei, băiatule, te simți mai bine ?

Armând îi întinse prietenului său o cafea cu lapte. John se trezise, după un somn greu, care urmase leșinului.

— Ești drăguț, Armând, n-am să uit asta. Dar ce s-a întîmplat ? Nu-mi aduc aminte.

— Nimic, băiatule, un simplu leșin, nimic serios. Bea cafeaua asta.

— Mulțumesc, Armând... A, da, acum îmi amintesc !

Ah, a fost o noapte cumplită !

• — Nu te mai gîndi la asta, nu e nimic. Lasă. îmi po
vestești mai tîrziu.

Rodolphe izbucni în lacrimi. Plîngea, ca un copil, în brațele lui Armând, care-l mîngîia.

— Am ucis, Armând, am ucis ! Ce mă fac ?

— Ei, haide, nu te mai gîndi la asta. E ceva firesc. Gangsterii...

Dar Rodolphe nu putea să scape de amintirea morților.

— Erau atît de mulți! Ti mai vād și-acuma. Mamă t tUite-i acolo, gemu el, acolo sînt... Și jazzul, jazzul...

Începu să fredoneze aria care-i legănase pe morți. Apoi își pierdu din nou cunoștința, în brațele lui Armând.

★

După un sfert de oră. cînd se trezi, morții dispăruseră din creierul lui Rodolphe. Colorat la față. John surise și bau, de astă dată, cu plăcere, un ceai de mentă.

— Cit e ora, Armând ?

•— Patru. Trebuie să te mai odihnești puțin.

— Dacă vrei tu... Dar sînt cu totul refăcut. A, acum, cînd mă gîndesc, din nou m-a ajutat destinul. Dacă nu trăgeam eu, canalia aia de Wallace m-ar fi omorît.

- — Desigur. Dar să vorbim despre altceva. Nu mai strigi după mama ta ?

‘ — A, am chemat-o pe mama ? Îți mărturisesc, aș vrea foarte mult să o vād. I-am scris alaltăieri. I-am trimis și o mie de dolari, ca să-i pună de-o parte, pentru mine.

— Ia te uită !

— Da. I-am scris să-mi cumpere rente.

■— Ești colosal !

— Nu-i așa ? Dar n-am nici-o vină. Armând,

trebuie să te părăsesc. Din nou, o întâlnire galantă, zise John. plin de sine.

•— Nu insist, făcu Armând, care nu se putea stăpîni să nu rîdă. Dar nu te supăra și îngăduie-mi să rid.

— Rîzi cit poțeste. Eu, unul, am plecat. La revedere și, încă o dată, îți mulțumesc. Ai fost atît de bun cu mine, că sînt într-adevăr mai mult decît mișcat.

*

Plecă, sprinten și voios, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Armând de Liguieres trînti, furios, ușa în urma lui. Apoi, se duse direct la birou și scrisese în carnet : „Norocul, norocul, norocul. Napoleon, John, Rodolphe Du-rant... Aici e totul“.

După care, se lungi pe pat și rămase multă vreme astfel, fără să se miște, cu ochii larg deschiși.

*

John se întoarse acasă. în ciuda acestei nopți de groază, în ciuda crizei prin care trecuse, nu se simțea tocmai rău. Nervii biciuiți de așteptarea 'rei la care urma să aibă loc întâlnirea îi susținea trupul frînt de oboseală. Căci nici o clipă John nu uitase de întâlnirea cu fiica primarului. Această întâlnire îl interesa cu atît mai mult, cu cît avea oarecare speranță că s-ar putea să o facă astfel geloasă pe Jenny.

Se bărbieri, se pudră, își potrivea mus! așa, își schimbă chiar și cămașa și, cu mult timp înainte de ora cinci, plecă de acasă și se îndreptă încet, pe jos, spre biserica ce se afla, dealtfel, foarte aproape.

Abia dacă aștepta cinci minute în spatele tempiutui protestant și o văzu pe fetișcană că descinde dintr-un Lasalle somptuos.

— Tu aici, John ?

— Dar, firește, te așteptam.

— Iar eu, care te credeam mort.

— Ei, aș ! Ia te uită ! Cum așa ?

— Nu știu, dar... Adică știam că trebuiau să te omoare chiar astă-noapte. Așa, cel puțin, îmi **spusese Wallace**

— Dar, atunci, de ce-ai mai venit ?

— Pentru că... Aveam întâlnire cu Wallace. Dar **h-âre** nici o importanță.

— **Wallace n-o să vină, a murit. Eu l-am omorât.**

John îi anunță această noutate cu un aer îngimfat. Fetișcana, fără să se tulbure, îi sări de gât și-1 sărută cu pasiune.

— O ! John !

El o respinse cu blîndețe.

— Cum te cheamă ?

— Mă numesc Liliane. Sărută-mă puternic.

El se execută. îi plăcu, dealtfel, foarte mult, căci **lucrul** acesta îi amintea de sărutările pe care Jenny **i le** dăduse pe vapor. Astfel se amorează rapid de Liliane.

Liliane era elegantă și foarte frumoasă. Pe cînd îl îmbrățișa. John ghicise că are și un trup mlădios și arzător. Pe deasupra, nu mai avea nici aerul acela, sficios, pe care-1 arătase în casa părinților ei, iar ochii îi erau mai strălucitori decît oricînd.

— John, mi-ai adus gin ?

El îi arată o sticlă. Ea se topi de plăcere, ca o cocai-nomană în fața drogului, și îi smulse sticla din mînă.

— Trebuie să fie bun.

— Cel mai bun.

Timp de cîteva minute, nu făcu altceva decît să contemple și să mîngîie sticla, iar sărutul pe care i-1 dădu apoi lui John fu și mai voluptuos decît celelalte.

— Ești liber ?

— Da, toată după-amiaza.

— Bine. Să mergem la plajă. Începem cu o baie bună.

Liliane își reluă locul la volan, cu John lângă ea, și automobilul porni ca o săgeată spre Santa Mor

*

Liliane era demult în apă, cînd John apăru în costum de baie. Ți făcu semn să vină mai repede. Dar el nu avea nici un chef. Îi era frică de apă și. În afară de asta, nu știa să înoate. Căuta, plictisit, un mijloc, o șmecherie prin care să evite atingerea oceanului. Înainta cu pași cit se poate de mărunți. În timp < e ea îl chema într-una. Cum John se opri la marginea apei, Liliane veni la el.

— Dar ce e cu tine ? Haide, grăbește-te.

El surise, dar nu mai făcu nici un pas. Ea dădu să-l tragă în apă, însă John reuși să scape.

— Nu vrei să vii ?

— Imposibil, Liliane. Eu... Eu nu pot să înot.

Își dăduse secretul pe față, fără înconjur. Ei, însă, nu-i trecu prin minte că nu știe să înoate. Crezu numai că, în ziua aceea, nu poate, dintr-un motiv oarecare. Astfel că veni din nou lângă el, în chipul cel mai firesc din lume, întrebîndu-l de ce.

— Nu pot, răspunse John atunci, prinzînd de veste. M-am luptat din greu cu Wallace. Mi-a răsucit un umăr, iar piciorul sting mă doare încă foarte rău.

— Nu umbli, totuși, schiopătînd.

— Crede-mă. Liliane, e din pură cochetărie. Dar sufăr îngrozitor. Du-te tu, o să te aștept aici. Mă întind pe nisip, o să-mi prindă bine.

Ea dădu crezare tuturor acestor vorbe și se aruncă în albastrul Pacificului.

John se uită cum se îndepărtează trupul minunat și grațios al Liliane. 11 văzu intrînd în apă, apoi cum se scufundă încet, pînă la gît. Și curînd nu-i mai văzu decît surîsul, atît de atrăgător, atît de senin, atît de plin de viață. Apoi, nu mai văzu nimic. Liliane era acum departe, se distrau peștii cu ea.

„Ar trebui să învăț totuși să înot, se gîndi el.

Sînt într-adevăr ridicol“.

*

Cum Liliane nu reapăru nici după o jumătate de oră, John începu să se neliniștească. Înotătorii se retrăgeau unul după altul, iar soarele pleca spre China. În curînd, nimeni nu se mai scălda. Și Liliane tot nu apărea. John 6e ridică, dar, în aceeași clipă, auzi rîsul zgomotos al fetei.

•— Mi-a fost frică, Liliane.

— Frică ? De ce ?

— Nu mai era nimeni în apă. Soarele **se duce** și **el**„ Și apoi...

— Apoi ?

— Apoi, nimic. Eram îngrijorat, și atîta **tot**.

•Liliane îl sărută.

— Hai pînă la piscină, zise ea, cu tandrețe. Vreau să plonjez o dată. Pe urmă plecăm. Vrei ?

La piscină, Liliane se urcă pe trambulina cea mai înaltă. Rămase o clipă nemișcată, cu picioarele încordate și cu brațele întinse, ca o statuie, apoi, descriind prin aer o minunată linie curbă, se aruncă. Dispăru sub apă. Reapăru îndată, dînd în lături apa, ca să-și libereze capul și să înghită aer.

*

Picăturile de apă se rostogoleau ca perlele pe pielea ei bronzată, cînd Liliane se decise să părăsească piscina. Se îmbracă în grabă, apoi automobilul își relua cursa în afara orașului.

— O să ne oprim ceva mai încolo, ca să bem ginul, zise ea, cu o figură lacomă. Știu undeva un parc, unde nu e nimeni.

*

Automobilul aluneca din ce în ce mai iute, spre parcul **cu** pricina. Mergea atît de repede, încît lui John i se făcu frică. Nu se produse însă nici un accident.

A

Liliane își opri bolidul în fața unui parc imens și aproape sălbatic.

— Am și o sticlă de whisky, zise ea, scoțînd o sticlă verde. Dar nu știu dacă e bun.

John se îngrozi.

— O sticlă de gin și una de whisky, zise el. Dar îmi propui o adevărată orgie.

Se înfundară în parc. Liliane destupă din mers sticla **cu whisky** și, numaidecît, pe aceea cu gin. Gustă din prima sticlă.

— Puah ! Infect ! Gustă și tu.

John gustă numai puțin și azvîrli sticla.

— Otravă, zise el. Nu cumva să bei.

— Ești sigur ? Doar mi-a dat-o Wallace. Au, au, cum mă arde ! Noroc că' n-am băut prea mult. O avea de la Macone.

— Se poate, făcu John. Ca să scape de el. E limpede.

— În orice caz, am scăpat ieftin. Niciodată, de cînd beau, nu m-am gîndit la asta.

— Și bei de mult ? întrebă John, curios.

— O, da, de trei ani. La colegiu m-am deprins. Aveam paisprezece ani. Făceam aproape zilnic o orgie. Erau beții magnifice.

■— Cită precocitate !

— Aș, de unde ! E la modă.

— Și bei întotdeauna mult ?

— Nu mai pot să mă lipsesc.

Mergeau la braț, pierzîndu-se în parc, din ce în ce mai adînc. John începea *sa* simtă oboseala nopții precedente. Firește, nu-i pomeni nimic de asta fetei, care se îndopa cu gin și era din ce în ce mai bine dispusă. îl forța pe John să bea cu ea, ceea ce pentru moment îl mai înviora.

într-o jumătate de oră, Liliane se pili de-a binelea. John, doar pe jumătate. Avea creierul încă destul de limpede și, dacă n-ar fi trebuit să umble, n-ar fi putut nimeni să spună că e un om beat. Ea, dimpotrivă, mergea destul de drept, însă gesturile și vorbele îi erau cu desă- vîrșire incoerente.

Din cînd în cînd, minată de o furie sexuală, se năpustea asupra lui John, strigîndu-i toate viciile care o ardeau și conjurîndu-1, cu sălbăticie, să i le satisfacă. John se uita la ea, cu ochii dilatați, fără să priceapă.

Soarele dispărea, retrăgîndu-se din calea nopții răcoroase și domoale. Liliane se lungi în iarba deasă. întreaga ei ființă nu mai era decît sex. Uluit, John rămase în picioare, tăcut, lingă ea. În cele din urmă, obosit, se întinse și el, numai că la oarecare distanță de fată. Ceea **ce** nu o împiedică pe Liliane să se arunce **ca o nebună** asupra mădularului lui amorțit, dînd să-1 trezească și să-1 aducă la dulcele amorului. Dar lui îi făcu atît de rău, încît o respinse cu o lovitură de pumn,

aproape țipînd de durere.

■ — Liliane, ce te-a apucat ?

— Dragoste ! Dragoste ! Te doresc, John, te doresc !

— Cum ? ! Asta ce mai e ?

— Dar nu sînt virgină ! urlă Liliane.

John se uită la ea, cu totul îngrozit. Era atît de obosit, încît nici o clipă amorul, pe care nu-l cunoscuse niciodată, nu se deşteptă în el. Zăpăcit, se întreba cu nevinovăție ce-ar putea să facă, spre a o potoli pe Liliane. Nu ignora, firește, existența amorului, dar cunoștințele practice îi erau cu desăvîrșire necunoscute. În liceu, colegii săi rîdeau de el și voiau chiar să-l învețe acele amănunte necesare oricărui băiat. Însă Rodolphe, pe care mama sa îl crescuse cu groază față de toate aceste lucruri, nu voise nici măcar să audă de ele. Acum îi părea rău. Dar ce putea să facă ? Nu putea, firește, să-i mărturisească Liliane. În fața ei, trebuia, dimpotrivă, să pară foarte experimentat, chiar nițel blazat. În afară de asta, avea un chef nebun să doarmă.

— Vino, gemu ea. Te vreau.

El îi răspunde printr-un surîs trufaș.

— John, tu mă disprețuiești, vād bine. Și e a doua oară.

— Nu, Liliane, dar sînt atît de obosit !

Toată această întîmplare îl dezmeticise de-a binelea pe John, care nu se mai gîndea acum decît la noaptea petrecută printre morți. Astfel că, lăsînd-o pe Liliane cu văicărelile ei de femeie nesatisfăcută, îi întoarse spatele și se pierdu în somnul cel mai nepăsător.

— Nu-ți place de mine ?

— A, moșicile ! Totuși, o să te posed.

El îi răspunde printr-un sforăit son">r, apoi printr-un pîrț enorm. Liliane se înroși, trezi ndu-se brusc, la rîndu-i. din beție. Căci, dacă admitea orice desfriu. dacă ea însăși îl practica în mare parte, nu putea să tolereze as'fel de zgomote

scîrboase. as'fel de gesturi inconstie te. îi era atît de ruşine că se găseşte lîngj un s? rene” bărbat, se simţea atlt de dezonorată de pîrţul acesta necuviincios, încît îi venea să leşine.

în vremea aceasta, John continua să sforăie. Căzuseră în somnul acela fără seamăn de adine, acel somn de după marile oboseli nervoase, din care nu te mai trezești decît cu multă greutate. Astfel că scuipatul, pe care L> liane i-l aruncă în plin obraz, nu-l făcu nici măcar să tresară.

Îi mai strigă și cîteva înjurături lipsite de importanță pe care el, firește, nu le auzi.

— Dormi, spurcăciune !

Îi dădu o lovitură de picior. El abia de se mișcă. Atunci i se făcu frică, o frică ciudată, de moarte. Această imobilitate o înspăimînta peste măsură, în ciuda sforăielor* lui.

— John !

El nu zise nimic. Atunci, cuprinsă de panică, ea « luă la fugă prin parcul nesfîrșit, înfășurat în beznă nopții dar nu mai nimerea drumul. Rătăci astfel, prin hățisuri un timp îndelungat, tremurînd la cel mai mic zgomot și împiedieîndu-se de trunchiurile copacilor. Pînă cînd ajunse din nou, fără voia ei, lingă nemișcatul adormit

— John !

— John, pentru Dumnezeu, răspunde !

De astă dată, John, care încetase să mai sforăie, nu-, răspunse însă nici măcar printr-un pîrț. Și cît de mult ar fi dorit ea. totuși, în această liniște apăsătoare, să audă acel sunet josnic, însă atît de omenesc, acel sunet scump care. în aceste clipe de spaimă ce duhnea a moarte, putea 6-0 readuce la viață.

Viața !

Porni din nou la drum. Cînd ajunse în dreptul unui copac vînjos. simți că o pîndește o fantomă, și răma^e locului. împietrită. Era. desigur, din cauza alcoolului. I.i liane închise ochii. Îi redeschise, apoi, ca un copil, începu să plîngă. Ti răspunse un glas sinistru de bufniță.

Mai umblă încă puțin. împleticindu-se. cînd se pomeni deodată în fața automobilului. Acum plîngea de bucurie. Fericită că scăpase dintr-o mare primejdie, se aruncă în mașină și se duse.

John nu se trezi deaît tîrziu, în toiul nopții. Ca în atitea rînduri, norocul îi scoase în cale un suflet caritabil, **cu** automobil, care-l duse pînă la Beverly-Hills.

Jenny încă nu se întorsese de la Aqua Caliente. În locul ei, soțul ideal găsi însă următoarea scrisoare :

„Află că mîine, după ora cinci, Macone se va întîlni cu Jenny în vila lui de întîlniri amoroase.

Un suflet caritabil“.

Încă obosit și uluit, John nu dădu nici o atenție acestei scrisori. Se culcă, mulțumit de sine și fudul că somnul e aproape.

Adormi și visă de dragoste. Iar visul îi dezvălui ceea ce el nu știa din realitățile amorului.

Numai că, atunci cînd se trezi, așa cum i se întîmpla adesea, nu-și mai aminti nimic din visul său frumos.

Capitolul XI

DIN CARE INVATAM CA SPRE A FACE DRAGOSTE, TREBUIE SA ȘTII CUM SA PROCEDEZI

A doua zi. de dimineață. Rodolphe. de care John uitase cu desăvîrșire, se trezi tîrziu. Cum dormise peste douăsprezece ore, se simțea împrăpat și bine dispus, absolut eliberat de orice grijă.

Prin fereastra larg deschisă, pătrundea un soare orbitor, odată cu cîntecul păsărilor. Rodolphe se **gîndea la** cea din urmă zi pe care și-o petrecuse în Bois de Boulogne. Se gîndea. de asemeni, la mama lui, și inima i **se** umplu de tristețe. Apoi, cum era un spirit practic, se hotărî pe loc să-i mai trimeată zece mii de dolari. *

Pătruns de razele aurii, îi veni să se gîndească, de asemeni, la copilăria lui. Soarele frumos, de vară, îi aducea aminte de liceu, și era atît de tînăr acest soare, încît Rodolphe se revăzu plimbîndu-se cu mama lui, prin grădinile palatului Luxembourg, pe vremea cînd avea doar patru ani și cînd nu se mai sătura uitîndu-se la corabia pe care vîntul o purta pe apa marelui bazin. **11** dădură lacrimile.

Dorul de țară și regretul după casa lui îi puseră un" r.od în gît și îl smulseră din patul prea larg și prea moale_Matil de deosebit de patul său de-acasă.

În ziua aceea, nu voi să facă baie. Acasă la el, nu' făcea baie decît o dată pe săptămînă. Doar America îl obliga să facă baie zilnic. Astăzi. însă, Rodolphe era atît, de deoarte de America, atît de

departe de John !

Aplecîndu-se pe fereastră, trase cîteva înghițituri ■ dînci din cerul albastru și pur. Toaleta și-o făcu în chip sumar, ca odinioară, în Franța. Apoi, cu mîinile în buzunar, ieși în parc, fluierînd încet un cîntec popular, pe care adeseori îl auzise pe străzile Parisului.

Însă mina dreaptă dădu, în buzunar, peste o foaie de hîrtie. Era scrisoarea anonimă. Rodolplie o reciti și, deodată, fără nici o tranziție, era din nou în America, și din nou John O'Donell.

„E ceva bizar aici“, făcu el, cu voce tare. Și se apucă, a treia oară, să citească ciudata scrisoare. Nu se îndoii nici o clipă, că e adevărat. Printr-un soi de intuiție, ce rareori îl înșela, el știa că Jennv, care mereu refuza să-l sărute, trebuia să aibă un amant, adică „unul pe care nu refuza să-l sărute“. Pe de altă parte, își spusese, însă, că, dacă ea a consimțit să se arunce în brațele lui Maconc, pe care-l detesta, e mai ales pentru a-i smulge secrete importante. Cine știe, poate se ducea la el, ca să-l omoare.

John, deci, nu era gelos. Cu toate astea, hotărî să nu-i spună deocamdată nimic soției sale, ci să lase lucrurile să-și urmeze cursul, într-o lume ca aceasta, cea mai bună din cîte sînt posibile. Evident, spre a se convinge de adevăr, ar fi mai practic, poate, să pătrundă în vila lui Macone, la ora fixată prin misteriosul bilet. În același timp ar fi, pentru el, un prilej de a cunoaște, în sfîrșit, adevăratul chip al dușmanului său. Această hotărîre luată, nu se mai gîndi la ea. Gîndirea, la John, se încurca arareori cu grijile. Și, dealtfel, plimbarea îndelungată printre flori și păsări îi împrăstase sufletul atît de mult, îneît, uitînd de toate, se simțea cu totul alt om. 11 stăpînea acum acea tinerețe care te împinge la cele mai mari nebunii și care prefăce totodată fapăturile umane în ceva frumos, aproape irezistibil. Acea năvalnică stare sentimentală, ce îți dă curajul de care ai nevoie, ca

să înfrunți orice, chiar și femeia.

Mîndru că se afla într-o asemenea fericită stare, John ■ se răsuci în loc și se îndreptă spre castel.

O găsi pe Jenny strălucind de frumusețe și de o bucurie tinerească, aproape ca a lui. În afară de asta, niciodată nu-1 primise cu atîta căldură. De mulțumit ce era, putu să-i povestească, întâia oară, lucruri frumoase. Atît de frumoase, incit ea îl sărută cu pasiunea care uneori le face pe femei să iubească ființele pure, să-i iubească pe poeți.

În această atmosferă, albastră și proaspătă, de la Be- verly-Hills și după ce își petrecuse două zile la Aqua Caliente, lăcaș de desfrîu și alcoolism, Jenny se simțea în mod firesc atrasă astăzi către John sau, mai bine zis, către Rodolphe. John. Însă, prea era Rodolphe, ca să profite de această dragoste neașteptată, iar Rodolphe era prea John, ca să uite, fie și numai cîteva clipe, de scrisoarea anonimă. Astfel că sărutul dat de Jenny, care închidea în el elementele necesare unei idile minunate, nu avu nici o urmare. Dar nici nu rămase, din această cauză, puțin întipărit în memoria ei afectivă.

Sentimentul de jenă al celor doi îndrăgostiți fu repede împrăștiat de dialogul cel mai banal.

— Așadar, te-ai distrat bine la Aqua ?

— O infecție. E acolo o atmosferă de viciu, de care mi-e silă. Pe de altă parte, m-am distrat bine. Am dansat puțin, am jucat mult și...

— Sper că n-ai pierdut ? o întrerupse John.

— Ba da. am pierdut.

— Nu, Jenny, nu. N-ai să te mai duci să joci. Cît al pierdut ?

— Nu mai mult de două mii de dolari.

— Găsești că e puțin ? Fă socoteala.

Jenny izbucni în rîs. În viața ei încă nu întâlnise un asemenea fenomen, atît de prevăzător și atît de zgîrcit uneori.

— Aide. John, că ești un caraghios ! Avem sute de milioane la dispoziție, și tu îmi faci reproșuri pentru două pîrlite de mii de dolari.

— Ba nu. nu de asta. îți reproșez în principiu.

Îșj dădu seama că făcuse o gafă și. ca să o repare, se porni și el pe rîs. Firește, nu banii pierdeți îl necăjeau, dar John își fixase un anumit buget, pe care nu voia cu nici un preț să-l depășească. Or. din cauza acestei cheltuieli neprevăzu e. nu-i mai putea trimite mamei sale decît opt mii de dolari, în loc de zece mii, cit hotărîse. Era singurul lucru, care-l plictisea și pe care Jenny nu avea cum să'-l priceapă.

— Iar tu, John, ce-ai mai comis în lipsa mea ?

El își luă un aer de o adorabilă nepăsare, care pe Jenny o amuză atît de mult, îneît îl sărută încă o dată, cu și mai multă pasiune.

•— Nimic extraordinar, răspunse John, aprinzîndu-și o țigare. între altele, l-ăm curățat pe șeful poliției.

— Pe Wallace ? Dar ești nebun ? De ce și în ce fel ?

— Uite-așa, voia si mă omoare. Era de partea lui Macone, și gata, ce să-i faci ? A murit.

Ea nu zise nimic, dar o privire îngrozită îi zbură din ochi în direcția lui John, care nici nu o simți.

— Și altceva, ce-ai mai făcut ? îl întrebă, de astă-dată cu timiditate.

— Am luat cina la primar. M-am amuzat, altminteri, foarte bine. Știi, are o fată.

— Da, e o infectă, o cunosc, îi făcea ochi dulci Celuilalt.

— Și a continuat cu mine. Bea zdravăn, știi ? Și e și total nebuni. N-am mai întîlnit o astfel de femeie.

— Ia te uită, drăcie !

— Nu mă crezi ?

— Ba da, te cred.

El nu observă că Jenny se lupta cu furia, pe care, din mîndrie, nu voia să și-o arate. Oricine ar fi remarcat schimbarea din glasul și din atitudinea ei. Oricine, în afară de John, care, în momentul acesta, era cu mintea în cu totul altă parte.

— Puștanca aia mă dezgustă, zise el, uitîndu-se pe fereastră. Vezi tu, sufletul meu e la fel cu cerul asta, sufletul meu e albastru. Ochii tăi, de asemeni, sînt albaștri. Cînd pătrund în ei, atunci, Jenny, te iubesc. Am impresia că mi-e sufletul în ochii tăi, așa cum cerul e în mare.

Deodată, se întoarce. Mina lui dăduse din nou, în buzunar, peste scrisoarea anonimă.

— Ce faci azi după-amiază ? întrebă el, neliniștit.

— Azi dupl-amiază, răspunse Jenny, nimic special.

Fusese atît de sigur că urma să se întilnească cu Macone, încît răspunsul ei îi sună mai degrabă neplăcut. Avu o clipă impresia că se înșelase.

— Dar tu ? Tu ce faci ?

— Eu, nimic. Adică, m-aș duce cu plăcere la mare. Nu vrei să vii cu mine ? Aș vrea să mă înveți să înot. Mergem amîndoi, pe la ora cinci. Mi-ar face o plăcere imensă. E atîta timp, de cînd n-am mai ieșit împreună !

Ea ar fi dorit să meargă cu John, față de care începea să aibă un sentiment ciudat, născut probabil dintr-o dorință de purificare. Dar nu putea la ora cinci.

— Ah, cit sînt de proastă ! zise. Imposibil, nu pot să merg cu tine. Am oră la coafor. Dar nu-i nimic. O să mergem mîine.

Mirat de răspunsul acesta, la care nu se așteptase. John o fixă drept în ochi. Ea îi ocoli privirea și se prefăcu, vorbind într-una, că face ordine pe masă.

— E mare plictiseală la coafor, zise mai departe. Dar trebuie să merg. Uite în ce hal mi-e părul. Îmi pare rău Vorbești atît de frumos astăzi... ca un poet. Mai vorbește-mi despre cerul albastru.

John surise. Să vorbească despre corul albastru ? Nu mai putea. Poezia îl părăsise brusc, ca o pasăre ce părăsește pomul. Și, pus în fața realității, John redevenise deodată el însuși. Acum, cînd știa că Jenny se va întîlni sigur pe seară cu

Macone, era bucuros că poate să-și urmeze, punct cu punct, planul pe care și-l trasase la deșteptare. E întotdeauna plăcut, când te-ai hotărât asupra unui lucru, să constăți că nu te-ai înșelat și nu ai de-a face cu neprevăzutul. îl trăda Jenny ? Poate, da, poate, nu. Va vedea diseară, la ora cinci.

— Perfect, zise el, cu o voce foarte liniștită. Rămîne pe mîine. Cît despre mine, mă duc totuși să dau o raită prin Santa Monica.

Sincera ei părere de rău, Jenny și-o manifestă prin- tr-un al treilea sărut, într-adevăr înamorat. Ar fi vrut atît de mult să-l însoțească pe John la plajă ! Dorea atît de mult, în momentul acesta, să-și încheie ziua în brațele soțului ei !

— Ai un aer trist, John.

în realitate, ea era aceea care se simțea cam tristă. John nu era nici mai vesel, nici mai trist decât de obicei. Era cu desăvîrșire neutru.

— Iei masa cu mine ?

— Da... Dacă n-ai vreo întâlnire.

Acest „dacă n-ai vreo întâlnire” o înduioșă pînă într-atîta. Încît fu gata să renunțe la întâlnirea pe care o avea cu Macone.

— N-am nici una, în afară de aceea cu coaforul, și nu mi-e greu să renunț la ea.

Asta, însă, nu-i mai convenea lui John, care-și avea planul gata stabilit, în întregime.

— O să mergem mîine, protestă el. N-are nici o importanță.

•— Poate mîine o să fii ocupat, insistă ea. Hai să mergem astăzi. Azi mi-e dor să fiu cu tine.

John nu voia să renunțe la planurile sale.

— Nu, nu și nu. Nu am mîine nici o treabă, îți promit.

Dezamăgită, Jenny își învinse lacrimile și își puse pălăria, ca să meargă la masă.

Ieșiră amîndoi, în soarele orbitor, ea întristată și descumpănită, el tînăr și înviorat, ea voind să evite o faptă care azi îi se părea atît de urîță, el împingînd-o într-acolo, cu încăpățînarea inconștientă a funcționarului ce se consideră dator să ducă pînă la capăt, cu orice preț, un referat. Ei îi era necaz pe el, pentru că o arunca într-o direcție pe care acum o disprețuia atît de mult, în timp ce el, bucurîndu-se înțîia oară de plăcerile naturii, era excitat fără voie de ciudata curiozitate de a se vedea înșelat cu dușmanul său de moarte.

Masa se desfășură în tăcere. Jenny era prea enervată, ca să stea de vorbă, John era prea prevăzător, ca să se gîndească la altceva, decât la planul pe care-l pritocea din nou în minte. Mîncară amîndoi puțin și repede. Iar John, de îndată ce isprăvi, se grăbi să ceară nota de plată.

— Cit ești de zorit !

Fără a scoate un cuvînt, el se ridică și ieși la repezeală. Jenny rămase cu ochii ațintiți asupra ușii.

— Te rog, dragostea mea, zise ea încă o dată,

Dar John era acum departe și nici măcar nu auzi această ultimă și fierbinte rugămintă. Cîteva minute mai tîrziu, Jenny puse la loc, în poșetă, o batistă mică și umedă de lacrimi.

*

Ajuns în stradă, John se duse direct la bancă, de unde îi trimise mamei sale opt mii de dolari.- Apoi chemă un taxi, care-l lăsă la o sută de metri distanță de Vila Dragostei, a lui Macone.

„Iar acum, la treabă” își spuse el, apropiindu-se de faimosul lăcaș. Era atît de emoționat, incit umbletul îi devenise de o exagerată nepăsare, iar paloarea din obraji, peste măsură de albă. În fața micului grilaj, pe care trebuia să-l sară, se opri și ascultă. Nici un zgomot. Nu mișca nimic, nici măcar frunzele copacilor. Liniștea era atît de adîncă, îneît lui John i se făcu frică să sară în grădină și dădu ocol grilajului, pînă cînd ajunse în dreptul unei porțițe. O deschise. Tot nimeni. Înaintă cu teamă, câțiva pași, apoi, cuprins deodată de curajul pe care îi-i dă uneori frica, începu să alerge, atacînd frontal casa inamică. Elanul său fu atît de puternic, îneît John, ajuns în fața unei ferestre larg deschise, nu se mai opri, ci sări înăuntru. Se pomeni astfel, uimit, într-un salon oriental, cu divane și sofale, cu șaluri turcești și covoare persane. Începu imediat să caute o ascunzătoare. Nu era nici una, așa că John pătrunse, în vîrfurile picioarelor, în altă încăpere, un salon extrem-oriental, în stil chinezesc. Ambele încăperi dădeau într-o cameră de baie. Căută și aici un loc prielnic, care să-i permită să asiste, fără a fi văzut, la tot ceea ce avea să se petreacă. Nu găsi nimic potrivit, ca și în salonul persan. Pe deasupra, nu știa în care dintre cele două saloane avea Macone obiceiul de a-și primi femeile. Se gîndi un timp destul de lung, fără a decide însă nimic. Exista un cufăr, în camera chinezească. Dar Jenny

și Macone, nu vor prefera ei, oare, cadrul turco-persian ? El, unul, l-ar fi preferat.

Un zgomet îl făcu atunci să tresară. O ușă, cu siguranță aceea de la intrare, se deschise cu putere. John simți că e pierdut. Se găsea, în momentul acesta, în salonul chinezesc. Ce era de făcut ? Chiar în fața lui, pe jumătate deschis, se afla un dulap în perete, căzut parcă din cer. Cum de nu-l văzuse ? Se aruncă înăuntru, fericit, exact în clipa în care cineva intra în cameră.

O voce, pe care i se păru că o recunoaște, pălrunse pînă în adîncul ascunzătorii sale. Vocea dădea ordine. Din nefericire, John nu putea să vadă nimic, iar memoria lui auditivă era foarte proastă. Așa că renunță, pentru un moment, să mai afle cine e persoana care ajunsese la numai doi metri de el.

— Toată după-amiaza mi-o petrec aici, zise vocea. Nu lași să intre nimeni.

— Înțeleș, patroane.

„El e”, își spuse John, cu mîndria că descoperise ceva foarte important.

— Și, mai ales, băgați de seamă ! Nu-l omoriți pe John, înainte de a pleca noi de-aici, Jenny și cu mine, amîndoi.

■ — Nici o grijă, patroane, o să fiu cu ochii pe el.

— Bun. Acum adu-mi un coniac de Champagne și lasă-mă singur.

John ascultă, nepăsător, întreaga conversație. Era însă departe de a se simți în largul său. „Iată-mă prins în- tr-o capcană, se gîndi el. Cum fac să ies di ea ? Dacă ascultam de Jenny...”.

Lucru curios, nu avea nici un fel de pică pe Jenny. Nu avea cu nimeni nimic, decît cu sine însuși. Nu el făcuse tot posibilul ca să se vîre în această aventură ?

Auzi, din fundul ascunzătorii sale, pașii lui Macone îndepărtîndu-se și profită de prilejul acesta, ca să întredeschidă dulapul și să chibzuiască la un mijloc de a fugi de-aici. Abia împinsese puțin ușa, cînd un bărbat pătrunse în salon. John își scoase revolverul. Dar intrusul se mulțumi să închidă ferestrele, de unde John deduse

că individul acesta, mare și puternic de te treceau flori, nu avea cum să fie Macone, ceea ce, de altfel, se adeveri.

— Am închis ferestrele, patroane. Ca să nu se poată aventura pe-aici.

— Foarte bine, răspunse vocea, despre care gangsterul își închipuia că e a dușmanului său. Dar pe celelalte lasă-le deschise.

Complicele părăsi salonul chinezesc, lăsându-l pe John în culmea bucuriei. De după o haină groasă, de iarnă, dușmanul lui Macone începu să rîdă aproape în gura mare. Știa acum că nu mai e nici o primejdie, cel puțin pentru moment.

Spre mai multă siguranță, închise bine dulapul. După care, făcîndu-se din nou liniște în vilă, se întinse cît era de lung, sub hainele atîrnînde. Fremăta de plăcere, amîn- tindu-și de timpul cînd, pe vapor, fusese închis într-un cufăr, și își spuse că, dacă acel cufăr i-a adus atîta noroc, atunci un dulap de zece ori mai mare nu poate decît să-i aducă și mai mult. La Jenny nu se mai gîndea. Cu o oră mai înainte, odată cu poezia, îi ieșise din suflet și ea. În momentul acesta nu mai exista decît el, gangsterul John, pe cale de a-i juca o farsă dușmanului său de moarte. Inima îi bătea repede, obraji i se îmbujoraseră. Iar dacă nervii lui nu îngăduiau nici unei picături de salivă să i se zvînture în gură, bunul simț, în schimb, îi spunea limpede că totul merge cît se poate de bine. »

Ecourile îndepărtate ale siestei lui Macone răzbătură pînă la John. „Un singur gest din partea mea, și e mort” își spuse el. Nu făcu acest gest. Dimpotrivă, începu să se lupte, deznădăjduit, cu somnul, pe care-l simțea cum îl năpădește. Și luptă cu atît mai îndîrjit, cu cît știa că doarme zgomotos.

M

Se scurse astfel o jumătate de oră de chinuri, o jumătate de oră care lui i se părea că nu se mai termină, în vreme ce alături, chiar lingă el, dezgustătorul său dușman se odihnea în pace. Și era atît de cald și atît de întuneric în blestematul acela de dulap !

Timpul trecu, așa cum trece timpul. O pendulă bătu,¹ în sfârșit, ora cinci. John se ridică încet, fără zgomot. Era learcă de sudoare, dar îi pierise somnul. În camera de alături, cineva îl trezea pe Macone. John ciuli urechile. Era nerăbdător să afle dacă nevasta lui e acolo. Nu-i auzi glasul. Avea să nu mai vină ? Se temea că da. !Lucrul acesta l-ar fi necăjit mai mult decât văzînd-o alături de Macone, chiar mai mult decât trădarea ei. Deranjul și emoțiile sale ar fi rămas zadarnice, planul i s-ar fi prăbușit. Îi era acum necaz pe Jenny, că nu se află încă în brațele altuia.

— Ce-i cu el, n-a venit ?

— Nu, patroane.

— Băftosul ăsta e în stare să ne scape iar. Și Jenny, care nu mai vine odată.

În timp ce vorbea. Macone, urmat de complicele său, intră în salonul chinezesc.

— Dacă vine, adăugă el, o conduci direct aici. Iar dacă John e prin împrejurimi, bați de două ori în ușa.

Complicele părăsi salonul, Macone se apucă să măsoare încăperea. Era atît de nervos. Încît John. deși nu-l vedea, își dădea totuși seama de asta, și-i veni să rîdă. Dar îi trecu repede pofta de rîs. În cele din urmă. Începu el însuși să se enerveze, din cauza așteptării. „E capabilă să nu vie“ își zise, furios.

În aceeași clipă, se deschise ușa și John auzi glasul melodios al soției sale. Rămase, o clipă, ca lovit de trăsnet. Apoi, deodată, urcîndu-i-se gelozia la cap. furia împotriva ei deveni atît de mare. Încît abia se putu stăpîni să nu iasă din dulap și să-i omoare pe amîndoi. Obrajii nu-i mai erau îmbujorați, inima amenința să i se oprească. Bunul simț îi spunea limpede că e trădat. Din fericire, instinctul de conservare îl împiedică să facă o nebunie. Așa că John rămase liniștit, în dulap.

— De ce atît de tîrziu ? zise Macone.

— A trebuit să merg la coafor, *darling* !

Zgomotul unui sărut, răsunător ajunsese pînă la urechile lui John. care o înghiți și pe asta.

— Și bărbatul tău ?

— La Veneția, pe plajă, învață să înoate.

John îi auzea cum își bai amîndoi ioc de el și spumega de turbare. Căci vedea acum b ne că Jenny nu venise la Macone ca să-l spioneze și cu atît mai puțin să-l omoare. „Femeile sînt o rasă infectă“, conchise el în cele din urmă și se liniști.

— Puțin whisky ?

— Cu plăcere.

Pe J lin îl mistuia o asemenea sete, încît gîlgîitul din pahare fu încă o tortură pentru el. Deprins de la o vreme cu suferința, îi lăsă pe cei doi dușmani să bea liniștiți, nu făcu nimic care să-i trădeze prezența la fata locului.

— Nu mă săruți ?

— Lasă-mă. Sînt obosită. Și, apoi, am totuși scrupulele mele.

— Scrupule, să iubești un bărbat inteligent și să-l înșeli pe cel din urmă dintre imbecili !

— Exagerezi.

— Nu exagerez. Țe asigur că e cel mai mare imbecil, îl ajută un noroc nemaipomenit. Dar asta n-are cum să țină mult.

John își mușcă buzele. „Cel ce rîde la urma rîde mai bine“ se gîndi el, crăpînd cu un milimetru ușa dulapului. Putu să o zărească astfel in parte pe Jenny, pe care o mină bărbătească dădea s-o dezmiere. Departe de a-l scoate din sărite, spectacolul acesta îi ațîță curiozitatea.

— Mă iubești. Jenny ?

„Vocea asta, vocea asta, își zise gangsterul. O cunosc. Cine naiba e ?“.

În sfîrșit, capul lui Macone își făcu apariția, în fața curiozității întărită a lui John. Acesta nu recunosc pe nimeni.

— Nu-mi place să fii mereu deghizat, cînd ești cu mine.

■ — O fac din principiu, Jenny. Să nu ne certăm.

John văzu capul nevestei sale înclinîndu-se și dispă- rînd înspre Macone, în timp ce mîna rivalului îi descheia rochia. O nouă sărutare îi reaprînse furia. Era singurul gest care-l făcea gelos, singurul pe care nu putea să-l tolereze.

— Haide, fă-te comodă.

El se uita cu aviditate, ca să afle ce înțelege Macone prin a te face comod. Nu constată, pentru moment, decît că Jenny dispare și nu pricepu nimic, pînă ce ea se întoarșe, într-un capot subțire, de culoare roz. abia aco- perindu-i trupul gol.

Din ce în ce mai intrigat de tot ce vedea. John nu mai era atent nici măcar la sărutările care se succedau la intervale foarte scurte, din ce în ce mai scurte.

— Nu știu de ce, dar astăzi mi se pare că ești mai frumoasă decît oricînd. Cum faci, de te menții atît de ispititoare ?

— Curios mai ești !

— Și tu nu ești curioasă ?

— Eu, nu. Eu sîni americană pur singe. Noi nu sîm- tem curioase. E slăbiciunea noastră, dar și forța noastră.

— Poate să ai dreptate. îmi regret sînge'le italian. Adesea mă simt slab în fața acestor forțe pline de tinerețe. Dar cînd tu ești în brațele mele, nu regret nimic. Dealtfel, dacă eram de aceeași rasă cu tine, nu m-ai fi iubit atîta, nu ?

— Nu știu.

John zări cum Jenny își întinde trupul pe sofa. „Minunat e !” căzu el în extaz. Era atîta timp, de cînd nu mai privise acest trup — trupul soției sale ! — de atunci cînd, pe vapor, i se arătase goală în camera de baie. Vrajit de ceea ce vedea, obrazii i se reîmbujorară de plăcere.

— Vino mai aproape. Ce piele fină ai !

Jenny nu mai zicea nimic. La doi metri de ea, un soț, pe care numai sărutările îl făceau gelos, admira cu nevinovăție picioarele desăvîrșite ale soției sale, care se în- lănțuiau, în zvârcoliri pătimașe, cu picioarele partenerului.

— Vreau să fac dragoste. îmi place dragostea. E atît de bună dragostea, atunci cînd iubești.

Cuvintele delirante, pe care Liliane le pronunțase acolo, jos, în parc și pe care John nu le pricepuse. îi reveniră brusc în minte. Poate acum, în sfîrșit, avea să le priceapă.

Privea întăritat. cu o curiozitate plină de

neliniște. Ținea din răspuțeri să risipească misterul. Văzu totul și deveni omul ce! mai fericit din lume. Jenny gemea, dar, la un moment dat, gemetele ei se prefăcură în țipete. Crezînd că suferă. John fu cît pe-acî să se repeadă din ascunzătoare. Își dădu seama, la timp, că nevasta lui platonicea tipa de prea multă plăcere și rămase pe loc, curios să vadă ce va mai urma.

Nu văzu nimic, decît cele două trupuri dispărînd în (i rectla camerei de baie. John era, însă, cum nu se poate mai mulțumit și își spunea într-una : „Am să fac la fel. **Am** să iubesc și eu. Cît sînt de fericit

După zece minute, Jenny se întoarse îmbrăcată. Se lasă din nou sărutată de Macone, iar John deveni din nou gelos. De astă dată, însă, se stăpîni cu ușurință, în- tr-atît era de încîntat de ceea ce descoperise.

— Jenny, nu pleca. Lasă, că te-așteaptă el.

— Bietul de el, n-aș vrea să sufere din cauza mea. Știi, mi-e foarte simpatic.

Mișcat de cuvintele ei, John îi mulțumi în gînd.

— E un imbecil, insistă Macone.

— Poate, dar mi-e foarte drag. Nu cumva ești gelos ?

— Asta ar mai lipsi. Nu, nu. Dar ia loc, puțin, avem de discutat ceva serios. Știi cumva ce planuri are John ?

■ — Nu știu nimic, replică ea, cu un aer semeț. Și chiar dacă aș ști ceva, nu l-aș trăda.

— Vrei ca eu să mor ? Știi cît e de norocos.

— încă o dată, nu știu nimic. Ești destul de inteligent, ca să te aperi. La revedere.

Banditul nu mai insistă.

— La revedere, Jenny, pe cînd ?

— Poimîine, la aceeași oră.

În timp ce Jenny părăsea vila lui Macone, John, în dulapul din perete, abia se stăpînea să nu izbucnească într-un hohot de rîs homeric și victorios. Era atît de fericit, încît ăr fi vrut să alerge după soția lui, să i se arunce de gît și să o sărute, plin de recunoștință.

După ce pleacă Jenny, Macone părăsi, la rîndu-i, salonul chinezesc. Astfel că John putu **să deschidă dulapul** și să soarbă cu nesaț aerul din salon, care 1 se părea atît de proaspăt pe lîngă acela pe care fusese condamnat să-1 rabde cît timp durase galanta întîlnire.

Din camera învecinată, răzbătu pînă la el o conversație, care îl umplu de bucurie.

— **Tot n-a** venit ? Are un noroc turbat.

— O fi mirosit capcana.

— Ba nu ! E prea tîmpit pentru asta.

— Nu știu, zău, patroane, de ce susții într-una că John e un imbecil. E, totuși, cel mai tare dintre noi toți.

— Am motivele mele, Alex. Știi eu ce spun.

— Asta nu mă împiedică să cred că e foarte puternic. Și, atîta vreme cît n-o să-i ai și pielea, cum îi ai nevasta, nici unul dintre ai noștri n-o să spună că e un imbecil. Și, apoi, patroane, să-ți spun și părerea noastră, a tuturor.

— S-auzim.

— Ei, bine, noi credem că John cunoaște la perfecție, și încă de mult, legăturile dumitale cu Jenny, care nu e, pentru noi, decît o spioană. Te trădează, patroane. Iar dovada e că John n-a venit.

— Ei, aș ! Îți spun eu, e încă o lovitură a destinului.

— Trebuie să băgăm bine de seamă, patroane.

Însoțit de membrii gărzii sale, Macone părăsi în taină vila. John, la rîndul lui, așteptă cam zece minute, apoi o șterse și el.

•

În castelul său, de la Beverly-Hills, gangsterul avu surpriza de a-și găsi nevasta în pat, cu ochii înecați în lacrimi.

— Ce s-a întîmplat ?

— Eu... Eu am... Am avut o presimțire proastă. De patru ore te aștept. Mă temeam că n-o să te mai văd niciodată.

John trecu peste această minciună evidentă. Firește, nu credea în povestea cu cele patru ore de

așteptare, căci Jenny avea mania exagerării, dar nu se îndoia de sinceritatea ei în ceea ce privește proasta presimțire, și asta, pentru că el însuși era sensibil la presimțiri. O sărută.

— După cum vezi, presimțirile tale erau false. Cum a fost acolo, la coafor ? •

Jenny, într-adevăr, fusese la coafor și pe deasupra, își mai aranjase și ea însăși părul, altminteri cu mult farmec. Era limpede că ținea să arate cât mai bine. Se hotărâse, cumva, să-l seducă pe John și, cine știe, poate simțea, în sfârșit, o afecțiune reală pentru soțul ei platonic ?

Cît despre John, al cărui chip era luminat de un surîs triumfător, părea să fie fericit. Neavînd încredere în sine, se străduia să-și aducă aminte cuvintele pe care le rostise Macone, în scurta, dar pasionata discuție cu iubita lui. Căuta chiar să-l imite întocmai, de la gesturi, pînă la sunetul glasului. Jenny nu băgă de seamă și ea însăși, fără să știe, îi răspundea lui John cu aceleași vorbe și cu aceleași gesturi de mai adineaori, cînd era în brațele lui Macone. Nici John nu remarcă nimic.

— Jenny, mă iubești ?

— Da, *darling*, mai ales că astăzi nu ești deghizat.

— O fac din...

Se opri brusc. Bună pentru Macone, fraza aceasta lui nu i se potrivea.

— O faci cum ?

— Nimic, răspunse el. Nu știu.

Și, spre a evita orice altă întrebare, care l-ar fi pus în încurcătură, îi închise gura frumoasă cu buzele lui groase.

Jenny îi răspunse cu o sărutare pătimașă, apoi își lăsă capul pe pieptul soțului ei. John însă nu știa ce să facă cu el. Nu putuse să vadă, prin crăpătura dulapului, cum se descurcase Macone în momentul acesta. Încercă să-i descheie rochia, cu mîna lui, ca și celălalt. Nu reuși decît s-o rupă. Văzînd că Jenny nu se supără, așa cum se temuse el, își luă inima în dinți.

— Fă-te comodă ! îi zise, aproape strigînd.

Ei nu-i venea să-și creadă urechilor. Uluită, îl

fixă un moment cu privirea, apoi se îndreptă, ca un automat, spre camera de baie.

Se întoarce într-o clipă, avînd pe ea doar un capot subțire, de culoare albastră, și se lungi pe pat. „Fiecare cu culoarea lui” își zise John, care-și aminti că, la Macone. capotul era roz. Făcu un pas spre pat,” apoi se opri, nu îndrăznea să mai înainteze. Căci, vai, nenorocire, constatase că nu-i în pijama, ca Macone ! Ce era de făcut ?

— Dar tu ? îi veni ea în ajutor, surîzînd. Tu nu te faci comod ?

Dădu fuga în camera lui și se întoarce, de astă dată, în pijama.

— Iată-mă ! exclamă el, luînd loc alături de Jenny. Mîinile lui mîngîiau acum carnea femeiască, și John îi dădu în gînd dreptate lui Macone, atît i se părea de dulce jocul.

— Nu știu de ce, dar astăzi mi se pare că ești mai frumoasă decît oricînd. Cum faci, de te menții atît de ispititoare ?

— Curios mai ești!

— Și tu nu ești curioasă ?

— Eu, nu. Eu sînt americană pur sînge. Noi nu sîntem curioase. E slăbiciunea noastră, dar și forța noastră.

— Poate să ai dreptate. îmi regret adesea...

John nu reușea să se agațe de restul frazei lui Macone. Se înroși și nu putu să meargă mai departe. Din fericire, ea se mulțumi să se înghesuie în el.

— Vino mai aproape. Ce piele fină ai !

*

Cînd se întoarce din camera de baie, John își reluă rolul de imitator.

— Nu pleca, zise el, întocmai ca și Macone.

— Unde vrei să plec ? Nu sînt la mine acasă ?

Răspunsul ei neașteptat îl țintui locului.

— Da... așa e, ai dreptate.

Jenny îl luă' în brațe.

— Ai să dormi cu mine, John. Da ?

— Dar...

Lui nu-i venea să creadă în această mare fericire. Era peste puterile sale și simți cum îl pătrunde oboseala. Adormi, ca un copil, în brațele ei. În timp ce ea îl mîngîia pe păr, cu o dragoste duioasă.

*

Victorie pe toată linia ! izbucni John, intrînd în biroul simplu și dezordonat al lui Armând de Liguieres. Petrecuse o noapte plăcută alături de Jenny, iar acum era ora unsprezece dimineața — părea în culmea fericirii.

Armând, care scria ceva, aproape că nu-i dădu nici o atenție colegului său.

18«

— Ce te-a apucat ? îl întrebă el, pe un ton plictisit, numai ca să spună ceva.

— I-am jucat lui Macone o festă nemaipomenită ! O festă colosală, magnifică, sublimă...

De Liguieres lăasă imediat creionul din mină, întorcîndu-se cu totul către el. Cum ? Din nou, o întîmplare norocoasă ? 11 fixă pe John cu o privire interogativă și oarecum exasperată.

— Într-o oră, continuă acesta, idolul tău, Macone, va primi o scrisoare, care sună cam așa: „Amice, ești încornorat“. Scrisoarea va fi semnată : John. Ce zici de asta ?

Iar cum Armând tăcea :

— Ascultă, reluă John, și nu mă întrerupe. Macone are, și mai ales a avut relații cu nevasta mî. El își închipuie că nu știu nimic. E un încrezut ! Căci eu știu tot. Ieri, i-am surprins pe amîndoi în splendidul lui salon chinezesc din Vila Dragostei. Eram ascuns într-un dulap din perete și-am văzut totul. Astfel l-am văzut pe Macone, iubindu-se cu nevasta-meă.

— Cretin nenorocit ! exclamă Armând, aproape sărind din fotoliu. Dar, atunci, tu ești încornoratul !

— Uite că aici te-nșeli, afirmă John.

Surise și se uită la Armând, cu o privire mai degrabă disprețuitoare. În sfîrșit, se simțea și el o

dată superior aceuia care pînă acum îl tratase mereu ca pe unul mai prejos decît el.

— Nu, Armînd, te înșeli. Nu cunoști amănuntele. Nu știi că eu, deși treceam drept soțul ei, n-am avut totuși niciodată', pînă ieri, relații cu Jenny. Pînă ieri, nici măcar nu știam ce va să zică dragostea. Or, am aflat-o ieri, de la Macone. Am văzut, din dulap, ce trebuie să faci. Seara am repetat întocmai cuvintele, pe care i le spusese Macone. Jenny mi-a căzut în brațe. Oho, și încă cum ! Așa că uite în ce fel am aflat ce e dragostea, grație celui mai periculos dușman. Uite de ce încornoratul este el, Macone. Original, nu ?

Aici, John se opri din povestit. Cu un surîs triumfător pe buze, aștepta acum felicitările prietenului său.

— Îți place, nu ?

Armînd, care pînă atunci rămăsese nemișcat, se ridică în picioare. Lui, desigur, povestea nu-i plăcuse, deoarece, alb ca zăpada, se năpusti asupra biroului și începu să smulgă din carnet toate foile cu însemnări. După care, în plină criză de furie, se apucă să arunce totul pe jos. John, care nu pricepea nimic din mînia prietenului său, încercă să-l liniștească. O lovitură de pumn îl trimise de-a rostogolul în mijlocul manuscriselor lui Armînd.

— Haida, de. Armînd 1

— Ce haida de ? strigă Armînd. Le rup. Nimic nu valorează toate astea, nimic, nici măcar cît tine.

John se ridică și încercă din nou să-și domolească prietenul. Mai încasă un pumn. Gangsterul, însă, nu se supără. Adînc mișcat, ținea cu orice preț să-l ajute pe acela cînti, cu cîteva zile mai înainte, îl îngrijise cu atîta duioșie.

— Dar ești nebun, dragul meu Armînd...

— Da, sînt nebun și am de ce să fiu. Ia te uită, victoriosul idiot ! Victorios pe toată linia. Ieși afară și să nu te mai văd niciodată ! Niciodată... Cum adică, n-ai întins-o încă ! Dacă nu ieși imediat, îți vîr un glonte sub piele. Ieși, imbecilule, imbecilule

1

De astă dată, John se supără, Amitea cu plăcere

loviturile de pumn, dar nu ținea deloc să fie tratat mereu ca imbecil. Nu, asta n-o va mai admite niciodată.

— Nu știu, zău, replică el, care dintre noi e cel mai imbecil.

Acestea spuse, părăsi casa, trântind ușa după el. Ajuns afară, încă mai auzea glasul lui Armând, urmărindu-l cu ocările, și își grăbi pasul.

a

În fundul parcului, la umbra unui lămâi înflorit, cu un maldăr de hîrtie alba pe genunchi, John ticluia versuri, pentru „preaiubita mea Jenny”.

Capitolul XII

ÎN CARE SE VEDE CA HORAȚIU A FOST UN MARE SCRITOR

*Parturiunt montes: nascetur
ridiculus mus.*⁸

„MOARTEA LUI AL. MACONE !”. Acesta era titlul, care, tipărit cu majuscule uriașe, strălucea în fruntea tuturor ziarelor. Celebrul gangster fusese găsit mort, în salonul persan din Vila Dragostei. Un glonte de revolver, tras în plin, îl dăduse gata. John O'Donell reușise astfel, după cum credea toată lumea, să se descotorosească de crîncenul și unicul său rival. La New York și Chicago, ca și în alte orașe. într-o atmosferă înflăcărată, se desfășurau manifestații grandioase, organizate de prietenii lui. Marea Republică era în fierbere și toți se întrebau ce va face O'Donell acum, cînd rămăsese singurul stăpîn. La Beverly-Hills, zeci de ziariști așteptau zadarnic în parcul castelului *Trianon*.

În vremea aceasta. John. care se retrăsese cu Jenny într-o vilă necunoscută, examina în liniște noua situație.

Macone era mort. Cum, de ce ? Nu știa nimeni. Nimeni, în afară de cei doi soți, care, cu o oră mai

⁸ Muntii sînt în fierbere : se va naște un guzr ■■■
caraghios (n.tr.). (Horațiu, *Arta Poetică*, cîntul 139.)

înainte, primiseră o scrisoare astfel concepută :

„Dragul meu Rodolphe,

Cînd. vei citi această scrisoare, eu nu voi mai fi pe lumea asta. Ultima noastă dismiție, dacă îți mai amintești de ea, îți explică totul. Iar, t^e noi doi. recunosc, tu ești învingătorul. Toate felicitările mele. Îți cedez locul meu. Ia-l și prăjită de el. Ziarele îți vor aduce vestea morții lui Macone. Macone eram eu. Nu o spune nimănui, niciodată, niciodată. E singurul mare serviciu, pe care-l cer de la tine și de la Jenny. între paranteze, țin de asemeni să vă spun că niciodată n-am ucis pe nimeni.

Asta e viața, dragul meu Rodolphe. Plină de surprize, deci merită să o trăiești. Și, totuși, eu o părăsesc. încă o experiență pe care o jaci ? Nu, e un lucru mult mai profund. Și să ntt crezi cumva că tu ești cauza morții mele. E mai profund și decît asta.

în două cuvinte, mi-arn dat seama că, pe această planetă, nu e loc pentru mine. Eu sînt din alt secol, sînt de demult, foarte de demult. Să lupt, să încerc să schimb lumea ? Nu e nimic de făcut. Sînt prea singur. Și, apoi, mai e și norocul, afurisitul ăsta de noroc. Astăzi el se află de partea opusă mie, de partea inșilor mărunți. Norocul, astăzi, s-a îmburghezit, ca și toate celelalte, în această lume josnică. El e de aur sau în bancnote, chiar atunci cînd se ascunde sub văluri ipocrite. Asta înseamnă că, oricum, aș fi fost învins. Atunci ?

Am părăsit Franța liberală, am părăsit acea frumoasă țară, care nu se mai încumetă să creadă într-un stăpîn, pentru că nu se mai încumetă să creadă în Dumnezeu. Am venit în America cu speranța nestăvilită că voi găsi aici altceva sau, cel puțin, posibilitatea acestui altceva. Această posibilitate exista, pînă în clipa în care m-am izbit de colegul meu, Rodolphe Durant. Or, a-l învinge pe Rodolphe Durant e o imposibilitate, pentru că tocmai de el fugeam, cînd am părăsit Franța. Acum, mi-am dat seama că și aici, în America, e cam același lucru. De de; arte, acești vlăjgani semeți, cu părul blond, mi se păreau ceva nou. în fond, e o deosebire foarte mică. Nu, nicăieri în lume nu e loc pentru un cavalier. Cîntecul lebedei s-

a auzit.

Învăluită în poleiala sclipitoare a norocului, această mediocritate nu poate fi decit victorioasă. Ți-o las moștenire. Și, crede-mă pe mine, atîta vreme cît vei fi așa cum ești, vei putea să faci ce vrei din ea. Dar bagă de seamă, nu o jigni. Trăim într-un secol de mici Napoleoni. E singurul rezultat incontestabil dl mării revoluții franceze. Profită de el, dragul meu prieten, și nu uita să-i asasinezi pe toți ducii de Enghien pe care întimplarea ți-i va scoate în cale.

Adio. Iți las jurnalul meu. Publică-l într-o bună zi. Sau, mai bine, nu, lasă-l să moară. E prea frumoasă istoria Franței pentru omenirea contemporană. Poate, mai tîrziu, dacă lucrurile se vor schimba, jurnalul acesta va cădea în mîinile cuiva, care l-ar citi cu interes. Dar, acest mai tîrziu, va veni el vreodată ? Stau și mă întreb. Iar tu, să știi: Al. Macone n-a fost decit un moment urît, de răzbunare, al cavalerului Armând de Liguiercs, cea din urmă zi'îrcolire, cea din urmă încercare.

Adio,

Armând. "

După ce parcurse scrisoarea și a doua oară, John desfăcu pachetul, care-i parvenise odată cu ea. Pe copertă, citi : „Jurnalul, mai. mult sau mai puțin sincer, al cavalerului Armând de Liguieres“. Începea astfel : „M-am născut în anul de grație 1543, dintr-un tată îndrăgostit de aventuri mărețe și dintr-o mamă, care prețuia tot ce-i frumos...”

John nu zăbovi prea mult. Trecu la finele manuscrisului, singura parte care prezenta, pentru el, un oarecare interes : „încetez din viață astăzi, 17 martie 19..., în urma unui glonte de revolver tras în plin de către Majestatca Sa Destinul, unicul și ultimul meu dușman. Adio”.

Gangsterul își ridică ochii de pe manuscris.

— Jennv, tu înțelegi ceva ?

— Absolut nimic.

— Bietul Armând, și-a pierdut mințile. Să te sinucizi, așa, de pomană ! În fond, un imbecil.

— Așa am spus și eu, întotdeauna, adăugă Jenny.

Schițară amîndoi același zîmbet de dispreț. O lungă sărutare puse capăt cazului Armînd.

— Iar acum, zise deodată Jenny, America e la dispoziția ta. Ce intenții ai ?

John dădu din cap, cu hotărîre. Se vedea că, de astă dată, avea să ia o decizie serioasă. Acea de a bate în retragere.

— Acum, zise el pe șleau, mă retrag din afaceri. Vreau să trăiesc în liniște, din rentele mele. Îți convine, Jenny?

— Cum, tocmai acum, cînd ești învingător ? Dar ești nebun ! Dealtfel, nici nu poți să faci una ca asta. După legea gangsterilor, cel ce dezertează e condamnat imediat la moarte.

John nu cunoștea această lege. Astfel că, o clipă, cînd Jenny i-o azvîrli în plin obraz, fu ca și zdrobit. Ce putea să facă ? Iși reveni curînd.

— O șterg în Europa, răspunse el, absolut decis să se retragă. Acolo, nici legea și nici nimeni n-arc vreo putere.

•— Iar eu, John ? Pe mine mă cam uiți.

— Dar te iau cu mine. O să fim foarte fericiți, Jenny, nu-ți fie frică de nimic. Și-o să ne iubim mult de tot.

Jenny schiță un surîs îndepărtat. Descoperea adevărata fire a lui John, adevărata fire a majorității bărbaților din vremea noastră. Și, prin contrast, figura lui Armînd de Liguieres se înălța măreață, aproape unică. 11 regreta. Căci își dădea seama că bărbații din ziua de azi nu depun eforturi decît spre a cădea într-un trai tihnit. Îi era limpede că nu va mai găsi decît inși de felul lui John, care, odată ajunși la o situație, se îngroapă într-o existență îmbuibată. Avea la îndemînă exemplul multor miliardari.

■— Poate să ai dreptate, zise ea, dar nu te pot urma.

— Ești soția mea, Jenny, trebuie să mă urmezi pretutindeni.

— Te înșeli, replică Jenny, cu o mîndrie crudă,

eu sînt nevasta lui John O'Donell. N-am fost niciodată nevasta lui Rodolphe Durant. Dacă se ivește un nou John, bine, o să fiu nevasta lui. Pîna cînd și el va începe să se tîrîie prin viață, ca și tine. Și așa mai departe. Pricepi ?

Rodolphe nu pricepea decît foarte vag și nu-i răspunse decît prin tăcere. Jenny se apropie de el.

— în consecință, zise ea, cu duioșie, mîine plecăm la New York. De acolo iei vaporul.

— Perfect, făcu John, cu o rămășiță de eroism. Și-o să călătorim cu axionul.

— NU) John, cred că pentru tine e mai prudent cu trenul.

El își lăsă ochii în jos.

*

A doua zi, într-o gară mică, de lingă Los Angeles, Jenny, deghizată în mamă bătrînă, se urca în tren, ținînd de mîna un John fără mustață, fără machiaj, schimbat în Rodolphe Durant.

*

Douăsprezece fără un sfert, noaptea, pe puntea marelui transatlantic *Super Lajayette*. Rodolphe era în așteptarea plecării spre Europa. Sirena vuia.

— Iar acum, Rodolphe, ce ai de gînd să faci la Paris ?

Jenny avea cîteva lacrimi în gene. Rodolphe, dimpotrivă, nu părea deloc tulburat.

— Tocmai am luat o hotărîre, zise el. Acum, că am bani mulți, mă gîndesc să mă înscriu în partidul socialist. E visul meu dintotdeauna. Înainte, nu eram destul de bogat, ca să mi-l realizez. Cu ajutorul compatriotului și viitorului șef, Léon Giroflée, o să facem treburi frumoase, Jenny.

— A, da, știu ! Fericire, pace universală... îți urez noroc, Rodolphe.

Nici măcar nu-l sărută. Plecă mîndră și disprețuitoare, așa cum o văzuse el întîia oară.

Jenny era încă pe pasarelă, când Rodolphe o aiunse din urmă. Se întoarse.

— Ce mai vrei de la mine ?

— Jenny, am uitat să te întreb ceva. Voiam de mult s-o fac. Spune-mi, de ce naiba m-ați răpit voi, tu **și** O'Donell, din Bois de Boulogne ? Ți-aduci aminte ?

— A fost o simplă confuzie, răspunse Jenny, rîzînd. Trebuia să răpim un tânăr, pe care-l chema tot Rodolphe Durant și care fusese numit secretar de ambasadă **la** Washington. Trebuia să-l înlocuim cu un om de-al nostru.

Sirena le întrerupse conversația. Jenny iu rugată să coboare pe chei.

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu ! strigă Rodolphe, în urma ei. Eu sînt Durant, cu „T” b.. Cît de proști pot să fie oamenii. Și, totuși, nu zău, să faci o astfel de confuzie.

Imensitatea neagră a marelui transatlantic se pierdea în depărtare, în timp ce New Yorkul creștea încet spre cer. Pe punte, în picioare, Rodolphe Durant se uita la orașul pe care refuzase să-l domine. O clipă, sufletul 1 se umplu de dorință, o clipă fu cuprins de amețeală. Apoi, nimic.

„Și, totuși, nu, zău, să faci o astfel de confuzie !” Rodolphe Durant redevenise el însuși.

¹ în Franța, există mulți purtători ai numelui de Durând, cu terminația în *d*, spre deosebire de personajul acestui roman, al cărui nume se termină în litera *t* (n. tr.).

POLITICIANUL

19 3 4

UBU : Căpitane Bordure, m-am
ho-tărît să te fac duce de
Lituania. CĂPITANUL BORDURE:
Cum, te credeam tare nevoiaș,
Tată Ubu.
UBU : Peste cîteva zile, dacă vrei,
voi domni în Polonia.

(Ubu-Rege, Actul T, scena TV.)

Capitolul întâi

IN CARE SE VEDE CA PĂRE- RILE ȘI CHIAI IDEILE SE POT SCHIMBA IN FUNCȚIE DE CELE MAI NEÎNSEMNATE ÎMPREJU- RARI

Trenul îi ducea în goana mare, spre Paris, pe călătorii descinși de pe *Super Lafayette*. Pămîntul, îngrășat de cirezile de vaci, defila sub ochii bovini ai celor care, sosind în Franța, contemplau, de la ferestrele luxoaselor vagoane Pullman, peisajul bogat și plin de viață al Normandiei.

Cuibărit într-un iotoliu larg și confortabil, tînărul Rodolphe Durant citea *Era Viitoare*, bătfînul organ al partidului radical-social francez. Din cînd cînd, arunca prin fereastră cîte o privire scurtă, plictisită și disprețuitoare, apoi ochii i ae întorceau la ziarul în mijlocul căruia o mare fotografie îl înfățișa pe Narcisse Astric, președintele partidului radical-social, degustând o cremă de lapte pe terasa unei cafenele pariziene. Urma un interviu al numitului Astric, pe care Rodolphe îl citea acum a treia oară, cu o plăcere crescîndă. La plecarea din New York, se hotărîse să se înscrie în partidul extremist de stînga, de sub prezidenția lui Léon Latulipe. Pe drum, însă, își schimbase părerea. Extremismul, cu lipsa lui de suplețe, îl înspăimînta și, odată aflat în tren, Rodolphe alege gruparea puternică, independentă și oportunistă a radicalilor, al cărei președinte era bravul bravilor, șeful Astric.

Șeful ! Rodolphe zîmbi. Căci își amintea că el

Însuși fusese șef, ti încă ce șef, al gangsterilor din America de Nord. La wi moment dat, atunci cînd nu mai avea nici un rival, nu voiseră chiar să facă din el un fel de dictator ? Ce răspundere grea ! Dar Rodolphe Durant, care se săturase de conducere pînă peste cap, refuzase această onoare, iar sufletul său democratic, urmat îndeaproape de trupul neînsemnat, se ferise cu dibăcie, și asta, în ciuda insistenței depuse de Jenny Rould, amanta și asociata sa.

Biata Jenny ! Cit îl iubea ! Și iată că acum o părăsise, în vreme ce el se întorcea acasă, bogat, fericit și în căutarea unui șef. Sărmană și frumoasă Jenny !

Cu cît amintirile sînt mai frumoase, cu atît e mai mare melancolia pe care o nasc. Surîsul lui Rodolphe Durant se învălui, așadar, într-o umbră de melancolie, trăsătură de unire între Jenny și amintirea mamei sale. Dar apăru o întrebare : odată sosit la Paris, va trage la doamna Durant, în apartamentul din piața Batignolles, unde locuia de atîția ani ? Se gîndea cu groază la odăița lui lipsită de confort, ca și la pălărioara învechită și caraghioasă, o „ciupercă de seră“, pe care o purta, din obișnuință, doamna Durant. „Va trebui să se schimbe și mama, altminteri...”

Dealtfel, de la un timp încoace, ori de cîte ori se gîndea la mama lui, o neliniște ciudată puneă stăpînire pe el.

Chibzuind bine, Rodolphe se hotărî să ocolească apartamentul familial, măcar două zile. Apoi o va convinge pe doamna Durant să se mute cît mai curînd, dacă se poate, chiar la prima chirie.

*

Și trenul gonea într-una. în Normandia, ca pretutindeni, trenul aleargă după natură și înhață cîte un oraș. Iar orașul își vede de treburile lui.

★

Paris ! Rodolphe Durant se îmbujora și se repezi la ușă. După o absență de cinci luni, era nerăbdător să revadă Orașul Lumină, orașul său.

Coborî primul din tren și tot primul sări în cel mai mare taxi decapotat, care-i ieși în cale.

— Ia-o pe Marile Bulevarde, îi *spuse șoferului, sentențios. Pînă la Hotelul Americanilor.

Primăvara pariziană spumega de voioșie ; spumă de șampanie, revărsîndu-se dintr-o măreață cupă fumurie. Capul lui Rodolphe se mișca într-una, cînd la dreapta cînd la stîngă, asemeni unui pendul. Cetățeanul din el voia să-și revadă orașul, pe care-l părăsise cu cîteva luni în urmă. Nu-l mai recunoștea. Căci orașul rămăsese același, în vreme ce Rodolphe se întorcea de la New York. Casele i se păreau prea mici, automobilele prea mărunte, străzile prea înguste. Cerul, dimpotrivă, era atît de limpede și de întins, incit Rodolphe se rușină de capitala țării sale, „această capitală cu înfățișare atît de țărăneasă“.

Vederea turnului Eiffel, spînzurat de cer cu un drapel tricolor, îl mai învioră nițel. Dar era atît de solitar acest turn Eiffel! Și, pe lîngă asta, își aminti că, după cum citise prin ziare, urma să fie dărîmat în curînd.

Ce crimă ! In momentul acesta, Rodolphe ar fi vrut sâ fie dictatorul Parisului, spre a-l transforma într-un semeț New York, gigantic și posomorit, acoperit doar de acele fișii inevitabile de cer.

Dezamăgit, trecu pe lîngă Operă, fără ca măcar să se uite la ea, iar bulevardul Madeleine îi făcu o impresie mai degrabă mizerabilă. Copacii, care îl umbreau, învăluind fațadele clădirilor, îl plictiseau peste măsură. In Place de la Concorde, ochii binevoiră să i se deschidă, în timp ce un surîs ușor, de mulțumire, îi înflorea pe buzele palide. Piața îl înveselea, pentru că era mare. Dar de ce Palatul Bourbon, din față, era atît de meschin ?

La intrarea în Champs Elysees, inima i se umplu de bucurie. în sfîrșit, un larg bulevard. Mai

mare chiar decît „al cincilea“ din New York, își spuse Rodolphe, în culmea fericirii.

*

Proaspăt bărbierit, spălat pe mîini — confortul american neizbutind să-l deprindă cu baia zilnică — Rodolphe privea, de la fereastra camerei sale de hotel, spectacolul plin de viață al bulevardului.

Mii de automobile se îndreptau spre Bois; cfe Boulotjne. Pe trotuoare, trecători gătiți ca de duminică. Era o zi ne joi. Copacii, astfel rînduiți, incit să-i apere pe pietoni oe lovituri. Copiii se jucau în jurul copacilor.

La vederea acestei animații, o dorință de plimbare puse stăpînire pe fostul gangster, care se și hotărî pe loc să-și reia, printr-o lungă hoinăreală pe jos, contactul cu Parisu;. Admiră după cum se și cuvenea, bulevardul „cel mai frumos din lume“. Ceea ce, însă, nu-l făcu sa se necăjească mai puțin, din cauză că-i lipseau uriașele bunc.m- guri.

*

Rodolphe dădu o raită prin Place de l'Etoile, co't> ri **pe** bulevardul Bois de Boulogne și se abătu pe o mică **alee** lăaturalnică. Primăvara pictase frunzișul cu un verde **crud** și cu bucuria de a trăi. întreaga natură rîdca și. odată cu ea, întreaga omenire, pe care o strîngea în **brațele** puternice ale începutului de vară.

Rodolphe fu el însuși cuprins de această poftă de **viață**, de această totală uitare a morții și de divina **înlănțuire** în care te aruncă primăvara. **Se** simțea liber și tînăr. tînăr și liber, mai gol decît oricînd, dar răscolit de .> **forță** pe care, în momentul acesta, o socotea unică. Tși mulțumea sieși, pentru admirabila idee ce-i venise, de a renunța la situația sa de gangster-dictator din America. **Pentru** că Rodolphe iubea, mai presus de

orice, libertatea. Era, poate, singurul lucru din lume, pe care-l prețuia într-adevăr. Libertatea! Cuvîntul pentru care străm-ș:i **săi** făcuseră revoluția ! Libertatea ! **A** face numai ceea ce ai chef să faci și nimic altceva. Să nu faci, adică, nimic. A, cît e de bine, să nu faci nimic, cînd ai un g'l în tine ! Nici o grijă, nici o treabă, nimic.

La aceste lucruri se gîndea Rodolphe Durant, la **avantajele** vagabonzilor și **ale** funcționarilor, cînd ajunse, fără a-și da seama, chiar la locul de unde, cu cîteva luni în **urmă**, fusese răpit de către bandiții americani. Nu că dorea să revadă locul fatal ! Dar făcuse, fără voie, exact plimbarea lui obișnuită, **de** odinioară. Rodolphe nu-și putuse schimba niciodată itinerariul cotidian.

Regăsi, astfel, aceeași bancă, în același loc și, la fel ca altădată, se lăsă pe ea. Dar își aminti, după numai zece minute, că de aici fusese răpit și cărat la New York. O ușoară durere în ceafă, amintirea, îl făcu să surîdă.

„Și eînd te gîndești, își spuse el, înduioșat, că de-alci mi s-a tras norocul. Da, grație acestui Bois de Boulogne, grație acestui loc, am eu astăzi atîtea milioane !”

Amintirile dădură năvală, una după alta, și el se văzu deodată transportat în transatlanticul care-l dusesese în Statele Unite, închis într-un cufăr. Revăzu scena dezmeticirii sale de pe vapor, moartea celui ce-l răpise, o văzu pe Jenny Rould, femeia banditului, apărînd, frumoasă și goală, în fața lui. Revăzu toate acele aventuri, care-l siliseră să devină căpetenie de gangsteri, lupta cu Macone, fostul său coleg Annand de Liguiăres, devenit dușman, sinuciderea acestuia din urma, despărțirea sa de Jenny.

Istovit de un trecut atît de încărcat și de recent, Rodolphe se întinse, cit era de lung, pe bancă. Se mai gîndi cîteva clipe la norocul pe care-l avusese, apoi adormi, liniștit, în brațele libertății sale.

Soarele începuse să coboare, când Rodolphe Durant deschise ochii. Acum se simțea odihnit, era în stare, la nevoie, să facă față chiar și unei lupte. Se ridică, înveselit, și pomi cu vioiciune spre marele bulevard. Sumedenia de automobile nu scăzuse încă, iar mulțimea de oameni era încă destul de deasă. Rodolphe, însă, nu mai lua seama la nimic. Nu-l vedea, deși era chiar lângă el, nici măcar pe acel bărbat cu ochelari mari în rame de baga, care-l urmărise încă de la hotel și pe care l-ar fi recunoscut dintr-o mie. Intr-adevăr, în momentul acesta, avea cu totul altceva de făcut, decît să se uite în jurul său. În capul lui, se și închea un plan : se va înscrie în partidul radical-social și își va spori, pe cit posibil, numărul milioanei. Dorința de libertate trecu pe planul al doilea. I-o luase înainte realizarea acestui vis.

Deodată, se ciocni de un cerșetor. Inima l se umplu de milă și se gîndi să-i dea o hîrtie de o sută de franci. Dar, vîrîndu-și mîna în buzunarul hainei, băgă de seamă că portofelul dispăruse. Îngălbeni pe loc. Să i-l fi furat careva în timp ce dormea ? „Țară de bandiți“ mormăi el, furios. „Doar dacă n-o fi căzut sub bancă“. Era cit se poate de necăjit, căci în portofel se aflau hîrtii de mare importanță. Un pașaport fals pe numele John O'Donell, precum și alte documente, care dovedeau diferitele lui identități din America și de care avea absolută nevoie, spre a intra în posesia averii sale.

Rodolphe dădu fuga înapoi. Omul cu ochelari de baga nu se mai ținu după el. Preferă să aștepte, rezemat de un copac. Un zîmbet ciudat îi lumina buzele.

*

Rodolphe nu găsi nimic, nici pe bancă, nici în iarbă. Se întoarse, palid de emoție, și sări într-un taxi. Se grăbea să-i telegrafieze fostei sale amante. Numai ea mai putea să-i procure documentele dispărute. Cum însă el o abandonase, se gîndea să înceapă printr-o telegramă, care să-i împlînzească

sufletul răzbunător. A doua telegramă i-o va trimite mâine. Taxiul se opri la mijlocul frazei, pe care tocmai o ticluia.

După o jumătate de oră de chibzuință laborioasă, în holul hotelului, Rodolphe ajunsese, în sfârșit, la textul definitiv : „Foarte nefericit aici. Cred că nu pot să rămân mai mult de trei luni. Curînd voi fi în brațele tale. Te iubesc“.

*

Ora opt seara. Tulburat, cu sufletul răscolit de presimțiri rele, Rodolphe cobora acum, abătut, cu pași nesiguri, bulevardele care duceau spre piața Operei. Se gîndea la mama lui, ca întotdeauna, cînd 1 se întîmpla o nenorocire, și o tristețe grea îl apăsa. Își spunea că, în momentul acesta, mama lui e singură, își pregătește masa, cu gîndul la el, și se simte, probabil, nefericită. Își mai spunea, de asemeni, că ideea lui, de a nu o revedea decît peste două sau trei zile, nu era dintre cele mai potrivite^

Ochii i se umplură de lacrimi. Pașii începuseră să-l poarte spre piața Batignolles. Dar, cînd fu gata să ajungă, Rodolphe deveni și mai șovăitor și avu curajul de a se întreba încă o dată dacă nu cumva săvîrșește o mare greșală.

Foamea, însă, îl făcu să ia o hotărîre grabnică, amin- tindu-i de deliciosul stufat gătit de maică-sa, de nemaipomenita salată pe care o prepara de obicei și mai ales de acea tartă cu fragi, cum nu puteai găsi în altă parte. Ajuns în fața casei materne, aruncă o scurtă privire la etajul al patrulea. Se vedea lumină prin perdele. Cum sufrageria nu dădea spre piață, iar mama lui nu lăsa niciodată lumina aprinsă în urma ei, Rodolphe deduse că doamna Durant nu luase încă masa și, copleșit de emoție, pătrunse în clădire. Trecu în grabă pe lângă loja portăresei, ca să nu poată fi zărit, și se avîntă pe scară.

Primele două etaje le urcă destul de repede. La al treilea, însă. începu să gîfîie. El, care, ou cinci luni în urmă, urca dintr-o bucată și fără nici o oboseală toate cele patru etaje.

Numai cîteva luni de confort, și rezistența de odinioară i se subrezise. „Evident, francezii sînt niște sălbateci, iar eu n-aș mai putea locui în casa asta infectă. Chiar mă și întreb cum de poate mama să trăiască într-o clădire în care nu poți decît s-o sfîrșești printr-o boală de inimă ?” Avu astfel nevoie de un timp, care lui i se păru interminabil, pînă să ajungă la ușa apartamentului în care locuise vreme de un sfert de secol.

**Sună, cu mina tremurîndu-i de emoție.
Nici un răspuns.**

•— Ciudat, își zise el, cu voce tare. Numai din sufragerie nu se-aude bine soneria. Și, totuși, am văzut limpede, în salon e lumină. Ciudat.

Sună a doua oară și totodată începu să bată în ușa. După cîteva secunde, auzi, în sfîrșit, niște pași. Însă pașii aceștia nu erau ai doamnei Durant. Ușa se deschise.

— Trebuie să fii nebun, de faci atîta gălăgie !

în fața lui Rodolphe, se afla o slujnică fermecătoare, îmbrăcată în negru și cu șorț alb. Rodolphe crezu **că a** greșit etajul și se scuză, bîlbîindu-se :

— Nu, domnule, nu te-ai înșelat, răspunse slujnica. Doamna Durant aici locuiește. Totuși, nu așa se bate la

ușă. Dealtfel, doamna e la masă și n-ar putea primi **pe** nimeni. În seara asta, doamna se duce la teatru.

Rodolphe înlemni locului, uluit de tonul insolent al slujnicei și, mai cu seamă, de prezența ei. Negăsind nici un răspuns, o împinse în lături, cu destulă brutalitate, și pătrunse în vestibul. Nu se înșelase. Era într-adevăr apartamentul mamei sale, apartamentul lui. Și, totuși, nu. **Pe** un perete atârneau două tablouri, pe care Rodolphe nu le cunoștea. Și mai era ceva, un nu știu ce, care-i dădea vestibulului șters de altădată un aer cochet și primitiv, **de care** deasemeni nu-și aducea aminte. Slujnica îl apucă **de** mîneacă. Era palidă și tremura de frică.

■ — Dar, domnule, ce faci ? Cine ești dumneata, pentru numele lui Dumnezeu !

Era convinsă că avea de-a face cu un bandit, dacă nu **cu** un vampir, atît de la modă în Germania, și aproape leșină de groază în brațele lui Rodolphe, care, atingîndu-i **fără** voie sinii, avu o tresărire ciudată.

— Ei, hai, domnișoară, nu te speria. Nu sunt hoț. Einiștește-te. Eu sînt...

În aceeași clipă, un strigăt de bucurie izbucni din camera alăturată.

— Rodolphe !

Ușa sufrageriei se deschise, și în prag apăru, surîzătoare și îmbujorată de emoție, o femeie ce nu părea să aibă mai mult de treizeci și cinci, patruzeci de ani.

— **Dar**, Anna, e fiul meu, strigă ea. Ia te uită, fiul meu !

Și se azvîrli în brațul liber al lui Rodolphe, care, cu brațul celălalt, susținea trupul ca și neînsuflețit al subreței.

— Rodolphe, dragul meu Rodolphe, te-ai întors ! Vino repede. Trebuie să-ți fie foame. Anna, du-te și pregătește camera domnului. E fiul meu, Anna, domnul Rodolphe.

În cele din urmă, Anna se decise să-și vină în

fire **și se** retrase, demnă, în sufragerie.

— Mamă !

— Rodolphe !

Ce mai faci, mamă ?

Dar tu ? Canalie mică

hoțoman

Iată-te, în fine, te-ai întors acasă.

— Eu, foarte bine, mamă, după cum vezi.

— Da, văd. Elegant, ca un gentleman.

— Mamă, mi-e foame.

— Așa e, vino să mănânci. Îți face Cbarlotte la iuteală ceva bun.

— Charlotte ?

— Bineînțeles, bucătăreasa.

Rodolphe nu mai știa ce. să creadă. Mama lui avea, prin urmare, o subretă și o bucătăreasă. Ea, care, de douăzeci și cinci de ani, mătura prin casă **și făcea de** mâncare ! Pe deasupra^ i se părea, schimbată, chiar fizicește. Q lăsase zbârcită și îmbătrînită înainte de vreme, de o viață de muncă, și de griji. Găsea acum o femeie încă frumoasă, bine făcută, fardată cu artă, într-o rochie de mătase foarte elegantă. Un șirag de perle, de care era sigur că e veritabil, și un zîmbet tânăr, tânăr, pe care niciodată.nu i-1 mai văzuse.

Cu ochii țintă la frumoasa lui mamă, Rodolphe pătrunse în sufragerie. Aici, deasemeni, descoperi schimbări. Tapiseriile erau noi și alese cu gust, scaunele nu mai erau aceleași.

— Rodolphe, de ce ai un aer atît de uimit ?

— A, nu, mamă... Dar găsesc atîtea schimbări !

— Am știut cum să folosesc banii, pe care ml **i-al** trimis din America. Asta e tot.

— Da, mamă, dar...

— Să nu-mi reproșezi că nu m-am mutat, mă simt foarte bine aici. Vino să vezi salonul.

Cînd ajunse în salon, lui Rodolphe 1 se tăie răsuflarea. Nu mai era încăperea aceea bătrînească și clasică, pe care **o** lăsase cu cinci luni în urmă, ci **un** salon modern, **de** un gust ales și fără cusur, iluminat de o lustră superbă.

— Mamă, erai în salon ?

— Nu, eram la masă.

— Mi s-a părut că văd lumină.

— Uitasem, probabil, să răsucesc butonul. Foarte simplu.

— A !

Doar atît făcu Rodolphe, care dădea din surpriză în surpriză.

— Mamă, adăugă el apoi, după o tăcere. Te găsesc cu totul schimbată.

— Desigur, dragul meu. Destul m-am spetit patruzeci **de** ani, iat tatăl tău m-a silit îndeajuns să muncesc, **pentru** ca acum, cînd am și eu ceva parale, să nu profit **oîței**, nu-i așa ? N-am dreptate ?

— Da, mamă.

El, însă, nu părea convins. Eleganța mamei sale, luxul **rafinat** al apartamentului, servitoarele, prospețimea ce se răspîndea de pretutindeni, toate astea îl iritau profund. **Era** deprins să vadă în mama sa mai curînd un soi de guvernantă, iar în privința aceasta îi semăna răposatului Călestin Durant, tatăl său, care nu admisesese niciodată **că o** femeie i-ar putea fi superioară, nici chiar aceea care, printr-o nenorocire a soartei, devenise într-o zi doamna Durant.

— Desigur, dragul meu, reluă ea. M-am folosit de banii **pe** care mi i-ai trimis, ca să aduc în casă ceva din atmos**fera** pe care am cunoscut-o cînd eram copil, la mama, și, ca să reînnoiesc unele prietenii, pe care viața mă oblig**ase** să le părăsesc. Și mă simt bine, Rodolphe, crede-mă. Și-ți sînt recunoscătoare.

Ea îi era, poate, recunoscătoare, însă el, Rodolphe, **regreta** amarnic că-i trimisese banii. Își spunea că eternul feminin e cu mult inferior eternului masculin. Se îndreptă, urmat de maicăsa, spre camera lui. O găsi întocmai cum o lăsase. Nimic nu era schimbat, nici măcar **oala** de noapte.

■— Dar, mamă, de ce n-ai renovat și camera mea ?

— Nu, puiule, camera ta, nu. Am lăsat-o așa, cum **tu** însuși ai lăsat-o. Zilnic veneam în camera

asta, să stau puțin de vorbă cu tine. E singura încăpere în care te **regăseam**. Așa că n-aș fi schimbat-o nici pentru un imperiu. Pricepi ?

El nu pricepea nimic. Se simțea atins în amorul **propriu**, necurat, și făcu o mină supărată.

— Ciudat, i-o trînti ea, cît de tare semeni cu tatăl tău !

Rodolphe se supără cu atît mai mult, cu cît întot- **deauna-și** admirase tatăl.

— Papa era un om cinstit.

?

— Și, apoi, era un idealist. Lui nu-i stătea mintea la mobile și la rochii. Papa iubea ideile. Iar eu sînt mîndru că semăn cu el.

•— Adevărat, răspunse ea, zîmbind, nu-i plăcea să am rochii. Dar îi plăcea foarte mult ca alte femei să aibă.

■— Iarăși, născociri.

— Poate.

Cu un gest de nemulțumire, doamna Durant se ridică și, fără altă' vorbă, trecu în sufragerie, se reazează la masă și începu să mănînce, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîm- plat, ca și cînd fiul ei n-ar fi revenit, după o absență de cinci luni.

— Haide, Anna, grăbește-te. Nu vreau totuși să pierd teatrul.

Rodolphe tresări.

— Ba nu, zău, mamă, doar n-ai de gînd să te duci la teatru, tocmai în ziua cînd m-am întors acasă !

— Și de ce nu ?

El încercă să o sărute. Sărutările lui întîlniră o piele îndărătnică. Iar cele cîteva lacrimi mărunte, ce brobo- neau frumoasele gene ale doamnei Durant, nu i se mal rătăciră pe obraji, astfel că Rodolphe nu le văzu.

— Mamă, nu-i așa că nu te duci la teatru ? Sînt obosii de drum. Trebuie să mă ierți, dacă'-am fost nițel obraznic.

— Așa ai fost întotdeauna.

- Ba nu, mamă, exagerezi. Și, în afară de asta, nu înseamnă că ești obraznic când îți aperi tatăl.
- Dimpotrivă...
- Mamă, spune-mi că nu te duci la teatru !
- Dacă-așa vrei tu...

Cma se desfășură în liniștea cea mai deplină. Rodolphe nu mai îndrăznea să spună o vorbă, iar doamna Durant părea hotărâtă să tacă. Dealtfel, ea mânca foarte puțin, în timp ce fiul său își umplea farfuria.

T}^{1'} încerca ei, gătești mult mai bine decât Charlotte.

Ea zîmbi, însă nu găsi de cuviință să răspundă. Iar Rodolphe nu insistă. În forul său interior, începea să regrete că a venit să-și vadă mama, Dar își schimbă părerea, eind Anna se ivi cu o mirobolantă tartă cu cireșe, Rodolplie își luă o bucată enormă.

— Ș.tii, mamă, zise el, cu emfază, după ce o devoră. Tu o făceai mult mai bună.

Ea nu îi răspunse nici măcar printr-un zîmbet, ceea ce-1 aduse pe Rodolphe Durant în culmea desperării;

— Nu mă-ntrebi ce-am făcut în America ? rosti. Cum am cîștigat toată averea asta ?

— Banii, tu știi, nu mM interesează.

— Da... Numai că a trebuit să lupt, ca să-i cîștig. Cu sudoarea frunții.

De astă dată, ea nu se putu stăpîni să nu rîdă din toată inima.

•— Dar, apropo, zise după o clipă, unde-ți sînt valizele ?

Rodolphe se înroși pînă-n vîrfurile urechilor.

— La gară, răspunse el, la întîmplare.

Ea, însă, nu părea să-1 creadă.

— Adică, le-am lăsat la hotel, adăugă Rodolphe. Un hotel mic, pe strada Vaugirard.

— Ți-a fost, adică, rușine să locuiești în piața

Bati- gnolles ? Ha, ha ! Și-ai preferat, atunci, hotelul, nu ? Să zicem, de exemplu, Hotelul Americanilor.

— De unde știi ?

Ea râdea într-una, mulțumită de încurcătura fiului său. Au uneori și mamele duioasele lor răzbunări.

— Dar nu știam nimic, de unde vrei să știu ? Am spus și eu, așa, într-o doară.

De astă dată, Rodolphe deveni de-a dreptul furios, și-i era necaz că maică-sa nu e o persoană streină sau o amantă, în care caz ar fi luat-o cu siguranță la palme. Acum îi părea rău după liniștea atât de stîngenitoare de pînă adineauri.

Liniștea, însă, nu voia să se întoarcă, întrucît doamna Durant râdea nebunește.

— E idiot, să rîzi în felul asta, mamă.

— Idiot ești tu...

După ce-i dădu acest răspuns, o umflă și mai tare risul. Cuprins de mînie, Rodolphe se ridică de la masă și se retrase în salon. ; •—

Ea veni în grabă după el.

— Ei, bine, zise, continuînd să rîdă. Vrei să mă duc la teatru ?

Imitînd atitudinea de mai înainte a mamei sale, Rodolphe nu răspunse. Dar ea, mult mai blajină și, dealtfel, mult mai delicată, iar pe deasupra mai fiind și mamă, se aruncă în brațele lui și-l sărută.

— Nu mi-o lua în nume de rău, dragul meu. M-ai făcut să rîd, tu ești de vină. De ce nu mi-ai spus de la-nceput, că stai la Hotelul Americanilor ? E așa de firesc... Eu la fel aș fi făcut, cu siguranță, dacă m-aș fi întors din America. Găsesc că e un lucru foarte -natural. Și, pe lingă asta, n-aveai cum să știi că schimbasem toate camerele...

•— În afară de a mea, o întrerupse el.

— Sigur, în afară de a ta. Tu nu-nțelegi ?

— Nu, răspunse Rodolphe.

— Văd și eu, zise doamna Durant, de astă dată, pe un ton mai curînd îndurerat. Din nefericire, asta nu se poate explica. Nu, nu, astea sînt lucruri ce nu pot fi explicate.

— Și de ce ?

•— Să schimbăm discuția, propuse ea. Spune-mi ce-ai făcut în Statele Unite. Povestește-mi totul.

Deși nu o înțelegea, simțea totuși o tulburare afectivă în glasul doamnei Durant, ceea ce-i merse la inimă.

— Să lăsăm pe mâine, mamă. Astăzi sînt prea obosit. Și, apoi, știi aproape tot, din scrisorile mele.

— Da, însă, cu toate astea...

Nu putea să-i povestească, totuși, mamei sale, că el fusese cel mai cumplit gangster din Statele Unite, că săvîrșise crime.

— Nu, nu, mai bine mâine. Și, dealtfel, nici nu am într-adevăr ce să-ți mai spun. Că am lucrat ? nu-i interesant. Că, la un moment dat, datorită unor afaceri bine învîrtite, am cîștigat ceva bani, nici ăsta nu-i un lucru extraordinar. Că am pierdut cea mai mare parte din averea pe care-o adunasem, e o chestie de noroc. Nu poți avea totul. Iar dacă vrei să cîștigi, trebuie să știi să riști. Poate am riscat un pic prea mult.

Doamna Durant continua să-l asculte, cu îngăduință. Un surîs imperceptibil îi aluneca din cînd în cînd pe buze.

— Și de ce nu, mamă ? spuse mai departe Rodolphe. Evident, am riscat. Doar așa te poți lansa. Și, apoi, eu, unul, ador riscul. Am avut întotdeauna înclinația riscului. Numai tu n-ai băgat de seamă niciodată. Dealtfel, nici eu. Adeseori nu ne cunoaștem pe noi înșine.

■— Se poate, zise ea, cu neîncredere. Uneori, omul se înșală chiar și în privința copiilor lui. Dar, fiindcă veni vorba, nu l-ai întîlnit cumva la New York, din întîmplare, pe fostul tău coleg de Liguieres ?

Rodolphe se înroși din nou. Căuta ceva prin aer, o minciună, o funie, de care să se agațe. Căci, lucru curios, chiar și simpla pronunțare a numelui lui Armând îl împiedica să mintă.

— Ei, l-ai văzut ?

— ■ Pe cine ?

— Pe Armând de Liguieres. E a doua oară că te-ntreb.

Rodolphe simți, deodată, cum îi paralizează gura. Trebuia să-i spună mamei sale că Armând murise din vina lui ? Putea să-i spună totul ? De cînd plecase la New York nu se mai gîndise la Armând. Mortii nu-l interesau. Și iată că, din pricina mamei sale, Armând, de care el atîta se ferise cit l-a știut în viață, reapărea acum — s-ar fi zis anume — ca să-l tortureze.

— Ei, bine. da. zise el, în cele din urmă.

— Ce mai face ?

— Cine ?

— Vezi bine că Armând.

— Dar nu l-am văzut, mamă. Niciodată.

Ea nu insistă peste măsură.

— Te întrebam, deoarece a scris o carte foarte bună. **E**, dealtfel, un tînr foarte inteligent.

— I-ai citit cartea ?

— Firește, de vreme ce-ți spun că e bună. Eu nu vorbesc aiurea.

■ — Nu știam că citești.

— Sînt multe lucruri, pe care tu, dragul meu, nu le ptii. Le vei învăța, cu timpul.

Cu timpul, Rodolphe învață că toate cărțile sînt niște bătrîni proaspăt bărbieriți.

— Nu cred, zise el. Am cîștigat ceva experiență. Cînd ești singur, viața te învață o sumedenie de lucruri, cîte nici un părinte de pe lume nu te poate învăța. Am plecat singur și cu totul de bună voie. Știam că tu niciodată nu m-ai fi lăsat. Și am reușit, se poate spune, împotriva voinței tale. Da, mamă, căci tu niciodată nu m-ai fi lăsat să pîec, așa cum am făcut-o. M-ai fi oprit. Nu-i așa ca m-ai fi oprit ?

Doamna Durant, însă, preferă să tacă. Își dădea bine seama, că fiul ei îi toarnă la minciuni. Nu știa, desigur, ce anume îl împinsese pe Rodolphe să părăsească Franța. Dar era convinsă că nu plecase cu totul de bună voie. Firește, nu-și putea imagina

că fusese răpit de gangsteri, însă niciodată nu l-ar fi crezut capabil pe Rodolphe să plece de capul lui, să-și încerce norocul și să muncească în America, și cu atît mai puțin l-ar fi văzut avîntîndu-se în afaceri și riscînd o mică avuție, spre a face din ea o mare avere, așa cum pretindea. În plus, îl cunoștea îndeajuns de bine, ca să știe cu cîtă ușurință minte. De aceea, avînd o repulsie aproape fizică față de minciună, nu voia să insiste prea mult. Destul o mințise Celestin Durant, soțul ei, vreme de aproape treizeci de ani.

★

Vor exista întotdeauna ființe care se vor plînge împotriva minciunii, cu alte cuvinte împotriva fericirii lor.

*

— N-ai aerul că ascuți ce-ți spun, zise Rodolphe. — În timp ce continua să îndruge la gogoși, observase ca mama lui nu mai era atentă la vorbele sale.

Nu, nu, ascult. Dar mă cam doare capul

Rodolphe tăcu. Pricepuse în cele din urmă că nu lua nimic în serios din toate aceste povești. Și îi fu necaz pe ea, după cum îi era necaz pe toți aceia, care îl simțeau, ori de cîte ori se încumeta să recurgă la cea mai nevinovată minciună. Încerca să o dreagă și, printr-o fărîmă de adevăr, să-i recîștîge încrederea.

— Știi, mamă, pe Armând, l-am văzut la Chicago.

— Știam.

— De unde știai ?

— Pur și simplu, am ghicit. Sau, ca să-ți spun și eu adevărul, mi-a scris chiar Armând.

Rodolphe se făcu palid. Armând fusese, deci, în corespondență cu mama sa. Ce putuse oare să-i scrie ? Simți cum îi fuge pămîntul de sub picioare.

— Dar ce e cu tine, Rodolphe ?

— Nimic, mamă, nimic... Dar ce ți-a scris ?
Arată-mi scrisorile lui.

— Nici nu mă gîndesc. Ce, nu cumva v-ați certat ?

— Da, așa e. Mă tem să nu fi umblat cu intrigă. Știi cum e Armând, e cam intrigant.

— Ba nu, dragul meu, te înșeli. Dimpotrivă, numai spune decît lucruri foarte bune despre tine. Da, lucruri admirabile.

Rodolphe răsuflă ușurat ca spăpat de o mare povară. Cu toate acestea nu era tocmai sigur de ceea ce-i spunea mama lui.

— Aș vrea să le citesc, mamă. Fii bună, arată-mi-le. Doamna Durant fu din nou cuprinsă de un rîs nebun.

— Ha ! Ha ! Păi eu, abia putu să vorbească, n-am nici o scrisoare.

De astă dată Rodolphe nu se mai putu stăpîni. De mai bine de o oră, mama lui rîdea de el, iar el rămînea mai departe în fața acestei femei îngrozitoare și, colac peste pupăză, îi mai povestea și viața lui, fără ca ea să se înduioșeze cîtuși de puțin. Zămisli pe loc proiectul de a renunța să mai trăiască în această țară, unde toată lumea-și bate joc de el, această țară lipsită de seriozitate, în care totul e luat în glumă. Da, da, se va reîntoarce lîngă Jenny, care, la o adică, e nevasta lui și care crede tot ce spune el, și lîngă acei americani de treabă, care nu pun la îndoială cuvîntul dat. Niciodată, însă, cît va trăi el, nu-i va mai frecventa pe francezi, niciodată, nici chiar pe cci din America. Luă hotărîrea nestrămutată de-a părăsi imediat apartamentul și de a se refugia cit mai grabnic în patul imens ce-l aștepta la Hotelul Americanilor. Se ridică.

Doamna Durant nu-i dădu nici o atenție. Nu mai rîd'ea, ei se uita undeva, în vid. Se gîndea la această teribilă lege a eredității, la această fatalitate, prezentă chiar aici, în fața ei. Găsea, cu toate acestea, în fiul său, multe trăsături de care-și

dădea seama că sînt și ale ei. Anumite gesturi de-ale lui erau luate de la ea, numai de la ea. Dar cîte, altele, îi aminteau de tatăl lui ! De ce să semene atît de mult cu tatăl ?

În momentul acesta îi era silă de fiul ei, care, într-o seamă de apucături, avea cutezanța de a se lua după acelea, atît de vulgare, ale lui Celestin Durant. Și nu voia, pentru nimic în lume, să admită ca o făptură atît de lipsită de calități ar putea să-i semene și ei. Or, această asemănare era totuși aici, de față, mică și slută. Doamna Durant aproape că se înroși de rușine.

Dinaintea ei, în picioare, cu pălăria pe cap, Rodolphe își lua rămas bun, cu un aer rece și prostesc. Îl fixă, cu ochii ei mari, verzi, și nici măcar nu-i întinse mîna. Rodolphe avu surpriza de a vedea în fața lui o ființă, pe care niciodată nu și-o imaginase, mama sa, frumoasă și plină de dispreț. Se simți cu atît mai umilit și, furios, îi întoarse spatele. Ea îl lăsa în pace, nu făcu nici un gest spre a-l reține.

Buimăcit de această atitudine, pe care nu o pricepea, Rodolphe se răsuci către ea.

— Mamă !

Ea avu o tresărire, și nimic altceva. Doamna Durant era o femeie de calitate.

*

— Nu-mi spui noapte bună, mamă ?

■ — Noapte bună.

— Asta e tot ?

— Da.

■ — Mamă !

Acest „mamă” fusese aruncat ca o chemare desperată, ca o ultimă chemare. Doamna Durant rămase neclintită. Cu ochii îft continuare ațintiți asupra fiului ei, avea un aer de dispreț, de care, altminteri, Rodolphe își dădu prea bine seama.

— Mamă !

Ea nu se sinchisi.

Glasul lui îi aducea prea mult aminte de al

răposatului. Or, nu putea să răspundă acestei chemări. Îndurase de-ajuns acest glas, vreme de mai bine de douăzeci de ani, că să mai aibă puterea de a-l suporta. Nu, nu, acestui glas ea nu-i va mai răspunde niciodată.

Rodolphe se îndreaptă încet spre ușă. Vedea foarte bine, **că mama** lui e nemulțumită de ceva, dar nu reușea să priceapă din ce cauză. „Poate-mi știe viața din America, își zise, și probabil mă condamnă c-am fost gangster. Sigur, asta e. I-o fi scris canalia aia de Armând. Ah, ticălosule, bafta ta e că ești mort! Altminteri...”

Ajuns la ușă, se întoarce din nou către ea. Doamna Durant nu-și schimbase locul, iar înfățișarea, cu atât mai puțin. Părea că așteaptă cu nerăbdare plecarea fiului ei, **a** cărui prezență nu mai putea să o suporte.

— Așa e, mamă, zise Rodolphe, hotărît să-i descarce mamei sale întregul adevăr. Te-am mințit.

— N-are nici o importanță, răspunse ea. Poți să pleci. N-are importanță.

— Ba, da, mamă, are importanță.

— Nici una.

— Ba da, pentru că te-ai supărat.

— Nu sînt supărată, zise ea, rece.

— **Dar...**

— Du-te !

— Mamă !

Ea nu răspunse, iar Rodolphe ieși, de astă dată mai **'decis** decît oricînd să părăsească pentru totdeauna frumoasa țară a Franței.

Timp de cel puțin cinci minute, doamna Durant rămase nemișcată. Apoi, se ridică brusc.

— Rodolphe, băiatul meu, Rodolphe **1**

Nimeni nu-i răspunse la chemare. Atunci, ea coborî în stradă, alergînd.

În locul fiului său, găsi un individ cu părul bogat, de culoare întunecată și cu cehii ascunși îndărătul unor ochelari mari, de бага.

— Doamna Durant ? o întrebă el.

— Da... Dar...

— Fiul dumneavoastră a plecat cu un taxi.

— Dar dumneata cine ești ?

Necunoscutul îi întoarse spatele și se îndepărtă,
tîrîndu-și pașii.

În noapte, se auzi un clopot care suna a liniște.
Era luna.

Capitolul II

ÎN CARE SE VEDE CA TIMIDITA- TEA E PRIELNICĂ UNEI IUBIRI FULGERĂTOARE

Ora nouă, dimineața. Lipit de fereastră, soarele se desfăta, răscolind încăperea cu nerușinatele lui hohote de rîs. Rodolphe Durant își deschise ochii cîrpiți de somn. Îi deschise plictisit, ca din obligație. În ciuda zilei aurite, care astfel răzbatea pînă la el, fostul gangster nu era în toane bune. Vise macabre și coșmaruri pline de semne rele nu-i lăsaseră toată noaptea sufletul să doarmă. Pe deasupra, îi era necaz că o rupsesse într-un mod atît de caraghios cu mama lui, după cum îi era deasemeni necaz că-și părăsise iubita, a cărei lipsă abia acum o resimțea. Era prima oară, în viața lui, că Rodolphe, dușmanul femeilor, se simțea singur. Iar singurătatea aceasta îl apăsa mai greu decît oricînd, această nemărginită singurătate, în care e învăluit neantul. Niciodată, femeia, fie mamă, fie altceva, nu fusese într-atît de dorită. Pe întuneric, visele, cel puțin, se puteau desfășura în felul lor, înlocuind realitatea. Cîtă vreme, soarele nu făcea decît să-i adîncească și mai mult singurătatea. Astfel că Rodolphe se grăbi să-și închidă pleoapele la loc. Dc plictiseală, însă, pleoapele devin, transparente. Și, în cele din urmă, eroul nostru se lăsă în voia crudei deșteptări.

Ochii i se redeschiseră și făcură înconjurul camerei, în calea lor, zăriră, strecurată pe sub ușă, o telegramă. Gura lui Rodolphe se strîmbă

într-un rînjete de bucurie. Părăsindu-și într-o clipită proasta dispoziție, sări din pat și se repezi asupra mesajului albastru. Nerăbdarea și

bucuria îi erau atît cTe mari, încît abia reuși să.-l deschidă. După ce, însă, citi conținutul, se îngălbeni, iar voioșia inimii se stinse.

„Distrează-te bine Paris. Inutil revenire New York. Găsit bărbat. Banii tăi sint ai mei. Nu mai răspund la telegrame și scrisori.“

Jennys

Rcdophe văzu, într-o străfulgerare, cum frumosul **său** palat de? aur, construit eu. atîta de puțină trudă, se prăbușește pe de-a-niregul, asemenea unui castel din cărți de joc. Iși. dădea limpede: seama de catastrofă, în toată cruzimea ei. Nat făcu^ totuși,, nici, o; mișcare; deprins cum era, încă de multă vreme,, cu loviturile fatalității. Și era într-adevăr obișnuit cu asta Oare- nu fatalitatea, căreia el îi spunea noroc, îi adusese o avere uriașă, și nu ea îl făcuse, la un moment dat, omul cel mai puternic din America ? Era, deci, normal ca el să pună prăbușirea lui brutală pe seama aceleiași fatalități, pe care o numea acum neșansă. Nici o clipă nu se învinovăți pe sine de ceea ce se petrecuse. Nu-i trecu prin minte, nici măcar o dată, că, lăsîndu-și toți banii sub un nume de împrumut, și încă în America, săvîrșise o mare prostie, și că Jenny, care nu aștepta decît ca el să plece, aranjase la iuțeală să i se plăsmuiască o procură falsă și să pună astfel mîna pe întreaga lui avere.

Nu, nu, totul se trăgea din vina nenorocului, care, deodată, se înverșunase împotriva lui, după cum, mai înainte, îl copleșise¹ norocul. Așa încît, contînd pe faptul că nu putea să fie decît un lucru trecător și că, în curînd norocul va triumfa din nou, Rodolphe Durant, după o scurtă clipă de îngrijorare, își comandă un mic dejun îmbelșugat.

*

Nefericirea, adeseori, produce foame. Poate, de

aceea o țară, care se crede nefericită, se revoltă, cerînd pîine. E greșit să crezi că un popor e nefericit pentru că-i e foame. Dimpotrivă, îi e foame, pentru că-i nefericit și, mai cu seamă, pentru că i se spune că e nefericit. De •Ici pornesc aproape toate revoluțiile.

*

Așadar, Rodolphe ceru de mîncare. În așteptarea proviziilor, se vîrî la loc în patul moale și începu să se gîn- fiească la noua lui situație.

„Prin urmare, își spuse, bani nu mai am. Din fericire, •m pus de-o parte trei mii de franci. Așa încît, cel puțin, voi avea cu ce plăti hotelul. Bun. Dar pe urma ? Mama, datorită mie, e acum mai mult decît bogată. Însă cu mama stau prost. În consecință, trebuie să mă pun bine cu ea. Bun. Și să mă mut din nou în piața Batignolles, după care vom vedea. Da, vom vedea...”

Mulțumit că rezolvase atît de repede o situație care, cu numai cîteva clipe înainte, pareă mai mult decît alarmantă, Rodolphe surise de plăcere și se răsuci în pat, cu fața la soare.

Da, vom vedea, însă...

— Jenny, gemu el.

Dar Jenny nu era acolo. Nici chiar soarele, deși atît de zglobiu, nu ajunsese încă pînă la ea. Rodolphe își spuse că luminosul astru călătorește spre iubita lui și se uită la el cu invidie.

•— Jenny !

Acum, cînd o știa pierdută pentru totdeauna, se pomeni dintr-odată că-i pare rău după ea. Din întreaga aventură, unică și minunată, din America, el nu reținuse decît singura lui noapte cu Jenny, prima și ultima lui noapte de dragoste. Toate celelalte întîmplări, care, în ahip firesc, ar fi trebuit să-l schimbe cu totul sufletește, erau ca și cum nici n-ar fi existat vreodată. Astfel, perspectiva de a nu-și mai vedea niciodată iubita îl făcu să se înfioare de neliniște.

■— Jenny, Jenny, de ce mă părăsești, de ce ?

Scotoci prin sertarul noptierei și scoase de acolo fotografia unei blonde și tipice americance. Lacrimile prinseră să-1 brăzdeze obrajii trandafirii și banali, strivindu-se de fotografie.

Cineva bătu la ușă.

■— Intră.

Era chelnerul. Aducea șuncă, ouă, cafea cu lapte, dulceață, pline prăjită și unt. Rodolphe se năpusti asupra lor, ca un lup hămesit. Întîmplările ce se succedaseră cu atîta repeziciune. Întîmplările care-i răsturnaseră în întregime planurile și averea, avuseseră cel puțin darul, după cum am văzut, de a dezlănțui în el o foame feroce.

Mîncă, prin urmare, tot ce se afla pe masă. După care închise ochii și începu să viseze, treaz, că face dragoste cu Jenny, transformată în pernă. Rămase astfel multă vreme, cit mai mult posibil. Apoi, pleoapele i se redeschiseră. iar Rodolphe mai luă o dată telegrama și o reciti, de la un cap la altul. Abia acum îl cuprinse furia. „Tîrfă ordinară ! Dacă pun vreodată mîna pe tine...”

Rupse fotografia în mii de bucăți, se ridică, își făcu bagajele și, plin de energie și de revoltă, se hotărî să părăsească pentru totdeauna Hotelul Americanilor și dragostea. Fără părere de rău, căci Rodolphe se adapta oricărei situații și, prin însuși faptul că era sigur că nu se va mai duce niciodată în America, redeveni, ca prin farmec, parizianul de odinioară. Coborî, așadar, plin de speranță, își lăsă valizele în hol și ieși, cu mîinile în buzunar. De astă dată, însă, n-o mai apucă prin Champs Elysees, spre Bois de Boulogne, ca în ajun, ci se îndreptă spre Sena, pe care, după întoarcerea lui la Paris, uitase s-o revadă.

*

Abia atinge timpul florile, în treacăt, iar florile sînt triste. Atît de mult ar vrea să și-1 păstreze pentru ele I Timpul macină sufletele, iar sufletele

sînt triste. Ar vrea atît de mult să-1 îndepărteze de la ele ! Fluviile sînt niște suflete pe care timpul le atinge numai pe deasupra. Astfel trece Sena, cu apele-i întotdeauna tinere, fără să-i pese de nimic, prin istoria Franței.

Mulțumită ei, Rodolphe găsi că Parisul e frumos. **Se** simțea, totodată, pretutindeni acasă la el. Timpul, pe care, mai înainte, nu-l văzuse decît la prezent, îi apărea acum în întreaga strălucire a plenitudinii. Trecutul **se** înălța în el, mai sus decît zgîrie-norii ; cît despre viitor, îi călca pe urme, uitîndu-se cum curge Sena, elegantă și puternică. Prezentul nu mai era decît o trăsătură de unire.

Rodolphe trecu podul Alexandru al III-lea, contemplă o clipă Invalizii și se gîndi la Napoleon. După care o pomi de-a lungul cheiului.

Porumbeii de la Louvre îl întîmpinară, ca să-i ureze bun venit, în timp ce Notre-Dame îi silea ochii să se uite la cer, să iubească cerul.

Rodolphe își iuți pașii, salută în treacăt statuia lui Voltaire și ajunse în fața catedralei pe care, prima oară în viața lui, încercă să o admire. Fără, însă, a izbuti.

— Domnule, știți cumva cine a construit-o ?

Se întoarce. Dădu peste o destul de frumoasă anglo-saxonă, care, voind probabil să afle amănunte în legătură **tu** arta gotică, profita de pezența lui, ca să-1 întrebe.

Deși știa englezește, el îi răspunse în franceză. Furia lui, de mai adineauri, împotriva femeii, se reaprinsese brusc.

— Adresează-te în altă parte, doamnă, îi spuse el tinerei fete, scurt și necuviincios. Eu nu știu nimic.

Și-i întoarce spatele.

— Nu știam că francezii sînt atît de răi, zise tîoăra temei, indignată.

— Eu sînt american.

— Oh, *You speak english ?*

Rodolphe nu se osteni să-i răspundă. Se îndreptă, cu pași grăbiți, spre bulevardul Saint-

Michel. Prea curioasa turistă se și adresa acum altui trecător.

*

Bulevardul, plin de studenți, trezea în Rodolphe amintiri din tinerețe, cu o vechime de cinci luni. Umbla acum încet, se uita la toate, își aducea aminte. Atomi Intelectuali pluteau prin aer, îi atingeau în treacăt sufletul, poate, mediocru, dar civilizat.

Prin forța obișnuinței, Intră în cafeneaua Mahieu. Era locul unde, altădată, își întâlnea colegii. Ii găsi și astăzi **pe** toți, ca și înainte, în afara de Armând de Liguieres, adunați în același loc și discutînd probleme grave. Ca de obicei, fără să spună o vorbă, Rodolphe luă **loc la** masa lor, și nimeni, ca de obicei, nu-l întrebă nimic, **ca** și cum n-ar fi trecut decît o oră de cînd îl văzuseră cu toții. Iarăși ca de obicei, Rodolphe își comandă o halbă brună și începu să asculte, dealtfel fără a pricepe nimic, discuția **ce se desfășura** în jurul mesei. În ziua **aceea**, Jean Rimeau, André Fissot și Charles de Liguieres făceau filozofie. Dacă lui Rodolphe nu-i prea plăcea acest **sol** de conversație, la care, altminteri, niciodată nu participa, admira în schimb metoda de discuție, iar lucrul acesta îi făcu plăcere, ca de obicei.

Dintre cei trei prieteni ai săi, Charles de Liguieres fu singurul care-i trimise lui Rodolphe un zîmbet. Văr cu **Armand**, **Charles avea aproape aceleași** trăsături, **aceeași** privire inteligentă, **dar mai** potolită, același zîmbet fermecător pe buzele cu linii delicate. Rîdea însă mai rar și mai puțin sarcastic, avea părul mai bogat, dar blond, fruntea mai mare, dar mai puțin revoltată. Rareori intervenea în conversație, dar, de fiecare dată, cînd spu- < nea ceva, era ascultat. Poate, o anume timiditate ori, poate, un anumit dispreț, datorit unei experiențe pe **care** veacurile i-o depuseseră în sînge, îl oprea de la o prea mare exaltare într-o

discuție fie și profundă.

— Vorbești ca un Jupiter Ciclop, îi spuse el lui Jean Rimeau, care-și apăra metafizica.

Gluma aceasta, Jean Rimeau, licențiat în filozofie, nu o găsi pe gustul său.

— Poate, mai bine se vede cu un ochi, decât cu doi.

Dându-i replica, el rîse cam albastru și își puse **brațul**, protector, pe umărul lui Rodolphe.

Bine făcut, brunet, Rimeau era de o inteligență **vie**, înclinat către efectele teatrale. Mîinile mari, de țaran, îi punctau cu gesturi largi vocea gravă și convingătoare. Cu profilul său aproape roman, era un bărbat frumos, fără nimic, totuși, din aerul antipatic al filfizonului. Se îmbrăca neglijent și nu părea să acorde vreo importanță înfățișării sale fizice. Jean Rimeau, dealtfel, obișnuia să spună că bărbatul e un animal atît de urît, îndeosebi prin comparație cu femeia, încît n-are rost nici să încerce măcar să facă pe frumosul.

— Un Jupiter Ciclop, ha, ha, ha ! Ce zici de asta André ?

, Un aer efeminat îl făcea pe André Fissot antipatic la prima vedere. Dar această impresie nu dura prea mult. Căci Fissot nu avea efeminate decât unele gesturi rare, repede înecate în vocea lui masculină, de bariton. *

André era de-a dreptul urît. Urîtenia 1 se topea, însă, în felul său fermecător de a vorbi, de sub a cărui stăpînire era destul de greu să scapi. Șe încingea și el în discuție, ca și Rimeau, dar găsea că, dimpotrivă, bărbatul e mult mai bine făcut decât femeia, pentru care nutrea un dispreț profund. Iar cînd discuția alunecă, așa Gum alunecă discuțiile, de la Platou ța fiublectul femeie, André Fissot luă apărarea sexului *taré, împotriva* prietenului său, Jean Rimeau. Apoi sîs întoarse Cătré de felguières.

— Nu-1 așa <â am dreptate ? ti întrebă.

Charles zîmbi.

Discuția è cu totul de prisos.

Dar Rodolpné înălță Capul. În această chestiune se simțea capabil să Intervină.

Eu cred ca André are dreptate.

Çei trei prieteni se răsuciră către el. Fissot era furios, în timp ce Rimeau triumfa, căci o aprobare venită din partea lui Rodolphe era privită mai degrabă prost.

Charles de Liguières părea și se distreze zdravăn de farsa pe care fostul gangster i-o juca fără voie prietenului său, și îl îndemnă să-și expună punctul de vedere. Rodolphe îi fu recunoscător.

— Sigur că da, reluă el, Fissot are dreptate, femeia e • ființă inferioară.

— Dar de ce susții una ca asta, pe ce te bizui ?

— Pe o veche experiență, pronunță Rodolphe, sentențios.

Dintr-odată, lui Fissot îi trecu supărarea. Amuzat, aștepta cu nerăbdare ca Rodolphe să dea explicațiile ne-tesare, spre a putea să râdă cu toții în hohote.

— Care experiență ? întrebă Charles. Se prefăcea că au-1 crede. Tu, care n-ai avut nicicând vreo relație cu texul slab ?

Fostul gangster surise misterios, ceea ce avu darul de a-i face pe Jean și pe André să izbucnească într-un râs nebun.

— Puteți să rîdeți, zise Rodolphe. Cine ride la urmă, ride mai bine.

Dar André Fissot, care avea o foarte bună memorie vizuală, își aduse aminte că nu-1 mai văzuse de multă vreme pe Rodolphe.

— Apropo ! E cel puțin o lună de cînd n-ai mai fost văzut.

— Vrei să spui cinci luni, rectifică Rodolphe.

— N-are nici o importanță. Nu facem dccît să ucidem timpul. Dar unde-ai fost ?

— Am fost în America.

— În America ? Dar cu ce... ? Vreau să spun, cu ce bani ?

— Asta mă privește.

Cei trei prieteni se uitară unul la altul, de-a

dreptul uimiți. Nu le venea să creadă că Rodolphe Durant a devenit obraznic, atît de brusc. Căci niciodată, pînă atunci, nu îndrăznise să se exprime într-o manieră de-o asemenea energie. Știînd ce influență are asupra amicului său, Charles de Liguieres căută să-l tragă de limbă.

— Nu te supăra, bătrîne. Noi ne interesăm de tine, iar tu ne-o iei în nume de rău. Evident, nu ești obligat să răspunzi, dar găsesc teribil de scandalos să te simți ofensat pentru că vrem să știm ce-a făcut vechiul nostru prieten, Durant, timp de cinci luni.

Rodolphe nu putu să reziste acestei avalanșe de cuvinte înduioșătoare. Își zise că și-a jignit prietenii și, rușinat de propriul curaj, se hotărî să le dea cîteva lămuriri. Dar continua să se întrebe ce anume le-ar putea spune. Se întreba, îndeosebi, dacă nu cumva Armand de Liguieres nu îl ținuse la curent pe vărul său, Charles, cu peripețiile lui din Statele Unite.

— Ai perfectă dreptate, Charles. Da, ai dreptate. Am fost un idiot. Recunosc.

— Dacă e un secret, pe care ții neapărat să-l păstrezi pentru tine, zise André, noi nu insistăm.

— Nu e nici un secret, răspunse Rodolphe, înroșin- du-se. De ce vreți voi să fie vreun secret ? Am plecat în America. Asta e. În ce fel ? Nu e greu să treci oceanul. Voi credeți că e mare brînză. Da de unde ! Și, apoi, nu e scump. Am întîlnit, din întîmplare, un individ, care avea destui bani, ca să-mi împrumute cei cîteva dolari, cit face o călătorie cu clasa a treia pînă la New York. Ajuns la New York, m-am descurcat eu. Dealtfel, nu prea bine. Așa că iată-mă întors. Intr-adevăr, nu merita osteneala să merg pîn-acolo. îmi pare rău. Și uite-așa, încheie Rodolphe, cu un aer triumfător.

Nu-și dădea seama că nici unul dintre cei trei prieteni, care-l cunoșteau prea bine, n-avea cum să fie convinși de ceea ce le spusese. Și, în primul rînd, Charles de Liguieres.

— Nu l-ai întîlnit cumva, din întîmplare, pe

Armând ? zise Charles.

Rodolphe păli, ca de fiecare dată, cînd cineva pronunța numele lui Armând.

— Adevărat, l-ai întîlnit ?

— Nu... Adică da, abia izbuti să articuleze Rodolphe.

— Ia te uită ! Spune-ne ce știi de el. De aproape patru luni nu mi-amai scris, ticălosul.

Rodolphe se simți din nou în largul lui. Deci Armând nu-i scrisese nimic vărului său. În consecință, Charles nu știa nimic din ceea ce se petrecuse. Și, cum Armând e mort, nu va' ști nimeni nimic. Niciodată. Singurul pericol e Jenny, dar ea e prea departe.

— Pe Armând;.. Da, l-am văzut la Chicago.

— Ia te uită ! Nu, zău !

— Ii merge foarte bine, zise simplu Rodolphe. Lucrează...

O. lovitură de pumn în masă îi făcu pe obișnuiții cafenelei să tresară.

— Minți ! strigă Jean Rimeau, roșu de mînie. Nu l-ai văzut pe Armând.

Tonul obraznic al amieului său făcu să 1 se urce bietului Rodolphe sîngele la cap.

— Iar ca dovadă că l-am văzut, replică el, pot să vă dau un amănunt, pe care nici unul dintre voi nu-1 știe.

— S-auzim.

Rodolphe ezită un moment.

— Ei, bine, zise el apoi, pe un ton grav și convins. Aflați că prietenul nostru, Armând de Liguieres, a murit.

Privirile celor trei prieteni se înfipseră, toate deodată, în ochii înspăimîntați ai. lui Rodolphe. Acesta din urmă nu mai adăugă nici un cuvînt la fraza lui hotăritoare. I se părea că și așa spusese prea mult.

Jean Rimeau rupse cel dinții tăcerea.

— Dovada, zise el

— N-o am.

Rodolphe nu putea să le arate prietenilor săi scrisoarea pe care i-o lăsase Armând, înainte de-a **se** sinucide.

— N-o am, dar vă jur pe ce am eu mai scump pe lume, că e mort. Știți prea bine că nu sînt chiar atît de nebun, îneît să mint într-o chestiune atît de gravă. V-o jur.

Glasul lui Rodolphe părea atît de sincer, îneît, **de** astă dată, nici chiar neîncrezătorul Rimeau nu putu **să-l** pună la îndoială.

Un aer îndurerat se așternu pe masca blajină și jovială **a** lui Charles de Liguieres.

— Nimeni nu m-a anunțat, zise el. Cu toate că sînt singura lui rudă mai apropiată.

— Nu te-a anunțat nimeni, pentru simplul motiv **că** Armând își schimbase numele. A fost ucis de gangsteri, iar ziarele spun că făcea parte din banda adversă. **De** asta nici n-am vrut să asist la înmormintarea lui. **Nu i-am** văzut trupul de cît din întîmplare. Era sigur el. **Bietul** Armând! **Am** cerut amănunte, însă nimeni n-a **vrut** să mi le dea. A fost înmormîntat la Los Angeles. Numele lui de împrumut era Smith. înainte de **plecare i-am** depus flori pe mormînt. Bietul Armând ! Asta e tot **ce** știu. Aș fi vrut, să aflu mai multe amănunte, dar...

Tăcu. Ar fi putut, totuși, să-și debiteze minciunile la nesfîrșit. Ei credeau acum tot ce le spunea. Dar însuși Rodolphe se săturase și prefera să tacă.

Palid ca un cadavru, Charles își plăti Țapul de bere și plecă fără a spune un cuvînt.

André și Jean nu se clintiră de pe scaunele lor.

*

Rodolphe își goli halba de bere neagră. Temîndu-se **de** întrebările supărătoare ale lui Jean, se pregătea să **plece** și el, cînd o fată tînără, bine făcută, urîță, dar plină de farmec, veni să se așeze la masa lor.

Yvonne Cros, studentă la belle-arte, apărea întâia oară în fața lui Rodolphe Durant. Iar Rodolphe rămase pe scaun.

— Bună ziua, Jean, bună ziua, André, zise Yvonne, cu o voce degajată. Dar ce e cu voi ?

— Nimic.

Ochii lui Jean îi aruncară niște priviri lacome. Prefă- cîndu-se că nu le vede, fata luă loc lângă André.

— Dar ce se întîmplă ? reluă ea.

— Am primit un pui de veste proastă. Atîta tot.

■ — Aș putea îndrăzni să vă cer să mi-o spuneți și mie ?

— Dacă vrei... Dar vei regreta.

— Spune, totuși.

— A murit Armand. La Los Angeles. Probabil, asasinat de gangsteri.

— Nu se poate !

O tăcere dureroasă se așternu în jurul mesei, o tăcere grea de amintiri.

La auzul îngrozitoare vești, Yvonne Cros abia de mai sufla și nu ceru nici un fel de amănunte în privința morții. Prefera probabil, să și-o imagineze în felul său, atît de frică îi era să nu fi fost o moarte banală. Or, avea o asemenea oroare de banalitate încît ea însăși devenea banală, căutînd într-una originalitatea cu orice preț.

Numai că, de astă dată, împotriva obiceiului, buzele ei nu rostiră nici o frază sforăitoare și se abținură de la orice fel de citat din autori de avangardă sau din Shakespeare. Ceea ce dovedea că Yvonne Cros era foarte tulburată de moartea fostului său prieten. Poate, în momentul acesta, îi părea rău că nu fusese mai tandră cu bărbatul care, într-o bună zi, se descotorosise de ea, nemaiputînd suporta caracterul ei afurisit. Iar Yvonne nu făcuse nimic atunci spre a-1 reține. Dar nu găsise nici pînă astăzi pe nimeni capabil să-1 înlocuiască. Și asta nu din cauză că n-ar fi căutat.

Poate, regreta, deasemeni, farmecul incontestabil al lui Armand, disprețul său față de

lume, înclinația spre riso și mai ales noblețea lui.

— Dar e îngrozitor ce-mi spuneți...

Numai atita zise, iar ochii mari i se umplură de lacrimi.

— Da, îngrozitor, consimți André.

Jean Rimeau era nervos. De aproape trei luni, de cind se da în vînt după Yvonne, încerca să-i cucerească inima și se vedea mereu disprețuit, în vreme ce André și, mai cu seamă Charles, păreau să aibă mai mult succes pe lîngă ea. Și iată că, acum, se mai amesteca și-un mort și reușea să tulbure, la rîndul său, sufletul tinerei femei.

Vedea iubirea moartă a Yvonnei, cum renaște doar la vestea că fostul ei amant a dispărut. Așa că încercă să rupă această tăcere apăsătoare și să pună capăt, scurt, ravagiilor amintirii.

— Ești cam tăcută astăzi.

Yvonne Cros nu-și dădu nici o osteneală să-i răspundă. Poate nici nu auzise cuvintele lui Jean.

— Yvonne, de ce nu-mi răspunzi ?

Ea păru că se întoarce brusc la realitate.

— Ai spus ceva ?

— Bineînțeles...

— Iartă-mă, n-am auzit nimic. Ce ziceai ?

— Ei, bine, că te găsesc puțin mai tăcută decît de obicei. Cred că-i tot ce-am spus.

— N-ai spus mare lucru, răspunse ea sfidătoare.

O apucase, pe neașteptate, unul dintre accesele ei de semeție, care-o năpădeau din cînd în cînd și pe care Jean, altminteri, i le cunoștea foarte bine, de vreme ce se temea de ele. Mai prudent decît de obicei el tăcu.

În tot acest răstimp, Rodolphe nu încetă să contemple formele, atît de bine croite, ale Yvonnei. Privirile lui greoaie, de bou sentimental, îi devorau trupul. Era și el pierdut din plin în amintiri. Căci nu atîta pe Yvonne o admira, cît asemănarea dintre ea și Jenny, dintre cele două trupuri. Ura împotriva femeii se topise ca prin farmec. O dorință amoroasă se aprindea în el, îi subjugă simțurile, îl chinuia. Or, Rodolphe nu suferea chinul. În plus, timiditatea îi dădu un astfel de curaj că hotărî pe loc să-i facă

Yvonnei Cros propunerii matrimoniale. Intervenția nefericită a lui Jean îl opri la timp, iar Rodolphe își dădu iute seama, datorită bunului său simț, că nu venise încă momentul pentru acest soi de cerere.

Se resemnă și el, ca și ceilalți, și tăcu. Or, se întâmplă că tăcerea lui timidă îi plăcu Yvonnei, care, în momentul acesta, nici nu putea să prețuiască altceva. Contrastul dintre înfumurarea lui Jean și purtarea rezervată și modestă a celui alt, era în favoarea lui Rodolphe. Yvonne se convinsese repede că pe necunoscutul, care se afla în fața ei, moartea lui Armand îl durea cu mult mai mult decât pe nesuferitul Jean Rimeau, aproape tot atât de mult cât și pe ea. Astfel că privirile-i duioase — lucru rar din partea ei — se opriră cu plăcere asupra bietului Rodolphe, care, în locul oricărui răspuns, își lăsa pleoapele în jos. Yvonne găsi că e un gest admirabil. La rîndul ei, își spuse că momentul e prea grav, spre a-1 face pe un tînăr atât de pur să creadă că dragostea dintre ea și el ar fi posibilă, însă nu se gîndea decât la asta.

— Nu fi supărată pe mine, Yvonne, se încumetă Jean.

— Nu văd de ce-aș fi supărată, răspunse ea cu aceeași semeție. Dacă nu poți pricepe o seamă de lucruri, asta sigur nu e vina ta.

— Ba, replică Rimeau, am priceput foarte bine.

— Ce-ai priceput ? Că, în clipa asta, te detest mai mult decât oricînd ? Că Armand, în clipa asta, înseamnă pentru mine tot atât de mult, pe cît mi-e de silă de tine ?

— Yvonne, interveni André. Lasă...

— Aș vrea atât de mult să fiu singură, André.

Ofuscat, Jean Rimeau se ridică, trăgîndu-1 și pe André Fissot după el. Nici măcar nu-și luă rămas bun de la Yvonne. Cît despre Rodolphe, era atât de puțin luat în seamă, îneît nici unul dintre cei doi prieteni nu se gîndi să-i întindă mîna. Ca de obicei uitaseră de el.

Rodolphe rămase singur cu Yvonne Cros. Ar fi vrut să se ridice și să plece, ca și prietenii săi, dar timiditatea lui își pierduse orice îndrăzneală. Preferă, deci, să rămână pe loc, fără un cuvânt, așteptând ca fata să se decidă mai întâi să plece.

Yvonne, însă, nu avea nici un chef de plecare. Tăcînd într-una, înțepenise pe scaun, s-ar fi zis că incapabilă pînă și de cea mai mărunță mișcare, în fața lui Rodolphe, încremenit și el de teamă să nu atragă atenția fetei.

Rămaseră astfel mai bine de zece minute, Yvonne nedespărțită de Armând, în vreme ce Rodolphe ezita între Jenny și Yvonne. Ea își rețrăia acum, pînă la cele mai mici amănunte, viața petrecută cu Armând, timp de două săptămîni. Abia acum îi înțelegea delicatețea sufletească, precum și marea lui inteligență. Nu-i mai părea rău după nimic, însă trăia momente de deliciu, pe care nu le avusese niciodată în realitate, dar le simțea atît de intens, ca și cînd ar fi făcut parte cu adevărat din existența ei. Astfel o purtară amintirile înapoi, pînă la data cînd Armând plecase în America. Din clipa aceea viețile lor se despărțiscră, iar Yvonne nu-și mai putu imagina nimic. Atunci, cu totul firesc, privirea îi căzu asupa lui Rodolphe. Era sigură că știe mai multe decît ea.

— L-ai cunoscut ?

Rodolphe tresări și se făcu de culoarea unei roșii.

— Pe cine ?

— Păi... Armând.

— Da, l-am cunoscut. Am fost unul dintre cei mai buni prieteni ai lui.

— Curios. Nu mi-a vorbit, totuși, niciodată despre dumneata. Care e numele dumitale ?

— Rodolphe Durant.

Ea zîmbi, înțelegînd de ce Armând nu-i vorbise nicio dată despre prietenul sau, Durant.

— Poate știi cum a murit ? Trebuie să fi fost magnific.

— Eram acolo.

Yvonne se trase mai lingă Rodolphe, aproape cu

tandrețe.

— Spune repede. Trebuie să fi fost într-adevăr minunat.

Rodolphe își fixase din nou privirile asupra fetei. Și din nou, în locul Yvonnei, o vedea pe Jenny, cu trupul ei atât de atrăgător, din nou o dorea, din tot sufletul, dacă nu din tot trupul. Își spunea că, spre a o seduce, nu trebuia să laude prea mult calitățile lui Armând, dar, pe de altă parte, își dădea seama că dacă, din întâmplare, s-ar porni să-l defăimeze, ar sfârși prin a-și pierde întregul avantaj. Vedea limpede că, dacă voia să se facă iubit de Yvonne, lucrul acesta nu era posibil decât prin prisma amintirii lui Armând de Liguieres.

— A murit asasinat, zise el, șurîzînd.

Yvonne fuma o țigare ordinară și avea mai curînd un aer de mîhnire amestecată cu ură.

— Asasinat, repetă Rodolphe.

— • De cine ?

— Eh, de gangsteri. Asta, în America, e riscul ccl mai mic. Acolo e simplu să dispari.

— Dar ce interes aveau să-l omoare ?

— Nu știu nimic de asta.

Rodolphe voia să facă din moartea lui Armând un asasinat banal.

— Văd că nu știi mare lucru.

Rodolphe se gîndi să bată în retragere.

— Adică, începu el, adică nu știu exact. Înțelegeți, n-am fost de față.

— Mi-ai spus că erai acolo.

— Da, la moartea lui, nu însă la asasinat. Oricum...

— A spus ceva ?

Rodolphe întrezări momentul prielnic și apăsă pe butonul cu mîinciuni.

— Dacă-mi aduc aminte bine, cred că a rostit numele dumitale. Te cheamă Yvonne, nu-i așa ?

— Da.

Cum ea nu-l cunoștea pe Rodolphe și cum ceea ce auzise îi convenea de minune, nu-l bănuî nici o clipă de măsluirea adevărului. Faptul că Armând își amintise de ea, îi aduse o asemenea bucurie, în

uită de moartea lui și se apropie și mai mult de mesagerul acestei vești a tît de bune.

— Pe mine mă cheamă Durant, zise Rodolphe, după ci te va minute. Da... Rodolphe Durant.

— **A? !**

— N-ai aerul că mă crezi.

— Ba da, ba da. Dealtfel, mi-o spui a doua oară.

Da ce să nu te cred ?

Îl prinse de mină. Neprevăzînd chiar un asemenea succes, Rodolphe nu reacționează în nici un fel. Se lăasă în voia soartei, conform vechiului său obicei. Și, firește, totul merse strună. După un scurt răstimp, îi luă la rîndu-i mîna și i-o sărută. Cu gravitate, cu sinceritate.

Obişnuită mai degrabă cu impertinența masculină, și încă zdruncinată sufletește de vestea morții lui Armând, Yvonne rămase cum nu se poate mai mișcată de respectul pe care i-l arăta Rodolphe. Îi era recunoscătoare acestui tînar atît de diferit de ceilalți, îndeosebi atît de diferit de Jean Rimeau, care-o sîcîia cu neîndemînarea lui. Văzu în Rodolphe bărbatul pe care să i-l opună lui Jean.

— Ești amabil.

— Aș !

— Da, așa e, nu ești o brută, ca alții.

— Crezi ?

— Constat. Poate mă-nșel.

— Ai dreptate, se grăbi Rodolphe. Sînt lămurit în privința celorlalți. Nici eu nu mă pot înțelege cu ei. Cu dumneata, Yvonne... îmi permiți să-ți spun Yvonne ?

— Dar te rog, Rodolphe. Nici n-ai admite să-mi spui altfel.

El surise triumfător. Un surîs enorm, **măreț. Din** fericire, ea nu-l observă.

— Ce voiai să-mi spui, Rodolphe ?

— A, da ! Ziceam că... Voiam să spun...

Se străduia să-și aducă aminte cu exactitate de cuvintele prin care crezuse că o seduce pe scumpa lui Jenny, cuvinte pe care într-o zi îl auzise pe

Armând spunîn- du-i-le aceleiași Jenny.

— Ești frumoasă, Yvonne.

— Dar...

— Nu mă respinge. Uită-te la mine. Ai să vezi pînă-n adîncul sufletului meu. Ascultă, Yvonne...

Îi sărută odată mina, privind-o drept în ochi, așa cum citise el într-un roman. Ea, amețită, n-avu cum să vadă, în privirile lui, decît sufletul acela magnific, pe care-l întîlnise doar în două rînduri : o dată, la Armând, și altă dată, într-un basm rusesc. Atît de n r t o răscolise amintirea lui Armând, incit pînă și în contrariul iui îl regăsea într-una pe Armând. Or, dintre toți prietenii ei, Armând era pînă astăzi singurul care nu se purtare deloc brutal cu ea, singurul ce dovedise oarecare elegantă în dragoste. Purtarea lui Rodolphe nu putea să-i facă, 'n consecință, decît plăcere, mai ales în momentul acesta. Își lăsă, așadar, mina în voia lui și, odată cu mina, toată inima ei.

Cit despre Rodolphe, nu mai ținea seama de nimic. Se înfierbînta, sărind cu ușurință peste orice spectacol. Dragostea îl ajuta în asemenea măsură, incit ajunse pînă într-acolo că amăgea femeia, amăgindu-se *pe sine*.

Yvonne Cros căzu in cursă. Credea că întrevede, a dtma oară în viața ei, adevărata iubire și, mai ales, adevăratul amant : exact bărbatul pe care îl găsisese în Armând. N-: se îndoia nici o clipă de sufletul curat al lui Rodolphe, nici o clipă nu se îndoia de inteligența, de caracterul său neînfricat. Era o mare plăcere pentru ea să facă din Rodolphe o copie aproape fidelă a unui Armând de Liguieres imaginar.

— în sfîrșit, zise Yvonne, înduioșată, te-am găsit. Te caut de atîta timp !

— Și eu, Yvonne. Nu crezi că te caut de o veșnicie ?

— Să nu crezi că sînt atît de perfectă. Mă tem că sînt departe de ceea ce-ți închipui.

O dorință crescîndă făcea din Rodolphe aproape un nebun. Aproape nebun, deci așa cum îi plăcea Yvonnei. O dorea atît de mult, îneît ajunse pînă

într-ăcolo că-i propuse să meargă amîndoi la ea acasă. A doua oară în viață, Yvonne nu refuză. Căci trăsnetul iubirii o lovisese și pe ea, aproape la fel de puternic ca și pe Rodolphe.

— Unde locuiești ?

— Nu departe de-aici, pe strada Gav-Lussac. Dar t. ■ ? — La mama.

— Păcat.

— N-arc importanță. Vino, Yvonne. Mergem la ti.-?'

— N-o să ai decepții, Rodolphe ?

— Vino repede.

Porniră, braț la braț, spre hotelul modest, în care locuia Yvonne.

Făcură drumul în tăcere, tăcerea iubirii, căreia nu-i lipsea decît lumina lunii. Cărnurile ațîțate de așteptare și amintirea morții fremătau în speranța plăcerii.

Cînd ajunseră la micul hotel, Yvonne se opri în fața ușii. Părea că ezită.

— Yvonne !

— Vezi, mă gîndesc acum, zise ea, să nu-ți închipui, poate, că sînt o pasăre de noapte.

— Ești nebună, Yovvne.

— Nicidecum, însă...

Lui i se păru că deslușește în cohii ei ci te va lacrimi,

— Vreau să fii soția mea, Yvonne.

Ușa hotelului se închise în urma lor.

Capitolul III

ÎN CARE SE POATE VEDEA CA UN ACCIDENT NU E ALTCEVA DECÂT NOROCUL CARE VINE ALERGÎND

— Ah, te ador ! Dac-ai ști, numai, cit te iubesc !
Dac-ai ști !

Atârnată de gâtul lui Rodolphe, Yvonne nu-1 mai lăsa să plece.

— Rămîi, rămîi, ai să pleci mîine.

Și, cu toate astea, își petrecuseră întreaga după-amiază împreună, iar noaptea tocmai dădea să înghită seara. În dragoste, însă, timpul își pierde din prestigiu sau, cum ar zice un filozof destul de cunoscut, timpul se transformă în durată pură.

Inclinîndu-se peste umărul Yvonnei, Rodolphe se uită cît e ora la ceasul lui de mîină. Ora nouă. Se smulse din brațele ei.

■— Alerg, Yvonne, lasă-mă, e vorba despre fericirea noastră.

— Mi-e teamă, mi-e teamă, că nu te mai întorci.

— Doar o oră, și mama te va primi la pieptul ei.

— Niciodată n-o să mă primească.

— Imposibil. Eu fac ce vreau. Nu e decît' o simplă chestiune materială. Sînt banii mei, eu i-am cîștigat. Nu mă poate refuza.

— Și dacă te refuză ?

— Dar, îți spun, e imposibil.

Rodolphe sărută din răspuțeri gura destul de cărnoasă a iubitei sale, o depuse cu delicatețe pe tinăra femeie în patul răvășit, își luă pălăria, uită

pardesiul. înainte de a deschide uşa, mai contemplă o dată, îndelung, ochii straniu de negri ai Yvonnei. Citi în ei întreaga-i pasiune pentru el şi, deasemeni, ca şi când ochii ei erau nişte oglinzi, pasiunea lui pentru ea. După care, cu sufletul încătuşat, se hotărî, în fine, să părăsească încăperea.

Coborî aproape în fugă cele trei etaje şi nu se opri decît în piaţa Medicis. Negăsind nici un autobuz, începu să alerge pe strada Vaugirard. Trecu astfel de Senat, urmărit de ochii Yvonnei. Dragostea ţîşnea din el, prin toţi porii lui, strunindu-i picioarele să fugă din ce în ce mai iute. Yvonne îi intrase în sînge, cu atît mai mult cu cît lucrul acesta nu i se întîmplase, acum o lună, cu Jenny. Simţea că niciodată n-ar mai putea-o părăsi şi că viaţa i se legase pentru totdeauna de a Yvonnei Cros. Or, niciodată nu-şi spusese asta, în legătură cu Jenny. Ea nu-i dăduse decît primul demaraj, necesar oricărui tînăr spre a şti ce va să zică dragostea sau, cel mult, să mai aştepte ceva. Evident, o iubise. Inşă numai ca acei adolescenţi ce nu ştiu bine ce e dragostea şi nici înfrîngerea. Pe cînd acum, nu mai era acelaşi lucru. Acum iubea ca un bărbat, precum în marile romane.

Gonind într-una, Rodolphe se gîndea la toate aceste lucruri atît de complexe, care-i apăreau acum atît de simple. în imaginaţia lui, Yvonne era o fir^ă fermecătoare, cu un caracter blajin, excelentă femeie de casă, pe scurt, cu totul altfel decît Jenny. Nici măcar nu-şi punea întrebarea cine e această fată, pe care el o adora, dar care putea foarte bine să fie un monstru, după cum putea fi un înger. Rodolphe nu se îndoia de Yvonne. Iar Yvonne, altminteri, se îndoise vreo clipă de el ? Cunoaştem îndeajuns de tîrziu fiinţele pe care le iubim ca să rămînem, în privinţa lor, cu amintirea cea mai frumoasă. Aşa că sîntem fericiţi, atît înainte, cît şi după.

— Au, ajutor !

Pe strada Guynemer, un automobil apărut în plină viteză nu mai putu să oprească la timp, iar Rodolphe Durant se pomeni proiectat pe trotuar. Strada era pustie. Nimeni nu văzuse accidentul.

Un bărbat cam de cincizeci de ani, cu ochii ieșiți din capul năucit, sări din mașină și se aplecă în grabă, odată cu șoferul său, asupra lui Rodolphe, al cărui corp era în aparență inert.

— Nu cred să fie grav, domnule prezident.

— Sper. Haide, repede, apucă-1 de picioare. Idiotul, ce încurcătură ! Mîine toate ziarele vor fi pline cu povestea **asta**.

Rodolphe închise ochii. Dincoace de pleoape văzu privirea duioasă a Yvonnei, ceea ce-i dădu atîta forță încît începu să strige ca un nebun.

— La mama, duceți-mă la mama, în piața Batignolles, vreau să merg la mama, auziți ?

Făcu un efort și se agăță de pardesiul aceluia pe care-1 socotea, în clipa aceasta, drept cel mai înverșunat dușman al său.

Acesta din urmă se văzu obligat să cedeze. Enervat, îi porunci șoferului să meargă în piața Batignolles. **Rodolphe** surise de bucurie. Obrajii își recăpătară ceva din culoarea **lor** trandafirie, mareîndu-i astfel eternul noroc. Iar el nu uită să-și spună că mama sa, înduioșată de accident, îl **va** primi mai frumos și va accepta mai lesne să-i cedeze o parte din banii lui.

— Cred că te simți mai bine.

— O, nu, domnule !

Bărbatul din automobil fu cuprins de îngrijorare.

— Simți ceva ? întrebă.

— Mă doare capul.

— Are să-ți treacă. Nu-ți face griji, te iau sub protecția mea. Am bani, am tot ce trebuie. Ți-aș fi, însă, recunoscător dacă nu ai spune nimănui nimic. Eu sînt deputat, aș avea neplăceri. Știi cum sînt ziarele.

Rodolphe, care pînă atunci nu se gîndise să se

uite la interlocutorul său, se hotărî, în fine, să-1 privească în faţă. Un surîs de mulţumire îi înflori pe buze.

— Domnul Astric, zise el.

— Mă cunoşti ?

— Fireşte. Cine nu vă cunoaşte ? Eu însumi sînt radical-social.

Şeful partidului radical-social păru îneîntat.

— Cum te cheamă, tinere ?

— Rodolphe Durant.

Astric era fericit. În sfîrşit, un tînăr care-1 preţuia, care-i împărtăşea ideile. Văzu în Rodolphe posibilitatea de a fi urmat de către tineret, de către tineretul intelectual, care, pînă acum, nu putea să-1 sufere, lucru ce-i fusese adesea reproşat. Nu-şi definise el însuşi gruparea, nu mai de mult decît în ajun, ca fiind a celor dintre două vîrste, posedînd adică entuziasmul tinereţii şi înţelepciunea celor bătrîni ? Nu-şi dădea seama că, dinspre partea tineretului, partidul său nu avea decît credulitatea, iar de la bătrîni, cel mult senilitatea.

— Bine, zise el, sînt bucuros, Durant, că te-am cunoscut. Da, foarte bucuros.

— Mă'doare capul rău de tot.

— Are să-ţi treacă, are să-ţi treacă, nu-ţi face griji, am eu bani şi tot ce trebuie.

Rodolphe văzu limpede folosul pe care l-ar putea avea de pe urma accidentului. Pentru şi mai multă siguranţă, îşi închise ochii, prefăcîndu-se că se simte rău, şi nu mai mişcă. Astric se înverzi de spaimă. O interpelare în Cameră, urmată de o campanie de presă bine susţinută, şi iată-1 cu prestigiul zdruncinat, iată viitoarea sa prezidenţie de Consiliu ducîndu-se pe apa sîmbetei şi, odată cu ea, toate profiturile pe care le sconta.

În clipa, însă, în care automobilul opri în piaţa Batl-gnolles, Rodolphe se trezi.

Aşa-zisui rănit se lăsă purtat pe braţele lui Astric şi ale şoferului. După un timp, care celui ce conducea partidul radical-social francez i se păru interminabil, ajunseră în fine, gîfîind, în faţa uşii de la etajul al patrulea. Astric sună. Cum era tîrziu, le

deschise însăși doamna Durant. În fața acestui spectacol neașteptat, mama lui Rodolphe abia dacă putu să scoată un țipăt. Albă de emoție, ea nu-și pierdu totuși capul. Dealtfel, obrații trandafirii ai fiului său îi dovedeau că nimic prea grav nu se întâmplase.

— • Nu-î nimic, doamnă, nu vă speriați. Un accident ușor, nu e grav. Vă asigur, doamnă, nimic grav, doar a amețală.

Doamna Durant nu răspunse,

— Mamă !.

— Rodolphe, dragul meu, ești rănit ?

Rănitul fu întins pe canapea.

— Mă doare capul, mamă.

— Nu-i nimic, puiule, zise doamna Durant. O să treacă. Și îl legă repede la cap cu un prosop muiat în apă. Însă Rodolphe se încăpățâna să ofteze adine și să **geamă**.

— Capul meu, capul meu, repeta el într-una.

— Un nefericit de accident, doamnă, insistă Astric. **Dar**, după cum vedeți, nimic grav. Șoferul meu, dealtfel, **n-are** nici o vină.

— Călăule, făcu doamna Durant, indignată.

Astric fu cit pe-acți să leșine el însuși de frică. Simțea că lupta cu această mamă, spre a-i obține tăcerea, **va** fi anevoioasă. Încercă să o impresioneze pe doamna Durant, cu titlurile lui de noblețe republicană.

— Eu sînt... Permiteți-mi, doamnă, să mă prezint. Sînt Astric, deputat, șef al partidului radical-social francez.

Efectul fu exact contrariu celui așteptat. Auzindu-i numele, doamna Durant se umplu de mînie.

— Te știam călău al poporului, izbucni ea. Dar nu-mi închipuiam să fii chiar în halul ăsta.

11 străpungea cu privirea, palidă, necruțătoare, aproape mareață. Bietul Astric nu mai știa unde să se ascundă. Ochii lui căutau zadarnic un refugiu. Se și vedea pierdut, **și** bîlbîi o scuză banală. Din fericire, Rodolphe era de **față și** nicidecum în

primejdie de moarte.

— Domnul Astric, zise el, a fost foarte cumsecade. Avea glasul încă slăbit.

Prezidentul răsuflă ceva mai ușurat.

— Vedeți, doamnă ? Sînt departe de-a fi criminalul la care vă gîndiți.

— Asta mai lipsea, să fii brutal cu el. Ești un neobrăzat !

— Iertați-mă, doamnă, dar vă înșelați. Iar ca dovadă, **vă** declar că am intenția de-a mă ocupa de fiul dumneavoastră. Vreau să-l iau imediat ca secretar, pînă cînd să fac din el un deputat și, cine știe ? poate, chiar ministru.

Astric era îneîntat.

— Se acceptă, aruncă Rodolphe.

Buzele i se lățiră într-un zîmbet voios.

Doamna Durant nu mai zise nimic. Își dădea seama că fiul său se simte foarte bine, iar durerea lui de cap nu era decît o născocire, menită să-l înduioșeze pe Astric, dacă nu și pe ea însăși. Și din nou îl văzu, în Rodolphe, pe răposatul ei soț. Iar sufletul îi se umplu din nou de aceeași ură. Or, știa bine că nu e nimic de făcut, Rodolphe va deveni secretarul lui Astric. Nimic pe lume, nici chiar ea, n-ar putea să-l împiedice. Cunoștea prea bine voința celor din neamul lui Durant, spre a se îndoi măcar o clipă.

În ciuda profundului ei dezgust față de Astric, de partidul lui și de tot ce e Durant, luă, deci hotărîrea de-a **nu** se opune în zadar și de-a nu rosti nimic.

Între timp, prezidentul, care încă nu pricepea că victima lui e nevătămată, îi puse iar prosopul ud **pe** frunte, continuînd să-i dea curaj.

— Te iau ca secretar și... Îți jur, te voi împinge înaintea și vei ajunge departe.

— Acum n-aș putea, gemu Rodolphe.

— Vorbesc pentru cînd te vei restabili. În fine, cînd vrei. Sînt la dispoziția dumatăle.

— Acum nu pot, reluă Rodolphe, pentru că vreau să mă însor.

Fericit de această frumoasă întorsătură a întimplărilor, Astric izbucni în rîs.

— Dar evident, evident! strigă el.

— Și, adică, dumneata ce te bagi ? îl întrerupse doamna Durant.

— Păi, credeam că... O, aveți dreptate, doamnă, scu- zați-mă ! Dealtfel, eu mă retrag. Domnule, poftim adresa mea, vino cînd vrei, ești angajat.

— Mulțumesc domnule Astric, la revedere.

Prezidentul părăsi, în sfîrșit, apartamentul. Era mulțumit. Un anume simț îi spunea că Rodolphe va fi fetișul său.

În timp ce dădea să se urce în automobil, un bărbat fi răsări în față. Iar bărbatul acesta era brunet și purta niște ochelari mari, în rame de baga.

— Ei, Astric, nu l-ai omorît ?

— ?

1
—

241

— Cum îi merge ?

— Ai văzut tot ?

— Ha, ha ! Evident !

Prezidentul își vîrî mina în buzunarul hainei și scoase portofelul.

— Cît mă costă să taci ?

— Te bag în... Imbecilule !

După răspunsul acesta, bărbatul se îndepărtă.

*

— Iar acum poți să te ridici, zise, rîzînd, doamna Durant.

Ușa se închisese în urma lui Astric.

Rodolphe, mai întîi, o privi mirat, apoi surise el însuși și se ridică. Se simțea cit se poate de bine, iar accidentul nu-i lăsase nici un semn, în afară de praful de pe haină. Prosopul jilav căzu pe jos, și fruntea lui Rodolphe, roz-alb, ieși la iveală.

— Așa e, mă simt mult mai bine.

— Nu ți-a fost deloc rău ?

— O. mamă, ba da !

— Poate, de frică. Semenii din ce în ce mai mult cu tatăl tău.

Rodolphe simți cum i se urcă sîngele la cap, dar se atăpîni pe dată, deoarece își aminti că are totuși nevoie de mama sa.

— Ești răutăcioasă, mamă, se mărgini să spună.

Doamna Durant tăcu. În vremea aceasta, Rodolphe, foarte stîmjenit, nu știa în ce fel să-și înceapă tirada legată de apropiata sa căsătorie cu Yvonne Cros.

— Știi, mamă, eu mă-nzor.

Tăcere.

— E o fată încîntătoare... Și o ador.

Tăcere.

— Numai că... Uite... Nu e bogată.

Doamna Durant păru uimită. Evident, nu se așteptase ca fiul său, atît de practic, să se însoare cu o fată săracă. Efectul fu, prin urmare, dintre cele mai bune și în ciuda așteptărilor lui Rodolphe, această veste îi făcu plăcere.

— Ei și ? Ce importanță are că nu e bogată ?

— Nici una. Mă temeam, doar, că n-o să-ți dai con-simțămîntul. O fată săracă, fără o lețcaie...

— Cît de puțin mă cunoști, micul meu Rodolphe! Chiar dimpotrivă, sînt încîntată. Căci asta dovedește c-o iubești și te iubește. Fiindcă, probabil, ea nu știe că ești bogat. Acum înțeleg eu de ce-ai primit oferta lui Astric. Șmecher ești, Rodolphe.

Rodolphe, care fusese departe de-a se aștepta la un asemenea răspuns, rămase cu gura căscată. Nu știa ce să mai spună, într-atîta mama lui avea și nu avea dreptate.

— Tocmai că, mamă... M-am gîndit că, poate, o să-mi dai ceva din banii pe care ți i-am trimis din America.

— Cum așa ? Tu nu ai bani ?

— Nu, mamă, ți-am trimis tot ce aveam.

Doamnei Durant îi venea greu să creadă că se află în fața fiului său. Așadar, se înșelase în privința lui. Căci e limpede că o ființă, care-i trimite mamei sale toți banii... O, atunci, da, de astă dată era într-adevăr fiul ei ! Izbucni în hohote de plîns și se aruncă în brațele lui Rodolphe.

— Iartă-mă, băiatul meu, iartă-mă ! Am fost atît de rea cu tine !

— Nu-i nimic, mamă.

— Dar îți dau tot, tot ce mi-a rămas.

— Nu, mamă, numai o parte, pentru călătoria de nuntă. În rest, mă descurc eu, cu Astric.

— Te implor, Rodolphe, renunță la Astric.

— Imposibil, mamă. Prea se potrivește cu ideile mele.

Ea nu mai insistă.

— Cum o cheamă ?

— Yvonne Cros.

■ — Frumoasă ?

— Superbă!

— Asta, de fapt, n-are nici o importanță. Tot ce contează, e dacă o iubești.

— O ador, mamă.

Din felul, în care rostise aceste cuvinte, ea

înțelese că Rodolphe o adora într-adevăr pe Yvonne Cros. Și își spuse că totuși fiul său îi este mult superior tatălui. În orice caz, iubirea lui sinceră dovedea că e capabil să fie și dezinteresat.

— De câți bani ai nevoie ?

— Vreo douăzeci de mii, mamă.

— La dispoziția ta. Oricînd îi vrei.

— Mulțumesc, mamă.

— De ce ? Sînt banii tăi.

— Nu, mamă, sînt ai tăi.

— În fine, să nu mai discutăm despre asta. Cînd aș putea s-o văd pe logodnica ta ?

— Cînd dorești.

— Mîine dimineață ?

— Ți-o aduc.

Cu lacrimi în ochi, doamna Durant își îmbrățișă fiul.

• — Rodolphe, îți dai tu seama ce va să zică o căsătorie ?

— Dar. desigur, mamă. Asta-i bună !

Ea surise, ușor indignată.

— Treaba asta în America ai învățat-o ?

În locul oricărui răspuns. Rodolphe se mulțumi să roșească. Tulburat, se uită la ceas. Se și făcuse ora unsprezece. Se gîndi că sărmana Yvonne trebuie să fie într-un hal fără hal și se grăbi să-și ia pălăria.

— Mamă, e tîrziu. Mă așteaptă.

Capitolul IV

ÎN CARE SE VEDE CA NOROCUL
ȘI NENOROCUL, PUTÎNDU-SE
NEUTRALIZA UNUL PE ALTUL,
NU TREBUIE SĂ CONȚAM PE
ELE DECÎT ÎN MĂSURĂ ÎN CARE
CIOCNIREA LOR SPULBERA AC-
CIDENTALUL ȘI NE LAȘA ESEN-
ȚIALUL

— Un milion pentru Alteța Sa, două sute de mii, pentru domnul Durant.

— Nouă la primul tablou, patru la al doilea, șase la bancă.

Un surîs glorios înflori pe buzele subțiri și palide ale lui Rodolphe. Dimpotrivă, Alteța Sa serenisimă, Maharad¹-jahul de Cardala, rămase impasibil. Lui, milionul acesta, în plus, nu-i spunea nimic, și ar fi preferat să-1 vadă zburînd în buzunarul crupierului. O pierdere, fie cît de mică, îi dădea cel puțin o anume emoție, aproape o neliniște. Iar Alteța Sa știa să prețuiască neliniștea. Sub imperiul ei, închipuirea putea să iasă mai ușor învingătoare, făcîndu-1 să ajungă, prin voluptatea transelor, la gîndul că, ruinat, ar fi obligat să muncească, spre a-și cîștiga existența. Pe cîtă vreme, a cîștiga un milion sau chiar douăzeci, lucrul acesta, într-adevăr, nu merita nici o osteneală. Avea atîtea milioane ! Astfel încît glasul crupierului, anunțîndu-i marele cîștig, în loc să-1 facă fericit, îl lăsa rece, ba chiar îl plictisi. Cu atît mai mult cu cît avea în față surîsul stupid al lui Rodolphe, pe care trebuia să-1 suporte.

Iată că era mai bine de o săptămînă, de cînd principele Indiilor urmărea jocul acestui tînar. îl văzu cum cîștigă, cu două mii de franci, o sută de

mii, trei sute de mii și, în cele din urmă, o jumătate de milion. Or, de cîteva zile, Rodolphe miza cu regularitate pe același tablou, ca și el, și astfel îl silea pe Maharadjah să cîștige. Și cît de mult ar fi dorit acesta din urmă să piardă, ca să-1 vadă pe tînăr decavat ! Părea să fie, însă, un lucru imposibil, căci, ori de cîte ori miza o sumă, fie mică, fie mare, Rodolphe cîștiga neapărat. Era, după toate aparențele, ocrotit de o misterioasă divinitate.

Iar fostul gangster profita, spre a-și face o avere frumoasă. Se gîndea, chiar, să agonisească una și mai mare, dacă norocul se încapățîna să-1 ajue. Înainte de a pleca în America, nu-i trecuse niciodată prin minte una ca asta. Însă Wall-Street-ul și ușurința cu care făcuse avere în Statele Unite îi deschideau pofta după cîștiguri mari și ușoare. Și, deși înțelept, Rodolphe juca din ce în ce mai tare. Prudența lui consta, îndeosebi, în faptul că se oprea din joc, după ce cîștigase sau pierduse cu numărul pe care și-l stabilea în fiecare dimineață cînd se deștepta. Ajuns aici, se mulțumea să privească la jocul celorlalți și să trăiască astfel plăcerea, pe care-o simt făpturile omenești, cînd contemplă nenorocul semenilor lor.

*

Yvonne, de zece zile doamna Dur an t, nu-1 însoțea decît arareori pe dragul ei soț, la cazino. Deși se aflau în călătorie de nuntă pe Coasta de Azur, tinerii căsătoriți nu se vedeau decît la masă, cînd nu schimbau între ei decît cuvinte banale. Cu toate astea, Rodolphe continua să-și adore nevasta, căreia era pe cale de a-i pregăti o frumoasă comoară, iar Yvonne stăruia în admirația față de bărbatul său, care se zbătea atît de mult pentru ea. Ștearsa mediocritate a lui Rodolphe ea o punea, răbdătoare, pe scama oboselii, neluîndu-i-o, deci, în nume de rău, și aștepta să se sfîrșească luna de miere, spre a-1 cunoaște mai îndeaproape. Căci ea avea încredere în el, în ciuda lui Jean

Rimeau, care, înainte de căsătorie, îi atrăsese atenția asupra firii, sărace cu duhul, a lui Rodolphe. Pe de altă parte, însă, Charles, om incontestabil mai subțire, n-o felicitase pentru admirabila ei alegere ? Pe de-asupra, Yvonne nu mai era la prima tinerețe. Cererea în căsătorie din partea lui Rodolphe, după moartea lui Armând de Liguieres, și încă printr-o dragoste fulgerătoare, căzuse, așadar, la țanc. Latura practică a chestiunii rezolvase restul.

Yvonne Cros se căsătorise, prin urmare, cu Rodolphe, și pînă în prezent nu regreta. Deși el nu i se dezvăluise, ea simțise totuși, repede, că are o anumită experiență de viață, ceea ce era departe de a-i dispăcea. Și îi admira latura practică, ea, care, ani de zile, nu trăise decît în mijlocul boemilor și al artiștilor. Avea nevoie, s-ar putea spune, de un fel de ordine, nevoie, altminteri, de ordin pur moral. Faptul, însă, că Rodolphe nu i se destăinuisese niciodată și niciodată nu-i povestise viața lui, așa cum fac bărbații, o cam intriga. Rămînea, astfel, o enigmă pentru ea. E drept, nici ea nu-i povestise iubirile pe care le-avusese.

A

— Îți prezint pe Alteța Sa, Maharadjabul de Cardala, care ne face onoarea de-a ne invita la cină.

Yvonne abia de se înclină. Refuza, din principiu, să-i admită pe cei atotputernici în această lume.

Rodolphe, dimpotrivă, era îneîntat.-A fi în anturajul prințului indian, a cina la masa lui, însemna pentru el o nesferată onoare. Pe lîngă onoare, mai sesiza și întregul profit pe care-l putea trage de pe urma unei asemenea Telații. Maharadjahul cunoștea o mulțime de oameni, era, mai ales, foarte cunoscut și respectat în lumea politică. Prin el, Rodolphe sconta să obțină o mare influență în partidul radical-social francez și

asupra marelui democrat Astric, care nu-i refuzase nimic, niciodată. Alteței Sale indiene.

— Trei sute de mii, pe primul tablou.

Yvonne tresări. Crezu că soțul ei înnebunise brusc. Îl trase do mîneacă.

— Rodolphe.

Rodolphe rămase neclintit. Urmărea, cu ochii spălăciți, mișcările încete ale crupierului, care dădea cărțile.

— 'N-aveți grijă, doamnă, interveni Cardala. întotdeauna cîștigă.

■— Dar e prea mult.

— E atît de puțin, doamnă. De-ați ști, numai, cit e de puțin. Dac-ați ști. Trei milioane de la mine Acum sînteți mulțumită ?

Voia s-o dea gata ? Yvonne se gîndi că da.

— Alteță, zise ea, asta cred într-adevăr că e foarte puțin. Sincer, mi se pare chiar meschin.

Maharadjahul nu se osteni să-i răspundă. El, dealtfel, nu răspundea niciodată sincerităților. Era prea oriental, pentru o treabă ca asta.

■— Opt la primul, patru la al doilea.

Chipul destins al lui Rodolphe se ivi între acela, preocupat să piardă, al maharadjahului, și al Yvonnei, dornică de cîștig.

— Șapte la bancă, iar am cîștigat, Alteță.

— Nu mă miră, răspunse indianul, vizibil plictisit. Suficient, să pui orice pe masa' de joc, ca să atragi norocul de partea dumatăle.

■— Poate că-i adevărat, răspunse scurt Rodolphe.

Și le întoarse spatele celor doi interlocutori, spre a se duce să-și adune banii pe care-i cîștigase.

Toate mesele de *chemin de fer* și de bacara erau ocupate și nu se auzea decît „banco” și „cărți”. În afară de aceste două cuvinte, cînd murmurate cu o voce moale și temătoare, cînd aruncate cu îndrăzneală, nimic altceva decît

liniștea, plutind prin fumul țigărilor.

— E, totuși, oribilă o sală de jocuri, zise Yvonne. Nu pricep cum poate cineva să stea aici, ore și ore de-a rîndul. Nu vă înțeleg, Alteță. Țineți mult să câștigați ?

— Nu tocmai. Dar pe mine jucătorii mă interesează mai mult decît ceilalți oameni. Da, da, sînt amuzanți jucătorii. Veniți să-i vedeți.

Se învîrtiră cîte puțin pe lîngă toate mesele verzi. Iar Yvonne constată, mai întîi, că Maharadjahul nu avea dreptate. I se părea că jucătorii sînt cu toții la fel de banali, și lucrul acesta n-o interesa nicidecum. Pe urmă, însă, pe măsură ce-l observa pe fiecare în parte, își dădu seama că ei alcătuiau o lume eterogenă, cuprinzînd tot soiul **da** indivizi. Descoperi ființe timorate, necutezînd să meargă prea departe și care pierdeau totuși. Apoi, îndrăzneții, care pierdeau, deopotrivă, pentru că riscau prea mult. îi mai văzu pe cei cuprinși de desperare, care-și joacă ultima para, știind că a doua zi nu vor mai avea ce să mănînce. Se uită la acele mîini ce tremurau în timp ce țineau cărțile de joc și la acelea care rămîneau calme. Ajunse chiar să-i placă privirile surizătoare ale celor ce totuși pierdeau și să deteste înfățișarea gravă a jucătorilor norocoși. Iar toate aceste lucruri o interesau acum foarte mult.

între timp, Rodolphe își reluase locul la marea masă de bacara. Yvonne, urmată de Maharadjah, reuși să se strecoare în spatele lui, fără ca el să observe. Putu să-l vadă la lucru pe jucătorul de bun simț, care, în mod neabătut, cîștiga atîta cit îl ținea norocul, dar care nu pierdea, atunci cînd nenorocul începea să-l urmărească. Admira o astfel de prudență, cu atît mai mult cu cît acestei calități incontestabile ea i le adăuga pe celelalte, care-i încălziseră imaginația și sufletul în ziua cînd, la cafeneaua Mahieu, făcea cunoștință cu viitorul ei soț.

Astfel căpătă Rodolphe, în ochii Yvonnei, aspectul bărbatului perfect. îi făcea plăcere să-l

vadă câștigînd banii, pe care o mulțime de străini, în ciuda norocului lor, nu știau să și-i păstreze. Ea, care denigrase cu atîta tărie meschinăria francezului, prețuia acum, mai **mult** decît oricînd, acel bun simț, pe care nu-1 putuse suferi.

— îl vedeți ? Cîștigă mereu.

— Bine face.

— Nu, doamnă, nu face bine.

— Cum așa ?

— Știu și eu ? Tot ce vă pot spune e că nu-mi place să-l văd cîștigînd. În fine, să lăsăm asta.

Ea se feri să-i răspundă și îl duse la altă masă.

— Uite-aici un tip... Ah, cum să-i spun ?
Original.

Maharadjahul se afla acum în dreptul unui domn grav și preocupat, cu o mustață mică și cu marea panglică a Legiunii de Onoare. Insul risca din plin și pierdea din răputeri.

— îl vedeți pe individul acesta ? reluă Cardala. Ei, bine, îl ador, e fostul dumneavoastră ministru de finanțe- Pierde zilnic sume enorme, iar Cazinoul îi avansează bani contra cecuri fără acoperire. Ha, ha ! îmi place de el. Știți, printre oamenii dumneavoastră politici sînt mulți care-mi plac. Și nu o dată mă întreb de unde se trage miracolul acesta, colosal, care face ca Franța să supraviețuiască, să domine ? O, da, adeseori îmi pun această întrebare.

— Poate, zise Yvonne, de la popor.

Devenise deodată mîndră de originea ei.

— Da, asta trebuie să fie. Da, de la oameni ca soțul dumneavoastră și, probabil, de la femei ca dumneavoastră.

Yvonne surise de plăcere. Era fericită auzind aceste adevăruri în care nu crezuse niciodată și care izvorau din sufletul invidios al unui străin. Patriotismul ei latent, pe care întotdeauna îl negase, luă locul admirației față de tot ce e străin

și o făcu să înțoleai,ă ceea ce silii nu puteau pricepe.

— Un cocteil cu șampanie, înainte de masă ?

— Cu plăcere.

Yvonne aruncă o scurtă privire în direcția soțului fi. Un bărbat în frac, după toate aparențele directorul cazinoului, sta în fața lui, îndoit din șira spinării, cât era de lung, ca un semn de întrebare. Deduse că Rodolphe câștigă și se uită în altă parte.

Intr-adevăr, când fu anunțat că-' așteaptă cineva 'a intrarea cazinoului, Rodolphe câștiga. Surprins, deoarece nu cunoștea pe nimeni în afară de Maharadjah, se ridică și ieși. Undeva, în hol, dădu peste un bărbat vînjos, îmbrăcat într-un costum de sport.

— Domnul Durant ? zise acesta.

— Chiar eu. Însă...

— Scuzați-mă, domnule Durant, am o mare rugămintă. Mă veți ajuta, domnule Durant, nu-i așa ?

Avea o voce aspră, în ciuda efortului său vizibil de-a și-o îndulci. Rodolphe, însă, nu-i observa nici asprimea, nici efortul. Întrerupt în plin joc, era nerăbdător să se întoarcă în sală.

— Spune repede, zise el, pe un ton aproape repezit. N-am timp de pierdut.

Intimidat, necunoscutul bîigui cîteva cuvinte neînțelese. Mîinile îi tremurau.

— Iată despre ce e vorba. E în joc viitorul meu. Pe scurt, pun la cale o afacere. O afacere cu avioane. Am un avion foarte bun, un Breguet. Pentru plimbări. Puteți să-l vedeți, e foarte aproape de-aici, pe drumul care duce la Cannes, douăzeci de minute pe jos. Mă adresez dumneavoastră, deoarece sînteți o persoană cunoscută aici. Așa că, dimineața, la ieșirea din cazino, se

poate face o plimbare minunată prin văzduh pentru o sumă de nimic. Aș vrea să faceți dumneavoastră inaugurarea, mâine dimineață. Vă rog, nu mă refuzați. Vă jur, e vorba despre... despre viitorul meu. După dumneavoastră, îl voi ruga și pe Maharadjah. Dacă preferați, mă adresez întâi Alteței Sale, nu sînt decît două locuri, înțelegeți...

Rodolphe era mîndru de faptul că i se adresase în primul rînd lui. Lucrul acesta dovedea că el avea mai multă trecere decît Cardala. Bineînțeles, n-avea nici un chef de plimbare la ora cinci dimineață. Dar putea să refuze, putea el să renunțe la locul întâi ? Pe «ȕ-asupra, își spuse că, pentru Yvonne, ar fi o surpriză cu atît mai plăcută, cu cit i-ar dovedi prin asta că-i place neprevăzutul și e un om curajos, pe scurt, că seamănă cu Armând de Liguieres. Așa încît se grăbi să accepte propunerea aviatorului.

— Îți sînt recunoscător, zise el, că mi te-ai adresat în primul rînd mie. Și-ți promit că voi face tot ce-mî stă în putință ca să te ajut. Vin mâine dimineață, între cinci și șapte. Acum, scuză-mă, sînt grăbit.

Necunoscutul nu apuca nici măcar să-i mulțumească. Rodolphe o și luase la fugă spre sala de joc.

*

■— Un milion pe tabloul numărul doi, la domnul Durant.

Yvonne se îngălbenise.

— N-aveți grijă, doamnă, va cîștiga.

— Carte, la primul.

— Așteptați.

— Opt, la al doilea.

— V-am spus, doar, că va cîștiga.

— Nouă, la bancă.

Yvonne se prăbuși pe un scaun, în timp ce Maharad-jahul surîdea mulțumit. În sfîrșit, Durant

al său pierduse, și încă o sumă zdravănă. Indianul se uită cu coada ochiului la jucător. Rodolphe se ridicase și venea încet spre el. Avea aerul că nici nu-i pasă. Surîdea. satisfăcut, **ca** și Cardala.

— Ei, Durant, nu mai merge ?

— Mi-e foame, răspunse Rodolphe, liniștit.

• — Ai pierdut, totuși, o sumă mare, dacă nu mănșel.

— Aș ! Se repară. Și-apoi, în fond sînt tot în câștig. **Aș** fi vrut să termin astăzi, dar văd că nu se poate. Da, trebuie să mai joc și după masa de seară. Dar n-aveți nici o grijă, Alteță, am pierdut din câștig.

— Bineînțeles, din câștigul de ieri și de-alal tăieri.

— Vă cer iertare, dar pierd din câștigul de astăzi. Mă retrag chiar cu un beneficiu de două sute de mii de franci. Dacă dumneavoastră credeți că asta e puțin...

Maharadjahul nu-și venea în fire. Prin urmare, în ciuda acestei brutale pierderi de un milion, Rodolphe ieșise totuși biruitor. Simți că i se face rău, luă paharul cu cocteil de șampanie și-l dădu pe gît, dintr-o înghițitură.

Yvonne nu scotea o vorbă. Urmărea însă, cu o anume plăcere, fiecare trăsătură de pe chipul mereu schimbător al Alteței Sale, Cardala. Iar cînd acesta mai comandă un cocteil, pe care-l înghiți deasemeni dintr-o dată, îi veni chef să-l tachineze.

— Vedeți, Alteță, aici stă forța. A ști să te retragi la timp. Asta e totul.

— Poate e adevărat.

— Și să ataci la timp, insistă Y vonne.

— Se prea poate.

— Asta-i tot miracolul.

— Da, e simplu, dar...

— Însă nu oricine-1 poate săvîrși, Alteță. Dumneavoastră, de exemplu, ca și bietul cap chilug de colo, **pe** care-1 urmăresc de la începutul jocului. A câștigat aproape două milioane. Pariez cu dumneavoastră că le pierde.

Se auzi glasul crupierului.

— Trei milioane la numărul unu, striga. Pentru domnul Zitler.

Omul meu, zise Yvonne.

— Un german, adăugă Rodolphe. Ciudat, individul ăsta, foarte ciudat.

■— Carte la prima, carte la a doua.

Un minut de tăcere absolută, în întreaga sală. Se simțea că Zitler joacă totul pe o carte.

— Opt la bancă, bun peste tot.

Germanul se ridică asemeni unui automat și, cu pașii sacadați, cu privirea pierdută, ieși în grabă din cazino.

— V-am spus eu ! A pierdut mult mai mult decât a câștigat. S-o fi ruinat.

— Probabil.

— Am câștigat pariul ?

— Doamnă, ca de obicei. Aveți întotdeauna dreptate. Dar să mergem la masă, lui Durant i-i foame.

*

O masă împodobită cu flori, de la care se putea vedea marea și totodată sala de jocuri, fusese pregătită în imensa sufragerie a cazinoului, pentru Alteța Sa Maharadjahul de Cardala. O undă proaspătă de aer, ușor sărată, venea din larg prin ferestrele deschise și se pierdea în vacarmul îngrozitor al unui jazz negru. Imensă, abia bănuită, Mediterana disprețuia soiul acesta de tam-tam, **ce-i** fusese oferit cîndva, în alte veacuri, drept mulțumire pentru civilizația adusă de ea umanității.

— Azi e calmă, zise Rodolphe.

— Din fericire, răspunse Maharadjahul, e noapte, ru se prea vede.

— Se pare, interveni Yvonne, surîzînd, că nu vii prea place Mediterana.

— Mdeh !

— Nu sînteți amabil.

'— O, știți... în fond, aveți dreptate. Da, da, aveți

dreptate. Să mîncăm și să discutăm despre altceva.

— Ba nu, ba nu, dimpotrivă, să continuăm. Eu tocmai că admir această mare, atît de admirabil: mărginită. Întreaga civilizație contemporană nu e formată decît din stropii aruncați de ea. Nu sînteți de părerea mea, . Alteța ?

— Uitați Orientul, doamnă.

— Nu, nu uit Orientul. Mai mult decît atîta, îl cred chiar foarte necesar. Poate, fără el, ne-ar pîndi moartea. Dar civilizația, cred eu, e mai degrabă, o verificare decît o donație. De asta și spun că Mediterana e același lucru **cu** civilizația. E marea verificării.

Alteța Sa Maharadjahul de Cardala nu părea că se grăbește să-i răspundă. Ori că era de altă părere ori că, poate, nu găsea nimic de spus.

Cit despre Rodolphe Durant, el asculta. Vedea bine **că** nevasta lui avea dreptate, însă, din nefericire, nu găsea nicio frază potrivită, prin care s-o aprobe. Era prima **oară**, de la căsătorie, cînd se simțea inferior — și cit încă de inferior Yvonnei. Lucrul acesta îl irita. Pe de altă parte, însă, ea îl lămurea în privința unei întrebări, pe care nu și-o pusese niciodată, dar care, avea limpede impresia, era dintotdeauna ancorată în adîncurile lui. Căci, în ciuda apucăturilor și a inteligenței sale mediocre, în ciuda situațiilor de cele mai adesea ori inferioare în care se găsea, ei bine, în ciuda tuturor acestor lucruri, Rodolphe avusese întotdeauna senzația că el e o ființă mai civilizată decît mulți dintre străinii pe care-i cunoștea ; avea conștiința că poartă în sine o forță care-l impunea în fața oricui, o forță misterioasă care-i făcea pe toți, pînă la urmă, să i se încline. De unde îi venea aceas'5 forță, el nu știuse niciodată, cel puțin, pînă în clipa de față. Or, tocmai chestiunea asta i-o clarifică Yvonne i civilizația e o verificare.

•— Yvonne are dreptate, afirmă el, cu un aer firesc.

— Nu m-am îndoit nici un moment că vei fi de părerea doamnei, răspunse Maharadjahul.

Dealtfel, mi-ar fi greu să dovedesc contrariul, deoarece mi-ați aduce toată istoria drept exemplu. Rămîn, totuși, la părerea mea.

— Și care e părerea'dumneavoastră ? întreabă Yvonne.

— Îngăduiți-mi s-o păstrez pentru mine.

Yvonne, nu mai insistă. Era fericită, datorită aerului sărat care-i năvălea în plămîni, fericită, deasemeni, că ieșise biruitoare în discuția cu Maharadjahul, fericită că se simțea mai mediteraneană ca oricînd, ea care, pînă atunci, nu putuse suferi această mare. Singurul lucru, ce-o deranja, erau vorbele inconsistente ale soțului său și, mai ales, tăcerea lui. Ar fi vrut să-l audă vorbind cu măreție, ca Jean sau: ca André ; ori, dacă tace, atunci să - tacă ; înr féhil lui Charles. Dar tăcerea lui Rodolphe era, din rreféricire, atît de goală pe dinăuntru, îneît aducea cu prostia. Îh van:încearca ea să-l antreneze într-o conversație care, l-ar fi pasionat pe Armand sau pe Fissot. Rodolphe nu se lăsa atras. Astfel că, în pofida Medite- raneî și a aerului proaspăt pe care-l trăgea în piept, în pofidă,chiara.ffumuseții Coastei de Azur; Yvonne începu să regrete Parisul.' Da; să se întoarcă la Paris, mai înainte ca decepția să fi devenit prea mare. Era ultimul ei vis.

— Mf-e dor de Paris, zise ea, pe un ton aproape răstit.

— A, nu, draga mea, încă nu.

— Ba. da. Gît mai curînd.' cu atît mai bine.

Maharadjahul începu să rîdă cu lacrimi fierbinți.

— Dé ce rîdeți ?.

El din nou nil.răspunse;

„Cît mai curînd. cu atît mai bine“ De ce ? se întreba Rodolphe. Intimidat de vorbele Yvonnei, nici nu se atinse de desert.

— Seuzați-mă, zise el, ridieîndu-se. Trebuie sa-mi reiau jocul.

Părea îngrijorat și rău dispus.

— Atît de repede ? zise Cardala.

De astă dată Yvonne nu protestă. Părea,

dimpotrivă, mulțumită de plecarea lui Rodolphe. Tăcerea lui prostească o stingherea atît de mult, încît pentru nimic în lume nu l-ar fi oprit.

— Si, dumneavoastră, Alteță ? Dumneavoastră nu ve- Diți ?

— Momentan, nu, tinere. Prefer să stau de vorbă cu doamna, soția dumatăle. Despre lucruri agreabile, cum spun francezii.

— Vă las în seama lucrurilor dumneavoastră agreabile, zise Rodolphe.

Apoi se îndreptă în grabă spre mesele de joc.

*

Lucr'ârile agreabile fură, mai curînd, insignifiante. La început, Maharad jabul încercă să-i facă Yvonnei o bucățică de curte. Ea se lăsă curtată, însă cum își uitase pe buze un zîmbet oarecum ironic, principele indian nu insistă cu vagile sale declarații. Poate-și aducea aminte de vîrsta lui cam înaintată ori, poate, nu uita că Rodolphe Durant, datorită jocului, era în momentul acesta destul de bogat, spre a-i ține piept, în privința unei femei fermecătoare, care, cu siguranță, prefera bărbații tineri. Schimbă, prin urinare, conversația sau, mai bine zis, subiectul. Astfel, în loc să-i facă Yvonnei complimente, începu s-o descoasă în legătură cu Rodolphe.

— Ciudat om, soțul dumneavoastră, zise. Da, foarte ciudat. îmi amîntește de un servitor, firește, sclav, care semăna enorm cu el. Evident, la caracter. Un individ foarte inteligent, dar care n-arăta deloc.... Ce mai, avea chiar un aer de prost. Nasul coroiat, ochii stupizi...

— Ha, ha !

■ — Nu sînteți de părerea mea, doamnă ?

— Pfui...

Ea era cu totul de părerea lui ; dar de ce s-o spună ? Preferă să se uite la o stea căzătoare.

Și nici Cardala, dealtfel, nu stăruie. El își fixase ochit asupra altei femei, o femeie care avea, desigur, nevoie de bani. Iar prințul se crezu iarăși

tînăr, frumos și fermecător.

Ora cinci de dimineată. Soții Durant părăseau cazinoul. Rodolphe își petrecuse toată noaptea pierând, cîștigînd și din nou pierzînd. În fine, la răsăritul soarelui, își realizase visul. Cîștiga cele două milioane de franci.

— Sînt atît de fericit, Yvonne, zise el, radios.

— Și eu, Rodolphe. Dar promite-mi că niciodată nu vei mai juca în viața ta.

— A, poate să mai risc vreo zece mii de franci. Poate voi face și-al treilea milion. Dar, oricum, nu-ți fie frică, nu voi mai juca serios.

— Sînt fericită, Rodolphe. În felul acesta vom putea îi mai des împreună, mai unul al celuiilalt.

Deodată, fericirea se despărți de sufletul lui Rodolphe. A fi mai unul al celuiilalt, la asta el nu se gîndise. O voce obscură îi spunea că ar fi un dezastru. A fi mai unul al celuiilalt, cu alte cuvinte, a-și înlătura masca, pe care însăși Yvonne îl silise s-o poarte, frumoasa mască a lui Armând de Liguiercs. Și, deasemeni, a o demasca și pe ea, care încă mai era pentru el un ideal. Dacă pentru asta muncise el și câștigase două milioane, ca să ajungă aici, atunci, într-adevăr, nu merita atîta osteneală. Nu, nu, dacă făcuse avere, era spre a-i dărui nevestei sale altceva decît sufletul, care nu-i putea fi pe plac, și spre a primi în schimb trupul ei, pe care el îl adora. Or, a fi mai unul al celuiilalt, asta însemna pentru Rodolphe să o piardă la sigur pe Yvonne, să o piardă pe femeia *pe* care o iubea dintre toate.

— Tare n-aș crede să avem timp de pierdut, zise el. Și așteptă să vadă ce urmează.

— Nu-nțeleg de ce. Presupunem, totuși, că ne iubim. ■— Firește, Yvonne...

— Firește... Numai **că**, de cînd sîntem căsătoriți, aproape niciodată n-am stat de vorbă împreună. Vreau să spun, mereu ai fost ba obosit de joc, ba plin de griji, -eea ce e foarte drăguț din

partea ta, însă... Atît de mult aş vrea să fiu singură cu tine ! Nu pricep de ce nu poţi.

— Dar Astric ?

— Cu atîta bani în buzunar, sper că nu mai ai nevoie de scîrba aia de Astric.

— Bineînţeles. Dar am visat adesea un partid pe care să-l «onduc eu însumi. Acum, momentul n-ar fi rău.

— Eşti nebun, zise ea.

Dar îl admira pe bărbatul acesta, care nu se gîndea decît la lucruri de folos societăţii.

— Nu sînt deloc nebun. Uite ce plan am : în ciuda ideilor mele radicaliste, mă înscriu mai întîi în partidul social. Natural, scot un ziar al meu, după care, Dumnezeuule, nu mai am decît să rup partidul în două.

— Atunci, cum ? Te faci radicalist de stînga ?

— Nu, nu, pe urmă o apuc la dreapta. Spre putere.

— Scîrbos regim, făcu Yvonne.

— Nu găsesc. De vreme ce am un ideal, ei bine, caut **să-1** ating prin toate mijloacele. Necesitatea nu cunoaşte legi. Nu eşti de părerea mea ?

— Nu, şi nu mă vei putea convinge niciodată. Dar, în fine, prefer să nu mă amestec. Promite-mi, însă, că-ţi vei petrece cîteva zile cu mine, în afara acestei puturoase bucătării politice.

Deşi nu avea nici un chef, Rodolphe se văzu totuşi nevoit să-i promită. Nutrea însă speranţa că, între timp, ceva se va produce, vreo întîmplare care-l va obliga să scape de această jenantă petrecere în doi. Dar ce-ar putea să i se întîmple ? Nu desluşea prea bine. Işi amintea, doar, de viaţa sa aventuroasă din America, unde deznodămîntul dorit venea aproape fără greş. Iar asta îl mai linişti puţin. Foarte puţin, deoarece, în timp ce se îndrepta spre hotel, avea un aer atît de îngrijorat, se simţea atît de abătut!

Rodolphe nu mai vedea viitorul în roz. Ba, dimpotrivă, îl simţea întunecat de o mulţime de tulburări. Fără ca Yvonne să-ii fi spus o vorbă, se vedea totuşi umilit de ea, dispreţuit de femeia pe

care o iubea atît de mult. Un fel de ură surdă îi cuprindea mintea istovită de o noapte albă și de joc, o ură care n-o viza în mod direct pe Yvonne, dar o îngloba aceluiași grup de oameni, pe care

Rodolphe îi numea intelectuali, adică oameni cărora el nr le putea ține piept. Iar din acest grup făceau par Rimeau, Fissot și Charles și, mai presus de toate, mortu Armând de Liguieres. O, pe acesta, îl detesta din toata inima, îl ura, chiar și mort. Rodolphe știa bine că Yvonne îl consideră drept un fel de Armând și că numai această asemănare făcuse posibilă căsătoria lor. Or, în ciuda tuturor eforturilor sale, nu ajungea niciodată să-l imite pe Armând. Ceva îi lipsea, pentru asta, îi lipsea mult. Vedea bine că nu era doar o simplă chestiune de inteligență. Nu, căci inteligența o poți ușor înlocui cu gogoșa cuvîntului și cu aceea a tăcerii.

Altceva era, și acest altceva era inimitabil, cu atît mai inimitabil cu cît constituia una dintre calitățile rasei sale, calitate pe care el însă n-o avea. N-o putea găsi în el, după cum nu putea găsi în el nici felul illogic de a juca al Maharadjahului. Nu că Armând ar fi semănat cîtuși de puțin cu prințul indian, dar el avea acel nu știu ce, pe care Rodolphe îl remarcase și la alți prieteni de-ai săi și care lui îi lipsea cu desăvîrșire și iremediabil.

Lucru demn de admirat, Rodolphe nu ținea la această calitate. Avea chiar, uneori, o anume repulsie față de ea, repulsia micului democrat pentru tot ceea ce implică anvergură. Numai că, iată, Yvonne o prețuia, asemeni tuturor femeilor, iar atunci cînd va băga de seamă că lui îi lipsește, îl va părăsi. „Totul e să bage de seamă cît mîi tîrziu“, își spuse Rodolphe, uitîndu-se la cer.

— Să ne plimbăm puțin pe malul mării, propuse Yvonne.

El își aminti deodată de propunerea aviatorului. O plimbare cu avionul, se gîndi, are să-i schimbe ideile.

Se întoarseră din drum și se îndreptară spre Cannes. Aerul era de-o prospețime minunată. Cerul albastru, cu pete trandafirii, se oglindea cu finețe în apele mării. Dimineata, foarte devreme, Mediterana nu e azurie. Are în ea ceva subtil, ceva ce aduce cu Ile-de-France.' Dar nu durează mult.

îndeajuns, totuși, pentru ca Grecia să fi săvârșit un miracol, iar cele două Rome să fi statornicit, în mărginirea ei, o frumusețe fără de sfârșit.

Nimeni pe drum. Natura își aparținea și părea că se bucură. O liniște desăvârșită domnea asupra mării, această mare ce dăduse totul, din ceea ce putea să dea, și care acum părea că se odihnește pe o dormeză somptuoasă. Nu se auzea nici un zgomot. Însuși zgomotul se odihnea sau respecta odihna Mediteranei. Numai pașii celor doi soți îi tulburau, cu scîrțitul lor, mareața frumusețe. Yvonne se opri.

— O clipă, zise ea. E atît de frumos. Liniștea e într-adevăr tulburătoare.

Rodolphe, însă, rîse. Atunci, surprinse în ochii soției sale acel dispreț de care se temea atît de mult. Și rîsul i se tăie brusc, iar privirile i se înecară în mare, de rușine.

— Rodolphe, tu nu înțelegi liniștea asta ?

— Ba da, o înțeleg.

Apoi el nu mai zise nimic. Îi era teamă chiar și să umble și imita toate gesturile Yvonnei. Gafă, însă, fusese săvîrșită, iar Rodolphe căuta s-o repare. Își văzu nevasta uitîndu-se la cer.

— Ce mai cer, zise, cu un ton admirativ.

— Trebuia să-1 privești acum cinci minute, răspunse ea, arțăgoasă. Acum nu mai e același lucru. Acum e banal.

Văzînd că nu mai era nimic de făcut cu cerul, o întoarse pe chestia mării.

— Marea asta, Yvonne, ai dreptate, e într-adevăr unică în lume, iar Maharadajahul e un imbecil.

Ea nu-i răspunse decît printr-un zîmbet, în care lui i se păru că deslușește din nou același dispreț.

— Se pare că nu ești de părerea mea.

— Ba da.

<— Ești supărată pe mine, Yvonne ?

— De ce să fiu ?

— Știu și eu ?

— Dar nicidecum. Nu văd de ce m-aș supăra pe tine. Trebuie să fii într-adevăr cam obosit.

— Da, așa e.

— Dacă vrei să te duci acasă, nu-ți face griji din cauza mea. O să mă plimb singură. N-are nici o importanță.

Rodolphe tresări. Era prima oară cînd Yvonne prefera să se plimbe fără el, cînd aproape că-l alunga. Nu-i i ăspunse, dar merse cu ea mai departe. „Să ajungem pe terenul aviației, și-i arăt eu cine sînt”.

• — Uită-te la munți.

< — Sînt... cum să spun...

Rodolphe nu-și termină fraza. Dar se uită la munți, și munții îi plăcură. Erau învăluiți în acel unic mov- Violet, care-i plăcea atît de mult lui Claude Monet.

*

Își continuara astfel drumul spre Cannes, fără a-și spune nimic important. Rodolphe nu îndrăznea să se uite la soția sa de teamă să nu-i întîlnească zîmbetul exasperant. Cit despre Yvonne, ea nu binevoi să-și îndrepte nici măcar o singură dată privirea în direcția scumpului ei soț. Și foarte bine făcea, deoarece, în momentele acelea, Rodolphe era foarte urît. Oboseala, barba nerasă și înfățișarea lui ștearsă nu i-ar fi plăcut deloc. Cu toate acestea, el era singura ființă omenească pe care o respecta și ar ii respectat-o pînă la capăt. Ființa care biruia cu atîta ușurință.

În forul ei intim, începuse să-i și găsească scuze. Cum nu voia să se fi înșelat asupra lui, prefera să-și spună că, după zece ore de joc neîntrerupt — și încă ce joc — orice om, indiferent cine, nu putea fi decît abrutizat. Astfel că răspundea cu multă amabilitate la întrebările lui, altminteri, foarte rare, atît de rare, încît din cînd în cînd și uita că el e alături de ea sau, cel mai adesea, în urma ei.

W

În sfîrșit, hangarul. Un avion albastru părea că e gata-de plecare. Rodolphe surise, satisfăcut.

— Ce-ar fi să facem o plimbare prin cer ?

propuse el, ca și cînd atunci i-ar fi venit ideea.

Mai întâi mirată, Yvonne găsi apoi că ideea lui e admirabilă.

— Ar fi foarte frumos, zise ea.

O clipă, el se simți victorios, ceea ce-i făcu o mare plăcere.

— Sînt atît de bucuros, cînd te văd fericită...

— Dar ție nu ți-e frică ? Crezi că nu pătim nimic ?

— Nici un risc. Știi, nu e prima oară cînd mă urc în avion. Am o veche experiență.

— Eu nu m-am urcat niciodată.

El rîse, amintindu-și de prima și ultima oară, cînd se înălțase în văzduh cu Jenny, și încercă să-și bată joc de Yvonne, așa cum Jenny își bătuse joc de el. Numai că Yvonne, mult mai curajoasă, nu se sinchisea și ținea cu orice preț să vadă cum e sportul acesta, nou pentru ea.

— Ai o idee minunată.

— Aș ! E pentru tine.

— E o vreme atît de frumoasă. Are să fie minunat. Dar crezi c-o să vrea să ne ia ?

— Cu bani se face orice, răspunse Rodolphe. Lasă-mă pe mine.

Părăsindu-și nevasta, se îndreptă spre aviatorul pe care-l cunoscuse la cazinou și care venea în întîmpinarea lui.

— Domnule Durant, îmi salvați viața. Nu eram deloc sigur c-o să veniți. Mulțumesc, domnule Durant, de o mie de ori vă mulțumesc. Dumneavoastră, barem, sînteți curajos. Facem o plimbare frumoasă, domnule Durant, o plimbare foarte frumoasă. Aveți să vedeți. Și, pentru că dumneavoastră faceți inaugurarea, nu vă iau nici un ban.

Propunerea aceasta îl încîntă pe Rodolphe, care, în ciuda averii sale, era întotdeauna bucuros să' nu cheltuiască. 11 luă pe pilot deoparte.

— Spune-mi, prietene, aparatul dumitale e sigur ?

— Astăzi, domnule Durant, întrebarea asta nu **se mai** pune. Dacă nu eram sigur de aparatul meu,

aș fi fost **cel** dintîi care nu se urca în el.

Pe Rodolphe, răspunsul acesta nu-l convinsese decît pe jumătate. Primul său zbor, cel din America, nu-l scutea de oarecare emoție, pe care, dealtfel, se ferea să și-o arate. Spre a-și face curaj, se apropie de avion, pre-făcîndu-se că-l cercetează ca un cunoscător.

— Ei, Rodolphe ?

— E un aparat excelent. Putem să mergem fără nici o teamă.

Pilotul le împrumută cîte-o manta, apoi chemă un camarad de zbor, cu care discută ceva în șoaptă. Rodolphe îl văzu cum zîmbesc, cu un aer cam prea satisfăcut. Deși oarecum intrigat, nu căută să afle, totuși, cauza. Căci Rodolphe era omul care nu aprecia decît efectele.

— Sînteți gata ? întrebă el.

Al right !

— A, vorbiți englezește.

— Nițel. Pentru mai multă siguranță, merge cu noi și camaradul meu, René.

„Pentru mai multă siguranță ! Cum vine asta, nu e chiar atît de sigur ?” Rodolphe ezită o clipă, înainte de-a urca. „Ei, aș, își zise în cele din urmă, haidem !” Și se instală lîngă nevasta lui, care murea de nerăbdare.

Pasărea albastră își luă zborul spre cerul albastru. Yvonne scotea țipete de bucurie. Văzîndu-se deasupra mării, Rodolphe, de emoție, își mesteca saliva. Se simțea prost, că nu vedea pămîntul sub el. Nu spusese însă nimic, nimănui. Ajutorul de pilot, René, ședea lîngă ei, într-un colț prea puțin confortabil și părea că moțăie.

Pămîntul abia se mai zărea, cînd René se ridică mal mult sau mai puțin brusc. Yvonne nici nu băgă de seamă. Dar Rodolphe își spusese că trebuie să se petreacă ceva grav și i se făcu frică.

— Ce s-a întîmplat ?

— Nimic. Mă simt anchilozat.

René își ținea amîndouă mîinile în buzunar și avea un aer ciudat. La un moment dat, una din

mîini părăsi binișor buzunarul. Ținea un revolver.

— Mîinile sus !

Brățele Yvonnei rămaseră inerte.

— Mîinile sus, Yvonne, tu n-auzi ?

Ea își ridică mîinile spre cerul albastru. Deprins, cu astfel de comenzi, Rodolphe nu se lăsa deloc rugat. Se întreba, doar, ce interes aveau bandiții, de erau atît de brutali.

— Și acum, zise René, să stăm de vorbă.

Rodolphe își păstrase tot sîngele rece. Nu același lucru se putea spune despre Yvonne, care, cuprinsă de panică, începu să țipe, ca și cînd ar fi putut să o audă cineva.

— Ci taci odată ! Nu vezi că n-are nici un rost ?

René și pilotul rînjeau. Țipetele Yvonnei păreau că mai curînd îi amuză.

— Dacă vă face plăcere, doamnă, puteți să țipați cit poftiți, nu ne deranjează deloc.

Ceea ce o decise pe Yvonne să se calmeze. Ochii ei întâlneau surîsul prostesc al lui Rodolphe. Asta îi dădu curaj.

René se apropie, în sfîrșit, de Rodolphe și, cu o mișcare bruscă, îi smulse revolverul, pe care fostul gangster îl purta întotdeauna asupra lui.

— Să stăm de vorbă, spuse el, cu un aer fioros.

— Nici nu cer mai mult, replică Rodolphe. Dacă vrei bani, poți să-i iei. Am la mine trei mii de franci. Sînt la dispoziția dumitale.

— Și Jenny ? zise pilotul.

Rodolphe tresări. De unde naiba puteau ei să știe de existența fostei sale amante ? De unde mai răsăreau și indivizii ăștia ? Se prefăcu a nu pricepe nimic.

— Faci pe idiotul, canalie !

— Dar te asigur că nu-nțeleg nimic din toate astea.

— Sînt locotenentul ei în Franța și am niște ordine de executat, spuse René, în englezește.

Din fericire, Yvonne nu înțelegea nici un cuvînt englezesc. Ceea ce, însă, nu-l făcea pe Rodolphe să se simtă mai puțin îngrozit. Era alb ca varul.

Găsi totuși puterea de a-i face un semn, din ochi, dușmanului său, care păru că-l pricepe.

— Nu știu ce vrei să spui, zise apoi, spre a înlătura orice bănuială din partea Yvonnei, dar sînt cu totul la dispoziția dumitale.

— Bun. Mai întîi vei semna un cec.

— De cit ?

— Tot ce ai la banca Cazinoului.

— Dacă vrei... nu mă opun. Din fericire, nu am prea mult.

— Două milioane.

— Nu le am.

— Ba da, le ai. Ai și uitat că le-ai cîștigat la joc ?

— Minciună.

— Inutil să te fofilezi. Ne-am informat.

— Și dacă refuz ?

— Moartea. Mai întîi, evident, scumpa dumitale nevastă. O aruncăm în frumoasa Mediterană. Pe urmă, ha, ha, ha ! Cîteva torturi zdravene pentru dumneata.

La cuvîntul tortură, Rodolphe se decise pe loc să semneze cecul.

— Și dacă semnez ?

— Dacă semnezi, atunci colegul meu coboară pe drum și se duce să încaseze banii. În vremea asta, vă continuați frumoasa promenadă, care pare să vă placă atît de mult. După o oră, o să fiți depuși la Cannes. O să luați autobuzul sau tramvaiul, ca burghezii, și gata.

— Asta e tot ?

— Ce vrei mai mult ?

— Nimic, firește, nimic.

Fără voie, Rodolphe surise, ciudat.

— De ce zîmbești ?

— De nimic... Un vechi obicei.

— Semnează.

Rodolphe scoase din buzunar un carnet cu cecuri, luă stiloul pe care i-l întindea René și semnă pentru două milioane de franci.

Între timp, avionul începu să se apropie de

pămînt. Fostul gangster se simțea acum mai în siguranță și, lucru curios, nu avea nicidecum aerul că ar fi necăjit din cauza aventurii în care se pomenise. Dimpotrivă, era mai curînd vesel, iar din cînd în cînd se încumeta să mai arunce și cîte-o glumă, deloc potrivită cu situația în care se afla.

Yvonne, dimpotrivă, părea disperată, profund disperată. Nu se putea obișnui cu ideea că sînt din nou săraci. Acum ce vor face ? Pe deasupra, Rodolphe, dealtfel, ca și ea, rupsese definitiv relațiile cu doamna Durant, mama. Cum se va descurca Rodolphe ?

Pasărea albastră se pregătea să aterizeze pe o cîmpie. foarte aproape de Juan-Les-Pins. pe Yvonne o cuprinsese amețeala, iar cînd avionul se așază pe pămînt, dădu să sară afară. Dar o lovitură de pumn, destul de brutală, dată de pilot, o țintui locului. Simți cum i se urcă sîngele la cap.

— Brută, strigă ea.

Cit despre Rodolphe, el era mulțumit că se simte pe pămînt solid. Din nefericire, lucrul acesta nu dură mult, căci avionul porni din nou, în viteză, lăsîndu-1 în urma lui pe René cu cecul de două milioane. De astă dată zburau în direcția munților. Marea dispărea din ce în ce. Sate mărunte defilau sub ei, dar nimeni nu voia să le privească.

Rodolphe dormita într-un colț. Din cînd în cînd se trezea și-i făcea atunci Yvonnei cîte un semn enigmatic, din care ea nu pricepea o iotă. Zburară astfel peste Arles și peste Nîmes.

— Avignon, anunță pilotul.

Frumoasa cetate a papilor trecu neluată în seamă.

*

După o oră și jumătate de zbor, avionul se așază din nou pe pămîntul solid.

— Sînteți liberi, le spuse pilotul.

Avea pe buze un zîmbet de satisfacție.

Rodolphe coborî cel dintîi.

— La revedere, îi aruncă el pilotului.

Își luă nevasta de braț și dădu să se îndepărteze.

— Un moment, te rog. Dacă se întîmplă să reclami la poliție, ești un om mort. Ordinul șefului. Asta e tot ce am să-ți spun. La revedere.

Apoi, avionul își luă zborul și dispăru în nori.

— Rodolphe ?

•— Yvonne ?

— S-ar părea că nici nu-ți pasă.

El aruncă o privire de jur împrejur. Constată că

nu e nimeni.

— Vino repede, zise. Să luăm tramvaiul și—" să-ți explic.

— Mai bine, luăm un automobil.

■— Nici gând, e prea periculos.

Se îndreptară spre un tramvai, care tocmai era gata de plecare. Rodolphe se plecă la urechea Yvonnei.

— N-au să poată încasa nimic, zise rîzînd. Aveam la mine două cecuri de cecuri. Unul din ele e nul, așa m-am înțeles cu banca. Ha, ha, ce festă le-am jucat ! Spurcăciunile... Dar trebuie să fim atenți, sînt în stare să să răzbune.

Yvonne găsi ca soțul ei e atît de sublim, încît nu se putu stăpîni, ea, femeia mai degrabă rece, să se agațe de gîtul lui și să-l sărute.

Cît despre Rodolphe, el era mîndru de sine și se simțea puternic, cît se poate de puternic.

«

Ajunseră la hotel, mulțumiți și bucuroși, ca niște copii. Rodolphe se repezi la telefon.

— Să rîd nițel cu tipii de la bancă, zise. Sînt curios să știu ce mutră a făcut René al nostru cînd l-au trimis la plimbare cu cecul lui de două milioane. Alo ? Cazinoul ? Spuneți-mi, ha, ha, trebuia să se prezinte la dumneavoastră un individ cu un cec de două milioane, ha, ha, ha ! Cum ? I le-ați dat ?... N-are importanță ; voiam doar să fac o farsă unui prieten. Mulțumesc.

Rodolphe devenise galben la față. Se scotoci în grabă prin buzunare, scoase un carnet de cecuri și se uită la **el**, îngrozit.

— Am greșit carnetul, Yvonne ! Am dat un cec bun.

Pe Yvonne o apucă o criză de nervi.

*

Două ore mai târziu, cuplul Durant se urca în

trenul 'de Paris.

PARTEA A DOUA

Capitolul întâi

ÎN CARE SE VEDE CUM ISPITA
AURULUI ÎI POATE FACE INFERIORI
FATA DE EI ÎNȘIȘI PE CEI
FASCINĂȚI DE PUTEREA LUI

Charles de Liguieres dormea, cu pumnii strînși. În ciuda precauției sale de a trage perdelele cîteva raze de soare răzbăteau, zglobii, în încăpere și i se prelingeau pe frunte. Dar nici această blîndă și caldă mîngîiere nu reușea să-i risipească apăsătoarea oboseală. Îi preschimba, cel mult, somnul greoi, într-un somn mai ușor și-i destindea buzele posomorite într-un zîmbet matinal. Conștiința lui reîncepea astfel să urce încet-încet pe povîmișul, în josul căruia alunecase cu cinci ore mai înainte.

Cioc, cioc ! Somnului muribund al lui Charles i se păru că aude o bătaie ușoară în ușă. Nu-i dădu, firește, nici cea mai mică importanță. Dar zîmbetul îi pătrunse pînă la suflet, în vreme ce un vis aproape treaz începea să-l atingă ușor.

Trecură astfel cîteva minute, o întreagă viață într-un strop de somn, cînd Charles auzi din nou, de astă dată și mai deslușit, bătaile în ușă. Atunci visul se trezi și trezi Ființa.

Charles se uită la ceas. **Era** ora nouă. Cine naiba putea să-l deranjeze la o oră atît de matinală ? Bătăile reîncepură, acum exasperate de așteptare, dacă nu chiar desperate.

— Intră !

Ușa se deschise încet, cu sfială. De după ea se ivi silueta grațioasă a Yvonnei Durant. Gura ei foarte mare,

26ă dar plină de farmec, schița un surîs intimidat de situația în care se găsea, în timp ce pașii urmau anevoie traiectoria trasată de ochii mari și negri.

Trezit de-a binelea, Charles sări din pat și dădu perdelele la o parte. O cascadă de raze aurii inundă încăperea, sărutînd florile și luminînd frumoasa pijama galbenă a vărului lui Armând¹.

— Bună dimineața, bîigui Yvonne, în cele din urmă.

— Ia loc, Yvonne. Și scoate-ți paltonul, e atît de cald... Scuză-mă, dacă am un aer încă adormit, dar m-am culcat foarte tîrziu, la patru dimineața. Dar așază-te.

— Mulțumesc... Da, e cald, ai dreptate. Permite-mi să-l scot... Mulțumesc. Dumneata nu ești niciodată trist ? Ce e drept, cînd te scoli într-un soare ca acesta... Camera noastră e atît de întunecoasă !

Charles se întinse pe divan.

— Ce necazuri ai, Yvonne ? întrebă el. Căci, îmi închipui, nu de florile mărilor ai venit să mă trezești la o oră atît de nepotrivită, nici pentru plăcerea de-a mă vedea. Spune repede.

Avea o voce mai degrabă aspră, în contrast puternic cu blîndețea privirii.

— Am nevoie de o sută de franci, Charles. Rodolphe a trebuit să iasă, caută de lucru, așa c-am venit eu, nu mi-o lua în nume de rău. Dar mama lui nu mai vrea să audă de el, iar de două zile, ca să zic așa, aproape că nu mîncăm. În fine, nimic, decît pîine și cafea cu lapte. Iar Rodolphe e atît de slab !

Charles se ridică, luă portofelul de pe birou și îl întinse tinerei femei o sută de franci. Din greșeală, un bilet de o mie alunecă pe jos. Tînărul îl puse la loc, în portofelul pe care apoi îl aruncă, nepăsător, pe biroul din lemn de trandafir.

Yvonne contempla, însă, locul în care căzuse biletul de bancă și care acum era gol. Deodată, văzu, într-o străfulgerare, cele două mii de hîrtii

asemănătoare, toți banii pe care i-ar fi avut, dacă banditul nu i-ar fi prădat. O desperare sălbatică puse stăpînire pe ea. Încercă să se uite în altă parte, ca să-și alunge gîndurile. Zadarnic. Deoarece, admirînd frumoasa cameră a lui Charles, nu se putea stăpîrii să nu-și spună că ea ar fi avut o cameră și mai frumoasă.

Invidia o urmărea îndeaproape, cînd Yvonne se hotărî, în fine, să vorbească. Spera ca prin cuvinte să poată alunga înjositoarea desperare ce începea s-o tortureze.

— Mulțumesc, Charles... Dar ce flori frumoase ai, te invidiez. Și biroul ăsta, ah, e magnific !

Timiditatea de la început îi dispăru, pe măsura ce se adîncea în contemplarea acestei plăcute încăperi.

Acum, Yvonne nu mai tăcea. Se extazia, ridea, admira fiecare bibelou în parte, fiecare carte frumos legată. Eclamațiile nu se mai sfîrșeau : Ah, oh ! Vai ! iar nevasta lui Rodolphe Durant părea că nu mai vrea să părăsească eleganta garsonieră a prietenului său de cafenea.

Se agăță astfel, cu gestul și cu vorba, de aproape toate lucrurile ce-i cădeau sub ochi. Apoi începu să-și povestească viața, ca și ceea ce știa din viața lui Rodolphe, împreună cu necazurile prin care treceau, chiar și iubirea lor ce se stingea, după spusele ei

*

Căci una dintre cele mai mari fericiri ale ființelor omenеști e aceea de a-și povesti nefericirile.

*

Trecuse o oră și Yvonne vorbea într-una. Bietul Charles se plictisise. Toate poveștile astea, el le știa pe de rost. I le servise în atîtea rînduri Rodolphe, adică de fiecare dată, cînd venea să-1

tapeze, de o lună încoace. Pe deasupra, în ciuda faptului că dragostea ei era pe punctul **de** a se stinge, Yvonne vorbea mereu despre bărbatul său. Or, Charles începea să aibă față de Rodolphe o adîncă antipatie, pe care dealtfel nu și-o putea explica. Dimpotrivă, Yvonne îl atrăgea din **ce** în ce mai mult. Că **e** drept, n-o crezuse capabilă de un atașament serios față de soțul ei. Dar acest atașament inexplicabil exista și devenea din ce în ce mai puternic.

Ceea ce lui Charles nu-i conyenea. Aceasta era, probabil, cauza pentru care tînăra femeie îi apărea astăzi în culori mai curînd defavorabile. Chiar și accentul ei, care mai înainte i se păruse plăcut, acum i se părea vulgar. De ce deveniseră astăzi atît de mecanic-armonioase gesturile sale, altădată atît de nostime în lipsa lor de armonie ? Căci, de o bună bucată de timp, s-ar fi zis că Yvonne se forța, altminteri în van, să vorbească mai prețios decît oricînd și să-și însoțească vorbele cu gesturi corespunzătoare. Asta i se mai întîmplase și înainte de a-l cunoaște pe Rodolphe, dar astăzi această prețiozitate părea să ascundă o intenție suspectă. Și, lucru și mai curios observat de către Liguieres, cu cit descoperea vreun obiect mai de valoare, cu atîta cuvintele ei deveneau mai afectate. Și cu cît florile o dezmiardau cu dulcea lor mireasmă, cu atîta gesturile sale erau mai lipsite de grație, din pricina falsei lor eleganțe.

— O țigare ?

— Cum să nu, dragă prietene ? Mai ales, că ale dumi- tale sînt dintr-un tutun atît de fin, atît de unduios !

— Dar e „Caporal“, ca de obicei, răspunse Charles, pe un ton repezit, întinzîndu-i un portțigaret de aur.

— A 1

— Da.

— Scuză-mă...

— Știi, totuși, că eu nu fumez decît albastre.

— Uitasem.

Ea luă cu toate astea, o țigare, pe care începu să o fumeze într-un mod dizgrațios. Avea, în felul ei de a trage fumul în piept și de a-l da afară, acel soi de vulgaritate specifică fetelor în căutarea unui client, chiar într-o cafenea distinsă. Țigările trădează astfel, uneori, o anumită stare sufletească.

La rîndul său, Charles își aprinse și el o țigare și se decise, furios, să n-o mai asculte pe Yvonne. Ca să se distreze, începu să privească florile. Iar florile, din milă pentru stăpînul lor, prinseră să cînte în tăcere o poveste veche, stranie și subtilă, de multă vreme uitată și pa care numai trandafirii și-o mai aminteau.

.Yvonne părea că tăcuse, ca prin farmec.

întins pe divan, Charles savura povestea trandafirilor, în vreme ce albastrul ochilor săi urmărea, din miezul poeziei, jocul înmiresmat și elegant al fumului de țigare. Din cînd în cînd, prin cîte un gest în gol, mîngîia mireasma florilor și griul-albastrui al fumului.

— Ce este ?

Charles de Liguieres sări în sus. Așezată lingă el, Yvonne Durant îl strîngea de mină. Și-o retrase brusc, ca și cînd i-ar fi fost frică sau ca și cum contactul acesta i-ar fi displicut.

— Dumneata, aici ?

—Dar...

Uitase de prezența ei acolo. Timp de aproape un sfert de oră, ea nu mai existase pentru el. Și, totuși, Yvonne nu încetase să vorbească, nu încetase să se apropie din ce în ce mai mult de el.

— Iartă-mă, Yvonne. Adormisem.

— Cu ochii deschiși ?

— Ca să te văd chiar și prin somn.

— Cît ești de fermecător !

Ea dădu, alintîndu-se, să-1 mîngîie pe păr. Charles, însă, se grăbi să-și îndepărteze capul.

— Yvonne, nu mi-o lua în nume de rău, dar sînt obligat să-ți arăt ușa. Am o întîlnire urgentă. La ora zece. Și încă nu mi-am făcut toaleta.

Dintr-o dată, ea se simți zdrobită. I se topise tot curajul, și genele prelungi i se umplură de lacrimi. Charles îi întinse mîna.

— La revedere, Yvonne. Voi trece, zilele astea, să vă văd. Salutările mele lui Rodolphe.

Yvonne se retrase, cu aceiași pași și cu aceiași ochi timizi și temători, ca la sosire.

— La revedere, Charles... La revedere.

Dar, ajunsă în stradă, o apucă o criză de furie. **Se** îndreptă spre bulevardul Saint Michel, cu pasul pe măsura stării sale. Bulevardul era vesel și contrasta cu

mersul Yvonnell, care, astăzi, s-ar fi potrivit mai curînd cu Gara de Est — bulevardul Sevastopol.

În fața micului hotel, în care locuia împreună cu Rodolphe, se opri o clipă, suficient pentru ca sîngele să i se urce la cap, apoi se repezi de-a dreptul la scara veche și îngustă, pe care o urcă în goană pînă la al cincilea etaj. Pătrunse, gîfîind, în odăița lor. O dezordine scîrboasă domnea pretutindeni.

Rodolphe era acolo, tocmai lipea niște pătrățele albe de hîrtie pe tapetul albastru al peretelui. Pe un scaun, lingă el, un ciocan și cuie. Agățase în perete cîteva caricaturi amuzante făcute de Yvonne, precum și niște ilustrate poștale, zise de avangardă. O cuvertură cenușie ascundea, pe pat, urmele lăsate de două trupuri.

Fără un cuvînt, Yvonne își azvîrli, furioasă, pălăria pe pat. Rodolphe sări ca ars. O pălărie pe pat, lucrul acesta anunță în general sărăcia. Se grăbi să o ridice, dar rămase cu o presimțire proastă.

— Nu ți-a dat nimic, zise. Parcă văd.

Ea îi azvîrli cei o sută de franci, la fel de furioasă și fără nici o vorbă, ca și atunci cînd azvîrlise pălăria.

— Ha, ha, se înveseli Rodolphe. Deci s-a fraierii. Eram sigur. Pe imbecili trebuie să-i duci mereu cu mila. Dar de ce ești prost dispusă ? Nu pricep... A, canalia ! înțeleg, o fi dat să te posed, am ghicit ?

— Nu, răspunse Yvonne, sec.

— Ba da, ba da, văd bine că da ! Ai fost amanta lui, jură că nu. De asta ați rămas mai bine de două ere împreună. Acum văd limpede. Dar îl învăț eu minte, să știe cine e Rodolphe Durant. Profită de faptul că deocamdată nu am bani. A, canalia, știi eu ce am de făcut ! Da, știi...

Văzîndu-1 în halul acesta, Yvonnei i se făcu milă de el, o milă prietenească, o milă pornită din bunătate.

— Nu, Rodolphe, îți jur, **abia de s-a** uitat la

mine. Mi-a dat numaidecât o sută de franci. Ți-o jur, de ce nu crezi tu niciodată nimic din ce-ți spun eu ? Am stat de vorba, de asta am întârziat atât de mult. Adică, numai eu **am vorbit, aproape** tot timpul. Nu te supăra, Rodolphe, n-am făcut-o dinadins, ți-o jur.

— Dar atunci, o cercetă Rodolphe, de ce ești furioasă ? Avea pe buze un surîs viclean.

— De ce, dacă nu ți-a făcut nimic ?

— Asta mă privește.

— Idioato !

— Idiot ești tu.

Obrazul drept al recentei doamne Durant primi o palmă zdravănă. O clipă, Yvonne se clătină. Fu cit pe-aci s-o podidească lacrimile, însă, din mândrie, ochii ei mari le înghițiră imediat. Atunci, sigură de sine, ea se înfipse pe picioarele cu mușchi de toată frumusețea și izbucni în hohote de râs. Iar râsul răsună în încăpere, cu și mai multă obrăznicie decât palma lui.

Rodolphe, care nu se așteptase la una ca asta, rămase cu o mină țeapănă, în aer, iar cu cealaltă, înțeleștată pe biletul de bancă. Poziție sublimă și de actualitate. Astfel, o mînă încă mai păstra îndoiala cu privire la fidelitatea soției sale, pe cînd celeilalte îi făcea plăcere să păstreze banii. Dealtfel, în secunda următoare, brațul drept capitulă. Inșă chipul lui Rodolphe, cu expresia lui searbădă și caraghioasă, nu se schimbă aproape deloc.

Yvonne rîdea într-una. Numai că, de astă dată, n-o mai făcea într-adins. Nu, acum rîdea din toată inima, căci îi trecuse prin minte să facă o caricatură nemaipomenită. Găsise chiar și titlul : „Tiranul democrat“. O mînă revoluționară, țipătoare, insolentă; cealaltă, conservatoare, avară, pipăind aurul. Ha, Ha ! Una, ajutînd-o pe cealaltă. Iar la mijloc, un trupușor meschin, susținînd un cap stupid, de clown înfuriat. Da, da, o va face chiar diseară. Apoi, mîine, se va duce să i-o

arate lui Charles. Are să-i placă și poate că...

— Să mergem la masă, zise Rodolphe, potolindu-se brusc. De ce rîzi așa ?

— Mă gîndean la Charles.

Yvonne continua să rîdă.

Pumnul revoluționar cuteză să se ridice și a doua oară ; de astă dată, însă, mai încet și fără curaj.

— Are bani, canalia ! Și îndrăznește să mă trateze, **pe** mine, ca pe cel din urmă muncitor.

Yvonne se opri din rîs.

— Nu la asta mă gîndeam, Rodolphe, zise ea, cu glasul îndulcit. Și, apoi, nu cred că te tratează nicidecum ca pe-un muncitor. Nu, nu, dragul meu, te înșeli.

— Eu nu mă înșel niciodată.

— Pe deasupra, adăugă Yvonne, nu vād de ce e rușinos Să fii muncitor. Ce spui tu e o prostie.

— Eu nu sînt muncilor.

— Dar socialismul tău ?

El nu binevoi să-i răspundă. I-ar fi fost, dealtfel, destul de greu. Și, apoi, Yvonne se pornise din nou pe rîs, din ce în ce mai tare.

— Ha, ha ! Tu nu ești nimic. Uite, asta ești, un nimic. Mai exact, o haimana, ha, ha, ha !

— O să vezi tu, cînd o să iun bani ! strigă el. Haidem la masă, mi-e foame.

însă tînăra femeie n-avea nicî un chef să tacă. Ea considera cuvîntul ca pe-o armă prea de preț, ca să nu se slujească de el, la o adică.

— Charles, cel puțin, reîncepu Yvonne, e un artist, **în** felul lui. Iar felul lui îmi place. Da, îmi place.

— Isprăvește odată !

Redevenind răutăcioasă, ea era tocmai pe punctul **de** a-1 tachina din nou, cînd se deschise ușa.

— Ți-ai uitat umbrela la mine, zise Charles, intrînd. Cum treceam pe aici, m-am gîndit c-o să te bucuri dacă ți-o aduc. La noapte s-ar putea să plouă.

încă o dată Yvonne trebui să-și înăbușe un țipăt de furie, care era gata să-i scape din piept. Cît despre Rodolphe, mascîndu-și ura de mai adineauri într-un zîmbet lins, de subaltern, nu mai părea nicidecum supărat pe Charles de Liguieres.

— Mulțumesc, Charles, zise el. Mii de mulțumiri. Dar nu era nevoie să te deranjezi, pentru o umbrelă. Să știi că banii au picat la țanc. Nu știu ce m-aș fi făcut dacă nu erai tu. Ți-i dau înapoi, de îndată ce se întoarce Astric. Mă plictisește cu călătoria asta a lui prin America. Nu, zău, te porți drăguț cu mine și nu știu cum să-ți mulțumesc pentru prietenie. Prietenii, însă, trebuie să se ajute între ei. Pe vărul tău, bietul Armând, de cîte ori nu l-am ajutat... A, nimic de zis, s-a purtat și el la fel, întotdeauna.

Charles era absolut convins că nicidecum Rodolphe nu-l ajutase cit de cit pe Armând. De aceea nu putea să-l sufere, ori de cîte ori acesta, cu o încăpăținare deconcertantă, îi aducea aminte de toate cîte le făcuse pentru vărul său. Rodolphe, chiar, insista atît de mult, încît el începu să-l creadă răspunzător de moartea lui Armând, ceea ce, dealtfel, era adevărat în parte.

— Nu pot zăbovi, zise Charles. Trebuie să merg la masă.

În același timp, strîmbă din nas, în mod vizibil. Camera aceasta, nu se știe din ce cauză, mirosea a mucegai. Iar lui Charles nu-i plăcea mucegaiul. Totuși, nu părăsi imediat hotelul soților Durant. Yvonne era atît de bine făcută !

— Foarte bune caricaturile astea. Bravo, Yvonne.

— Dar hîrțiile de pe pereți ? întrebă Rodolphe. Cum le găsești ?

— Îți seamănă leit, răspunse Charles.

Yvonne îi aruncă un zîmbet recunoscător.

— Ce-ar fi să mîncăm împreună ? propuse ea.

— Imposibil, zise Charles.

N-avea nici un chef de compania lui Rodolphe.

— Ești invitat ?

— Nu, dar iau masa la Larue, răspunse el, fără obraz. Camera se umplu de tăcere. Charles deschise ușa. Șuvițele sale blonde erau nerăbdătoare să dea din nou de aer proaspăt. Dar nici de astă dată nu plecă. Sufletul său, stingherit de această penibilă tăcere, fu deodată năpădit de milă. Se opri în prag.

Yvonne, în fața oglinzii, își punea pălăria. Cât de fermecătoare i se părea! Simțindu-i privirea admirativă, ea se întoarse.

— Vezi în ce chichineată infectă trăiesc ? Un deliciu, nu-i așa ? Și asta, datorită dumatăle.

Charles își luă o înfățișare naivă și mirată.

— Cum adică, ai avea tupeul să preținzi că nu m-ai îndemnat să mă mărit cu individul ăsta ?... Căci, să știi, Rodolphe, Charles și-a bătut joc de mine. Dealtfel,

ca și de tine. Mi-a jurat, înainte de căsătorie, că ești un tip de seamă. Ha, ha, ha !

Rodolphe, deodată, nu mai știu ce să creadă. Așadar, Charles era un prieten adevărat. Iar el îl pusese la îndoială. Ochiul i se umplură de lacrimi, în timp ce brațele i se deschideau spre a-l îmbrățișa pe „scumpul, pe cel mai bun prieten “ al său.

Situația devenea de un comic jalnic, aproape insuportabil. Așa îneît, după ce o fixă o clipă drept în ochi pe Yvonne, Charles de Liguieres îi întoarse spatele și ieși.

— Charles, Charles !

— V-am mai spus că iau masa la Larue. Dar uite-1 pe Jean. Mîncați cu el, dacă vreți. La revedere.

Într-adevăr, Jean Rimeau urca scara. Pașii lui greoi se auzeau pînă la ei în cameră. Încă din prag, privirea ascuțită îi căzu, ca din întîmplare, pe obrazul, încă roșu al Yvonnei.

— Ce se întîmplă aici ?

— Nimic... Charles vrea să ia masa de unul singur. Un capriciu.

— Atîta tot ?

Yvonne se înroși din cap pînă-n picioare, în așa fel, îneît amîndoi obraji se făcură de aceeași culoare. Rodolphe, care nu înțelesese nimic din scena de mai înainte, fu surprins.

■— De ce ții neapărat să se întîmple ceva ?

■—■ Pentru c-o văd pe Yvonne tulburată, răspunse Jean, cu asprime. Uite, ai o telegramă, ține-o. A sosit chiar acum. Am luat-o de jos.

Cu mîna tremurînda, Rodolphe deschise mesajul albastru. Victorie ! Era o telegramă de la Astric : „Vino imediat Toulouse“.

— Ura ! izbucni Rodolphe. S-a întors Astric. Plec chiar în seara asta la Toulouse.

Un surîs de fericire strălucea pe buzele lui Jean. În vremea aceasta, el se uita cu lăcomie la Yvonne, ca și cînd ar fi vrut s-o înghită.

Palidă, ea se agăță de brațul soțului său, același braț care se ridicase împotriva ei.

— Ia-mă cu tine, se rugă.

— A, nu ! protestă Rodolphe, e imposibil. Aș face o Impresie proastă. Dealtfel, eu însumi nu știu de unde o să iau banii necesari pentru călătorie.

— Ți-i împrumut eu, se grăbi Jean.

Rodolphe acceptă pe loc. Avea acum atîta încredere în prietenii săi, încît nu bănuia nici o clipă că Jean nu aștepta decît plecarea lui.

Pe Yvonne o trecu din nou un fior de spaimă. Nu zise, însă, nimic.

— Haidem la masă, propuse Rodolphe. Jean ești invitatul meu. Ești un tip grozav. Dar nu-ți fie frică. De îndată ce mă-ntorc, îți și trimit banii. Pînă atunci, ți-o încredințez pe scumpa și dulcea mea Yvonne.

Capitolul II

ÎN CARE SE VEDE CA DACA IUBIREA E OARBA, IAR URA E SURDA, CREDINȚA LE BIRUIE PE AMÎNDOUNA, CÎND FRUMOSUL II VINE ÎN AJUTOR

Cînd, cu două săptămîni mai tîrziu, Charles de Lî-guières pătrunse în camera lui Jean Rimeau, nu o mai recunoscuse. Cărțile, de obicei împrăstiate, stăteau acum în ordine, în rafturile unei biblioteci minunate. Caricaturi amuzante surîdeau de pe pereți. Masa de lucru surghiunită într-un colț, era acoperită cu o velină nouă, iar o mică lampă, cu lumină palidă, lăsa în încăperea acel semiîntuneric atît de necesar unei atmosfere de intimitate, care amintea în chip ciudat de camera lui Charles. Un leneș miros de trandafiri răspîndea o undă de subtilitate. Nu mai era camera simplă, de student dezordonat, ci mai curînd aceea prin care a trecut o femeie.

Pe un divan, Jean Rimeau și Yvonne se strîngeau de mîini.

V.

La vederea prietenului său, care intra întotdeauna iara să bată la ușa, Jean se înroși de rușine. Yvonne dimpotrivă, surise de plăcere.

— Drăguț din partea duminale, că ai venit să ne vezi, spuse ea.

Nu-și ascundea bucuria, în timp ce continua să țină prizoniere mîinile lui Jean.

Charles nu răspunse. Stătea în picioare, în mijlocul camerei, jenat și nemulțumit, și căuta o.

portită de scăpare care să nu-1 jignească pe Rimeau, vizibil plictisit. Dar Yvonne zîmbea într-una. O mînie surdă puse stă-pînire pe Charles.

— Dar bravul nostru Rodolphe ? rosti el, deodată. Unde e ?

— La Toulouse, răspunse simplu Yvonne. Pe timp de o lună.

Jean se înroși și mai tare. Privirile sale, spre a nu le întîlni pe ale lui Charles, se fixaseră asupra unui colț întunecos al încăperii. Acolo, măcar, se simțea la adăpost împotriva oricărui atac, prietenesc sau inamic. Adăpost provizoriu, cîtă vreme din gură nu-i ieșea nici un cuvînt.

Nemișcîndu-se din loc, Charles aștepta acest cuvînt, deopotrivă de nerăbdător și de curios. El nu sosi decît după două lungi și penibile minute.

— Drăguț c-ai venit. Vrei o ceașcă de ceai ? Sau, mai bine, cu ciocolată ?

Charles alege ciocolata. Dacă nu găsisese un mijloc de plecare, cel puțin avea prilejul de a rămînea. Și, dealtfel, privirile prietenului său se întorseseră, în fine, către el, dar atît de pline de neliniște !

Vioaie, Yvonne se ridică și se apucă să prepare ciocolata. Se simțea acolo ca la ea acasă și lăsa ca asta să se vadă. Iar cum Charles, ca s-o încliudeze, se prefăcea că nu observă nimic, începu să cînte, apoi să fluiera.

— Jean, strigă ea, la un moment dat. Strînge de pe birou și pune un șervet.

Docil, Jean părăsi divanul și adună lucrurile de pe birou. Mișcările îi erau, însă, atît de stîngace, încît un pahar căzu pe jos. Charles nu se putu stăpîni să nu rîdă. Acum, abia, începea să se bucure de jena prietenului său.

— Imbecilul ăsta sparge tot, zise Yvonne.

Tonul acesta, de femeie legitimă, îl izbi neplăcut pe Charles. Se întoarce către ea. Yvonne profită de scurtul răgaz, ca să se arunce de gîtul lui Jean.

Rămaseră, înlănțuiți astfel, un timp destul de

lung.

— Ți-ai transformat complet camera, Jean zise Charles.

Trebuia să întrerupă această încleștare prea jenantă.

— E mai bine-așa, nu ? întrebă Rimeau.

— Cu siguranță.

— Eu am aranjat-o, interveni Yvonne. Nu mai puteam trăi așa, era într-adevăr o dezordine din cale-afară. Nu ești de aceeași părere ?

Charles își aduse aminte de camera infectă pe care Yvonne o împărțea cu soțul ei.

■— Totuși, la dumneata acasă, în strada Gay-Lussac...

— Nu-i același lucru.

— A, da ? în orice caz, sînt perfect de acord cu dumneata. În camera asta, înainte de venirea dumitale, era o dezordine nemaipomenită. Mie, care-mi place ordinea...

— Mie nu, replică Jean.

— Preferi, totuși, camera așa cum e acum.

— Asta nu e ordine. Eu asta o numesc dezordine elegantă. Nu trebuie să confundăm ordinea cu eleganța.

Dintr-odată, Charles nu mai era deloc stînjenit și uitase cu totul de mînia lui.

— Simt că plutește în aer o nouă discuție, zise el; O discuție importantă. Pentru că, ei bine, ceea ce spui e un sofism. Uite, Jean, dezordinea elegantă, cum o numești, nu e în fond decît o dezordine ordonată. Haida, de 1 Nu stă în picioare. E o barbarie, chiar cea mai dăunătoare dintre barbarii. Faci întotdeauna pe barbarul...

— Dar dezordinea universală ? îl întrerupse Jean. Grandioasa dezordine cosmică, nu de la ea îmi trag eu toată forța ? Uită-te la mare.

Se încingea din nou, ceea ce, dealtfel, îi făcea plăcere lui Charles. Cu șervetul într-o mînă, cu o ceașcă în cealaltă, Jean gesticula, vorbea, se plimba.

— Esența lucrurilor e mișcarea. Ordinea e

stagnare, e moarte, în ordine nu există mișcare.

Charles tăcea. 11 admira pe omul acesta, care, în orice împrejurare, chiar și în legătură cu o odăiță de hotel, putea să discute despre esența lucrurilor. Cei doi prieteni erau adesea de păreri diferite ; cu toate astea, se înțelegeau bine. Poate, chiar, în fond, divergența dintre ei nu privea decît forma și metoda. Căci Jean Rimeau, deși detesta ordinea, o urma totuși, fără să-și dea seama, în tot ceea ce crea. În ideile sale, el păstra astfel o ordine desăvîrșită, care stîrnea admirația lui Charles. Numai prin vorbe își renega natura proprie, lucru, din păcate, foarte obișnuit printre oameni.

— Natura, natura, zise Charles, în cele din urma. Dar numai natura își poate permite luxul dezordinii. Natura e patriciană, Jean. Ea ascunde în sine asemenea elemente ale ordinii, ale unei ordini atît de puternice, incît ai impresia că micile sale dezordini, dacă astea sînt dezordini, nu le provoacă decît spre a-și verifica și mai bine ordinea eternă. Și, apoi, presupunînd că ordinea nu există, e cu atît mai admirabil că omul caută să o creeze.

— E gata ciocolata, anunță chiar atunci Yvonne. Jean Rimeau strîmbă din nas.

— Ai putea să ai bunul obicei de a nu întrerupe oamenii în toiul unei discuții din care și așa tot nu pricepi nimic. Din cauza acestei femei nu putem vorbi niciodată serios, asta e limpede.

Yvonne păli. Surîsul ei, adeseori atîta de plăcut și de fermecător, se schimbă ca prin minune într-un rînjat plin de răutate. S-ar fi zis că e cu totul altcineva, într-atît de rapidă și neașteptată fusese această schimbare. Astfel transformată, ea se îndrepta spre ușă, cu o țigare în colțul buzelor. Își părăsea amantul ?

După o clipă de gîndire, se întoarse către Charles, care jubila.

— Bine, zise. Uită-te la el, Charles, și spune-mi dacă merită să trăiești cu un om ca ăsta, cu un

monstru și un egoist ca ăsta. O, da, rău am făcut, că n-am plecat cu Rodolphe ! El, cel puțin... ei bine, da, e de o mie de ori mai bun. Bietul Rodolphe ! Și eu, să-1 înșel cu un astfel de neghiob. A, nu, am plecat. Dacă tu crezi că am nevoie de tine, te înșeli, amice.

Nu țipa, însă era îngrozitoare. Căci există pe lume ceva și mai rău decât femeia furioasă, care țipă : femeia furioasă care nu țipă.

Secătuindu-și furia prin vorbe, Yvonne începu să plingă. Lacrimile sale păreau, însă, la fel de false, ca și zîmbetul răutăcios de adineauri. „Femeile stau prost cu nervii“ se gîndi Charles.

Jean măsura odaia în lung și în lat.

- — Uite ce viață-mi face tîrfa asta ! vocifera el. Uită-te la ea ! În loc să se ducă după mîrșavul de bărbatu-său, se cramponează de mine, ca să mă chinuiască. Haida, de, nu plînge, nu vezi că lacrimile tale nu fac nici două parale ? Mare noroc a avut cretinul de Rodolphe, c-a plecat ! A, bineînțeles, e singurul lucru inteligent pe care l-a făcut vreodată. Iar eu, care mă bucuram, ha, ha, ha ! Mi-am luat pedeapsa cu vîrf și îndesat !

Yvonne izbucni într-un hohot de plîns, mai puternic decât celelalte. Apoi, deodată, o cuprinse un acces de mîndrie.

— Nu-ți permit să-1 vorbești de rău pe Rodolphe, auzi tu ? Băiatul ăsta face de o mie de ori mai mult decât tine, are gingășii pe care tu ești departe de-a le avea.

De astă dată, Charles se făcu mic de rușine. Se temea atît de mult ca nu cumva Yvonne să se arunce iar în spovedanii, care, poate, l-ar fi demascată, încît încercă să-i împace. Zadarnic. Renunță, dealtfel, curînd, deoarece simțea că scena ar fi fost cu totul alta, dacă el, Charles, nu era de față. Jean, probabil, n-ar fi făcut-o tîrfă pe amanta sa și, mai ales, ea cu siguranță n-ar fi

plîns. Jucau amîn- doi, în mod inconștient, o comedie în fața spectatorului, care era el. Comedie scurtă, deoarece calmul reveni odată cu ciocolata.

Sfîrșitul vine mîncînd.

— Zău că e grozavă ciocolata, zise Jean Rimeau. Bravo, Yvonne ! Mi-e o foame... Dă-mi o felie de pîine cu unt, vrei ?

— Ține... Și mai ce ? Adineauri credeam că ciocolata nu e destul de interesantă.

— Nu, draga mea, dar ai un fel într-adevăr jignitor de a-ți apăra bărbatul. Care e un imbecil, asta e, un cretin. Iar tu o știi la fel de bine, ca și mine. Mai umple-mi o ceașcă. Mai vrei și dumneata, Charles ?

— Da, zise Charles, ușurat.

Iar Jean vorbi mai departe, cu o tandrețe neprefăcută.

— Știi, ciocolata e întotdeauna bună cînd o prepară Yvonne. Nu-i așa, Vovonette ?

Se apropie de ea și o sărută. Yvonne nu voi să-i întoarcă sărutul numaidecît, dar un aer de triumf îi însenină obraji.

— Dacă nu mă săruți, Jean-Jean o să plîngă. Vrea Yvonne să-l vadă pe Jean-Jean plîngînd ?

Jean Rimeau se prefăcu că plînge.

Ea, atunci, îl sărută îndelung, apoi îi aduse o ceașcă de ciocolată.

Charles de Liguire nu se putu stăpîni să nu pufnească în rîs.

— Iată-vă, în sfîrșit, împăcați, zise el. Zău că nu merita să vă faceți atîta sînge rău. Dealtfel, vă mărturisesc, m-am distrat de minune.

Se străduia să-și ia un aer degajat. În fond, însă, îl era necaz pe ei, se împăcaseră prea repede. Asta, nu pentru că-l distra, ci din pricina plăcerii pe care o simt oamenii, cînd se uită la o bătaie. Pe deasupra, contase pe o ruptură definitivă între cei

doi îndrăgostiți. Căci, în momentul acesta, Charles regreta că nu știuse să profite de atît de deseale avansuri ale Yvonnei. Acum, cînd ea era a altuia, el o dorea. Un soi de dragoste ciudată punea stăpînire pe sufletul lui, altminteri cald din fire, un soi de dragoste cu ceva bestial și vorace.

— Ce să-i faci, dragul meu ? îi răspunse Yvonne. Nu toată lumea e făcută să se amuze cu astfel de lucruri.

Devenea ironică și zeflemistă. împinsă de dorința de-a se răzbuna, își descărca întreaga ironie asupra lui Charles, și avea de unde.

— Noi, adăugă ea, avem uneori nevoie de o sută de franci și atunci sîntem obligați să ne ținem scai de domnul de Liguieres, la el acasă, dimineața. Iar Alțeta Sa îți aruncă suta și-ți arată ușa. Ce să-i facem, sîntem oameni săraci.

Charles simți cum i se urcă sîngele la cap. Își amintea scena de prostituată, pe care i-o jucase, vedea și cum contemplă bancnota de o mie căzută pe jos...

Îl cuprinse o poftă nebună să-i arunce toate astea în obraz. Dar se stăpîni, căci îl văzu pe Jean Rimeau, cum, deznădăjduit de scena pe care-o presimțea, suridea ca un copilăș, neîndrăznind să intervină. În afară de asta, era sigur că, dacă, din întîmplare, o insultă pe Yvonne, nu-și va mai vedea multă vreme prietenul. Fără nici o ezitare, Jean ar trece de partea amantei sale.

— Ți-aș fi recunoscător, Yvonne, se mulțumi el să spună, dacă l-ai ruga pe scumpul dumitale soț să-mi restituie nenorocita aia de sută. Asta limpezește lucrurile. Da, da... Pentru moment, cred că aș face mai bine să plec.

Era palid, iar mîinile îi tremurau de o mînie stăpînită.

— Ia te uită, Charles s-a supărat, zise Yvonne, rîzînd. Dar am glumit, dragul meu. Haide, lasă !

Se apropie de el, cu totul schimbată la față. Unde își lăsase masca cealaltă ? Ochii adînci îi erau de o bunătate copilăroasă în timp ce pielea

plăcută a mâinii mân- gîia bărbia lui Charles.

— Haide, Charles, n-o lua în serios ! Din cînd în cînd, Vovonne mai și glumește. Dar e atît de drăguță, în fond, atît de bună... Uite cit de bună sînt, te mîngîi chiar de față cu Jean. Hai să facem pace.

Îl sărută. Jean rîse.

— Dar nu sînt supărat, zise Charles, uluit. Decît că e tîrziu... Șapte și jumătate. Și astă-seară trebuie să iau cîna cu André. Vii și dumneata Jean ? Mîncăm o ciorbă de pește *.

— Dar firește că venim...

— Numai că, îl întrerupse Charles, cred că André vine cu Paulette. Așa că, mă-nțelegi, nu îndrăznesc să • invit și pe Yvonne.

— Ba dimpotrivă, Paulette e o puștancă încîntătoare. Haide, repede, Vovonne, grăbește-te.

Cît ai clipi din ochi, Yvonne puse toate lucrurile la locul lor, apoi se dresă pe obraji, după care-și scoase rochia, în fața lui Jean și a lui Charles, care rămaseră extaziați. Apăru im furou negru, care, altminteri, îi venea mai bine decît rochia și care făcea să cînte pielea ei de catifea. Jean nu îndrăzni să protesteze. Îi era, totuși, mai miilt decît neplăcut. Îndrăgostit, el suspecta în orice clipă fidelitatea nevestei lui Rodolphe.

¹ In original : *bouillabaisse*, renumită specialitate, culinară, în sudul Franței, pe coasta mării Mediterane (n.t.).

— Îmi place ca tot ce-mi place mie, zise în cele din urmă, să poată fL.,șdmirat de prietenii mei, oameni de gust.

— Atunci de ce n-o arăți în pielea goală ?

— Pentru că arată mai bine așa.

Charles își aprinse o țigară și luă o carte. Jenat, nu-și arunca decît din cînd în cînd privirea către Yvonne, și numai atunci cînd era sigur că nu-l vede Jean. Jean se uita, însă, atît de des la el ! Atît de des, încît, plictisit peste măsură, Charles preferă, cu ochii în carte, să dea frîu liber imaginației sale, acea imaginație ce-o dezbrăca pe Yvonne chiar și de furoul negru, care-i venea atît

La hanul „Găina care veghează”, André se și instalase în fața unei ciorbe de pește, cu o puștancă blondă de-a dreapta lui. Era vesel, astăzi, vesel și ușor. Cu sufletul plin de un dulce optimism, el o săruta pe Paulette, între două linguri de ciorbă, arunca o vorbă de duh, liberă ca sine însuși, apoi din nou începea să mănânce, cu o plăcere din ce în ce mai mare. Totul îi surîdea, iar fetișcana de lângă el părea atît de fericită, atît de fericită că e cu el ! Nu-i mai lipseau decît cei doi iubiți prieteni de petrecere, Charles și Jean, pentru ca plăcerea să-i fie desăvîrșită. Căci André nu se gîndise nici măcar o secundă că Yvonne va veni să completeze grupul.

Așa încît, cinci minute mai tîrziu, cînd o văzu intrînd în restaurant, avu o clipă de dezamăgire. O clipă, dar pe care Charles, cu privirea lui pătrunzătoare, o zări numai- decît. Prietenul lui André își putu da astfel seama de gafa pe care o săvîrșise, aducînd.-o pe Yvonne la o masă unde se mai afla o femeie. Dar, chiar dac-ar fi vrut, ar fi putut-o el împiedica să vină ?

Spre mai multă prudență și înainte chiar de a comanda ceva se așeză, ca o barieră, între cele două femei.

— Iar acum, zise el, tăcere, în așteptarea ciorbei.

Nu așteptară mult. Comandate din vreme, de către André, ciorbele fură repede depuse dinaintea noilor sosiți. Mai întîi Charles se pierdu în contemplarea ciorbei sale, timp de cîteva secunde, cu ochii plini de soare. Sîngele de meridional se trezea în el, întotdeauna, în fața acestei mîncări strămosești. Pe urmă, înghiți o lingură de ciorbă și așteptă nițel, pînă cînd frumoasa lui Provence lichidă îi ajunsese în stomac. Făcu atunci cu limba un ocol al gurii, apoi degustă o înghițitură de Châteauneuf, în timp ce Jean își golea paharul dintr-odată.

Astfel, cei trei prieteni deveniră de o veselie ce se confunda, aproape, cu divina ciorbă. Jean uitase de „cosmica” lui suferință, André, de dulcea sa melancolie, Charles, de gândurile, uneori, chinuitoare. Rîdeau din toată inima, ca în pragul unui chef pe cinste. Femeile nu mai existau pentru ei. Nu mai existau decît ei, ciorba și vinul cel bun.

Timidă, Paulette aproape că nu vorbea deloc. Privirea ironică și câteodată disprețuitoare a Yvonnei o făcea să nu se simtă în largul său. Cît despre Yvonne, ea vorbea puțin, dar cu prețiozitate. Voia să facă pe intelectuală, față de midineta intimidată. Charles îi surprinse jocul și, între două replici, îi dădu o lovitură de picior pe sub masă. Manevra rămase, însă, fără efect.

— Ce lucru minunat e ciorba asta, decretă Jean, go-lindu-și cu minuțiozitate farfuria.

— Se zice că e mîncarea pe care Dumnezeu i-a servit-o lui Lazăr, ca să-l facă să învie, zise Charles, rîzînd. Presupun că n-a uitat nici sublimul Châteauneuf.

Veselia o cuprinse și pe Paulette, care începu să rîdă din toată inima și însăși Yvonne binevoi să zîmbească. Dar în zîmbetul ei era întipărită o dîră de dispreț.

— Ce părere ai despre ultima carte a lui Freud ? interveni ea, deodată, întorcîndu-se către Charles ?

— Puțin îmi pasă, replică acesta din urmă.

FuriOS, îi mai dădu o lovitură de picior pe care Yvonne, însă, n-o luă în seamă.

Ea ținea să strălucească față de Paulette și, neputînd s-o facă prin bunădispoziție, căuta un mijloc de-a le înăbuși veselia.

— Puțin îmi pasă de cartea dumitale, reluă Charles. Mai ales, cînd am pe masă o ciorbă ca aceasta.

Întreruptă un moment, veselia reveni, totuși. Yvonne înțelesese că făcuse o gafă, și acum tăcea. Dar tăcerea ei, de astă dată, era plină de venin.

— Chelner, ceru André. încă o sticlă.
— Bună idee, exclamă Charles. Bravo !
Și se porniră toți trei, să cînte în cor :

*La Gennevilliers sînt fete multe și
frumoase, Una i-a dat gata, meșteră-n
plăceri, Pe toți toboșarii, plus grenadier.*

Yvonne consideră, însă, din nou, că e momentul să intervină.

— Jean nu trebuie să bea, zise ea. Iar dacă bea, eu plec. Știți foarte bine că doctorii i-au interzis alcoolul.

— Ba nu, draga mea Vovonne, un pahar sau două în plus nu-mi pot face nici un rău.

André nu zise nimic. Înțelept printre înțelepți, găsea că e mai bine să facă pe surdul. Cînd sosi, însă, sticla, el umplu toate paharele, inclusiv al lui Jean.

Atunci, o palmă răsunătoare se auzi în restaurant. André, cu obrazul roșu, se uita cu totul năucit la Yvonne, care, ea însăși uluită, nu găsi puterea de a-și cere scuze IK'ntru un gest atît de necugetat și nici nu încercă să-1 rețină pe André. Acesta, revenindu-și din năuceală, se ridică, achită nota de plată și ieși, însoțit de Paulette.

Ceilalți trei se uitau unul la altul.

— Sînt nebună, decretă Yvonne.

Charles pufni în rîs. O palmă atît de neașteptată, îndeosebi din partea unei femei, îl amuza la culme. Jean căzu, însă, pe gînduri. Căci, dacă, pe de o parte, era supărat pe Yvonne, avea, pe de alta, dovada profunde iubiri a tinerei femei. Iar această iubire exagerată îl enerva, în ciuda plăcerii pe care i-o producea altminteri.

— Hai să plecăm de-aici, zise el, în cele din urma. Idioată poveste !

Palma avusese, cel puțin, darul de-a le dezumfla atît' de bine nervii, încît cei trei prieteni părăsiră restaurantul într-un calm desăvîrșit.

Calm desăvîrșit sau acalmie între două bătălii.

Conversația ușoară și banală, începută sub becurile de gaz ale unei celebre cafenele din Montparnasse, își

268 urma cursul normal, ca orice conversație la care sufle-, tele refuză să ia parte. Destinderea, dealtfel, îi făcea pe toți mai mult sau mai puțin indiferenți unul față de altul. Yvonne surîdea fără răutate, Jean își degusta cafeaua cu frișcă, în timp ce Charles discuta despre diverși autori streini, pe care-i citise de curînd.

Or, se întîmplă ca unul dintre acești autori să intre tocmai atunci în cafenea și să se așeze la o masă vecină. Era un bărbat de vîrstă mijlocie, cu nasul mic, în vînt, sprijinind o frunte imensă, ce se prelungea pînă la ceafă și pe care mai avea doar cîteva șuvițe jengoase de păr, unse cu briantină. Ochii îi erau cruciși, se uitau în față și vedeau în lături.

— Ce cap interesant, zise Yvonne.

Jean strîmbă din nas. Acest cap interesant îi era de-a' dreptul antipatic și ar fi preferat să nu-l mai vadă. Așa că se uită în altă parte.

— ■ Tare-aș vrea să-i fac caricatura, adăugă Yvonne. Numai dacă n-ar mișca.

Acestea zise, luă un creion și o foaie de hîrtie. Jean Rîmeau se făcu atunci alb ca zăpada. Cu o mișcare ne-îndeminatică, răsturnă cafeaua pe masă. Nici nu-i păsa.

— Yvonne, zise el, pe un ton abia stăpînit Îți interzic să faci caricatura asta. Tu m-auzi ? Îți interzic.

Mirată, Yvonne se uită o clipă la el. Nu rosti nici un cuvînt. În locul oricărui răspuns, se mulțumi să tragă o linie. Jean îi smulse creionul din mîină. Ca și cînd nu s-ar C întîmplat nimic, ea luă altul.

Charles încercă să intervină.

— ■ Dragă prietene, replică Jean, cuprins de furie. Te rog să nu mă scoți din sărîte, înțelegi ? Te rog foarte PJUlt.

Se întoarse, apoi, din nou către Yvonne.

— Îți interzic. N-ai s-o faci. Că de nu...

— Ba da, am s-o fac, răspunse ea, calmă.

Și începu să deseneze gura.

Fără alta vorbă, Jean se ridică, își luă pălăria și ieși ca un nebun.

Charles trebui să facă un mare efort, ca să tacă. Izbuti să-și stăpîncască și impulsul irezistibil de a se duce după ciudatul său prieten și ramase pe loc.

— Ducă-se, începu Yvonne, la rîndu-i. M-am săturat

de papucul lui. Dacă-și închipuie c-am să alerg după eh ei bine, se înșală.

Prinse mîna lui Charles și o strinse într-a ei. Gest **fără** însemnătate, de femeie la mînie. Dar Charles găsi cu cale să se întrebe dacă n-ar fi bine să profite de ocazie. **O** clipă mai tîrziu, gîndul acesta îl făcu să roșească și își retrase mîna. Un surîs al tinerei femei o aduse la loc. Nu, însă, pentru multă' vreme, căci după numai zece minute, Jean era înapoi.

— Uite-1, se-ntoarce.

încă foarte palid, cu ochii rătăciți, dar cu pasul hotărît, Jean intra năvalnic în cafenea. Își reluă locul la masă. Nu observase joncțiunea amoroasă a celor două mîini.

Dealtfel, cînd îl văzuse că se întoarce, Yvonne lăsase **mîna** lui Charles. întreaga făptură i se umplu de mila, **pe care** mama ei o uitase în ea, și începu să-și mîngîie **iubitul** pe părul lung și mătăsos.

— Ești așa de supărăcios, dragul meu.

Pe Jean îl străbătu un tremur nervos.

— Dragul meu, ai ? Ha, ha, ha ! Ascultă, zise el, pe un **ton** categoric, trăgîndu-se cu scaunul mai aproape. N-ai **să** faci caricatura. Nu vreau eu, înțelegi ?

O privea fix, amenințător, înghițindu-și saliva.

Dintr-un salt, Yvonnei i se urcă, în fine, sîngele la cap.

— Ba da, răspunse ea, cu tărie. Iar de mîine, îi cer • întîlnire. Și acum, dacă vrei să mă mai vezi, n-ai decît **să** vii la mine-acasă. La revedere.

Acestea zise, Yvonne se ridică, la rîndul ei, și plecă, **ffean o** urmări **o** clipă cu privirea. Un zîmbet

straniu îi **înțepeni** pe buze.

— Ducă-se la naiba, dar caricatura n-are s-o facă.

Tăcu un moment, apoi se aplecă spre Charles.

— Știi unde vrea s-ajungă ? zise el, încet, apăsînd pe **fiecare** cuvînt. Dumneata mă-nțelegi, Charles, da, da, simt **S-o** să mă-nțelegi... Vrea să se culce cu el.

Își înalță capul.

— Dumneata n-o cunoști. Nu, nu, nimeni n-o cunoaște. **11**, totuși, asta caută. Dumneata nu știi ce e în stare. Dar eu o cunosc, are veșnic în cap gînduri necurate. Nimic nu pricepe din operele acestui om de treabă, dar vrea să se culce cu el. Da, ți-o spun eu, e purul adevăr. Uite, cu Armând, a făcut același lucru. Numai că Armând era un tip categoric, ha, ha, ha, el a trimis-o la plimbare. Eu sînt mai slab. Ca și cu bietul Rodolphe I A vrut pur și simplu să-și ispășească luxul de-a avea un soț imbecil.

Charles aruncă o privire către celebrul autor. Îl găsi și el, deasemeni, foarte antipatic. Simți, ca și amicul său, cum îl cuprinde un început de gelozie. Era de acord cu gestul lui Jean, însă, mai stăpîn pe sine, reuși să se stă- pînească și nu zise nimic, spre a nu-i înteți ura. Cu toate acestea, ura punea stăpînire și asupra lui, ura împotriva Yvonnei și a tuturor acelor pe care ea i-ar fi putut iubi.

— Chelner, un gin, comandă Jean. Uite-așa, vreau să mă-mbăt.

Charles își dădu seama de pericol și încercă să-1 liniștească.

— Nu e nimic de făcut, Charles, mă îmbăt.

— Dar pentru ce ?

— Pentru că nu va face caricatura tipului, zise el, scandîndu-și cuvintele. Cît despre mine, am să beau toată noaptea. Da, toată noaptea.

— Nu, însă, cu mine.

— Mă lași singur ?

— Nu, dar nu trebuie să bei alcool. Știi prea bine, că-ți face rău. Vino, mai degrabă, la mine. Stăm nițel de vorbă. Îți ofer și-o sticlă.

— Dacă așa vrei... Dar să mergem pe jos. Să

mergem încet... pînă la dumneata. Pînă la...

Nu-și termină fraza, iar Charles nu-i ceru să o ducă pînă la capăt. Gravi și triști, stăpîniți de aceeași pasiune, mitraliați de aceleași gînduri, străbătură astfel veselia internațională a Montparnasse-ului. Se uitau amîndoi la cer, ca pentru a se elibera de sub imperiul puternic al urii. Dar cerul era de gheață.

W

În fața apartamentului lui Charles, Jean avu o clipă de ezitare și se uită la ceas.

— Unsprezece și jumătate, zise el.

— Ei, și ?

— E ora, la care ea...

Se opri din nou în mijlocul frazei.

— E ora la care, întrebă Charles, ce face ea ?

— Nimic. Să intrăm.

Privirea lui Charles se fixă asupra lui Jean, care se feri, ca un vinovat.

— Haidem, Charles, ce-aștepți ?

■— Aștept sfîrșitul frazei dumitale.

— O să ți—1 spun. Cînd intrăm în casă.

Pătrunseră amîndoi în salon. Jean nu dădu nici o atenție florilor, nici parfumului lor, iar Charles, împotriva obiceiului său, părea mai curînd iritat de această prezență a naturii. Așa că își pofti amicului în sufrageria mică și modestă. Aici, destupă o sticlă și umplu două pahare. Apoi se așezară amîndoi, unul în fața celuilalt.

Jean dădu pe gît, dintr-o dată, primul pahar. De Li-guières nu făcu decît să-și moaie buzele.

În depărtare, se auzea din cînd în cînd lătratul sinistru al rarelor taxiuri.

Și din nou Jean Rimeau se uită la ceas.

■— Poate, zise el, mai e încă timp.

— Ca să faci ce ?

— Ca s-o salvez pe Yvonne.

Se ridică, pomi spre ușa rămasă deschisă, apoi se întoarse către Charles, care, cu ochii ațintiți asupra lui, nu se mișca de pe scaun.

— I-am schimbat cașetele, zise Jean, cu un aer

penibil. Pe care le ia de obicei la ora asta. I-am pus cocaină, în locul medicamentelor obișnuite. Destulă... Mai mult decât destulă...

Charles de Liguieres simți nevoia de-a se rezezi la ușa, dar se stăpîni. Cramponat de scaun, se ținu de masă, cu o mină, ca să nu sară în sus, iar cu cealaltă, apucă paharul, pe care-l înghiți, deasemeni, dintr-odată.

— Glumești, Jean. Haida, de, calmează-te ! Mai vrei un pahar ?

încercă să rîdă. Cu toate astea, știa bine că Jean nu glumește. Ce interes ar fi avut ?

- - Nu mint, sc bîlbîi Jean, asta-i adevărul. Poale mai e încă timp s-o salvăm.

Charles, însă, nici acum nu se clinti. 11 cuprinse deodată o dorință atît de puternică, de-a o vedea pe Yvonne dispărută de pe suprafața pămîntului, încît pentru nimic în lume n-ar fi salvat-o.

— Bea paharul asta, Jean. Și odihnește-te o clipă.

Acestea zise. Charles se ridică, încuie ușa, apoi puse cheia în buzunar.

— Ce faci, Charles ? Nu cumva vrei să...

■— Ba da, asta vreau !

Și Charles se așeză la loc.

*

Tăcere ! Jean încerca zadarnic să facă o mișcare decisivă. Se simțea ca într-un coșmar, legat de mîini și de picioare, incapabil de a se descătușa, ținut locului de o forță invizibilă, care-l ținea acolo, dinaintea buzelor surîzătoare ale amicului său și a pielii catifelate, atît de plăcută la pipăit, a Yvonnei. Amintirea sinilor ei, ușor lăsați, îi înfiora vîrfurile degetelor, în vreme ce o gură mare i se lipea de buze, în sărutări.

Deodată, îl cuprinse un fel de amețală și închise ochii. Atunci, creierii îi căpătară limpezimea diamantului. Avu brusc impresia că nu mai e dominat decât de inteligența proprie, care era mare, practică, ironică, hotărîtă și lucidă.

Paralizat de la gît în jos, pînă la picioare, Jean își

simțea acum capul liber, și ajunsese la o hotărîre. Își aminti că, într-un moment de nebunie, schimbase casetele pe care Yvonne trebuia să le ia, dacă nu cumva le și luase. Nimeni n-ar avea de unde ști, vreodată, cine-i vinovatul. Vor crede toți că a fost o sinucidere. Așa că putea să rămînă pe loc, fără nici o teamă. Să o salveze pe Yvonne ? Adică, de ce ? Nu era mai practic să profite de prilejul unic, ce i se oferea, ca să se descotorosească de făptura asta care-l distrugea ? Altminteri era pierdut. Știa bine. Charles nu va vorbi. E complice. Dealtfel, pare să fie de aceeași părere. De ce nu se clintește ? Nu cumva, din întîmplare, era și el amantul Yvonnei ?

Tăcere ! O pulpă netedă se ivi din sticla mohorîtă, apoi un trup frumos, cu sinii de statuie și, în cele din urmă, surîsul unei Yvonne de vis, poate unic, sub cei doi ochi imenși ai ei.

Și, pe măsură ce o privea, pe atîta Charles se adîncea mai mult în adorația acestei statui imaginare, a acestui ideal vremelnice, pe care numai piatra îl putea face nemuritor.

De dorința sa, de-a o vedea pe Yvonne dispărută, nu-și mai aducea deloc aminte. Dar nu uitase el, pînă și de existența ei reală ? Nu avea dinaintea ochilor o formă pură, singura de preț, în clipa asta, pentru el ?

Jean era acolo, chiar în fața lui. Charles, însă, nu-l vedea. După cum nu se vedea pe sine. După cum nu mai vedea nici restul lumii.

¥

Bătu ora douăsprezece și jumătate, după miezul nopții.

— Charles !

— Cee?

— Cu siguranță c-a luat cașeta...

— A, da?

Charles închise și deschise ochii de mai multe ori, pînă să revină la realitate, pînă cînd sticla absorbi statuia.

— Cașeta... cașeta... A, da, da, mi-aduc aminte !

Eram pe altă lume. Dar povestea asta nu-i o glumă ?

— Nu, nu e glumă. Nu-ți mai amintești ? Dumneata m-ai oprit, totuși, să plec. Ai încuiat ușa. N-ai decît să cauți cheia. E în buzunarul dumitale.

De Liguieres se căută prin buzunare, găsi cheia.

— Dar eu... eu nu pricep. Explică-mi, Jean !

— Inutil. Prea tîrziu.

Deodată, Charles își aminti totul. Se repezi la ușă. Dc-getele-i tremurau atît de tare, încît n-o putu deschise decît foarte greu.

— Să mergem repede, Jean. Vino fuga. Ce mai aștepți ? Jean Rimeau nu-i răspunse decît printr-un zîmbet trist. Nimic nu-l mai putea atinge. Avea în suflet un pustiu, îi era cu neputință, în momentul acesta, să facă vreo mișcare. Își dădea bine seama de ceea ce săvîrșise, dar nu-l impresiona cîtuși de puțin. Atitudinea lui Charles, revenit la realitate, nu-i spunea nici ea nimic, ca și paharul de vin roșu, de lîngă sticlă.

— Inutil, Charles, se mărgini el să repete. Prea tîrziu. E întotdeauna prea tîrziu pe lumea asta josnică. Întotdeauna, prea tîrziu.

Vorbea cu blîndețe, ca un bătrîn care dă sfaturi, cu zîmbetul pe buze, palid și înfrumusețat de istovire.

Charles, însă, nu mai avea astîmpăr. Se vedea complice într-o crimă înfiorătoare și voia cu orice preț să o salveze pe Yvonne. Încercă să-și convingă prietenul, dar nu izbuti. „Prea tîrziu, prea tîrziu“, repeta într-una Jean. Ce era de făcut ? Pe de altă parte, Charles se temea să meargă singur acasă la Yvonne. Nu din cauză că s-ar fi pomenit amestecat într-o afacere cu stupefiante, lucrul acesta nu însemna nimic. Își păstrase, doar, destul sînge rece, spre a-și da seama de asta. Dar cum să-l convingă pe Jean ?

— Vino, zise el, să ne plimbăm puțin pe cheiuri.

— Sînt foarte obosit.

— Se poate, dar eu mă sufoc aici. Am nevoie de aer. Haide, însoțește-mă, nu mă simt prea bine.

Jean nu se împotrivi. Se ridică anevoie și ieși, împreună cu amicul său, care încercă zadarnic să-l abată spre strada Gay-Lussac.

— Ai spus, pe cheiuri. Ei, bine, mergem pe cheiuri. Merseră încet de-a lungul Senei, pînă la Notre-Dame. Ce zăpușeală, zise Charles.

— Vine o furtună, spuse Jean. Ce curios, adăuga el, aproape că nu-mi mai simt trupul. Dacă te-am urmat, cînd mi-ai cerut să viu, am făcut-o probabil printr-un efort strict intelectual. Îmi ești perfect indiferent. Dealtfel, ca orice s-ar întîmpla. Dacă ar fi să te arunci în Sena, te asigur, n-aș face nici o mișcare ca să te salvez. Curios lucru.

Jean tăcu. Charles, deasemeni, tăcea. Aerul proaspăt îl mai calmase, iar acum privea situația în față, cu încredere.

— Sînt ca Sena, reîncepu Jean, contemplînd fluviul. Uită-te la ea, cum curge de încet, cît e de indiferentă, nu-i pasă de nimic. *Panta ret*, zicea Heraclit... Da, totul curge. Viața însăși nu mi se pare altceva decît o simplă transformare, indiferentă, firească. La fel ca moartea. Nici moartea nu-mi mai spune absolut nimic. *Panta ret*...

Trecură podul Notre-Dame și ajunseră astfel în piața catedralei. În fața lor, enormă masă neagră, catedrala contempla, nepăsătoare, maiestuoasă și inertă, curgerea Senei.

— E frumoasă, zise Charles, ca să spună ceva.

— Da, răspunse Jean, cu simplitate, e frumoasă.

Marea furtună, ce se adunase încă de la căderea serii, era acum pe punctul de-a se dezlănțui. Un fulger decupă, o clipă, masa neagră a catedralei. Un tunet îi urmă nu- maidecît.

— Jean, să ne-ntoarcem acasă.

— Eu nu mă-ntorc.

— Doar n-o să stai aici, în ploaie.

— De ce nu ?

— În orice caz, eu nu rămîn.

— Nu te obligă nimeni.

Jean Rimeau rămase pe loc, cu ochii la biserică.

— Intr-adevăr, e minunată. Ai dreptate, Charles, e atît de minunată, pentru că-i făcută de oameni. Tot ceea ce fac oamenii e statornic. Sau, în orice

caz, neclintit. Ca Dumnezeu. Natura e contrariul. Uită-te la Sena. Catedrala asta seamănă cu un poem minunat, care nu are nimic comun cu ce ne oferă natura. E frumoasă, ca tot ce e anevoios. Cred că Platon e acela care-a spus că frumosul e anevoios. Da, da, anevoios. Ca Dumnezeu. Iar Dumnezeu e tot ce poate fi mai anevoios pe lume.

Începea să plouă din ce în ce mai tare. Fulgerele și tunetele se înteteau.

— Ei, bine, Jean ?

— Ei, bine, ce ?

— Uite că plouă.

— Nu mă interesează natura.

— Bine, însă...

— Nu există însă. Du-te, Charles. Să nu răcești. Eu sînt solid, mult mai solid ca dumneata. Du-te, du-te !

Iar Charles se duse. Dar, îh loc să se adăpostească într-o cafenea, începu să alerge din răspuțeri spre strada, Gay-Lussac.

*

Ploaia deveni torențială. Cerul- vuia și se frămînta, strîns între norii grei și negri, pe care încerca zadarnic să-i spintece cu fulgerele.

Cu capul descoperit, fără pardesiu, Jean era tot aeoifcr, lingă Notre-Dame, neclintit sub potop, asemeni catedralei. Căzut într-un fel de extaz, nu simțea ploaia, nu voia să simtă nimic din ceea ce venea de la natură. S-ar fi zis că e o statuie, statuia sfîntului care închipuise sanctuarul sau, mai precis, sufletul acelor arhitecți care-l realizaseră.

— Da, ordinea, vorbi el cu sine însuși. Iată ordinea. Lucrul pe care, în fond, omul l-a creat împotriva natmrii. Măreață e această luptă a omului cu natura. În ea e întreaga civilizație. Poate, însuși Dumnezeu e tot o invenție contra naturii. Da, da, înțeleg, antinatura, nu există altceva eu adevărat vrednic de luat în seamă. Doamne, Dumnezeule î se porni el să strige, deodată. Da, cred. Eu nu fac altceva decît să cred. Nu pot decît să cred.

Se repezi la portalul bisericii și începu să bată în ușa. Bătea cît îl țineau puterile.

— Deschide-mi, Doamne, deschide-mi 1 Vreau să mă rog,

Ușa rămase neclintită. Fulgerele deschideau porțile cerului. Jean căzu în genunchi, pe caldarîmul scăldat de șuvoaie, în fața catedralei.

Ploaia se întetea, odată cu vacarmul tunetelor.

*

Trecuse mai bine de un sfert de oră, cînd Jean se hotărî — de ce ? — să se ridice în picioare. Cu pasul domol, traversă piața și urcă pe bulevardul Saint Miehel, înspre Luxembourg. Era ud learcă, dar lucrul scesta nu-l supăra deloc. Simțea, dimpotrivă, o plăcere nemai- ; pomenită, un soi de bucurie, lăsîndu-și trupul martirizat de satanica natură, el, cel ce reușise, să se lepede **da** satana.

În fața hotelului din strada Gay-Lussac se pomeni **nas** în nas cu Charles și Rodolphe. Fără a-i spune o vorbă lui Rodolphe, îl luă de-o parte pe Charles.

— A murit, nu-i așa ?

— Cred că ești cel mai mare farsor din cîți am văzuti vreodată, răspunse Charles. Farsa e totuși nițel cam **sinistră**.

— Nu pricep.

— ■ Las-o baltă, Jean. Yvonne a înghițit de mult **faimoasa** dumitale cașetă. Și, totuși, nu se simte mai **rău**. Ba îi merge chiar foarte bine și e foarte fericită că scumpul ei Rodolphe s-a întors.

În vremea aceasta Rodolphe zîmbea. Nu pricepea mai nimic din ceea ce se petrecea. Charles îi vorbise despre o farsă, pe care i-o făcuse Jean. Dar acum, în fața seriozității amicului său și, mai cu seamă, în fața atitudinii lui de neînțeles, nu mai vedea nicicum unde începea și unde se termina farsa.

— Te-ai udat rău de tot, Jean, zise el. Vino la mine, să te usuci. Nu mai stai mult, să știi, în porcăria asta **dp** hotel. Sînt bogat, Jean.

Drept răspuns, Rimeau pomi în josul străzii.

Charles îl însoți o bucată de drum. Cît despre Rodolphe, el rămase locului cu gura căscată.

— Jean, făcu Charles, îngrijorat. Dar unde te duci **pe** ploaia asta ?

— Dacă n-a murit... Venisem să mă rog pentru sufletul ei.

— Ești de-a dreptul nebun! Haide, bătrîne, vino **la** mine. Să știi că nu i-am spus nimic lui Rodolphe. N-ai de ce să-ți fie frică. El crede că-i o farsă. De asta **mă** făceam adineauri că rîd.

— Nu, răspunse Jean. Eu mă întorc acolo, unde **mi-e** locul. Nu mă interesează Rodolphe. Mă duc înapoi. **Am** ajuns să înțeleg o mulțime de lucruri. Pe tine, te iubesc Charles, pentru că... pentru că... Lasă-mă acum. Du-**te** și te culcă. Trebuie să fii frînt de oboseală. Cît despre Yvonne... nu mă interesează natura.

Se îndepărtă încet, tîrîndu-și pașii. Charles nu mai fităru, dar îl cuprinse o dorință aprigă de a-l îmbrățișa, înțelese și îl admira.

— *Panta rei*, Jean, *panta rei*, strigă el, pentru ultima oară.

Văzu cum, în noapte, Jean făcea un gest larg și ne-, **ga** tiv. Apoi, Charles se întoarse lîngă Rodolphe.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă acesta, neliniștit.

— Nimic. Nu știu...

— Dar trebuie să vorbesc neapărat cu el. Astric îi' poate face rost de o slujbă. O slujbă foarte bună, mi-a promis.

Și, la rîndul său, Rodolphe începu să alerge după Jean. **11** ajunsese.

— Jean, îi spuse el, gîfîind. Îți dau o veste bună. Astric mi-a promis o slujbă strălucită pentru tine...

— Imbecilule, îl întrerupse Jean Rimeau.

Și îi întoarse spatele.

Ploaia, din ce în ce mai deasă, îi despărțea pe cei doi tineri, ca o perdea. Iar Rodolphe se întoarse la Charles, pe care-l apucase rîsul.

— Ha, ha, ha ! Ei! I-a plăcut propunerea ta ?

— Da de unde ! E nebun.

— Te înșeli, nu-i nebun. Atîta, că Jean a devenit credincios, înțelegi ? Crede în Dumnezeu.

— Și eu, care voiam să-i fac rost de o slujbă bună... E un idiot. Dacă știam...

Charles fu cu desăvîrșire uimit.

— Dar ce te împiedică ?

— Bine, amice, dar laicitatea ? Nu uita, că eu țin la principiul acesta. O, da, uităm prea ușor laicitatea.

Capitolul III

ÎN CARE SE VEDE CA ACELA CARE-I CONFUNDA PE ALEGA- TORI CU POPORUL, RIȘCA SA PRIMEASCĂ UN PICIOR ÎNTR-UN LOC DESTUL DE RUȘINOS

— Am să fiu deputat în viitoarea legislatură, îi spunea Rodolphe nevestei sale.

Se plimbau pe Cliamps Elysâes.

Părăsiseră de cinci zile strada Gay-Lussac și se instalaseră la Hotelul Americanilor, în așteptarea unui apartament în cartierul L'Etoile sau în Champ-de-Mars.

Rodolphe avea acum, din nou, buzunarele bine garnisite. La Toulouse cucerise repede inima lui Astric. Acesta, la rîndul său, nu întîrziase să vadă în el pe omul care-i trebuia. Așa îneîț îl însărcinase cu tot ceea ce, într-o politică democratică, putea să aibă vreo legătură cu interesele alegătorului, făcînd din el un fel de secretar-finan- ciar al partidului radical-sociâl francez, partid de cen- tru-stînga, în anul de grație 19... Iar Rodolphe aștepta cu nerăbdare viitoarele alegeri, care, după cum se părea, urmau să-l aducă la putere.

— ■ Ar trebui totuși, zise Yvonne, să te ocupi un pic de viitorii tăi alegători.

11 ținea de braț, dragăstoasă.

— Ești o proastă, draga mea, zise Rodolphe. Încă n-ai înțeles ce e politica. Tot îți mai închipui că eu, însărcinatul cu afaceri al lui Astric, director politic al băncii sale, mai trebuie să-mi dau pe deasupra și osteneala de-a mă ocupa de alegerea mea. Ești într-adevăr naivă, foarte naivă. Dar pentru treaba asta există marii electori. Și bani;. Da, da, banii, o

organizare bună și promisiunile.

— Are să fie amuzant, zise Yvonne.

— Cum adică, amuzant ?

— Vreau să spun, sosirea aviatorilor.

— **A**, da, da, eram cu gândul total în altă parte, scu- ză-mă. Sigur c-o să fie amuzant.

Într-adevăr, în ziua aceea, doi vestiți aviatori, care reușiseră să facă ocolul lumii în două zile, urmau a fi primiți, cu toate onorurile, de către oficialitățile orașului Paris. O mulțime imensă începuse încă de pe acum să tropăie în Place de la Concorde, mulțimea aceea, așezată și nerăbdătoare, căreia îi plac eroii.

Ținându-și nevasta de mână, Rodolphe izbuti să se strecoare pînă lângă Obelisc, de unde socotea că va putea să vadă cortegiul.

Așteptarea nu dură mult. După cinci minute se ridică o rumoare crescîndă, din miile de piepturi izbucni Marsilieza. Toate capetele se descoperiră, instinctiv. **Un** singur craniu găsi de cuviință să rămînă cramponat **de** pălărie, acela al lui Rodolphe. La început, cineva îi atrase atenția în mod politicos. Apoi, însă, cîțiva tineri se porniră să protesteze cu violență. Rodolphe, dușman al acestui eîntec naționalist și patriotic, nu voi nici acum să **se** descopere, cu nici un preț.

Yvonne îi făcu un semn discret.

— Lasă-mă-n pace, nu vreau.

— De ce ?

•— De aia.

— Fii atent!

În aceeași clipă, smulsă de niște mîlni necunoscute, pălăria se rostogoli la pămînt. Îmbujorat la față, dar stă- pinindu-și furia, Rodolphe o culese de pe jos. Se și vedea erou, dacă va putea să reziste acestei mulțimi patriotarde. Așa că se acoperi din nou, în chip ostentativ. Dar alte mîini se și grăbiră să-i smulgă pălăria. El o puse la loc.

— Descoperă-te, Rodolphe, îi șopti Yvonne, nu fi idiot.

— Eu am convingerile mele !

Un picior bine plasat în fundul lui, și Rodolphe

își pierdu toate convingerile, așa încît își scoase pălăria. T. urnea din jurul său își bătea joc de el. Secretarul lui Astrie disprețuia însă prea mult vulgul, spre a-și pierde vremea cu vorbele pe care i le aruncau.

Rușinată, Yvonne se uita în sus. Nu văzu decît un cer nenorocit, care se adăpostea în dosul soarelui, atît **era** de sufocantă căldura.

— Cred că am face mai bine să mergem acasă, zise Rodolphe, după o scurtă chibzuință.

— Ei, aș ! De ce ?

— Cu atîția inși în jurul nostru...

— Ești un laș.

Ea ar fi vrut să-1 vadă cum își pune din nou pălăria **pe** cap. Ceva pervers o îndemna să-și împingă bărbatul **la** repetarea gestului. Din nefericire, secretarul partidului radical-social nu voia să știe de nimic. Era chiar uimit de curajul pe care-1 arătase și se întreba ce rost avusese comportarea sa de adineauri. Ceea ce, altminteri, nu-1 împiedica să fie mîndru de faptul că se putuse opune, cîteva minute, mulțimii în delir, cum îi spunea el. Era, însă, foarte hotărît, să n-o ia de la capăt.

— Tu nu vezi că nu-i nimic de făcut ?

— încă de la început, zise Yvonne, nu era nimic **de** făcut. Trebuie să fii un erou, ca să te opui mulțimii.

— M-am opus.

— Ai cedat.

— Dar tu nu pricepi, Yvonne ? Nu vreau ca acești oameni cumsecade să mă recunoască. Uiți cam repede că, peste cîteva luni, mă prezint pentru un loc în Parlament.

■ — Aștia niciodată n-au să te voteze.

Rodolphe zîmbi. El făcea, instinctiv, o deosebire între popor și alegători. Și avea dreptate. Toți oamenii aceștia, care cîntau Marșilieza și care, cu o lovitură de picior, îl forțaseră să-și scoată pălăria, toți aveau să voteze — în orice caz, marea lor majoritate — pentru el și pentru partizanii lui.

Deși mai inteligentă, Yvonne nu reușise totuși să discearnă profunda antinomie, pe care creierul lui

Rodolphe o deslușise fără voie. Ea nu avea să o remarce decît mai tîrziu, atunci cînd, din nefericire, o va fi învățat experiența.

— Pune-ți pălăria, insistă ea.

— Ești nebună.

— Aș vrea atît de mult să te văd înfruntînd mulțimea !

— Nici nu mă gîndesc. Hai să mergem.

În rîsul general, perechea ajunsese în cele din urmă, după mari eforturi, să-și despice o cărare spre Champs Elysees.

Scăpat din mulțime, Rodolphe redeveni vesel și trandafiriu. Nevasta lui, dimpotrivă, era morocănoasă. Nu-i putuse vedea pe cei doi aviatori, după care, firește, se aprinsese, ca toate femeile, iar pe deasupra, lucru întru totul neplăcut, mai fusese și obligată să asiste la, aproape, linșajul părții posterioare a soțului său.

— Ești supărată ?

— Nu.

— Știi, am scăpat de la moarte. Idioții ăia nu țin seama de nimic.

Un gînd urît fu gata să izbucnească din gura Yvonnei, dar veni o adiere de aer proaspăt și i-l alină. Iar tînăra femeie preferă să tacă, pînă la hotel.

Cînd pătrunseră în hol, un individ corect îmbrăcat strecură o scrisoare în buzunarul lui Rodolphe, pronunțîndu-i la ureche cuvîntul „Jenny“.

Deodată, omul lui Astric păli. Se uită la Yvonne. Ea, din fericire, nu auzise nimic.

— Cine-i ăla ? întrebă Yvonne.

— Ei! încă un șomer. Nu mai e chip să scapi de oamenii ăștia.

Se temea atît de mult să nu dea peste încă vreun necunoscut, încît nu se opri nici măcar ca să ia cheia și se îndreptă aproape în fugă spre ascensor.

— Ce te-a apucat ? Așteaptă-mă. Dar ce palid ești!

— Niște crampe groaznice, răspunse Rodolphe, cînd se văzu în ascensor.

— Dar...

— Nu-i nimic.

Se ținea de burtă, simulînd o durere îngrozitoare, iar cînd ajunsese sus, se încuie în closet. Astfel că putu să citească în liniște scrisoarea.

Scumpul ți dragul meu John,

ÎH mai aduci tu aminte de mica ta Jenny ? A fost odată, iu America, un tînăr și foarte bine bărbat, foarte curajos, pe nume John O'Donell, alias Ronell, alias Rodolphe Durant. Și se făcea că Rodolphe devenise căpetenia gangsterilor din America, iar grație acestui titlu era cit pe-aci să fie obligat a deveni chiar dictator al mării Republici. Nevasta lui, Jenny Rould, era să devină ca însăși marc doamnă, cînd Rodolphe Durant, amintin- du-și brusc de firea sa adevărată, fugi în Franța. Iar Jenny, atunci, rămase singură de tot. Acum, ea a venit în Fniropa, spre a-l găsi pe fostul ei soț, Jenny știe foarte bine că el e însurat. Și nu vrea să-i tulbure în nici un chip liniștea căminului. Dar are absolută nevoie de ajutorul lui Rodolphe Durant, într-o chestiune de primă importanță. Pentru asta, și numai pentru asta, i se adresează lui.

Am asupra mea și acasă la mine toate documentele ce te privesc și cu ajutorul cărora ai putea ușor să faci cunoștință cu pușcăria. Departe de mine, gîndul de a-ți face rău. Am nevoie de tine, și otita tot. Așa că te aștept mîine dimineată, la ora unsprezece, la cafeneaua Napolitaine. Dacă se întîmplă să nu vii, vei avea de-a face cu mine și cu banda mea. Căci nu trebuie să uiți, că ți-am luat succesiunea.

Nevasta ta să nu știe nimic despre această întrevvedere. Nimeni nu trebuie să afle de prezența mea la Paris, nici de întîlnirea noastră. În consecință, să arzi imediat scrisoarea. Și nu uita că eu am pretutindenii ochi ca să știu dacă ai ars-o, așa cum știu și în ce loc anume o citești.

*Adu-ți aminte, a
ta, Jenny*

Rodolphe se uită peste tot, în jurul său. Nu văzu nimic și se făcu și mai palid. Cum putea ea să-l vadă, tocmai acolo ? Brusc, îl apucară crampele, de astă dată, cu adevărat. Și Rodolphe începu să se lupte cu ele.

Cind ieși de acolo, mai tremura încă de frică.

Yvonne îi observă imediat schimbarea. Crampele erau de natură mai curînd nervoasă, decît fizică. Se gîndi la lovitura de picior pe care-o primise și îi veni să rîdă. Rodolphe i-o luă înainte și rîse el primul. Rîdea fără motiv, cum făcea adeseori, în fața unor situații încîlcite.

— De ce rîzi ?

— He-he ! Uite-așa. Ha, ha, ha ! Sînt vesel.

— Nu cumva crampele te fac să rîzi atîta ?

— A, da ! Adevărat, crampele... Dar mi-au și trecut. Da, da, trecut...

— De ce ești, atunci, atît de palid ?

Rodolphe, încurcat, nu răspunse. Scrisoarea trimisă de Jenny îl zăpăcise de-a binelea. îl cuprinse o poftă nebună de a se mărturisi, de a-i spune totul Yvonnei. Dar, în ultima clipă, îl opri frica. Amintindu-și că întotdeauna gangsterii americani își îndeplinesc amenințările, nu îndrăzni să spună nimic. Ceea ce, însă, îl sîcîia cel mai mult, era pretextul pe care trebuia să-1 născocoască spre a se întîlni a doua zi cu Jenny. Căci, Astric fiind plecat la Lyon, iar el, drept urmare, în vacanță, îi era greu, dacă nu imposibil, să se folosească de mijlocul acesta ca să părăsească hotelul la ora unsprezece, adică exact la ora plimbării lor cotidiene. Încetă să mai rîdă și își luă un aer meditativ.

— I.a ce te gîndești ? întrebă Yvonne.

— La nimic.

— Atunci de ce nu vorbești ?

— Pentru că mă gîndesc.

— Dar zici că nu te gîndești la nimic.

— Pardon. Ziceam că mă gîndesc la nimic. Așa nu vrea să spună că nu mă gîndesc. Dimpotrivă... ha, ha, ha !

În fața acestui argument de o forță excepțională,

Yvonne se mărgini să zîmbească. Se întrebă, însă, care să fie cauza acestei incontestabile și vădite schimbări ce se produsese în Rodolphe. Aranjă cîteva fotografii pe o măsută, apoi, deasemeni fără să spună nimic, își puse pălăria și se îndreptă spre ușă. Rodolphe, **care nu** contenea să se gîndească la scrisoarea primită de **la Jenny**, nu-și văzu nevasta decît în momentul cînd ea era gata dc; plecare.

— Unde te duci?

— Nu te privește.

— Ești supărată ?

— Nu, dar țină plictisesc cu tine.

El era fericit la ideea că va rămîne singur, măcar cî- **teva** clipe. Va putea, astfel, să se gîndească la ziua de mîine. Așa că nu căută s-o oprească.

— Ai dreptate, zise. Du-te și te distrează puțin. Eu astăzi nu sînt prea distractiv, recunosc. Mă frămîntă o mulțime de gînduri și...

— Și nu te gîndești la nimic, îl întrerupse ea. Ca și **cum** ai fi în stare să te gîndești la ceva. Imbecilule !

Rodolphe nu-și dădu nici măcar osteneala de a se simți jignit.

— La revedere, Yvonne, la ce oră te întorci ?

Yvonne rămase, însă, pe loc, cu mîna pe clanță. Uneori femeile au nervii teribil de tari, ca să te plictisească **cu** prezența lor, atunci cînd te simt, și te simt întotdeauna. Că nu le dorești.

— Ei, bine ? zise Rodolphe.

— Nimic...

— Dar nu mai pleci ?

— Ba da... Mă duc să-1 văd pe Jean. Și, poate, pe Charles.

— Ai înnebunit.

— De ce-am înnebunit ?

— Păi, nu spuneai tu, că n-o să-i mai vezi în viața ta **pe** Jean și pe Charles ?

— Pur și simplu, mi-am schimbat părerea. Vezi tu... Tu ești, poate, foarte drăguț, dar îți lipsește ceva... în sfîrșit, cu tine mă plictisesc. Și, apoi, lumea asta politică, pe Care mă obligi s-o

frecventez, e de-a dreptul infectă. Odioasă. Indivizi vulgari, care nu se gîndesc decît la situația și la punga lor. Ca să-ți spun sincer, îi detest. **Da, mi-e** scîrbă de ei. Cu cît îi cunosc, cu atîta regret mai mult mediul intelectual în care mă scăldam altădată. Sînt dezgustată. Iartă-mă că ți-o spun, dai' încep să mă sufoc, **nu** mă simt în largul meu.

— Poate ai dreptate, Yvonne. La revedere.

— Ai aerul că abia aștepți să mă vezi plecată.

— **Eu ?**

f

De la paloarea lui, Rodolphe trecu brusc la roșul **cel** mai aprins. Yvonne izbucni în rîs.

— Te-ai înroșit pînă-n vîrfurile urechilor. Vezi c-am **avut** dreptate ?

— Mă gîndesc la ceva foarte grav.

— Pe care nu poți să mi-1 spui ?

— Secret profesional.

Yvonne deschise ușa. Dar nici acum nu plecă.

Rodolphe începu să se enerveze. Iată că trecuseră **mai** bine de zece minute de cînd aștepta ca nevasta lui să plece, iar ea se încăpățîna să rămîină pe loc. O poftă nebună **îl** cuprinsese să-i întoarcă lovitura de picior pe care o primise el în Place de la Concorde.

— Dar, Yvonne, în sfîrșit...

— Dacă vrei, **îl** întrerupse ea, îi aduc pe băieți **să** mîncăm împreună.

— Ia te uită, ești nebună ! Nu țin totuși să mă compromit.

Ea nu mai zise nici da, nici ba, și plecă rîzînd.

Rămăs singur, Rodolphe încuie ușa de două ori, apoi, trîndindu-se pe păt, se apucă să recitească scrisoarea primită de la Jenny.

Îi era din nou frică, din nou se gîndea, din toate puterile sale, la un mijloc de-a o vedea pe Jenny, fără știrea Yvonnei. Căci Yvonne, și aici era partea cea mai plicticoasă, **îl** prindea întotdeauna cu minciuna, ca și Armînd, altădată. Atunci, cum să facă ?

Atunci, încrezător în visele sale, Rodolphe adormi.

Capitolul IV

ÎN CARE SE VEDE CA ÎN LOCUL
FEMEILOR CARE LE CÎRPEC
CHILOȚII, BĂRBAȚII LE PREFERA
PE ACELEA CARE LI-I SCOT

La ora unsprezece fix, Rodolphe se afla în fața cafenelei Napolitaine. Emoția îi dăduse o înfățișare destul de bună, iar pașii îi erau purtați de o ținută degajată.

Terasa cafenelei era pustie. Rodolphe se uită înăuntru. Încă nimic, numai femei brunete. Or, Jenny avea darul de a străluci, de obicei, prin părul ei frumos și auriu.

Contrariat, Rodolphe luă loc în colțul cel mai gol, comandă o apă de Vichy și deschise *Era Viitoare*. În realitate, mai mult se făcea că citește. Emoționat peste măsură de iminenta întâlnire, privirile îi fugeau neîncetat spre ușă.

Trecu astfel o jumătate de oră. Rodolphe începuse să-și piardă răbdarea. Pe deasupra, era și neliniștit căci se temea ca nu cumva Jenny, dintr-o pricină sau alta, să se fi supărat pe el. Cine știe dacă nu-l văzuse în ajun cu Yvonne și dacă gelozia nu o împinsese la răzbunarea de care lui îi era atât de frică.

Sub stăpânirea acestei temeri crescînde, obrajii săi își cam pierdură din culoare, iar Rodolphe începu să se gîndească la torturile inventate de gangsteri și pe care aceștia aveau prostul obicei de a le pune în aplicare. Ah, cît de groaznice trebuiau

să fie aceste torturi ! Se mai gîndea și la faptul că el, Rodolphe Durant, trădase o dată, acum cîteva luni, legea gangsterilor, dezertînd din m'jlocu' lor. Iar părul său luă direcția tavanului, la amintirea tu'uror acelor reguli și acelor legi, pe care el le uitase în chip atît de fericit, de îndată ce marele transatlantic părăsise rada New York-ului.

Ziarul îi căzuse sub masă. Pentru privirea înfricoșată a lui Rodolphe nu mai exista decît ușa de la intrarea în cafenea. Iar această ușă se încăpățîna să nu se deschidă dinaintea tinerei femei, așteptată cu atîta nerăbdare. Se încăpățîna să nu dea drumul înăuntru unei fermecătoare și blonde americane cu talia zveltă, cu privirea vioaie, cu sîinii obraznici.

— Bună ziua, John.

Rodolphe întoarse capul. Jenny surîdea, la o masă învecinată cu a lui. Dar era brunetă, ca o spaniolă. Rodolphe nu se simți în largul său. Prezența bruscă a femeii care ar fi trebuit să intre pe o ușă prin care însă nu intrase, misterul ce-o învăluia, toate astea, îl tulburau peste măsură. Nu mai era stăpîn pe sine, iar răspunsul îi îngheță în gîtlej.

— Hei, John !

Ea îi întinse mîna. El i-o strînse în mod automat.

— Pe unde ai intrat ?

— Pe ușă, *boy*.

— Nu te-am văzut.

— Pentru ca eram în cafenea cu mult înaintea dumi-taic.

— Te-am căutat peste tot.

— Curios. E totuși mai bine de-o Jumătate de oră de cînd sînt aici, lingă dumneata. Dar cum nu făceai altceva decît să te uiți la ușă și, cum eu mi-am schimbat culoarea părului, nu mă puteai vedea.

Jenny vorbea cu o voce atît de caldă, încît lui Rodolphe îi dispăru orice teamă.

— Și de ce părul ăsta ?

— Ca să mă amuz, răspunse ea sărutându-l.

Rodolphe se simți stînjenit, foarte stînjenit. Îi era atît de penibil s-o înșele pe Yvonne, fie și numai moralmente, încît se îndepărtă cu cîțiva centimetri.

— M-ai și uitat, zise Jenny.

— Nu, dar înțelegi că...

— Adevărat, ești căsătorit.

•— îmi iubesc nevasta.

— Ia te uită !

»

După o lungă și penibilă tăcere, Rodolphe se apropie de Jenny, abia îndrăznind s-o privească în ochi. În afară de părul negru, nu se schimbase deloc. Semăna atît de bine cu ea însăși, încît, copleșit de amintiri, sufletul lui Rodolphe se înfioră. Își amintea de dragostea înflăcărată, pe OM* el, cu cîteva luni mai înainte, o simțise pentru această femeie-enigmă. Își mai aducea aminte, deasemeni, de toate primejdiile prin care trecuseră împreună, de necazurile, de victoriile lor. Regăsea cît se poate de limpede, în ochii ei albaștri, aceeași expresie de duioșie, pe care ea i-o arătase, într-o noapte, la Beverly-Hills. Și fu pe deplin convins că niciodată nu încetase să o iubească pe Jenny.

S

— Nu, Jenny, nu te-am uitat.

Un zîmbet de triumf străluci pe buzele delicate ale tinerei femei.

— E bine că nu m-ai uitat, zise ea. Dar n-avea teamă, n-am venit să te iau înapoi. Nu, nu, e vorba doar de-o afacere importantă, în care am nevoie de ajutorul tău.

Rodolphe era cu gîndul, în momentul acesta, atît de departe de afaceri, încît îi păru sincer rău că ea nu venise decît pentru asta. Deoarece, acum o iubea foarte mult pe Jenny. Era atît de fină pielea mîinii ei, iar amintirile, pe care ea i le trezea, atît de vii! În vreme ce Yvonne nu-i mai spunea nimic.

Nu se mai gîndea la ea, decît oarecum cu silă și ajunsese chiar să se întrebe cum de putuse părăsi America și pe americană. Așa că singura lui grijă, la această oră, era aceea de a relua contactul cu inima și trupul femeii ce-i fusese amantă

Jenny nu avea, însă, aceleași intenții. Dacă mai păstrase oarecare duioșie pentru fostul său amant, în schiml uitase dragostea. Pe de altă parte, puterea de a evoci trecutul era la ea atît de slabă, încît ar fi trebuit să facă un efort prea mare, spre a-l declanșa.

— Să discutăm despre afaceri, hotărî ea. E foarte important.

— Nu mă îndoiesc. Numai că, dacă e vorba despre afaceri cu gangsteri, eu nu mă mai amestec.

— Nil e tocmai asta. Dar, în orice caz, va trebui să te amesteci. Ai și uitat că ești condamnat la moarte î Un gest de-al meu, și s-â zis cu tine.

Rodolphe pâlî. Nu terminase, deci, cu gangsterii. Va fi toată viața urmărit de ura lor sălbatică, toată viața și în orice colț de pe pămînt. 11 trecu un fior de groază. Ce era de făcut ? Luă hotărîrea de a părea puternic. Veșnicul său rîs, rîsul din situațiile excepționale, își făcu atunci apariția. Era fantastic rîsul lui Rodolphe I

în fața acestui rîs, Jenny rămase năucită. Nu putuse înțelege niciodată rîsul acesta ciudat, fără nici un sens, acest rîs de nepătruns. își aminti, la rîndu-i, de situațiile tragice în care se aflase adeseori Rodolphe, își aminti îndeosebi de rîsul acesta, care izbucnea întotdeauna în astfel de împrejurări și care era mereu încununat de o victorie miraculoasă. Cum ar fi putut să-l uite ?

— Vorbește, zise Rodolphe.

Jenny își luă un aer timid și totodată sincer.

— Uite despre ce e vorba, începu ea. Dar, mai cîn seamă, ascultă-mă cu atenție. E foarte important, e vorba despre un lucru care...

Se opri și rîse scurt, mai degrabă temător. Rîsul lui Rodolphe o tulburase în asemenea măsură, încît nici ea nu se simțea în largul său.

Rodolphe avu deodată senzația clară că el e cel

maî tare, întocmai cum se simţise cîndva în faţa uriaşului dezechilibru pe care i-l oferise New York-ul. Şi, tot ca atunci, cînd, cu cîteva luni mai înainte, considerase că e un lucru cît se poate de firesc ca el să fie stăpînul celui mai mare oraş din lume, numai spre a face ordine, se simţea acum, din nou, la fel de puternic faţă de Jenny, care întruchipa întregul haos al citadelei americane.

— Aştept, făcu el, de astă dată, pe un ton mai degrabă neplăcut.

— Ai timp ?

•— Evident.

— Dar Yvonne ?

— Nu mă aşteaptă mai devreme de ora şase, diseară. Nu-ţi bate capul cu ea. Continuă.

— Bine, zise Jenny. Am putea lua masa împreună, la amiază.

Părea că ţine morţiş să-şi amine povestea.

— Sigur. Dar, mai întîi, spune-mi despre ce e vorba.

Ea îi luă mina într-a ei. Şi nu se hotărî să-şi continue istorisirea decît atunci cînd simţi cum, prin degetele lui Rodolphe trece o uşoară înfiorare amoroasă.

— Aşadar, uite, începu Jenny. Peste patru zile, ca urmare a unui vot al Camerei, guvernul francez va fi pus în minoritate.

— E o afirmaţie fără temei, o întrerupse Rodolphe.

— Nu, nu, îţi prezic că va cădea în patru zile.

— De unde ştii tu ?

— Asta mă priveşte.

— Bun. Mai departe.

•— Deci, continuă Jenny, peste patru zile Astric va fi însărcinat cu formarea noului guvern. Asta înseamnă că vei ajunge la putere. Ca secretar al partidului, tu vei şti totul şi vei putea să-ţi impui punctele de vedere.

— Mă foarte îndoiesc. Dar, în sfîrşit...

— Bine. E vorba, acum, ca influenţa ta s-o apuce pe calea cea bună. Şi gata, asta e tot.

— Şi care a calea cea bună ?

— Aceea pe care ți-o voi indica eu.

— Mă îndoiesc. Ținînd seama de mediul în care trăiești, ținînd seama și de cine ești tu însăși, nu văd cum.« Dar, în sfîrșit, vorbește.

— Mai tîrziu, zise ea, în altă zi. Deocamdată, n-ai de făcut decît să-1 chemi pe Astric la Paris. Nu glumesc. Poți să ai încredere în mine. Și, nu uita, noi sîntem mai puternici decît tine și Astricul tău. Băncile vor răsturna guvernul francez. Tot ele îl vor aduce la putere pe Astric și pe Latulipe, ca adjunct.

— Protestez, se indignă Rodolphe. Astric nu-i vîndut băncilor.

— A, nu, departe de una ca asta, dimpotrivă. Numai că alții sînt vînduți. În toate țările e la fel. În fine, asta n-are nici o importanță. Tu vei fi, în orice caz, un om mare. Vei ajunge orice vrei în Franța, înțelegi ? E interesul nostru să ajungi. Singurul mijloc, de a nu ajunge niciodată la putere, ar fi să nu asculți de sfaturile mele. Ai mai părăsit odată puterea, cînd ți-a fost oferită în America. N-ai s-o iei acum de la capăt, cu aceeași prostie.

Rodolphe era destul de emoționat de ceea ce-i spunea Jenny.

— Aș vrea, totuși, să știu și restul, zise el. Mi-e greu, înțelegi, să întreprind ceva, indiferent ce, dacă nu știu unde vrei să ajungi.

Jenny își dădu seama că nu o va scoate la capăt cu el, dacă nu va născoci un plan oarecare. Cum, însă, știa că Rodolphe e un mare mincinos, se întrebă dacă ar crede-o. Îndoindu-se de asta, preferă să-i pună o întrebare.

— Rodolphe, zise ea, pe un ton foarte grav. Care-i Idealul tău ? Și, mai întîi, ai vreunul ?

El se miră cînd auzi cuvîntul „ideal“, ieșind din gura acestei femei, care niciodată nu-i vorbise decît despre dragoste și despre bani.

— Nu pricep întrebarea, zise Rodolphe.

— Mă rog, care-i idealul tău în politică ?

— În politică... În politică.« Visez o libertate totală. Vreau să spun, fără nici o opreliște. De pildă, să nU mai facă nimeni serviciul militar. Eu sînt împotriva nebuniei înarmărilor.

Jenny surise.

— Și pe urmă ?

— Pe urmă... Phe 1 O să vedem. Legi sociale, care să asigure liniștea muncitorului. În fine, ca tot omul să fie liber. Și să... Mi-e greu să-ți explic, înțelegi ? Da, da, foarte greu...

Jenny înțelege că, spre a măguli un om mic, n-ai decît să-i smii că e mare.

— Podnlnhe. zise ea. vei fi un om mare, îți garantez. Toată 'urna va avea interesul ca tu să fii cineva.

Ei simți o mare plăcere la auzul unor astfel de vorbe ce-și luau zborul de pe buzele femeii, pe care din nou începea s-o iubească. Și cît de mult admira inteligența aceleia care-l dăruia cu atîtea complimente !

— Idealul meu, reluă Rodolphe din ce în ce mai înflăcărat, idealul meu e pacea. O, da, eu sînt împotriva războiului. Războiul, vezi tu, e o chestie barbară. Ar trebui ca întreaga omenire să dezarmeze. Dacă va fi să ajung cineva, am să știu eu bine cum să împiedic războiul. Dealtfel, sînt convins că idealul păcii are să învingă. Sînt sigur că, dacă toată lumea dezarmează, n-are să mai fie război.

O, pace, cîte războaie nu se comit în numele tău !

Jenny nu se putu stăpîni să nu admire înverșunarea cu care acest cumsecade „francez mijlociu“ apăra pacea. Firește, îl găsea naiv.

Naivul acesta, însă, o intriga, o descumpănea chiar. Deși își dădea bine seama că e un mediocru. Asta n-o împiedica să se simtă atrasă, în același timp, de o anume omenie, ce se desprindea din vorbele lui, ceea ce făcea ca, în ciuda defectelor sale, Rodolphe să o domine. Și, la urma urmei, îi era superior. Aceeași tulburare o stă-pînise și alături de Armând de Liguieres, cu care-l înșelase pe Rodolphe în America. Da, da, în pofida acelor lucruri, care-i deosebeau pe cei doi bărbați, ea simțea legătura inexplicabilă ce-i înrudea.

Frumoasa imagine a bietului Armând se înălța

dinaintea ochilor ei, aproape uluiți. Îl revedea, plin de înfocare și de inteligență, îi vedea fruntea revoltată, entuzias- mîndu-se în apărarea unor idei greu de înțeles pentru ea. Și, prin contrast, figura mai curînd ridiculă a lui Rodolphe, dar apărînd și ea un ideal, insensibilă față de aspectul strict material al vieții. În seminția celor doi tineri bărbați ea întrezări ceva din însușirile patricianului, și avu sentimentul micimii sale. E adevărat, Rodolphe, nu era un ins cutezător. El aparținea acelei categorii de oameni cărora le lipsește cutezanța. Pe de altă parte, însă, n-ar fi admis distrugerea, pentru nimic în lume. Armând, dimpotr/vă, era cutezător în toate. El făcea parte din clasa acelor care-i conduc pe inșii de soiul, lui Rodolphe. Dar și lui îi era groază să distrugă, fiind prea uman pentru asemenea decizie. Era un reacționar.

*

*— Rodolphe, ți-aduci aminte de Armând ?

Lui Rodolphe nu-i plăcea să-i amintească nimeni de omul acesta, care-i era superior.

— Ce întrebare ! Firește că da.

— În clipa asta mă gîndesc la el.

Rodolphe se simți atins. Hotărît lucru, Jenny se gîn- dea prea adesea la Armând, în opoziție cu el. Și, dease- meni, prea adesea se gîndea la el, opunîndu-i-1 lui Armând.

— O idioteție, zise Rodolphe.

— Mă gîndeam la el, continuă Jenny, pentru că, în ciuda tuturor lucrurilor, vă asemănați enorm.

Nimeni, niciodată, nu-i mai spusese una ca asta lui Rodolphe. Se simțea atît de măgulit, încît, prima oară în viață, îi părea sincer rău de moartea prietenului său. Ar fi dorit să-1 vadă acum pe Armând lîngă el și să-i asculte sfaturile. Un val de amintiri, care nu voiseră să izbucnească atunci, cînd prietenii săi erau îmbibați de ele, în cafeneaua Mahieu, îi inundă sufletul, și lui Rodolphe îi dădură lacrimile. Jenny observă și fu din nou nedumerită. Căci, în materie de lacrimi, ea nu le pricepea decît

pe acelea de dragoste și de mînie.

— Ciudați oameni sînteți voi francezii. Vă iubesc foarte mult. Uneori, înțeleg de ce vă iubește lumea. Și, totuși, meschinăria voastră... în sfîrșit, da, sînteți ciudați. Aș vrea să...

Era gata să-i dezvăluie totul lui Rodolphe. Să-i spună că, împreună cu mulți alții, fusese trimisă de către guvernul american spre a încerca să șubrezească, pe cît va fi posibil, situația Franței. Nu că America ar fi dorit distrugerea acestei frumoase țări. Dimpotrivă. Numai „economicul în primul rînd^{tt}”, după cum cerea o parte din alegători.

— Ai vrea să ce ?

Jenny se dezmetici la timp.

— Nimic deosebit.

■— Atunci ?

— Atunci, nu uita să-i telegraficzi lui Aslric.

— După masă.

Deși încrederea lui Rodolphe în Jenny nu era nemărginită, el se decise, totuși, pe loc, să-i urmeze sfaturile, cel puțin o bucată de vreme. Era mulțumit de pronosticul ei politic, care-i dădea cele mai frumoase speranțe. Se simțea mîndru, cu anticipație, și se vedea de pe acum, nouă Eminență Cenușie, conducînd politica franceză, politica lumii. Vedea universul, complet dezaxat, și se vedea pe sine, Rodolphe Durant, impunîndu-i propriul echilibru. Din nou, precum odinioară, la New York, „pax romana” sălășluia în el. Singurul lucru care-l supăra era războiul. Această barbarie, el n-o putea admite și nu reușea să priceapă cum de-o acceptă celelalte popoare. Ca bun radical-social el vedea lumea după chipul și asemănarea Franței. În ciuda tuturor experiențelor istoriei, nu-și dădea seama că se poate ca o națiune să dorească războiul.

*

•— Să mergem ia masă, zise Jenny.

— Cum vrei tu.

Pe Boulevard des Italiens, Rodolphe, cuprins deodată de frică, începu să se uite în toate părțile.

îi era frică' să n-o întâlnească pe Yvonne. La un moment dat, i se păru că vede doi ochi negri, fixându-1 în chip ciudat, de pe trotuarul celălalt. Rodolphe se ascunse după Jenny.

— Ce te-a apucat ?

— Nimic. Dar, ia spune-mi, tu, care ai ochi buni, o vezi pe femeia aceea, din față, care ne fixează. Cine e ?

— Ești nebun, nu se uită nimeni la tine.

Se simți nițel mai ușurat, dar continua să-i fie foarte frică. Spre a nu fi recunoscut, își înfundase pălăria, pe ochi și își schimbase umbrelul. Făcea niște pași enormu și se legăna de la dreapta la stînga, întocmai ca un muncitor care citește ziarul *L'Humanité*. Era aproape sigur că, astfel, nimeni n-ar putea să-1 recunoască.,

— În sfîrșit. iată'-te !

Rodolphe rămase năucit. În fața lui, se aflau, nu Yvonne, ci Jean Rimeau și Charles de Liguieres. Roși de rușine. Intr-adevăr, din seara discuției cu Jean, el s' străduise să nu-și mai întâlnească prietenii. Ca om politic de stînga, îi era neplăcut să se expună alături de un credincios și de un aristocrat reacționar. Atît de neplăcut, încît fu gata să traverseze bulevardul și s-o părăsească pe Jenny și întregul său viitor politic imediat. Un autobuz se înfipse drept în fața lor, iar Rodolphe se văzu obligat să pună frîu acestui prim imbold la fugă.

— În sfîrșit, iată-te !

— Mda.

— Și Yvonne ? întrebă Jean.

— Foarte bine, mulțumesc. E foarte bine. Jenny, dă-mi voie să ți-i prezint pe doi dintre prietenii mei Ha, ha ! Jean Rimeau și Charles de Liguieres.

Jenny îl recunoscuse imediat, în Charles, pe vărul cel blond al lui Armând de Liguieres. Emoționată adine, se apropie de el.

— Charles de Liguieres ? Mi s-a vorbit adeseori de dumneavoastră, domnule. Vărul dumneavoastră...

— Domnișoara, o întrerupse Rodolphe, e o

prietenă din America. L-a cunoscut foarte bine pe Armând.

— L-ați cunoscut pe sărmanul meu văr, domnișoară ? Rodolphe îi făcu ei un semn discret

— Da... nițel, zise Jenny.

— Era un băiat cum astăzi nu mai sînt, zise Charles. Bietul Armând.

— Da, repetă ea, un băiat cum astăzi nu mai sînt. Nu-și mai putea lua ochii de la acest Armând cu părul blond. Trebuia, cu orice risc, să-1 rețină.

— Vreți să luați masa cu noi, domnule de Liguieres ? Mi-ar face o plăcere imensă. Și dumneavoastră, domnule Rimeau.

Charles se grăbi să accepte. Voia să dezlege cu orice preț misterul acestei tulburătoare întîlniri.

Primise, chiar în dimineata aceea, un bilețel anonim, prin care era rugat să vină la terasa cafenelei Napoli-taine. Cine să i-1 fi trimis ? Curiozitatea îl îndemnase să se ducă la această întîlnire. Spre a evita, însă, neplăcerea unei înșelăciuni, îl rugase pe Jean, să-1 însoțească.

— La Café de Paris ?

— *AU right.*

Lui Rodolphe nu-i convenea. Dar ce putea să facă ? Pe de altă parte, nu voia cu nici un chip s-o lase pe Jenny singură, cu cei doi amici ai săi, îndeosebi cu Jean, care avea aerul că nu-1 poate suferi.

— Sînteți invitații mei, zise el, rîzînd.

Rîsul i se stinse, scurt, cînd întîlni privirea lui Jean, care-1 întrebă din nou unde-i Yvonne.

— Dar nu-i aici, replică Rodolphe, exasperat. Vezi foarte bine că nu-i aici. Mănîncă acasă. Adică, cu niște prieteni.

Ce idee, să-1 întrebe ce face Yvonne ! Rodolphe își spuse că Jean e astăzi mai nesuferit decît oricînd. Doar vedea și el, nu era momentul să arunce asemenea aluzii. Ori, poate, o făcea dinadins.

— Nu iau masa cu voi, zise brusc Rimeau.

• — Ba da, veniți, îl rugă Jenny.

— Nu !

Fusesse un „nu“ atît de categoric, încît nimeni nu mai insistă, iar Jean se simţi el însuşi destul de stingherit lîși reveni, însă, numaidecît. Găsea că gestul său, de dispreţ; faţă de Rodolphe, care nu-l pricepea, şi faţă de Jenny, care nici nu se sinchisea, nu avea nimic deplasat. Era satisfăcut.

— La revedere, zise, pe un ton burzuluiit.

Şi plecă.

Rodolphe era fericit că scăpase de prezenţa unui camarad pe care îl considera duşman.

— Lăsaţi-1, zise el. Inutil să insistaţi. N-are să vină. L-a schimbat cu totul afurisita aia de credinţă ! în sfîr- şit...

Charles se mulţumi să zîmbească. îl cunoştea acum atît de bine pe Jean Rimeau, încît îi ştia dinainte orice?, gest. Aşa că nu încercă nici o clipă să-l oprească.

De cîuţl cu furtuna de la Notre-Dame, Jean îşi dobîndise credinţa. Dar, în acelaşi timp, se învăluisese într-o intransigenţă, adeseori, exasperantă. în afară de asta, Rodolphe nu-l interesase niciodată în mod deosebit. Cît despre femei, renunţase cu desăvîrşire să le mai preţulască. Avea, desigur, oarecare compătimire pentru aceste fiinţe slabe. Dar atîta tot.

Singurul lui prieten era Charles de Liguieres. Acesta îl înţelesese şi chiar, cu tot ateismul său, îl împinsese pe drumul credinţei.

Charles, deci, care-şi preţuia prietenul în mod deosebit şi găsea că-i foarte mare, îi prevăzuse criza de proastă dispoziţie, ca şi plecarea. Aşa incit se strădui să-i scuze gestul, care fusese destul de inelegant.

— Da, zise el, Jean s-a schimbat foarte mult, dar în avantajul lui.

— Nu găsesc, răspunse Rodolphe.

— E, totuşi, bizar, interveni Jenny. înainte cum era ?

— înainte, doamnă, era un veşnic revoltat.

— Atunci, nu găsesc că s-a schimbat prea mult.

— Ba da, doamnă. Căci înainte era revoltat

împotriva întregii omeniri. Acum, doar lucrurile mărunte îl mai revoltă, lucrurile foarte mărunte, ca, de pildă, faptul că Rodolphe își înșală nevasta, care nu arată rău, cu o ființă atît de fermecătoare ca dumneavoastră. Veți recunoaște, e o revoltă sănătoasă. Dealtfel, vă promit, Jean se va lecuî în scurtă vreme de orice fel de revoltă, sănătoasă sau nesănătoasă.

— Ha, ha, ha ! hohoti Jenny. Cît e de ciudat!

— în America, zise Charles, nu vi se întîmplă niciodată astfel de lucruri ?

Era cam supărat.

— Ce anume ? întrebă Jenny. Să fii credincios, cum spui dumneata ? Poate... nebunii.

Charles nu-i mai răspunse. Începuse s3 se gîndească la altceva, iar misteriosul bilet anonim, pe care-l primise, îi interesa mult mai mult decît părerea ei despre credință.

Ajunseră astfel lîngă Café de Paris.

— Dar dumneata, domnule de Liguieres, nu ești credincios ?

— Nu, doamnă. Și e regretul vieții mele.

Jenny tăcu, nedumerită. Nu pricepea necesitatea și, mai ales, superioritatea credinței. Dar era din nou tulburată sufletește de tinerii aceștia, care o sileau să se ridice în sfere prea înalte, atît de înalte, încît începea s-o apuce amețea.

— Dar Armând ? El era credincios î

— Da, afirmă Charles.

Intrară în restaurant, se instalară la o masă. La întrebările și cu ajutorul lui Rodolphe, care ținea morțiș să schimbe conversația, chelnerul își începu de îndată savurosul discurs asupra bucatelor zilei.

— Prefer o friptură de vacă, cu sos, zise Jenny.

Dar friptura de vacă nu o abātu de la gîndurile ei.

— Atunci, dacă era credincios, de ce s-a sinucis ?

Uluit, Charles se întoarse către Rodolphe, care nici măcar nu auzise întrebarea pusă de Jenny.

— Ce te uiți așa, Charles ?

— Tu n-ai auzit ce întreabă doamna ?

— Zău, că nu, eram cufundat în lista de mincare.

— Se pare că Armând s-a sinucis. Iar tu mi-ai spus c-a fost asasinat de gangsteri.

Rodolphe fu atît de încurcat, încît, în primul moment, nu putu să scoată un cuvint.

— Aşa se vorbea, zise el apoi, după cîteva clipe de tăcere. Ha, ha ! Dar eu, unul, n-am crezut niciodată. Înţelegi, cîte nu se spun ?

— Ar fi de necrezut, afirmă Charles. Încep să nu mai cred în moartea lui. Dumneavoastră, doamnă, l-aţi văzut ?

— Nu, dar te asigur c-a murit.

— Totuşi...

În faţa acestei situaţii, ce se complica, Rodolphe se grăbi s-o ajute pe Jenny.

— L-am văzut eu, cu ochii mei l-am văzut, întări el. Se spunea că s-ar fi sinucis, e şi asta un fel de-a măsui crima. Nu o dată poliţia recurge la asta. Dealtfel, ca şi pe-aici. Aşa că în America, trece drept sinucis. Dar nu-i adevărat. Armând se ocupa niţel cam mult de politici. A fost pedepsit, din cauza asta. E întregul adevăr.

— Cred că John are dreptate, zise Jenny.

— John?

Rodolphe făcu feţe-feţe. Gafele el începeau să-l calce pe nervi.

— Aşa îmi zice ea, John, rosti el.

— Curios.

— E mai scurt, adăugă Jenny, ea însăşi fisticită.

K

Intr-adevăr, Charles de Liguieres nu mai credea nimic **din ceea ce-i** spuneau. Era acum convins, că amîndoi, atît Jenny, cît şi Rodolphe. ştiau mult mai multe cu **privire** la soarta lui Armând şi ajunse chiar să se îndoiască de moartea vărului său.

„Afară, doar, de cazul, se gîndi el, că tocmai ei sînt mizerabilii care l-au ucis“.

Spre a nu le trezi vreo bănuială, se prefăcu că trece cu destulă uşurinţă peste întreaga întîmplare.

— În fine, încheie el, n-are importanţă. Pentru că, oricum, e mort. Evident, aş fi vrut să aflu ceva

mai multe amănunte. Dar, cum nu știți mai mult... Dacă știți, sigur că mi-ați fi spus, nu-i așa ?

Fericiți că scăpaseră atît de ieftin, încuviințară amîndoi, dînd din cap.

— Charles, îl întrebă Rodolphe, iei o friptură de vacă cu sos ?

— Dacă vrei tu, o mănînc la iuțeală. E tîrziu, iar la ora două am niște treburi.

Cu cîtă bucurie savura Rodolphe apropiata plecare a amicului său ! Jenny era, deasemeni, mulțumită. Nu-i mai convenea deloc prezența lui Charles. Nu pentru că acesta i-ar fi devenit deodată antipatic. Dimpotrivă. Dar era puțin cam prea curios și prea îi aducea aminte de Armând. Iar Armând, cel puțin pentru moment, îi era destul de nesuferit.

*

In fine, Charles își luă rămas bun.

— Sper să te mai văd. zise Jenny.

— Dar. desigur, doamnă.

— La Hotelul Americanilor. Mă numesc Jenny Rould.

— Perfect, doamnă. Pe curînd.

Charles părăsi restaurantul. Rodolphe îl urmări din ochi, pînă cînd ușa se închise în urma lui. Abia atunci răsuflă, ușurat, ca și cum ar fi scăpat de un mare pericol.

— Uf ! făcu el. Era și timpul. Tu, cu gafele tale...

Dar își aduse aminte, că uitase să-i ceară lui Charles să păstreze, față de Yvonne, secretul acestei întîlniri. și se repezi după el, ca un nebun.

— Am uitat, să te rog să nu-i spui nimic Yvonnei. Și nici lui Jean.

Charles de Liguières îi zîmbi, oarecum disprețuitor.

•— Firește, zise el. Nu-i vom spune nimic.

Și-i întoarse spatele.

Rodolphe reveni în restaurant.

— I-am cerut o carte lui Charles. Cum îți place de el ? E un tip bine, nu-i așa ?

■— Ca și vărul lui, zise Jenny.

Ceea ce îl izbi neplăcut pe Rodolphe, care nu putea să uite că Armând fusese amantul ei, chiar în momentul tind o credea fidelă. Ce e drept, pe atunci, el nu cunoștea sensul cuvintului fidelitate. Cu toate acestea, suferea de fiecare dată când Jenny pronunța numele lui Armând. Era unicul soi de bărbat pe care fusese gelos, și iată că, acum, Charles îi lua locul.

— De ce i-ai dat adresa ta ?

•— Păi. ca să vină să mă vadă.

— Doar n-ai să faci ce-ai făcut și cu Armând.

— Asta mă privește. Tu acum ești însurat, nu ? Cred că te amesteci nițel cam mult în treburile altora.

Rodolphe nu zise nimic. Dar simți cum îl cuprinse un sentiment ciudat. Era întâia oară cu adevărat gelos, ceea ce-l făcea să sufere.

— Dar te iubesc și astăzi, zise el, după o tăcere îndelungată.

— Iar începi ?

— Locuiești în același hotel cu mine. Asta e grozav, de ce nu mi-ai spus ?

Ea nu-i dădu nici un răspuns și amândoi plecară din Café de Paris.

— Iar acum, să mergem la poștă ca să-i telegrafiezi lui Astric.

— Am și uitat.

O luară prin spatele Operei. Nu-și dădeau seama că Charles îi urmărea. Dar nici Charles nu vedea, la rîndu-i, că e filat de un bărbat tînăr, cu ochelari mari, de бага.

*

Rcdolphe expedie telegrama către Astric.

— Tu ce faci acum ? o întrebă apoi pe Jenny.

•— Am treabă. Dar tu ?

— Mde. eu mă duc acasă.

— La revedere. Șeful tău vine mâine. Poimîine, guvernul va fi la pămînt. Sfătuiește-1 pe Astric, care sigur va avea încredere în tine, să-l ia pe Raoul Devet la Finanțe, și pe Larbaisse la Interne. Pentru el. își va păstra Instrucțiunea Publică, tot îi place atît de mult. Intre timp, însă, ne mai consultăm. Stau la camera 303. alături de a ta. Voi fi acasă, zilnic, între trei și patru. Fă în așa fel ca să mă poți vedea în fiecare zi. Altminteri, aș fi obligată să te ameninț, și mi-e neplăcut.

— Dar nu mi-ai spus încă tot ce-aveai să-mi spui.

— N-avea nici o grijă. Va fi totul cum e mai bine. Vorba e că vei putea să-ți pui în practică idealul. La revedere, te voi ține la curent. Nu fi neliniștit.

Cu pas domol, Rodolphe o părăsi pe Jenny. Era evident, tot o mai iubea, și încă destul de puternic. Dar, în timp ce mergea astfel, îi apărură în minte imaginea Yvonnei. Nu o putea suferi pe aceea, pe care, cu cîteva ore mai înainte, încă mai credea că o iubește. Jenny i-o luase limpede înainte. Faptul, însă, că Yvonne era nevasta sa legitimă, îl determină să facă semn unui taxi, pentru ca ea să nu fie prea îngrijorată. Căci, în ciuda dragostei împutîinate, îi era milă de ea. Or, mila e adesea mai chinuitoare decît iubirea.

Înainte de a intra în camera lui, își lipi urechea de ușa unde locuia Jenny. Cît de mult ar fi dorit să fie cu ea în momentul acesta ! Deodată, desluși un zgomot anumit, rîiai curînd un fel de geamăt, care-1 făcu să i se urce sîngele la cap. Recunoscuse suspinele ei, în brațele amorului. Îi cuprinsese o poftă nebună de a sparge ușa, dar se stăpîni și intră în camera lui.

Yvonne era acolo. Tocmai îi cîrpea niște chiloți. Fu atît de înduioșat, încît se înroși de rușine. Uită, ca prin farmec, de Jenny și își spune că Yvonne a lui e cum nu se poate mai draguță. O sărută cu zel.

— De unde vii ?

Rodolphe nu avea să știe niciodată de ce, în momentul acesta, se simțea atît de stingherit, el, care mințea cu atîta ușurință. Din fericire, își regăsi numaidecît sîngele rece.

— întrunire politică, zise pe un ton hotărît.

— Curios.

— De ce, curios ? întrebă Rodolphe, din nou stingherit.

Se temea ca nu cumva Yvonne să-l fi urmărit ori, mai degrabă, Jean să-l fi trădat. Îi era atît de ciudă pe Jean, încît zise, fără voie :

— Jean e o canalie.

— Jean ? Dar de ce ?

De astă dată, se încurcă de tot. Spre a face față, se porni pe rîs.

— De unde vii ?

— Ha, ha ! Ți-am spus, întrunire politică. Ha, ha, ha ! Mîine venim la putere. Astric, Președinte al Consiliului. Eu, factotum. Ha, ha, ha, ce-au mai răcnit ! Nici nu-ți închipui ce tărăboi au făcut.

— Cine ?

— Păi... tipii ăia, cu întrunirea. A fost înghesuială mare, ha, ha, ha, dar pînă la urmă i-am băgat în cofă ! Am intervenit cu o vigoare...

Turnă, astfel, vreme de un sfert de oră, o clădărie de minciuni, fără să tacă nici măcar o clipă, aproape convins că tot ceea ce spune e purul adevăr.

Yvonne asculta, îl vedea înfierbîntat, nu spunea nimic, dar simțea minciuna peste tot, cît se poate de limpede. Era atît de evidentă, încît pînă și Rodolphe își dădu seama și înceta cu pălăvrăgeala.

— Nu mă crezi ? *

■ — Nu, răspunse categoric Yvonne.

— Și de ce ?

— Nu știu.

— Ai să vezi mîine, cînd guvernul are să fie la pămînt. Îi era acum necaz pe ea pentru că nu-l crede, și din' nou se întoarce la Jenny. Care, măcar, nu-l bănuia niciodată. Încîntătoare femeie ! Și, în

afară de asta, nimic din prostul caracter al celeilalte.

Auzi cum se deschide ușa camerei învecinate și **se** repezi pe culoar. Un bărbat ieșea de la Jenny.

CaDitolul V

ÎN CARE SE VEDE CA SOARTA
UNEI TARI, ÎN ANUL DE GRAȚIE
19..., DEPINDE NU DE MARĂ
LUCRU

„Căderea Guvernului ! Ediție specială ! Luați
Uintran, căderea Guvernului !”

Strada, năpădită, cit ai clipi din ochi, de patima
politică, deșerta casele, aspira mulțimea pariziană.
Zgomotele automobilelor, ca și tăcerea
îndrăgostiților, se pierdeau în vacarmul
vînzătorilor de ediții speciale.

*

Nedumerind-o pe Jenny, la care se afla în
momentul acela, Rodolphe refuză să coboare în
stradă. Foarte calm, el se mulțumi să ceară ziarul
prin telefon. Cele două ore de dezmierdări
amoroase îi goliseră în suficientă măsură
circumvoluțiunile politico-sociale, spre a-l lăsa
îndeajuns de rece față de treburile statului. Astfel
că, în timp c« deschidea ziarul, o săruta pe Jenny.

„În urma unui vot asupra bugetului și a
chestiunii de încredere, ridicată de ministerul de
Război, guvernul a fost pus în minoritate și
răsturnat cu 256 de voturi, contra 254”.

— Două voturi, nu e rău, zise Rodolphe, bravo,
mititico !

— Iar acum dă fuga la Cameră și impune-i șefului tău lista pe care ți-am dat-o.

Rodolphe se ridică, fără tragere de inimă. Idealul lui politic îl ustura atât de puțin, încît Jennv fu silită să-1 dea pe ușă-afară.

*

— De unde vii ?

Era Yvonne, care tocmai ieșea din ascensor, în clipa în care Rodolphe se pregătea să coboare. Crezîndu-se surprins în flagrant delict, el se zăpăci și nu știu ce să răspundă.

— Ci răspunde odată.

Rodolphe își regăsi cumpătul.

— Tocmai veneam să-ți aduc o veste bună. A căzut guvernul.

Ea îl crezu. Femeile au o asemenea încredere în lucrurile pipăibile, încît bărbații pot cu ușurință să profhe, spre a le dovedi pretinsa lor superioritate. Ele cred, dealtfel, pînă într-atîta în geniul soțului sau al amantului, încît îl caută chiar și în decăderile și în imbecilitățile acestora. Greșeală ușor de săvîrșit și, cîteodată, cu urmări plăcute.

— Alerg la Cameră, zise Rodolphe, de astă dată, sigur pe sine. La revedere.

O părăsi, lăsînd-o fericită, convinsă nu numai de fidelitatea, ci și de superioritatea lui.

*

În fața Parlamentului, mulțimea aștepta, răbdătoare, ieșirea guvernului căzut, ca să-1 poată fluiera după pofta inimii. Rodolphe nu dădu nici o atenție publicului și pătrunse în istoricul palat.

Un tărăboi de nedescris domnea pe culuoare. Deputații se ocărau unii pe alții, reproșîndu-și reciproc prăbușirea guvernului, atît de puternic,

totuși, înlăuntrul țării, ca și în afară. Dintre aleșii națiunii, mulți se înjurau, în vreme ce aprozii îi despărteau pe alții, care se încăieraseră. La bufet, membrii opoziției se strimbau de ris, „masacrînd” pahar după pahar.

Rodolphe, însă, nu avea timp de pierdut printre cei de care atîrna viitorul țării. Se duse, deci, de-a dreptul la Astric. Acesta, în mijlocul unui grup, perora, combina, dădea sfaturi în dreapta și în stînga și se lăsa, îndeosebi, convins. Aproape două sute de deputați erau siguri, încă **de** pe acum, că vor colabora cu viitorul cabinet

De îndată ce-1 zări pe Rodolphe, șeful partidului radical-social își părăsi colegii și se grăbi spre cel care știuse să prevadă atît de bine totul. Avea acum deplina încredere în el și pentru nimic în lume n-ar fi acceptat ceva, indiferent de ce natură, fără prețioasa lui părere. **H** îmbrățișă, deci, pe scumpul său secretar, care nu-și putu reține un gest de satisfacție.

— Ai fost admirabil.

— V-am spus eu, iubite domnule prezident.

— A, da, pînă-n prezent, toate previziunile tale s-au realizat. Mă întreb, doar, dacă președintele va face apei **la** -mine, așa cum pretindeai tu ieri.

— Cît despre asta, n-aveți nici o teamă.

— Totuși, mă tem. Deși țara are nevoie de un guvern **de** stînga. Vom face lucruri frumoase, dragul meu Durant. **Iar** tu îți vei primi răsplata. Da, da, am de gînd să fac lucruri frumoase. Pacea, în sfîrșit, va fi pace pe lume. **Se vor** plînge nițel militarii, dar îi vom consola. Ha, ha, ha ! Ca și fabricanții de tunuri. Finanțele nu vor mai conduce lumea. Pacea, pacea și armonia socială ! Muncitorul **nu va** mai avea de ce să se plîngă. Cîte lucruri frumoase sînt de făcut, da, cîte lucruri frumoase ! Germanii cei mari își vor da seama și ei de voința noastră de pace și vor fi alături de noi...

Bunul Astric vorbea cu o sinceritate

neprefăcută. Era atît de convins, încît, nici chiar pentru o împărăție, n-ar **fi** renunțat la înfăptuirea imediată a visului său.

*

Neghiobul în adîncul său.

— Are să fie frumos, zise Rodolphe.

— Da, răspunse Astric, numai dacă președintele nu-i dă altuia sarcina guvernului.

Încă se mai îndoia, cînd un aprod veni la el în goană.

— Vă poștește domnul președinte al republicii.

De astă dată, un surîs prostesc însenină figura prezidentului. Astric nu rosti nici un cuvînt. Dar obrajii îmbujorați ai lui Rodolphe primiră din nou sărutările băloase ale șefului său.

— Durant, ești un geniu.

Doar atît putu articula Astric, după o clipă de tăcere.

— Domnule prezident! exclamă Rodolphe.

Se grăbiră spre ieșire. Rodolphe era, însă, hotărît să-i impună prezidentului său ceea ce-i ceruse Jenny.

— Domnule Astric, zise el, pășind cu gravitate. în clipa de față, trebuie să fim foarte circumspecți. Guvernul trebuie alcătuit în așa fel încît să nu poată fi răsturnat de la o zi la alta. La Finanțe, de exemplu, am avea nevoie de Raoul Devet.

— Imposibil. A votat pentru fostul guvern.

— Fiți fără teamă. Dar vom vedea cum e mai bine, după ce președintele republicii vă va fi însărcinat cu formarea cabinetului. Aveți, în primul rînd, încredere în mine.

— Cît despre asta, dragul meu Durant, am mai multă decît în mine însumi. Și numai Dumnezeu știe cîtă încredere am.

Se aruncară amîndbi în limuzina prezidențială.

Din mulțime, izbucniră cîteva urale și cîteva fluierături.

*

Conversația, în automobil, încetase. Astric se gîndea îndeosebi la opera pe care o avea de îndeplinit. Își alcătuia cu imprecizie guvernul, vedea cum omenirea se și schimbase în bine. Auzea și declarația guvernamentală. Trebuia să înceapă cu cuvîntul Pace și să se termine prin Război războiului.

Cît despre Rodolphe, viitoare Eminență Cenușie a' noului regim, o luase și el razna, hoinărind prin lumea himerelor sale. Dar gîndurile lui năvalnice zburară dincolo de frontiere și părăsiră Franța. Revăzîndu-se în America, luă hotărîrea de a înnoi această frumoasă țară, pe care o iubea atît de mult și care, cu ajutorul Franței binevoitoare, și-ar putea răsturna regimul supercapitalist. Era nespus de mulțumit că el, Rodolphe, putea să-i tragă astfel clapa dragii sale Jenny. Și cît de mult îi deplîngea pe bieții politicieni de peste Atlantic, care credeau că un guvern de stînga, în Franța, le-ar aduce lor vreun folos ! Inchipuindu-și că duce o politică de mare anvergură, sărmanul președinte al Statelor Unite nu făcea decît să sprijine politica Franței. Acesta, cel puțin, era visul redeșteptat al lui Durant, care, în această zi de grație, avea convingerea că-l va putea realiza, odată ajuns la putere.

Visurile maestrului erau, astfel, aproape aceleași cu ale învățăcelului.

Automobilul opri în fața palatului Elysée. O gloată de ziaști îl luă cu asalt pe prezidentul Astric. Fotografii intrară în horă. Astric luă o poză de circumstanță și se lăsă fotografiat, cu bunăvoință. Zîmbetul prostesc nu-i dispăruse nici o clipă de pe gura largă.

— Domnule prezident, îl întrebă un ziarist, acceptați ?

— De ce nu ? Cînd ai de îndeplinit ceva bun, nu trebuie să te dai în lături niciodată.

— Cu ce echipă ?

— Veți afla la timp și amănuntele.

în ciuda dorinței sale, Astric era prea grăbit, ca să poată zăbovi cu ziaristii.

— Dragă Durant, așteaptă-mă aici.

— Mult succes, domnule prezident !

În timp ce șeful partidului radical-social dispărea în palatul șefului de stat, Rodolphe se lăsă, la rîndu-i, intervievat de către ziaristi. Mîndru de rolul său, el avu totuși tăria de a începe prin a nu divulga nimic și repetă, doar, cuvintele prezidentului.

— Nu știți nimic în plus ?

— Nimic, zise Rodolphe. Sau, poate, da, însă prefer să tac. Rostul meu, înțelegeți, nu e de a divulga secretele. Mi-e imposibil.

În fața insistenței reporterilor, sfîrși prin a le expune, mai mult sau mai puțin limpede, programul partidului său.

— La cine va face apel ?

— Poate, la Raoul Devet și, deasemeni, la Larbaissă, dacă nu mă-nșel.

În momentul acesta, Rodolphe simți o pișcătură în fesă și se răsuci în loc. Dinaintea lui, se afla unul dintre foștii săi locotenenți, de pe vremea cînd era gangster.

— James !

James îi făcu un semn să-1 urmeze, iar Rodolphe îl urmă.

— Patroane, mă găsesc aici, ca să te pîndesc. Erai gata să scapi prea multe secrete. Nu trebuie. Și, nu uita, să te impui față de Astric. Trebuie neapărat ca Raoul și Larbaisse să intre în guvern. Cred că n-o să fie greu.

— A, nu, James.

■ — Pentru că, altminteri, știi, guvernul nu poate să dureze.

— N-avea nici o grijă. Dar ce faci pe-aici ?

— Am venit cu ea. De cînd ai plecat dumneata, treburile nu mai merg la fel de bine. Dar, după cît se pare, ești mai de folos aici. Sînt la ordinele dumitale, patroane.

— Îți mai aduci aminte de Macone ? întrebă Rodolphe.

— Ei. frumoase vremuri, patroane !

*

Strălucitor, ca o frumoasă pătlăgică roșie, Astric ieșea de la Elyse. Ziariștii îl înconjurară.

•— Președintele mă însărcinează cu formarea noului cabinet. I-am răspuns președintelui că aş primi această grea sarcină. Caut, deci, să formez un guvern durabil.

— Cu cine ?

— Cu... Dar mergeți la Cameră, veți afla acolo noutăți. Eu trebuie să-mi încep imediat consultările. Nu vă pot spune, prin urmare, nimic precis. Dar unde e Durant ?

În spatele lui, Durant se despărțea de James.

— Uite-mă, patroane.

Se urcară amândoi în limuzina care-i duse înapoi, la Cameră. Pe drum, Rodolphe își instrui președintele, în ceea ce privește componența viitorului cabinet, întocmai cum îl sfătuisese James.

— Racul Devei, la Finanțe. Fără el, nu obținem majoritatea.

— Da. dar e un financiar, zise Astric. N-aș putea să-l accept.

— Trebuie.

— Bun. 11 luăm pe Devet. Dar la Război ?

— Un general.

— Care n-ar fi de acord cu dezarmarea.

— Dimpotrivă, domnule preșident.

— Cît despre mine. îmi rezerv Externele.

— A, nu ! se opuse Rodolphe. Dumneavoastră luați. mai bine, Instrucțiunea Publică. Lăsați-i Externele lui Larbaisse. La Instrucțiune, dumneavoastră veți face o operă măreață și veți avea, totodată, o majoritate sigură.

— Ești genial, Durant. Da, ai dreptate, vreau ca

și săracii să se poată instrui și nu voi uita că eu însumi am pornit de jos. Niciodată nu voi uita cât m-am zbatut pînă să-mi iau bacalaureatul. Bunica mea, o femeie cumsecade. îmi făcea plăcinte cu mere, erau grozave. Nu voi uita niciodată. Durant.

Rodolphe avea lacrimi în cehi. El, în tinerețea sa. nu se zbatuse niciodată, niciodată nu muncise. Liceul îl urmăse în silă. Ti făcea și mama lui plăcinte, de care își mai amintea și astăzi, cu deliciu, dar uita mereu de maică-sa. Cît de mult îl admira pe omul acesta, care alesese studiile în locul oricărui alt lucru ! 11 înțelegea acum, cît nu se poate mai bine.

— Și, apoi, adăugă Astric, toate gunoaiele alea de licee catolice, care vă slutesc copilăria, toate trebuie să dispară. Ah, ah, cît sînt de fericit, dragul meu Durant! Da. da. așa voi face, cum bine mă sfătuiești. Evident, nu-mi place de Devet, dar, cînd e vorba despre salvarea republicii, trec peste orice.

*

La Palais-Bourbon, aceeași zarvă, pe care o lăsaseră cu o jumătate de oră mai înainte. Deputații își puneau cu toții întrebarea cum va reuși Astric să-și formeze guvernul.

Cînd șeful partidului radical-social își făcu apariția, se înclină toți, destul de respectuos, fie că erau de dreapta, fie de stînga. Se vedea limpede, după chipul lor, că orice guvern e posibil, cu condiția să facă și ei parte din el.

Devet trecu pe lîngă viitorul prim-ministru fără măcar să-l privească. Era un bărbat elegant, îndeajuns de fin și cu gesturi repezite. Zîmbetul lui avea ceva respingător. Astric se apropie de el.

— Devet, am ceva să-ți spun.

■ — Nu văd nici o nevoie ^

— E vorba despre portofoliul Finanțelor. Aș vrea să ți-l încredințez.

Devet se întoarse, ca un automat, cu zîmbetul

pe buze.

— Ar fi cam greu, zise el, după o clipă de gîndire. Dar, dacă-mi dai un răgaz de două ore, s-ar putea să nu refuz.

Astric i le acordă cu plăcere. Știa, acum, că poate conta pe el.

— V-am spus eu că are să primească, zise Rodolphe.

Nu-și slăbise prezidentul nici un pas.

— Durant, ești genial.

— Iar acum, iubite domnule prezident, trebuie să vă părăsesc. Sînt obosit și, în afară de asta, mă așteaptă soția mea. Nu mai aveți nevoie de mine, în mod sigur, pînă mîine. Și nu fiți îngrijorat, au să accepte toți.

— Da, ai dreptul la odihnă, Durant, răspunse Astric. cu emfază. O meriți.

— Atunci, pe mîine.

— Cum vrei tu, dragul meu Durant. Și află că ești numit șef de cabinet la Prezidenția Consiliului. Respectuoasele mele omagii, doamnei, și roag-o să mă ierte, că te-am ținut atît de mult.

Rodolphe se retrase. Ajuns afară, se hotărî să facă drumul pe jos, pînă la Hotelul Americanilor. Era în culmea fericirii. Totul mergea ca pe roate. Dar prea mergea bine. Tot ceea ce-i prezisese Jenny se împlinea în chip matematic. Prea era ușor, prea limpede. Limpezimea aceasta îl cam tulbura pe Rodolphe. Ce putea să se ascundă, oare, dincolo de toate astea ? începu să-l cuprindă o neliniște. Umbla încet, spre a putea gîndi. Dar, cînd izbutea să gîndească, tot nu ajungea la nici o concluzie. O teamă ciudată îi puse stăpînire pe întreaga ființă.

•

Lumina zilei scăpăta. dincolo de l'Etoile.

Rodolphe avu senzația clară că e urmărit. Nu se îndoi nici o clipă că era un țuțăr pus de Jenny și se răsuci pe călcîie. Nimeni, suspect. Rodolphe își iuți

pasul. Mergea acum repede, ca și când s-ar fi zorit să ajungă undeva. Din timp în timp se uita brusc în urmă.

Pe șosea, se încrucișă cu Jenny, care era însoțită de un individ foarte elegant, cu monoclu. Ea trecu pe lângă el fără să-l vadă.

Rodolphe nu dădu nici o atenție acestei întâlniri. „Pfe ! își zise, încă un complice“. Dar, după câteva minute, i se urcă deodată sîngele la cap. Căci era prima oară, în viață, când descoperea că e înșelat. Întăritat. se întoarse din drum și porni în urmărirea cuplului. Coborî, astfel, pe Champs Elysees, pînă în Place de la Concorde. Era acum la doi metri de Jenny și cel ce-o însoțea și tot nu putea încă să deslușească ce-și spun, atît de încet discutau.

Abia în clipa despărțirii ea se decise să vorbească mai tare.

— Pe mîine, rosti.

— Așa, la ambasadă.

„Individul ăsta vorbește cu un accent ciudat“ își spuse Rodolphe și se ascunse după un copac. „Nu e, desigur, ambasadorul american“.

Cei doi se despărțiră, însă, fără altă vorbă. Rodolphe se hotărî să-i ceară pe loc explicații și se apropie de Jenny.

Cînd îl văzu, ea se înroși.

— Dumneata, aici ?

— Da, v-am urmărit, zise Rodolphe. Cine e bărbatul cu care erai ?

— Mă privește.

— Jenny, vreau să știu.

— Uiți că nu mai ești bărbatul meu.

— E un ambasador, afirmă Rodolphe. Vezi ? Știu tot.

Jenny zîmbi, deoarece își dădea seama că el nu are cunoștință de mai mult.

— La revedere, zise, pe neașteptate. Mîine la trei.

Și sări într-un taxi.

Rodolphe rămase cu gura căscată, furios și amuzat în același timp. Orice mister îl amuza, în măsura în care putea să-l dezlege. Or, nu se îndoia nici o clipă că pînă la urmă îl va dezlega și pe acesta. Întotdeauna norocul îi dezlegase misterele. Iar Rodolphe avea încredere în norocul său.

Cînd ajunse în fața hotelului, se opri un moment. Ne-văzînd pe nimeni, intră și urcă degrabă în camera sa. Yvonne era acolo, cu pălăria pe cap, gata de plecare.

•— Unde te duci ?

— Doar n-am să aștept pînă cînd Majestatea Sa se îndură să-și vadă nevasta.

— Vin de la Cameră.

— Puțin îmi pasă. Cretinule ! îți închipui că mă dai gata, spunîndu-mi că vii de la Camera.

— Astric a format guvernul.

— Dar tu ?

■— Eu ? Sînt șeful lui de cabinet. Firește, deocamdată. Dar mă prezint la viitoarele alegeri și au pentru mine un subsecretariat de stat.

Întreaga mînie a Yvonnei se năruî. Acum tînăra femeie se uita de-a dreptul înmărmurită la uimitorul ei soț. Să se fi înșelat în privința lui Rodolphe ? Fu convinsă de asta. Căci ea păstra încă prejudecata, după care, într-o democrație, oamenii politici trebuie să fie neapărat de o inteligență superioară.

Cuprinsă de o emoție subită, izbucni în hohote de plîns și se aruncă în brațele lui. Rodolphe o primi cu toată mila, pe care, în clipa aceasta, o simțea pentru nevasta sa. Dar cînd văzu că Yvonne îl prețuiește, cînd văzu că are pentru el o admirație nemărginită, atunci o iubi, așa cum niciodată nu o iubise decît pe Jenny.

Cine poate rezista cuiva care-1 admiră ?

*

— Nu te-am înțeles, zise Yvonne.

— Există lucruri care nu pot fi înțelese decît foarte greu, zise Rodolphe, sentențios. Să mergem la masă, mi-e foame.

Capitolul VI

ÎN CARE SE VEDE CA ALCOOLUL POATE DA LA IVEALA ÎNSUȘIRI ADÎNCI, PE CARE EDUCAȚIA SCĂPASE DIN VEDERE SA LE TREZEASCĂ

A doua zi, la ora trei, cu o mască energică pe față, Rodolphe intră în cameră la Jenny, fără a mai bate la ușă.

Încă timid cu femeile, nu îndrăzni să-și scoată masca. Rușinându-se de poftele amorului, trecu îndată la politică.

— Ei, și-acum, zise, cu o voce aspră, uite că tot ce mi-ai cerut să fac, a fost executat. în consecință...

— N-am nici un chef să discut politică, îl întrerupse Jenny.

— Dar e foarte important...

— Lasă, mai târziu, zise ea, cu un glas mîngîietor.

Se apropie de el. Rodolphe, însă, în care ambiția, născută din înalta sa funcțiune, biruise pe deplin, ardea de dorința de a ști adevărul.

— Crezi c-o să fie război ? întrebă el.

— Totul depinde de tine. Dacă ești drăguț, n-are să fie război. Dacă, dimpotrivă, te încapățânezi să fii rău, nu mai răspund de nimic.

Energia cu totul superficială a lui Rodolphe se înecă în teama de război și de dragoste.

— Eu, rău ?

■ — Chiar nu mă vezi ? zise Jenny.

— Ba da. Și găsesc că ești foarte frumoasă.

— Pijamaua n-o remarci ?

— Îți stă foarte bine.

k— Nu-ți amintești de ea ?

— Cîndva, la Beverly-Hills, purtam exact aceeași pijama, cînd un anume John O'Donell, alias Rodolphe Du-rant, mi-a vorbit atît de frumos, incît nu puteam să nu-l iubesc. Da, aveam exact aceeași pijama, ți-aduci aminte, John ?

— Dacă-mi aduc aminte ! exclamă el.

O cuprinse în brațe, o sărută. Sărutarea impusă deschise o prăpastie între cele două ființe, care nu se mai iubeau. Jenny își dădu seama de pericol.

— E drept, reluă ea, pe vremea aceea John O'Donell nu era Rodolphe Durant și, prin urmare, nu era însurat. Cum se schimbă vremurile ! Nu-i așa, Rodolphe ?

— Adevărat, Jenny, avu el curajul să-i răspundă.

Jenny, atunci, se albi de furie. Lui Rodolphe i se făcu atît de frică, incît surise.

— Dar asta nu mai poate merge așa ! strigă ea. Nu-și bate nimeni joc de nevasta lui John, fără să fie pedepsit. O, cu atît mai rău ! Da, cu atît mai rău pentru tine și pentru țara ta, cu atît mai rău pentru toată lumea !

Amenințarea își făcu efectul. Rodolphe văzu imediat, înaintea lui, războiul. Citise într-un ziar că guvernul de stingă duce în mod sigur la război. Nu cumva aceasta era intenția Americii ?

Se repezi, ca un nebun, în brațele ei. Sări, ca o fiară hăituită, peste prăpastia ce-i despărțea și, cu un sărut plin de voluptate îi smulse femeii un geamăt de dragoste. Jenny, recunoscătoare, i se dăru cu întreaga ei sinceritate.

Or, se întîmplă că această sinceritate îl subjugă pe Rodolphe în asemenea măsură, încît, cînd se desprinsese din brațele americancei, era din nou îndrăgostit de ea. „E, într-adevăr, fermecătoare“, își spuse. „Și, fără îndoială, superioară Yvonnei“.

Nu mai credea în război.

•— Vezi, zise, că tot te mai iubesc.

- Da, scumpule.
- Și că mă gîndesc mereu la tine.
- Da, *darling*.
- Nu mai ești supărată pe mine ?

— Cum aş putea fi supărată pe tine ? Tu eşti atît **de** bun, atît de mare, iar eu, atît de proastă ! O proastă mică, asta sînt. Nu mi-o lua în nume de rău. Şi, mai cu seamă, să nu-ţi închipui, nici o clipă, că te iubesc din interes. Nu, asta niciodată ! Nu-mi pasă de politică. Politica n-a fost decît un simplu pretext, ca să ajung pînă la tine. M-ai lăsat singură în America. Să nu uiţi lucrul ăsta, îţi pare bine că sînt aici ?

— Te mai întrebi ? Numai că, uite, ție nu-ţi pasă de politică, dar mie-mi pasă. Pentru mine, e o chestiune de foarte mare importanţă şi trebuie să mă ajuţi. Pentru că mă iubeşti.

Ca şi mai înainte cu cîteva zile, ea fu pe punctul de a-I spune totul, dezvăluindu-şi secretele. Dar, în ultimul moment, i se făcu frică. Zgomotele unor paşi, din camera învecinată, o făcură să tresară. Ştia că e spionată clipă de clipă, ştia că prietenul său, care locuia în camera de-alături. e la curent cu tot ce face ea, poate chiar şi cu tot ceea ce spune. Şi Jenny tăcu.

*

■— De ce tăcerea asta ?

•— Dar n-am nimic să-ţi spun.

— Spune-mi tot ce ştii, stăruie Rodolphe.

— Singurul lucru pe care ți l-aş putea spune, e că n-ai de ce să-ţi fie teariiă. Tot ce fac, e pentru tine. Ar fi trebuit să observi pînă azi. Urmează-mi, deci, instrucţiunile şi taci. Şi. mai ales, nu-ţi fie frică de nimic, dragul meu. Nu mă gîndesc decît la tine.

Rodolphe era însă departe de a fi convins. Se temea şi el de această bandă de gangsteri, al cărei şef fusese. Ştia foarte bine că erau în stare de orice. Dar îl interesa politica. Acum, cînd era factotumul guvernului. nu mai admitea să fie condus de primul venit şi. cu atît mai puţin, de o femeie. De ce toate misterele astea, de ce dorea atît de mult America un guvern de stînga ? Simţea, vedea că nu fusese pînă acum decît

unealta acestei femei și voia cu orice preț să se elibereze. Nu admisese, nici chiar

22*

în America, dominația ei, și ieșise repede deasupra. De ce n-ar face și acum același lucru ?

— Vreau să știu tot, Jenny, insistă el.

•— îmi pare foarte rău, zise ea, dar, deocamdată, mi-e imposibil să te pun la curent.

Jenny îi vorbise, de astă dată, pe un ton aspru.

La rîndul său, Rodolphe se gîndi atunci să o amenințe și el. îi spuse că, dacă păstrează în continuare secretul în privința anumitor chestiuni, va înceta să o mai vadă. Dar Jenny nici măcar nu-l asculta. Femeile, cînd simt că sînt iubite, nu iau în serios asemenea amenințări banale. Iar Rodolphe, de fapt, nu se supăra decît pe jumătate. După cîteva minute, din nou uitase orice ură, din nou uitase de război.

*

La ora patru jumătate Jenny se ridică.

— Trebuie să plec, zise ea. Du-te.

Era, deodată, altă femeie, femeia care poruncește. Amanta dispăruse brusc. Pe Rodolphe îl trecu un fior.

— Mai stai pînă la șase, ai tot timpul. Yvonne nu se întoarce astăzi decît foarte tîrziu.

— Puțin îmi pasă mie de Yvonne. La revedere. în- tîlnire, miine la ora patru fix.

Rodolphe își luă inima în dinți.

■— N-am să vin, zise el.

— Ba da, ai să vii. Căci altminteri...

Jenny îi deschise ușa.

— Pleacă, mă grăbesc !

Jar Rodolphe plecă.

Rodolphe Durant stătea, îngrijorat, dinaintea unui pahar cu coniac. Acum, judecînd după cum se comporta Jenny, era sigur de dezastru. Ce era de

făcut ? Să-i spună¹ totul lui Astric ? Dar, în cazul acesta, el, Rodolphe, risca să fie dat numaidecât afară.

În fața acestei viziuni îngrozitoare, căci el se și vedea în mizerie, părăsind Hotelul Americanului, persecutat de toată lumea, dinaintea, deci, a acestei groaznice viziuni, Eminența Cenușie a noului guvern se liniști. Găsi curajul de a privi situația drept în față și lașitatea de-a o accepta așa cum e.

Da, dar ce era de făcut ? Căci trebuia, în orice caz, să facă ceva.

Rodolphe mai ceru un coniac.

„Ii bag în mă-sa” hotărî el, după o clipă de gîndire. Cîteva minute mai tîrziu, hotărîrea aceasta se prăbuși. „Fără prostii, Rodolphe, fără prostii. Un om politic trebuie să privească lucrurile cu calm”.

După al doilea coniac, simți nevoia absolută de a se spovedi cuiva, de a cere, dacă se poate, un sfat. Da, dar cui ?

Rodolphe își aminti, atunci, că are o mamă. Își mai' aminti, deasemeni, că-și iubește mama, și asta cu toate neînțelegerile survenite între ei. Merse pînă într-acolo, îneît își imaginează bucuria doamnei Durant cînd avea să-i anunțe numirea sa ca șef de cabinet.

Plin de speranțe, Rodolphe se îndreptă spre Place des Ratignolles.

*

În fața clădirii, în care-și petrecuse aproape toată copilăria, Rodolphe începu să șoiaie. Se temea, acum, de morala pe care avea să i-o facă doamna Durant și de criticile ei insuportabile. Entuziasmul lui se năru.

Spre a-și face curaj, se instală pe terasa unui bistrou de peste drum. Ceru iar coniac. Paharele veniră, astfel, unul după altul, fără ca sufletul

vlăguit al lui Rodolphe să ajungă la o hotărîre.

*

Rodolphe surîdea. Era la al şaptelea pahar. Un vâl subţire de spiritualitate îi învăluia finţa, încetul cu încetul. Un Durant însă necunoscut îşi făcea apariţia, sub efectul alcoolului. Iar acest nou Durant se simţea teribil de aidoma cu mama lui, pentru care începea să aibă o adoraţie fără de margini.

— Nu vă simţiţi bine domnule ?

i • — Ba da. De ce ?

' — Sînteţi foarte palid şi...

— încă un coniac !

*

Rodolphe dădu pe gît al optulea pahar şi, cu mintea sigură, dar pasul şovăielnic, porni spre clădirea de peste drum. Urcă destul de anevoie cele patru etaje. Aceeaşi servitoare îi deschise uşa. Fără a-i da nici o atenţie, Rodolphe se duse direct în salon, unde ştia că o va găsi pe mama sa.

— Mamă !

— Rodolphe !

O îmbrăţişă.

— Dar ce-ai păţit ?

• — Nimic, mamă.

Rodolphe avea lacrimi în ochi şi abia putea vorbi. Doamnei Durant nu-i venea să creadă. Nu mai văzuse niciodată un Rodolphe atît de blînd, atît de duios. Cînd îl sărută, simţi însă mirosul coniacului.

— Ai băut.

— Ei, mamă, un coniac, la 1-islroul de-alături. Am fost un mizerabil, ai să mă ierţi vreodată ?

Cu cît doamna Durant se uita mai bine la copilul său, cu atît îl recunoştea mai puţin. Se regăsea, în schimb, pe sine însăşi. Trăsăturile lui Rodolphe deveniseră mai fine, privirile sale, pline

de melancolie, o mîngîiau.

— Dar soția ta ?

Credea că Rodolphe și Yvonne se certaseră. Cum să-și explice, altminteri, tulburarea și, mai ales, vizita neașteptată a fiului său ?

— Yvonne... e la țară, la niște prietenî.

— Nu merge căsnicia ?

•— Ba da, mama, dar...

— De ce-ai venit să mă vezi ?

— Ca să te sărut, mamă...

Rodolphe era plin de voieșie. Nu se gîndea nici o clipă să-i anunțe numirea sa ca șef de cabinet. Uitase cu desăvîrșire de scopul vizitei sale. Voia să fie împreună cu mama lui. și asta era tot. Restul, nu-l mai interesa.

Cit despre doamna Durant, în van căuta să înțeleagă extraordinara schimbare a fiului său. Prima oară în viață îl vedea întocmai așa cum îl dorise. Și rămase în contemplarea acestei noi fături, ce-i semăna atît de mult.

— Să nu crezi că nu sînt la curent cu tot ce faci, zise ea, în cele din urmă.

— Fac tîmpenii, mamă.

— Nu sînt chiar de aceeași părere. Găsesc că, dimpotrivă, ești foarte practic.

— Ce contează asta în viață ? zise Rodolphe, pe un ton degajat și sincer totodată.

Uluită, doamna Durant nu găsi nici un răspuns. O sună pe slujnică.

— Anna, te poți duce să te distrezi. Charlotte, la fel. Pregătesc eu cina.

— Strașnică idee, mamă ! exclamă Rodolphe.

Cit de mult își admira el mama ! Cît de frumoasă și de fină era ea, și ce zîmbet plăcut ! Iar el, ani și ani de zile, o considerase doar o femeie cumsecade, vrednică de milă. De ce ? Cum de poate cineva să se înșele în asemenea măsură ?

Zări, pe cămin, o fotografie de-a lui, la vîrsta de trei ani. O luă și o privi îndelung.

— Ciudat, cît de mult îți semănăm, cînd eram un mucos.

— E cea mai bună fotografie a ta, răspunse doamna Durant. În celelalte...

Nu voi să-și ducă fraza pînă la capăt, dar un zîmbet trist îi alunecă pe buze.

— În celelalte, zise Rodolphe, semăn mai mult cu tata.

Ea tăcu. Rodolphe puse fotografia la loc, pe cămin, apoi se duse la oglindă.

— Astăzi, mamă, cu cine semăn ?

— Cu mine, se grăbi să răspundă doamna Durant

— Adevărat, încuviință Rodolphe.

Cu două ore mai înainte s-ar fi înfuriat dacă cineva i-ar fi spus că seamănă cu mama sa. Acum, dimpotrivă, era încîntat. Iși căuta, în oglindă, trăsăturile asemănătoare cu ale doamnei Durant și trecea peste acelea, care, întîmplător, i-ar fi amintit de tatăl său. Acesta fusese, totuși, singura ființă pentru care Rodolphe nutrise o admirație adevărată.

— N-ai mai terminat să te uiți în oglindă ?

— Ală iubesc, mamă. Pentru că semăn cu tine.

Nu observase că, între timp, doamna Durant ascunsese sub un fotoliu o mare fotografie de-a soțului ei.

— Jean Rimeau și Charles de Liguieres, zise ea, după o tăcere, vîm adeseori pe la mine și mă țin la curent cu isprăvile tale. Pe scurt, știu totul. Sau aproape totul.

— Ce om subțire e Charles ! exclamă Rodolphe. Ca și Rimeau, adăugă el. Ha, ha, asta-i grozav, tot credincios a rămas ?

■— Da. Și e fericit.

— Aș vrea atît de mult să-i semăn !

— Poate nu e chiar atît de greu, zise doamna Durant. Era în culmea entuziasmului.

■— Ba da, mamă, e poate lucrul cel mai greu, pentru o ființă ca mine. Tata mi-a dat o educație foarte proastă. Acum îmi dau seama de asta. Numai tu ai încercat să faci ceva bun. Dar a fost imposibil, era prea tîrziu. Din păcate, ți-a luat-o

tata înainte.

— Tatăl tău a fost un om de treabă. N-ai de ce să-1 acuzi. Nu, nu, tatăl tău...

— Te rog, nu-mi mai vorbi de tata. Mi-a dat o educație dezastruoasă. A fost un mizerabil de mic burghez republican, uite ce-a făcut din tine, o martiră. Mai există pe lume și altceva, da, da, mamă, simt eu că mai există și altceva decât ambiția și simțul practic. Unii găsesc acest altceva în credință, ca Jean, alții, în ereditate, ca Charles și Armând. Dar eu ?

Rodolphe făcu un gest de deznădejde. Doamna Durant îl strînse în brațe și, fericită, cum desigur de mult nu mai fusese, începu să-1 mîngîie. Dar tot nu izbutea să înțeleagă cărui fapt i se datora această schimbare subită, aproape brutală. Singurul lucru, pe care-1 vedea limpede, era că fiul său voia, în fine, să semene cu ea. Iar lucrul acesta o tulbură atît de mult incît se așternu pe pîîns.

— Mamă, de ce plîngi ?

— Sînt fericită, dragul meu. Și mai sînt și necăjită că nu te-am cunoscut mai de mult. Da, acum te regăsesc. Sînt atît de fericită, sînt atît de fericită !

— Mamă, tu te regăsești ?

— Poate...

Era și el în culmea bucuriei, ca și cînd s-ar fi găsit pe sine însuși, așa cum crezuse că e într-adevăr.

— Dar Astric ? întrebă doamna Durant.

— Un imbecil de treabă, surise Rodolphe. Mi-e teamă, nu cumva să facă prostii dezastruoase pentru țară. Da, da, mamă, mi-e grozav de frică pentru Franța.

— Ai putea să-1 sfătuiești în bine.

— Are un partid în spate. Intr-o democrație trebuie să ții întotdeauna seama de partide. Regimul ăsta e o aberație. Mi-e silă. Să vorbim despre altceva, mamă. Sau, mai bine, dacă vrei, să

nu mai vorbim deloc. Hai să ne îmbrățișăm !

O îmbrățișă din nou, cu înflăcărare. Ea făcu la fel.

— Cît de frumos ești astăzi !

•— Tu ești frumoasă, mamă !

Noaptea se lăsa, picătură cu picătură. Spre a ține trează mintea omului, Dumnezeu aprinsese felinarele cerului. Zgomotele străzii prindeau a se învălui în mister.

*

— Mamă, mie mi-e somn.

— Întinde-te și dormi, dragul meu. Pari obosit. Hai, vin-aici și dormi nițel. Între timp, eu îți prepar ceva de ir.încăi e, vrei ?

— Nu, mamă, nu. Mai bine, cîntă-mi. Ți-aduci aminte, cum îmi cîntai, cînd eram mic de tot, ca să adorm ? Ți-aduci aminte, mamă ?

— Cum să nu-mi aduc aminte ? ! Ce vrei să-ți cînt ?

— *A fost odată un vaporas.*

Rodolphe se lungi pe canapea și închise ochii. O ușoară amețală îl sili numaidecît să-i redeschidă. Mama sa era chiar lîngă el, dar o vedea ca printr-o ceață. Arăta întocmai ca în urmă cu douăzeci de ani, mai tînără și mai duioasă, nespus de duioasă.

*A fost odată un vaporas,
A fost odată un vaporas...*

Cît de fermecătoare era vocea doamnei Durant ! Iar el uitase cu totul această voce melodioasă, care nu încetase, totuși, niciodată să cînte. Rodolphe se vedea acum copil mic, seara, cînd mama lui îi cînta, ca să-l adoarmă. Ah, numai de i-ar trece odată afurisita asta de amețală ! Dar, nu, de îndată ce ochii i se închideau, amețeaua se

întorcea.

■ — Închide ochii, puiule, și dormi...

...ce *ni... niciodată nu navigase...*

— *Ce ni... niciodată nu navigase*, repetă Rodolphe, în- chizînd ochii.

În sfîrșit, izbuti să și-i țină închiși. Amețeala dispăruse. Cîntecul devenea din ce în ce mai puțin deslușit. Rodolphe adormi. Un sforăit puternic o înștiință pe doamna Durant că fiul său era în brațele lui Morfeu. Se opri din cîntat. Dar o cuprinse un tremur nervos. Cunoștea sforăitul acesta, încă de mult. Era al răposatului ei soț.

Simți un fel de încleștare. De ce sforăia ? Și de ce, mai ales, se pornise deodată pe un sforăit atît de vulgar, atît de nesuferit ? Ar fi dorit atît de mult să mai cînte, să cînte într-una. Dar îi era nespus de greu, nespus de penibil. Părăsi încăperea, în vîrfurile picicarelilor și se retrase în bucătărie, ca să prepare cina, o cină bună pentru Rodolphe al său.

Cum sforăitul o urmărea și acolo, închise ușa.

Iar voia bună reapăru pe chipul doamnei Durant, care începu din nou să cînte, în timp ce pregătea un excelent mușchi de vacă la grătar, cu cartofi prăjiți. Îi mulțumea Lui Dumnezeu, bucuroasă, pentru schimbarea pe care i-o lăzărise lui Rodolphe. Acum, în aceste condiții, își va putea revedea fiul, aproape zilnic. Nu va mai simți apăsarea singurătății, va fi fericită, în sfîrșit, fericită.

*

*Dar, după patru, cinci, șase săptămîni,
Hrana începu să se termine.*

Doamna Durant rîdea din toată inima. Se gîndea la copilăria ei fericită. Mama ei, la culcare, îi cînta același cîntec. Iar tatăl său ? Cit era de bun ! Scoase un suspin. Își amintea foarte bine de tatăl ei. Era de mult măritată, cînd el muri în război.

Războiul ! O clipă ura răvăși frumosul chip al doamnei Durant. Germanii îi uciseseră tatăl, iar acum din nou se vorbea despre un viitor război. „Că n-or fi vrînd să-mi ia acum și fiul“.

Se deschise ușa, și Rodolphe intră în bucătărie, încă buimăcit de somn.

— Te-ai și sculat ?

■ — E tîrziu, mamă. Am dormit mult ? Știi, mamă, ca sî mă simt bine. ha. ha, ha, băusem cam mult coniac, înainte de-a uri a la tine. Trebuie să fi fost pilit, ca un polonez. Nici măcar nu-mi aduc aminte toate prostiile pe care ți le-oi fi îndrugat.

Ea înmărmuri, cu ochii la el. Buhăit, cu obrazii roșii, vulgar, Rodolphe își plimba de colo-colo, prin bucătărie, făptura de rînd.

— Dimpotrivă, zise ea, temătoare, ai fost cum nu se poate mai drăguț. Da, da, erai foarte duios. Iar eu ți-am cîntat : *A fost odată un vaporeș*, ca atunci, cînd erai mic. Ca să poți adormi, ți-aduci aminte ? M-ai rugat atît de frumos !

— Eu ?

— Da, tu.

— Ha, ha, ce idiot am fost ! Trebuie să fi fost de-a dreptul caraghios. Ca și tine, dealtfel.

— Dimpotrivă, Rodolphe.

Phé ! Dar asta n-are nici o importanță, cum zicea, atît de bine, bietul tata.

— Iar mama ta îți spune că are.

— Ei, aș, nicidecum. Șeful de cabinet al prezidentului de consiliu, un factotum în guvernul Franței, are nevoie ca mama lui să-i cînte, ca să adoarmă. Haida, de, mamă, să lăsăm gluma. Eram pilit, și atîta tot.

Ea nu mai fu în stare să scoată un cuvânt. 11 privea, uluită, și nu înțelegea nimic.

Mușchiul de vacă începuse să se prefacă în cărbune, ca și cartofii. Rodolphe simți mirosul fripturii care se ardea.

— Dar ce faci acolo, mamă ? Pentru numele lui Dumnezeu, ai ars friptura !

Ea nici acum nu se clinti. Cu ochii ațintiți asupra fiului, se gîndea la soțul său. Avea și

Celestin obiceiul de a bea uneori, dar atunci el devenea mai brutal decît oricând. În vreme ce Rodolphe era exact contrariul. Nu ştia ce să creadă. Care era firea lui adevărată ?

— De ce mă fixezi în felul asta, mamă ?

Ea zîmbi, iar zîmbetul îi fu de o tristeţe fără margini. Rodolphe nici măcar nu băgă de seamă.

De afară se auzea murmurul îndepărtat al oraşului. Cineva din clădire se distra la pian cîntînd o nocturnă de Chopin.

— Vrei un coniac, Rodolphe ? Am' unul dintre cele mai bune coniacuri. E într-adevăr admirabil. Vrei ?

•— Trebuie să fii nebună, mamă. Cum vine asta ? Ții neapărat să mă îmbeți ? A, nu, dacă-i pe-asa ! Eu trebuie să plec. Dar de ce zîmbești în felul ăsta ? E stupid.

Cu același zîmbet trist pe buze, aprcape desperat, ea deschise bufetul și scoase o sticlă. Umplu în tăcere două pahare, întinzîndu-i unul lui Rodolphe. Ii tremura mîna

— Am chef să beau un coniac cu tine, dragul meu.

— Nici nu mă gîndesc. Ești zmucită de-a binelea. Sau îți bați joc de mine, ca de obicei ?

— Nu-mi bat joc de tine. Numai că...

Ea tăcu, neîndrăznind să-și continue gîndul.

— Numai că ce ?

— Nimic, Rodolphe.

Furios, el îi întoarse spatele. Cinci, deodată, doamna Durant își pierdu mințile. Se năpusti, inconștientă, asupra fiului său și-l răsturnă cu spatele pe masa de bucătărie. După care, apucînd sticla, ținu cu orice preț să-l silească să bea.

— Bea, puiule, bea, strigă ea, din răsuputeri.

Nu izbuti. Atunci, disperată, începu să arunce cu coniac în obrajii buhăiți ai lui Rodolphe.

— Bea, puiule, bea !

Mai întîi, Rodolphe rămase năucit. După cîteva clipe, însă, își reveni, făcu un efort, încercă să se

ridice. Osteneală zadarnică. Doamna Durant nu-și cruța forțele. El, atunci, îi atinse cu brutalitate un picior în burtă. Ea căzu cu capul pe soba de gătit.

•— Nebuno ! strigă Rodolphe. N-ai decît ce meriți.

Tși șterse obrazii plini de coniac și, fără măcar să se uite la victima sa, ieși, trîntind ușa după el.

*

Noaptea apăsă din greu orașul. Doamna Durant se ridică anevoie.. Nu-și pierduse cunoștința, căci avu puterea de a merge pînă la micul balcon al salonului, care dădea în stradă. Putu să deslușească, de acolo, umbra lui Rodolphe, care traversa piața.

— Bea, puiule, bea, murmură ea, cu greu.

Se aplecă puțin, apoi încă puțin...

Capitolul VII

ÎN CARE SE VEDE CA, DAȚA
IDEEA MORTII SCHIMBA FĂPTU-
RILE UMANE, FACINDU-LE LOR
ÎNSELE SUPERIOARE, SUCCESUL,
DIN NEFERICIRE, LE FACE SA
UITE DE ZISA IDEE

Rodolphe Durant, șef de cabinet la Preziidenția Consiliului, era în concediu, doamna Durant, mult iubita sa mamă, fiind găsită strivită pe pavajul asfaltat din Place des Batignolles.

Cu excepția unui foarte mic număr de ziare, care, din- tr-o cauză sau alta, vorbeau despre un atentat politic, toate celelalte mari cotidie ne anunțaseră moartea prin accident a mamei înaltului funcționar. Iar ancheta, de altfel, nu întârziase să tragă concluzia, pe baza raportului întocmit de medicul legist, doctorul Pierret-paul, că a fost un accident.

*

Așadar, de cinci zile, Rodolphe Durant era în concediu. Alături de nevasta lui, la Hotelul Americanilor, el nu primea pe nimeni, indiferent cine-ar fi fost, în afară de imaginea spirituală a aceleia, care-i dăduse viață. Iar imaginea aceasta îl chinuia de dimineața pînă seara și de seara pînă dimineața. În van se străduia Yvonne să-l consoleze, în van îi dădea ea sfaturi bune. Rodolphe nu voia să audă de nimic.

— Dar bine, dragul meu, sînt cinci zile de cînd nu mai dormi. Doar nu vrei să te omori ?

La această întrebare, Rodolphe nu avea decît un singur răspuns.

— Să mor, să mor, zise și de astă dată. Nici nu vreau va mai bun. Tu nu pricepi că moartea, pentru mine, fi o eliberare ? Acolo, poate, aş regăsi-o pe mama.

Yvonne se uită îndelung, cu curiozitate, la soțul său, ir nu mai îndrăzni să spună nimic. Dacă, pe de o parte, a îngrijorată din pricina sănătății lui, pe de alta, nu ițea să nu prețuiască această stranie schimbare, ce-i cu- •Insele într-atîta sufletul, încît îi era întipărită și pe up. Știa bine că, adeseori, durerea îi face pe oameni ai buni, dar niciodată n-ar fi bănuir că, în Rodolphe, ascunde o asemenea rezervă de sensibilitate. Probabil, î aceea, chipul său, deși răvășit de oboșala nopților be, exprima totuși, în ciuda împrejurărilor, o adîncă ulțumire.

*

Ziua era atît de călduroasă, încît pînă și păsările re- îzau să mai cînte. Din cerul tulbure și sufocat de fier- înțea orașului, nu mai cădeau decît auriile săgeți ale urerii. Ce e drept, nu era încă decît ora trei dupa- tniază, iar de sfîntul Medard, cu trei săptămîni mai înalte, se făcuse vreme frumoasă.

Palid, cu obrazii supti și cu ochii uimitor de umflați, pdolphe tăcea cu încăpățîinare. Yvonne stătea lîngă el, itr-un capot negru și-1 mîngîia din cînd în cînd pe paul răvășit. Duioasă și melancolică, privirea ei contrasta u atitudinea, care era mai curînd a unui bărbat conștient e datoria sa, de a inspira curaj.

— Haide, Rodolphe, zise ea, vino-ți în fire, ce naiba ! ii-am pierdut și eu părinții și, după cum vezi, nu mă imt mai rău decît înainte. Viața cere, dragul meu. ca lătrînii să moară înaintea noastră. Haide, ia sandvișul sta, are să-ți facă bine, și pe urmă un pahar de v:n oșu.

— Nu mi-e foame.
— Înțeleg, dar încearcă cel puțin să dormi.
Haide, îno aici, lângă mine și culcă-te.
— Nu mi-e somn.
— Nu mi-e foame, nu mi-e somn, dar, atunci, ce
tj-e ?
— Nu mi-e nimic. Asta e. Aș vrea să fiu singur.
Da, e tot ce vreau... Jean, unde-i Jean ?
— Vrei să-1 chem ?
Rodolphe se ridică din fotoliu, făcu câțiva pași,
se apropie de nevasta lui.
— Nu, zise el, în cele din urmă. Nu vreau să-1
chemi pe Jean, e inutil.
Și din nou se așternu tăcerea, și din nou
 imaginea bieteii doamne Durant începu să-1
obsedeze pe Rodolphe.

A

Rodolphe se uita în tavan. Din când în când,
buzele îi îngînau cuvinte neînțelese, al căror sens
Yvonne zadarnic căuta să-1 deslușească. Dar i se
părea că azi vorbește mai puțin decît de obicei și
că, în schimb, era muncit de gîndul de a-și da
sufletul. Era în bine ? Ori din ce m ce mai rău ?

— Cîntă-mi ceva, zise el, deodată.

Și își aținti ochii asupra Yvonnei.

Ea se cutremură. Nu cumva înnebunise ? Fu
atît de înspăimîntată, încît nu putu rosti nici un
cuvînt.

Rodolphe nu insistă. Ochii, însă, i se închiseră,
cu un zimbet trist.

I *

„A jost odată un vapuraș...”

Rodolphe abia de murmură cîntecul, pe care, pe
de altă parte, părea să-1 asculte, ca și cînd ar fi
venit de departe, de foarte departe.

— Rodolphe ! exclamă Yvonne.

El o fixă, cu o privire de-o blîndețe fără de
margini.

— De ce mă întrerupi ?

— Dar...

— Ascultam cîntecul pe care mi-l cînta mama cînd eram mic. Și-n ziua morții ei mi l-a cîntat. Cu cinci minute, poate, înaintea morții. Ascultă-1: *A fost odată m vaporaș...* Nu-ți place ? ce ni... *niciodată nu navigase...* Recunoști vocea mamei ?

— Recunosc vocea ta, Rodolphe.

— Vocea mea... Ca și cînd eu aș fi existat vreodată. Nu sîntem niciodată noi înșine. Mama cîntă, Yvonne, nu eu... Ascultă...

Rodolphe își ridică ochii către fotografia doamnei Du- rant și inima-i crescuse de bucurie. Căci se vedea din nou copilăș, jucîndu-se în brațele mamei sale. Buzele-i își schimbă astfel expresia, trecînd de la o senină melancolie la un rîs nebun, un rîs de copil, care o cuprinsese și pe Yvonne.

*Dar, după patru, cinci, șase săptămîni,
hrana începu să se termine.*

Acum fredonau împreună cîntecul acesta, care le în- cîntase cei dintîi ani.

*

Atîta-i căutăm pe morți, încît, pînă la urmă, îi găsim printre cei vii.

*

— Plec, zise Rodolphe, ridicîndu-se.

Yvonne tresări. Știa că se va duce din nou la cimitir, ca să se roage ore de-a rîndul, la mormîntul doamnei Durant. Știa că se va întoarce de acolo istovit și că din nou nu va dormi toată noaptea. Zilnic, aceeași poveste, aproape de o săptămîină. Zilnic, ea încerca să-l oprească, iar el, totuși, se ducea.

— Unde vrei să mergi ?

— Ah, mania asta a ta să-mi pui într-una întrebări !

— Nu trebuie să te duci la cimitir. Nu, Rodolphe, te rog. Stai, mai bine, acasă. Afară e atât de cald, iar tu ești atât de obosit...

El nu zise nimic. Și plecă, fără, măcar, a-și lua rămas bun.

Se întâmplă, însă, că de astă dată, Rodolphe își schimbă itinerariul și, în loc să ia ca de obicei automobilul ministerial, îl concedie, străbătu apoi, pe jos, Champs Elysees, coborî pe cheiuri și o porni de-a lungul Senei, ca în ziua cînd se întorsese la Paris.

Mergea din ce în ce mai repede, în ciuda căldurii înăbușitoare. Nimic din ceea ce era în jurul său nu-l stingherea. Dimpotrivă, totul îi părea frumos și se uita cu adîncă plăcere la tot ce întîlnea. Era atât de palid, încît trecătorii își întorceau capul pe urma lui. Dar Rodolphe era departe de a-și da seama de mila pe care o inspira. Nu observa nici măcar figurile îngrijorate ale celor ce treceau în fugă pe lîngă el, ținînd în mînă ediții speciale. Politica, acum, îl interesa prea puțin. De aceea, cînd văzu mulțimea ce se strînsese în fața Camerei deputaților, preferă s-o ia la dreapta, spre a se îndepărta de tot ceea ce i-ar fi putut aduce aminte de politică.

*

Ajunse astfel pe străzile a căror liniște o prețuia. în bulevardul Saint-Michel. Nu dădu nici o atenție studenților ce se îndreptau încolonați spre centru, și intră în cafeneaua Mahieu. Masa, la care se aflau de obicei amicii săi, era goală. Se uită peste tot : nimeni cunoscut. Simțea, totuși, o nevoie chinuitoare de a sta de vorbă cu un prieten. Cu sufletul îndurerat, ieși din cafenea și coborî, pe bulevardul Saint-Michel, spre chei. Pe stradă, un tăraboii ca niciodată. însă pe Rodolphe strada nu-l interesa. Vînzătorii de ziare îi întindeau edițiile speciale, iar el le refuza.

Se opri în fața catedralei Notre-Dame și, alături de icoana mamei sale, începu să admire

capodopera gotică. Apoi se gîndi la Jean. Unde naiba putea fi ? Dar Charles ?

Intră într-o cafenea și-i sună pe amîndoi la telefon. Nici unul nu era acasă. Iar Rodolphe veni înapoi, ca să mai contemple o dată vechea catedrală, ca și cînd ar fi fost pentru ultima oară.

— Știți, cumva, cine-a construit-o ?

Se întoarce. Iarăși, o americană. îi cerea lui lămuriri, de care el habar n-avea. De astă dată, însă, Rodolphe nu se supără. Dimpotrivă. Făcînd un efort cu sine însuși, surise cu amabilitate.

— N-aș putea să vă spun, domnișoară. Dar a fost, desigur, un om sfînt.

Privindu-l mai îndeaproape, ei i se făcu frică. Nu mai văzuse, sigur, niciodată un chip atît de trist, o privire atît de îndepărtată, un surîs atît de melancolic.

— Nu vă simțiți bine ? zise ea.

— Dimpotrivă, domnișoară, mă simt cum nu se poate mai bine. Da, da, vă asigur, mă simt foarte bine. Veniți cu mine. Vreți să intrăm în catedrală ?

Ea nu îndrăzni să-l refuze.

Abia făcuseră cîțiva pași în lăcașul Domnului, cînd Rodolphe căzu în genunchi și începu a se ruga. Buzele-i șopteau cuvinte ce se pierdeau în slava boltilor imense. Părea că în ființa lui se pogorîse Dumnezeu, ca să-i aline sufletul în suferință. Tînăra americană nu mai pricepea nimic.

— Mă scuzați, domnișoară, zise el, ridicîndu-se. Dar cer iertare de la Dumnezeu. O iertare, care să fie pentru mine o pedeapsă. Dumnezeu, dealtfel, mi-a răspuns. Da, da...

Erau singuri în biserică. Fata se uită din nou la el, cu curiozitate, căutînd să-l înțeleagă. îi părea ciudat acest tînăr cu fața foarte palidă, cu trăsături, atît de fine, cu surîsul atît de blînd și plin de o grea suferință, atît de ciudat, încît o străbătu un fior. Cuvintele răsunau, însă, prea tare, spre a cuteza să vorbească. Ar fi vrut, totuși, să afle cum e cu putință ca o rugăciune în biserică să fie în

același timp și un răspuns. Nu află, însă, nimic, deoarece Rodolphe, fără a se sinchisi de ea, părăsi brusc catedrala, iar fata nu-l urmă.

*

În fața palatului Bourbon era o înghesuială destul de mare. Ce se petrecea ? De la moartea doamnei Durant, Rodolphe nu mai era la curent cu nimic. Ce făcuse guvernul în lipsa lui ?

— Se auzeau strigăte : „Jos, guvernul ! Vîndut străinătății !” „Jos, trădătorul Astric !” Urcat pe grilaj, un bărbat vorbea într-una. Nimeni, însă, nu înțelegea ce spune. Totuși, îl aplaudau cu toții și strigau. Rodolphe se uită la cei din mulțime și le văzu cu groază chipul plin de o ură sălbatică. Amintindu-și de înalta sa funcție, își re-dobîndi un pic de energie și pătrunse, curajos, în mijlocul manifestanților. Dărei strigau : „La moarte cu Astric!” iar pe Rodolphe îl tăie un fior. De ce-l urau atîta acești oameni pe bunul Astric ?

Deodată, văzu un tînăr, cu ochelarii mari, în rame de baga, cățărîndu-se la repezeală pe grilaj.

— Guvernul a căzut, trăiască Franța ! anunță acesta, cu un glas puternic.

Văzuse bine ? Rodolphe închise ochii, apoi și-i redeschise. Căci era de necrezut ca tînărul acela, cu ochelarii mari, de baga, să fie însuși mortul, Armând de Liguieres. Totuși, el era. Iar cei de lingă el, care-l sprijineau, nu erau alții decît Charles de Liguieres și Jean Rimeau.

Rodolphe nu găsi nici măcar puterea de a crede în vedenii. Era prea istovit, nervii săi prea zdrențuiți, spre a-și mai putea explica în mod logic o asemenea înviere. Sîngele-i zvîcni puternic, însă doar o dată, apoi pe chip îi apăru un rîs imens, un rîs ce nu avea în el nimic omenesc. În același timp, din gură îi scăpă un strigăt sălbatic, acoperind toate vocile.

Întorcîndu-se spre el, mulțimea îl recunoscă pe

șeful de cabinet de la prezidenția Consiliului, Eminența Cenușie a guvernului.

— Trădător, asasin, la moarte !

O sumedenie de pumni se ridicară', turbați, în direcția lui. Rodolphe, însă, nu-și putea dezlipi ochii de la Armând. Spera — cine știe ? — ca, alături de vechiul său coleg, pe care-l credea mort, să o vadă apărînd pe mama sa. Un obraz i se împurpură, palmuit de către unul dintre aceia care, cu două zile mai înainte, manifestaseră pentru Astric. Alți cetățeni îl ridicară pe brațe, cit mai sus, ca să-l vadă toată lumea.

— Asasin, canalie, vîndut, trădător !

Ploua cu lovituri de pretutindeni, iar Rodolphe era pe punctul de a fi linșat, cînd Armând, recunoscîndu-l, se aruncă în mulțime, o despică în două și război pînă la el.

— Rodolphe !

— Ha, ha, ha !

Armând găsi, din fericire, argumente îndeajuns de convingătoare, spre a-l smulge pe bietul său prieten din mîinile mulțimii. Aceasta îi lăsă „mîrșava pradă“, altminteri. bucuroasă. Plin de vînațăi, gemînd, nemaidîndu-și seama de nimic, Rodolphe fu astfel pus la adăpost în tr-o cafenea din spatele Camerei deputaților.

*

Cafeneaua, aproape pustie. O singură masă era ocupată de către un muncitor, beat mort, șomer, probabil, prin grația guvernului. Sforăia, dinaintea unui pahar gol.

Armând izbuti să se oprească din rîs. Dar, cînd dădu cu ochii de obrajii livizi ai lui Rodolphe, reveni de îndată la realitate.

— Sărmane prieten. Te-au masacrat, nu-i așa ? De fapt, nu ai decît ceea ce meriți... Te simți mai bine ?

Rodolphe nu răspunse. Ochii i se deschiseră, dar nu putură să exprime decît vidul. S-ar fi zis că

nu-1 vedeau nici pe Armând. Din nas îi curgea o şuviță de sânge. Armând îl șterse pe obraji cu un șervet muiat în apă rece.

Oarecum înviorat, Rodolphe schiță un zîmbet slab, care se stinse, însă, într-un geamăt de durere.

— Mamă !

Închise din nou ochii. Dar pe chip i se citea că e mulțumit; chiar fericit.

*

Rodolphe își înălță capul și se uită în jurul său. Când din nou îl recunoscă pe Armând, din piept îi izbucni același rîs, de bucurie îngrozită, rîsul de mai adineauri, când era în piață.

— A murit și ăsta ? strigă el, cu ochii ațintiți asupra muncitorului. Ha, ha ! Dar, atunci, unde e mama ?

— Așteaptă, zise Armând. O vei vedea. Mai întîi, odih- nește-te bine.

*

Dinspre Place de la Concorde, se auzea mereu manifestația mulțimii. În vremea aceasta, toți miniștrii și deputații fugeau, cu chipurile înspăimîntate, prin ieșirea din spatele clădirii.

Armând își mîngîia prietenul pe frunte. Rodolphe căzu în acel somn de după marile zguduiri nervoase. Relaxarea își urma cursul.

— Un pic de somn și totul va fi bine, murmură Armând, bucuros.

Comandă, în așteptare, o jumătate de vin roșu. Avea un aer fericit, ca în zilele lui mari, când reușea în toate.

La doi metri de el, muncitorul continua să doarmă, cu capul pe masă.

Enervat de liniște și ațîțat de evenimente, Armând ar fi vrut să se întoarcă în stradă, ca să-și continue acțiunea. Din nefericire, starea lui Rodolphe îl ținea pe loc. Armând se descărcă

asupra muncitorului.

— Hei, trezește-te !

Celălalt se simțea, însă, prea bine în somnul său, ca să facă vreo mișcare cît de mică.

— Dormi, ai ? Te-ai îmbătat și aștepti să-ți reiei lucrul. Ție puțin îți pasă de tot ce se întîmplă. Și pretinzi că suferi. Suferi, ha, ha, ha ! De ce suferi tu, ai ? De mizerie ! Ca și cum mizeria ar fi o suferință. Poate, numai pentru cei bogați. Iar tu vrei să domini, ai ? Vrei, așadar, să te pui pe gîndit. Vrei să-nveți ce-i suferința. Dobito- cule, nu-ți dai seama că orice elită are nevoie de făpturi care nu suferă ? De făpturi ca tine ? Păi, da, tocmai ca să poată domina. Dacă te apuci și tu să suferi, unde am ajunge ? Imbecilule, tu nu-ți dai seama că asta ne-ar duce de-a dreptul la barbarie ? Ha, ha, ha, nu ființele ce suferă, nu ele domină, nici acelea ce se bucură prea mult. A, nu, niciodată... Asta niciodată !

Muncitorul își ridică, în fine, capul somnoros și greu de bătură. Armînd îl privi cu bunătațe, dar și cu dispreț, căci nu admitea ca un bărbat să doarmă, cînd întreg Parisul — credea el — era în picioare.

— Ce te uiți așa la mine ? Ești nebun ? Lasă-mă. să dorm liniștit.

— Dar munca ? Dar guvernul ? E la pămînt.

— Mă doare-n coate, pe mine, de guvern. Dar tu ? Tu de ce nu lucrezi ? Ești bogat ?

Ochii i se lipiră de paharul plin al lui Armînd.

— Eu am alte treburi de făcut, rîse acesta din urmă. Ia paharul ăsta și șterge-o.

Muncitorul dădu pe gît paharul, dintr-o data, apoi se trase mai aproape de Armînd.

— Știi, zise el, am auzit tot ce spuneai adineauri, cînd credeai că dorm. N-am priceput mare lucru, dar poate ai dreptate.

Se aplecă, apoi, asupra lui Rodolphe.

— Bietul băiat ! Dar ce i-au făcut ? Ah, brutele !

Repede, gheață. Puneți-i gheață pe la tâmpie, o să-i facă bine. Ah, ce brute !

Ieși, fluierind *Internaționala*.

Armând îl urmări o clipă cu privirea. Apoi, urmîndu-i sfatul, luă niște gheață și o puse pe tâmpilele amicului său.

La contactul cu frigul, Rodolphe se trezi. Cînd văzu, însă, din nou capul lui Armând în fața lui, închise ochii la loc, îngrozit.

— Unde mă aflu ? suspină el. Doamne, unde mă aflu ?

— Ești cu mine, într-o cafenea. Cu mine, Armând. Sînt eu, Armând. Prietenul tău. Armând. Am fost împreună în America, ți-aduci aminte ? Nu sînt mort. Haida, de, Rodolphe, cum ai putut să crezi, fie și o singură clipă, că m-am sinucis ? Ha, ha, ce farsă !

Uluit, Rodolphe cuteză, în cele din urmă, să-și privească drept în față prietenul, pe care-l crezuse mort și îngropat.

— Armând, vorbești adevărat ?

— Cu siguranță.

— Dar, atunci, nu ești mort ?

■ — Dimpotrivă, mai viu decît oricînd. Am ticluit-o bine, nu ? O farsă jucată lumii întregi. Speram să te văd dictator al Statelor Unite. Din nefericire, ai fost prea laș. Ce să-i faci ? Napoleoni nu se găsesc chiar pe toate drumurile. Sub un nume de împrumut am mai rămas cîteva zile în America. Te-am urmărit peste tot, chiar și pe vapor. Deasemeni, la Hotelul Americanilor. Să știi, Rodolphe, m-ai făcut să mă distrez teribil. Pe scurt, iată-mă.

— Da, dar...

— Nici un dar. Sînt eu, Armând de Liguieres, eu și nimeni altul. Poți să fii sigur de asta. Să știi că Jenny e o spioană ordinară. Eu am aflat la timp. Dar tu ai căzut mesa, ca un nătărău ce ești. În fine, totul s-a terminat, din fericire. Dar a fost periculos. Acum, scumpul tău Astric e la pămînt și nu se va

mai ridica atît de repede. Adică, nu, în curînd va fi, probabil, din nou la putere. Căci, din nenorocire, regimul rămîne, iar regimul e el, Astric. Prea iute uită lumea, sub regimul ăsta. Și, totuși, e un om de treabă. El, sărmanul, nu știa nimic, evident.

Vorbea, vorbea într-una, spre a-l convinge' pe Rodolphe că el era într-adevăr Armând de Liguieres. Se temea de o nouă criză.

— Dar Jenny ? zise Rodolphe

— îmbarcată, în drum spre New York. Nu-ți fie frică de nimic. E și ea, în fond, o femeie cumsecade. N-am uitat că m-a iubit. Și pe tine te-a iubit. N-avea frică, va ajunge sănătoasă și nevătămată. Așa că, vezi, dragul meu, totul e spre bine.

Vorbea cu blîndețe, fără a se aprinde ca de obicei, ca și cînd i-ar fi vorbit unui copil.

Rodolphe îl asculta, cu gura căscată. Abia acum începea să se întoarcă la realitate. Obrajii, din livizi cum fuseseră, i se făcură de un roz ușor. Dar, să-l vadă pe Armând în carne și oase, cu asta încă nu se dumirea. De astă dată își admira sincer prietenul.

— Armând, tu ești un om nemaipomenit. Avea dreptate Yvonne.

— Yvonne e și ea o femeie la fel de cumsecade, zise Armând, surîzînd. Dar îmi plăcea mai mult de mama ta.

Brusc, Rodolphe albi din nou. Amintirea mamei sale se reaprinse brusc în el.

— Știi, Armând, zise cu o voce tremurătoare. Mi-am ucis mama. Sînt cel mai ticălos dintre criminali.

— Ba nu, nu ești.

— Ba da, Armând. Sînt sigur că din cauza mea s-a aruncat pe fereastră. Mama, Armând, s-a sinucis. Am fost atît de brutal cu ea, încît a preferat să se arunce pe fereastră. Nu crezi ?

— Ba nu, ba nu, mama ta nu era o femeie care să se sinucidă pentru atîta lucru.

Rodolphe înălță capul. Paloarea îl părăsi, pe buze îi reapăru în treacăt rîsul său obișnuit, iar șeful de cabinet al lui Astrie ceru un sandviș și un pahar de vin. Simpla afirmație a lui Armând îl vindecase. Iar nervii, dealtfel, îi erau prea zdruncinați, spre a mai putea să se ridice pînă la durere.

— Mi-e o foame de lup, zise el.

— Și mie.

Înghiți sandvișul cu lăcomie. Se vedea limpede că de multă vreme nu prea mîncase. Mai ceru un pahar de vin. Cum era foarte obosit, creierii i se năclăiră și Rodolphe se pili cît ai clipi din ochi.

— Biata mama... Era atît de bună și o iubeam atîi de mult! Dar, ia spune-mi Armând, ești sigur că nu din cauza mea a murit ?

— Cu siguranță.

— Ești drăguț. Iar eu m-am purtat atît de scîrbos cu tine. Am fost, chiar, în stare să te urăsc din toată inima.

Plîngea ca un copil, cerșindu-i iertare. Armând nu-i mai dădu, însă, nici o atenție amicului său. Gîndul îi era demult în altă parte. Se uita, prin fereastră, la rămășițele gravelor evenimente ce se desfășuraseră în piață. Treceau în goană polițiști și, la răstimpuri, cetățeni înnebuniți.

— Sînt îngrijorat, zise Armând. Mi-am lăsat prietenii în fața Camerei și mi-e frică să nu fi pățit ceva. Poți să stai aici, liniștit, cîteva clipe, pînă merg să văd ce se întîmplă ?

— Vin și eu cu tine, Armând.

— Dacă ții neapărat să mai încasezi cîteva lovituri, dacă nu te temi de moarte, poți să vii.

— Moartea... Da, Armând, cred că vreau să mor, atît de mult aș vrea să o revăd pe mama. Înțelegi, Armând ? Mama e acum în cer, nu poate fi decît acolo, unde vrei să fie ? Moartea... Cît aș vrea să mor ! Dar n-am curaj, eu niciodată n-am avut curajul de-a înfrunta misterul. Asta-i slăbiciunea mea cea mare. Pe cînd mama l-a avut.

Numai de-ar fi fericită, e tot ce doresc. Ea, însă, nu poate să fie decît fericită, nu-i așa, Armând ? Sigur că acolo cîntă *A fost odată un vaporeș...* Și eu sînt tot un vaporeș. Un vapor urît, da, foarte urît Cît de mult aș vrea să mor ! Uite, acum aș fi fericit să plec la război. Așa, cel puțin, aș muri pentru o cauză' frumoasă. Am făcut o mulțime de ticăloșii la viața mea. E și vina imbecilului de Astric. Ciudat, dar am acum un dispreț profund pentru toți inșii ăștia. Cred că pentru altceva sînt eu făcut, Armând.

— Ai putea fi un bun funcționar, zise Armând.

\ Nu ascultase decît sfîrșitul frazei.

— Crezi ? întrebă Rodolphe.

— Așteaptă-mă.

Fără nici un alt cuvînt, Armând își luă pălăria și plecă. Iar Rodolphe rămase, ascultător, la locul său. Era, dealtfel, atît de extenuat, încît cu greu ar fi încercat să iacă, din proprie inițiativă, chiar și cel mai mic efort Și, apoi, se mai auzea și vuietul mulțimii, care, între timp-, devenise enormă.

În fața Camerei, vitejii tot mai așteptau ieșirea foștilor miniștri, care însă o și șterseseră. Așteptau, tocmai pentru că-i știau plecați..

' Rodolphe era trist. Toate aceste grave evenimente, care se succedaseră într-un răstimp atît de scurt, îi zdruncinaseră sufletul. Pe deasupra, în pofida lor, avea mereu dlnăinte-i imaginea mamei sale, aproape că nu-1 părăsea, îl va părăsi ea vreodată ?

¹ — Chelner, încă un sandviș cu șuncă¹.

Era atît de grăbit să-și refacă puterile pierdute, încît mîncă trei sandvișuri.

— Chelner, ce mai e pe-afară ?

După spusele chelnerului, numărul manifestanților sporea în fața palatului Bourbon. Pe Rodolphe îl trecu

un fior de spaimă. Va putea ieși la timp din cafenea^ Iar Yvonne, ea trebuie să fie foarte îngrijorată.

— Mamă!

— Ați dorit ceva, domnule ?

>— Da... Adică... Nu !

•— Bine, domnule.

*

Lui Rodolphe îi era din nou somn, un somn ce nu avea nimic bolnăvicios. Își culcă, deci, capul pe masă și închise ochii. Dar, în ciuda nevoii pe care-o simțea trupul, gândurile nu lăsau somnul să se apropie. Iar Rodolphe suferea îngrozitor. „De ce s-a omorât ? Da, am fost un mîrșav, un criminal. Dar Armând¹ zice că nu din cauza mea. Armând întotdeauna are dreptate“.

Ceva îi spunea, totuși, că de astă dată, Armând nu avea dreptate. Ceva nelămurit, ceva ca un fel de răzbunare. Decît că mamele nu se răzbună niciodată. „Am să-l întreb pe Jean. Da, el nu poate spune decît adevărul“.

*

Urmat de vărul său și de Jean, Armând intră în cafenea.

Rodolphe, fără măcar să le dea bună ziua, i se adresa de-a dreptul lui Jean Rimeau.

— Crezi că eu «m omorât-o pe mama ? îl întrebi. Adică, din cauza mea s-a aruncat pe fereastră ?

Dreptcredinciosul ghici remușcarea și se agăță de ea.

— Numai Dumnezeu poate ști, zise el, asezîndu-se. I«T Dumnezeu ne iartă totul, dacă ne gîndim la el. E tot ce-ți pot răspunde.

— Dumnezeu, Dumnezeu... Are să-mi spună și mie vreodată ?

— Dacă te rogi, poate.

— M-am rugat, Jean. Am fost la Notre-Dame.

— Cînd ne rugăm într-o biserică, Dumnezeu ne

răspunde întotdeauna prin bucurie sau prin durere.

3f3

Atitudinea nițel cam prea afectată a prietenului său îl izbi neplăcut pe Rodolphe. își întoarse ochii de la el și întâlni privirea blîndă și surîzătoare a lui Charles.

— Esențialul, zise acesta, e dacă-ți pare rău. Faptele noastre sînt adeseori atît de nesăbuite și de urite, încît, într-adevăr, numai căința ni le poate înnobila. Iar cît despre neliniște, ea e pedeapsa viitoarelor noastre fapte rele. Poate, de asta, secolul nostru se numește secolul neliniștii.

Lucru ciudat, Rodolphe era acum în stare să priceapă totul. Ideile nu-i mai apăreau ca niște formule abstracte, ci realități pe care, trecînd prin cuvintele celorlalți, le descoperea în sine însuși. Muntele nu-l mai înspăimînta, iar pe imensele valuri ale oceanului se simțea capabil să înoate. înțelegea credința lui Jean, întrucît îl înțelegea pe Dumnezeu, și pătrundea ideile lui Charles, întrucît își dădea seama de adîncă subtilitate pe care o poate atinge un suflet. Singura dificultate, pe care o simțea era aceea de a-l cuprinde pe Dumnezeu, după cum îi venea greu să se miște în voie prin slăvile atrăgătoare ale gîndirii. îi lipsea metoda, cu desăvîrșire. Rodolphe suferea, se văita, se lăsa în voia sensibilității pe care nu și-o putea domina.

— Moartea, zise el, e o monstruozitate. Sau, poate, o eliberare.

Se înfiora, gîndindu-se la moarte, după cum se îngrozea, gîndindu-se la viață. Toate problemele îl asaltau dimpreună, iar el era cu totul incapabil de a rezolva măcar una.

— Dumnezeu e totul, zise el, îndreptîndu-și privirea către Jean. Dar ce înseamnă totul ?

Jean Rimeau fu luat pe nepregătite. Dacă, pe de o parte, nu-l mai recunoștea deloc pe vechiul său prieten, Rodolphe Durant, pe de alta, ar fi trebuit să facă un prea mare efort spre a-l uita în cîteva minute. Se mulțumi să-l îmbrățișeze.

■— Jean, de ce mă-mbrățișezi ? Sînt atît de jalnic

— Te-ai schimbat grozav, Rodolphe.

Rodolphe avu un zîmbet de dispreţ faţă de sine însuşi, zîmbet pe care-l avea doamna Durant, cînd se su-para pe ei. be întoarse şi se uită în oglindă. Putu să vadă, astfel, ceva din chipul mamei sale, şi se bucură.

*

Dar, dintre toţi trei, acela care-l privea pe Rodolphe cu cel mai mare interes era Armând. 11 văzuse la treabă, credea că îl cunoaşte bine. Şi iată că, din adîncurile sale, ieşea la iveală o fiinţă nebănuită, pe care n-o descoperea decît din întîmplare, într-o zi în care Rodolphe îşi pierduse cu totul controlul asupra lui însuşi.

— Credeai, zise el, că viaţa e atît de simplă, încît aveai să reuşeşti. Dar ce te vei face acum, cînd e sigur că nu vei ajunge la nici o reuşită ?

11 văzu pe Rodolphe cum face un mare efort de gîn-dire. Temîndu-se pentru nervii lui, schimbă discuţia.

— Să nu mai vorbim deocamdată despre asta. Să ieşim puţin.

*

Afară, căldura urca din trotuar. Aerul, ardea, paşii erau moi. Mulţimea încă nu părăsise cu totul podul Concorde şi împrejurimile acestuia.

— Credeţi că nu-l vor mai recunoaşte ? întrebă Charles.

— Aş vrea foarte mult să le vorbesc, zise Rodolphe. Să le spun că m-am înşelat, să le spun tot ce gîndesc.

— Mulţimii, dragul meu, zise Armând, nu trebuie să-i spui decît ce gîndeşte ea. Altminteri, eşti pierdut. Nu, nu fi prost, vino cu noi şi taci din gură, n-are să-ţi facă nimic.

Străbătură fără nici o greutate podul şi piaţa Concorde. Pe strada Rivoli, începură să meargă' în

cadență, tăcuți, cu capul plecat. Trecătorii se uitau, curioși, la acești patru tineri, care aveau cu toții un aer preocupat și a căror tăcere cădea greu, asemenea unor picioare încălțate cu bocanci de schi. Vitrinele magazinelor priveau în altă parte.

Jean era chinuit de misiunea pe care o avea de îndeplinit, dar de care se ferea : aceea de a-l conduce pe Rodolphe spre Dumnezeu. Se ferea, deoarece își puna întrebarea dacă momentul e prielnic sau dacă nu cumva trebuie să mai aștepte o vreme. Dar, așteptînd o vreme, nu va fi pe urmă prea târziu ?

Charles cugeta. Minteia lui se amuza, căutînd cauze precise acolo unde nu existau decît efecte. Se cufunda, astfel, în adîncuri imense, de unde îi plăcea să iasă lesne, cu zîmbetul pe buze.

Cel mai grav dintre toți era Armând. El, care, la un moment dat, își imaginase omenirea distrusă de materialism și bunăstare, vedea acum, cu surprindere, posibilitatea contrariului. În cîte rînduri nu-și spusese că Franța e pierdută, deoarece se transforma din ce în ce mai mult într-un „Rodolphe Durant“. Or, iată că avea în fața ochilor un altfel de Rodolphe Durant, pe care nici măcar nu-l bănuise vreodată și care întrecea cu mult tot ceea ce-și putuse el imagina.

— Ești cea mai mare surpriză din viața mea, îi spuse lui Rodolphe.

Rodolphe nu răspunse. Pentru el, abia acum începea să nu mai fie o surpriză. Se ridicase o supapă oarecare. El de multe ori își presimțise însă existența, de multe ori ghicise că, dincolo de ea, ceva se ascunde. Numai că, spre a deveni realitate și a se pune în mișcare, acest ceva avea nevoie de lovitura de bici a evenimentelor. Moartea mamei sale venise, astfel, la timp. Rodolphe începea să-și dea seama de lucrul

acesta.

— Ai să te mai înșeli încă asupra multor oameni, Armând, zise el.

Și își șterse fruntea de sudoare.

•— Sper din toată inima, zise Armând.

În colțul străzii Castiglione, Jean se opri.

— Vii cu mine, Rodolphe ?

— **Unde?**

— Indiferent. Ne plimbăm.

•— Prefer să rămân cu Armând, zise Rodolphe.

Jean nu insistă. Oarecum descumpănit, o porni, împreună cu Charles, spre grădinile Tuilleries, în vreme ce Armând și Rodolphe se îndreptau spre Operă.

*

— Ciudat mai e și Jean ăsta ! De ce ținea să merg neapărat cu el ?

— Mde ! Ca să te convertească.

— Păi, nu e momentul. N-am mai dormit aproape de o săptămână, de când... în fine, de la moartea mamei, biata de ea.

— Nu te mai gândești la asta. Cel puțin deocamdată. Trebuie neapărat să te-ntrezezi. Ce naiba, tu ești un temerar!

— Ai dreptate, Armând.

*

În Place de l'Opera, se văzură deodată înconjuțați de vreo cincizeci de tineri. Luați prin surprindere, căci numai la asta nu se așteptaseră, se pomeniră despărțiți fără voie. Lucru curios, se părea că tinerii au ce au mai ales cu Armând. Pe Rodolphe abia dacă-1 țineau de braț. Sergenții de stradă se uitau la spectacol și zîbeau.

Rodolphe îngălbeni. De astă dată i se făcu frică de-a binelea. Tocmai se prăbușea de spaimă în mijlocul celor pe care-i credea dușmani, când se simți înhățat pe la spate. Ca printr-un vis, îl zări pe Armând zbatîndu-se, croindu-și drum, apoi rupînd-o în sfîrșit la fugă, cît îi țineau picioarele, pe strada Petits-Champs. Încurajat, Rodolphe făcu un efort suprem și simțindu-se liber începu să alerge, la rîndu-i, cu o viteză de campion. Iși ajunsese prietenul din urmă, dar nici măcar nu-1 văzu și trecu mai departe, atît de rău îl strîngea cleștele de foc al spaimei. În Place des Victoires, se opri, în sfîrșit, și se ascunse după statuia lui Ludovic al XIV-lea.

Armând îl ajunsese.

— M-au trecut toate nădușelile.

— Închipuie-ți, că și pe mine, zise Rodolphe.

Armând zîmbi.

— Tu nu riscai mare lucru. Nu, nu, tu nu riscai nimic. Și nu fără motiv.

— Adevărat, Armând, nu mă prea țineau. În special pe tine păreau că te urăsc. Nu mai pricep nimic. Dar tu ?

Armând nu răspunse la această întrebare. Stătea drept, în picioare, în fața statuii marelui rege și părea că se gîndește la ceva. Răsufli din greu, ca o fiară rănită. Din cînd în cînd, pumnii i se strîngeau, în gesturi de ură.

Obosit, Rodolphe se așeză pe marginea soclului. Se întreba într-una de ce tăbăriseră cu atîta sălbăticie mani- festanții asupra prietenului său, în vreme ce pe el, șeful de cabinet al lui Astric, îl cruțaseră. Exista, desigur, un mister. Și se părea că Armând e la curent. Dar de ce nu voia să-i explice și lui ?

— Spune-mi, Armând, de ce te-au atacat numai pe tine ?

Armând se întoarse către el. Avea un aer îngrijorat și nu părea a fi în largul său.

■— Lasă-mă-n pace, zise, pe un ton morocănos. Nu știu nimic.

Rodolphe nu insistă.

*

Lumina zilei se împuțina văzînd cu ochii. Ludovic al XIV-lea devenea o umbră măreață și întunecată. Zăpușeala soarelui slăbea, în vreme ce o undă proaspătă de vînt mătura căldura apăsătoare. Piața era pustie, nu se mai auzea decît vuietul îndepărtat al orașului.

— Armând, tu pari neliniștit.

— Poate... Hai să mergem de-aici.

— Dar... atenție, Armând, uite-i că iar vin !

Din cele trei străduțe, care dădeau în piață, se revărsau în goană, vociferînd, aceiași manifestanți, năpus- tindu-se asupra lui Armând.

De astă dată, nici un mijloc de scăpare. Erau prinși. Ce era de făcut ?

Armând se zbătu cîteva clipe, apoi fu repede domolit. Rodolphe nu încerca să facă nici o mișcare. Cum știa că nu pe el erau furioși, nu-i mai era frici și își păstră sîngele rece.

— Rodolphe Durant ! strigă Armând din răspuțeri.

De ce-1 striga Armând pe ambele lui nume ?

Înspăimîntat, se întoarse către prietenul său, în timp ce tinerii manifestanți se întorceau spre el. Atunci, se petrecu un lucru de necrezut. îi dădură imediat drumul lui Rodolphe. Manifestantul, care-1 ținuse, ridică mîna către ceilalți.

— Nu v-atingeți de el, începu să strige. E domnul Durant, secretarul partidului.

Bietul Rodolphe nu mai înțelegea nimic. Ce se înîim- plase ? Și Armând ăsta, care se încăpățînase să nu-i spună nimic ! Și de unde respectul acesta, deodată, pentru șeful de cabinet al lui Astric ?

În vremea asta, Armând încasa pumni după pumni.

Făcîndu-și curaj, Rodolphe interveni.

— Dar lăsați-1 în pace, zise el. E prietenul meu.

— Prietenul dumitale, acest criminal al poporului ?

Cel ce vorbea acum părea să fie conducătorul mișcării.

— Domnule Durant, noi sîntem de la Liga Drepturilor Omului. De mult îl cunoaștem pe băutorul ăsta de sînge.

— Oricum, e colegul meu de școală, zise Rodolphe, cu timiditate. În afară de asta, și el m-a scăpat adineauri din mîinile naționaliștilor.

— De astă dată o să vi-1 lăsăm. Ca să vă facem plăcere, domnule Durant. Data viitoare, însă, cînd o să-I mai prindem... în sfîrșit. Rămîneți, prin urmare, șef de cabinet, domnule Durant ?

Șef de cabinet! Iată-1 din nou pe Rodolphe,

cufundat în recentul său trecut politic. Cabinetul Astric fusese, însă, răsturnat. El nu mai avea, în consecință, cum să fie șef de cabinet. Afară, doar, dacă pînă acum nu cumva visase. Rodolphe făcu un nemaipomenit efort de memorie. Se uită în jurul său, își pipăi mîinile. Nu, nu visa. Era chiar el și se afla în Place des Victoires, în mijlocul manifestanților din Liga Drepturilor Omului.

— Dar, în sfîrșit, zise el, guvernul e sau nu e de-misionar ?

— *Cred* că nu sînteți la curent, domnule Durant. fu răspunsul. Larbaisse a constituit un guvern național, cu Astric ca vicepreședinte al Consiliului, așa că vedeți...

Abia acum înțelese Rodolphe tăcerea lui Armând. Se uită la prietenul său.

— Tbtul trebuie luat de la capăt, zise acesta din urmă.

Cîtiva ridicară pumnii.

— Lăsați-1, vă rog, zise Rodolphe.

Avea un aer disprețuitor. Apoi, își luă privirea de la Armând, ca și cînd acesta ar fi încetat să-l mai intereseze.

— Dar, bineînțeles, adaugă el, rămîn cu Astric.

— Trăiască Durant 1 izbucniră, în cor, manifestanții. Erau plini de voieșie.

Armând surise. Cum îl lăsaseră liber, se îndepărtă încet, fără un cuvînt și fără a privi în urmă.

Un timp, Rodolphe îl urmări din ochi pînă cînd îl văzu cum dispăre după colțul străzii. Atunci, ochii șefului de cabinet se umplură de lacrimi, lacrimi de fericire.

— Prieteni, dragii mei prieteni, sînt **aiit** de fericit că mă aflu printre voi. Atît de fericit **t**

Rodolphe Durant își revenise.

CUPRINS

Stimate domnule Léon Negruzzi . ■ . > . 5

GANGSTERUL

Capitolul I :

în care se vede cum cele ce ur
mează se pot petrece într-un viitor an de
grație, pe care cititorul e liber să-l
stabilească după cum îi place 21

Capitolul H :

În care se poate vedea cum înălțimea unui
zgîrie-nor e în măsură să procure unei
mediocrități elementele necesare spre a o
face vecină cu geniul . 39

Capitolul III :

în care se poate vedea că adesea dragostea
depinde de punctul de vedere din care o
privești52

Capitolul IV :

în care se vede că uneori țelul unui cîrtec
depășește așteptările(12

Capitolul V :

în care se poate vedea că un reprezentant
al -poporului are nevoie de mulți bani ...
83

an

	In care se poate vedea că un prieten e adesea mai periculos decît un duşman	9 3
Capitolul VII:		
	în care se poate vedea că somnul e necesar organismului	109
Capitolul VIII:		
	In care se poate vedea că un bandit aduce şi noroc	124
Capitolul IX:		
	în care se vede cum vinul îndulceşte moravurile	141
Capitolul X:		
	In care se vede că e mai bine să mănînci ca lumea	151
Capitolul XI;	i	
	Din care învăţăm că spre a face dragoste, trebuie să ştii cum să procedezi	171
Capitolul XII:		
	în care se vede că Horaţiu a fost un mare scriitor.....	189

POLITICIANUL

Capitolul I;		
	în care se vede că părerile şi chiar ideile se pot schimba în funcţie de cele mai neînsemnate împrejurări.....	199

Capitolul II:

în care se vede că timiditatea e
prielnică unei iubiri fulgeră-
toare **218**

În care se poate vedea că uri accident
nu e altceva decît norocul care vine alergînd . .

23G

Capitolul IV

t

în care se vede că norocul și
nenorocul, putîndu-se neutraliza unul
pe altul, nu trebuie să contăm pe ele
decît în măsura în care ciocnirea lor
spulberă accidentalul și ne lasă
esențialul 245

PARTEA A DOUA

Capitolul I:

în care se vede cum ispita aurului îi
poate face inferiori față de ei înșiși pe
cei fascinați de puterea lui •

^68

Capitolul II:

în care se vede că dacă iubirea e
oarbă, iar ura e surdă, credința le
biruie pe amîndouă, cînd frumosul îi
vine în ajutor 2*9

Capitolul III:

în care se vede că acela care-i
confundă pe alegători cu poporul,
riscă să primească un picior într-un
loc destul de rușinos .Kt....« 300

Capitolul IV:

în care se vede că în locul femeilor
care le cîrlesc chiloții, bărbații le
preferă pe acelea care li-i scot 303

Capitolul V:

în care se vede că soarta unei
țări, în anul de grație 19..., depinde
nu de mare lucru . 326

Capitolul VI:

-

In care se vede că alcoolul poate da la iveală însușiri adinei, pe care educația scăpase din vedere să le trezească , ■ • • 337

Capitolul

VII:

In care se vede că, dacă ideea morgii schimbă făpturile umane“, făcându-le lor însele superioare, succesul, din nefericire, le face să uite de zisa idee 350

Lector : CHIRA DUMITRU
Tehnoredactor : MINA CANTEMIR

Eun de tipar 17.04.1074. Tiraj 48 140
CX. broyule.

Coli ed. 19,49, Coti tipar 23,50.

K Tiparul executat sub comanda nr. 40 134
la Combinatul Poligrafic
„Casa Scintei", Piața Scintei ni. 1,
București

Republica Socialistă România